

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

36'ncı Birleşim
15 Aralık 2023 Cuma

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- ÖLÜM, SAYGI DURUŞU VE TAZİYELER

1.- Kocaeli Milletvekili Hasan Bitmez'in vefatı nedeniyle bir dakikalık saygı duruşu

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 36)

2.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/274), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2022 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 222 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2022 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2022 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/760) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 37) (*) 36, 37 S. Sayılı Basmayazılar ve Ödenek Cetvelleri 11/12/2023 tarihli 32'nci Birleşim Tutanağı'na eklidir.

A) TİCARET BAKANLIĞI

- 1) Ticaret Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Ticaret Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) REKABET KURUMU

- 1) Rekabet Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Rekabet Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) HELAL AKREDİTASYON KURUMU

- 1) Helal Akreditasyon Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Helal Akreditasyon Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

- 1) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) GAP BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI

- 1) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) DOĞU ANADOLU PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI

- 1) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

F) KONYA OVASI PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI

- 1) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

G) DOĞU KARADENİZ PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI

- 1) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ğ) KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ İŞLETMELERİ GELİŞTİRME VE DESTEKLEME İDARESİ BAŞKANLIĞI

- 1) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

H) TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ

- 1) Türk Standardları Enstitüsü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türk Standardları Enstitüsü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

I) TÜRK PATENT VE MARKA KURUMU

- 1) Türk Patent ve Marka Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türk Patent ve Marka Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU

- 1) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

J) TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ

- 1) Türkiye Bilimler Akademisi 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Türkiye Bilimler Akademisi 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

K) TÜRKİYE UZAY AJANSI

- 1) Türkiye Uzay Ajansı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Türkiye Uzay Ajansı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

V.- AÇIKLAMALAR

- 1.- Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Ezi Bayramı'na ilişkin açıklaması
- 2.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Küçükçekmece Kaymakamlığının Mezopotamya Kültür Merkezi'nin 32'nci yıl dönümü konserini ve etkinliğini yasaklamasına ilişkin açıklaması
- 3.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, hayatını kaybeden Kocaeli Milletvekili Hasan Bitmez'e, Denizli Acıpayam'da maden kazasında vefat eden Kadir Özer ile Mustafa Karahan'a, Pençe-Kilit Operasyonu'nda şehit olan Piyade Teğmen Eril Alperen Emir'e; DEM PARTİ, CHP ve İYİ Parti Grupları adına konuşma yapan hatiplerin 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin dördüncü tur görüşmelerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 4.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 5.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 6.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 7.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 8.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Ticaret Bakanı Ömer Bolat'ın 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin dördüncü tur görüşmelerinde yapılan soru-cevap işlemi sırasında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine, AK PARTİ milletvekillerinin Gazze'ye yapılan saldırıları kınadıklarına ancak Türkiye'nin İsrail'in en çok ithalat yaptığı 4'üncü ülke durumunda olduğuna, Gazeteci Metin Cihan'ın paylaşımlarına erişim engeli getirilmesine ve bölgeler arası gelişmişlik farkına ilişkin açıklaması
- 9.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, ithalat rakamlarına, işsizliğe, Türkiye'nin sanayide ve ticaretteki yerine ve rakamlarla konuşulması gerektiğine ilişkin açıklaması
- 10.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Türkiye'nin Türkiye Yüzyılı vizyonu içerisinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına ve Ticaret Bakanlığına çok önemli görevler düştüğüne ilişkin açıklaması
- 11.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve Hazreti Mevlâna'nın 750'nci Vuslat Yıl Dönümü'ne ilişkin açıklaması

VI.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

- 1.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, sağlık yönetimi bölümü mezunlarının istihdamına ilişkin sorusu ve Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın cevabı (7/6462)
- 2.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, ÇKS'ye kayıtlı emekli çiftçilerin bayram ikramiyesinden yararlandırılması talebine ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/6631)
- 3.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, doktor intiharlarına ilişkin sorusu ve Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın cevabı (7/6754)

15 Aralık 2023 Cuma

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.02

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Sibel SUIÇMEZ (Trabzon), Mahmut Atilla KAYA (İzmir)

-----0-----

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 36'ncı Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

III.- ÖLÜM, SAYGI DURUŞU VE TAZİYELER

- 1.- Kocaeli Milletvekili Hasan Bitmez'in vefatı nedeniyle bir dakikalık saygı duruşu

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, vefat eden Saadet Partisi Kocaeli Milletvekili Sayın Hasan Bitmez'in aziz hatırası önünde Genel Kurulu bir dakikalık saygı duruşuna davet ediyorum.

(Saygı duruşunda bulunuldu)

BAŞKAN – Allah rahmet eylesin, başımız sağ olsun.

Sayın milletvekilleri, gündemimize göre 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi üzerindeki görüşmelere devam edeceğiz.

Program uyarınca bugün dördüncü turdaki görüşmeleri yapacağız.

Dördüncü turda, Ticaret Bakanlığı, Rekabet Kurumu, Helal Akreditasyon Kurumu, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, GAP

Bölge Kalkınma İdaresi, Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı, Türk Standardları Enstitüsü, Türk Patent ve Marka Kurumu, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu, Türkiye Bilimler Akademisi, Türkiye Uzay Ajansı yer almaktadır.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 36) (*)

2.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/274), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2022 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 222 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2022 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2022 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/760) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 37) (*)

A) TİCARET BAKANLIĞI

- 1) Ticaret Bakanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Ticaret Bakanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

B) REKABET KURUMU

- 1) Rekabet Kurumu 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Rekabet Kurumu 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

C) HELAL AKREDİTASYON KURUMU

- 1) Helal Akreditasyon Kurumu 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Helal Akreditasyon Kurumu 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

Ç) SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

- 1) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

D) GAP BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI

- 1) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

E) DOĞU ANADOLU PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI

- 1) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

F) KONYA OVASI PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI

- 1) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

G) DOĞU KARADENİZ PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI

- 1) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

Ğ) KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ İŞLETMELERİ GELİŞTİRME VE DESTEKLEME İDARESİ BAŞKANLIĞI

- 1) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

H) TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ

- 1) Türk Standardları Enstitüsü 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Türk Standardları Enstitüsü 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

I) TÜRK PATENT VE MARKA KURUMU

- 1) Türk Patent ve Marka Kurumu 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Türk Patent ve Marka Kurumu 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

İ) TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU

- 1) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

J) TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ

- 1) Türkiye Bilimler Akademisi 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Türkiye Bilimler Akademisi 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

K) TÜRKİYE UZAY AJANSI

- 1) Türkiye Uzay Ajansı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Türkiye Uzay Ajansı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince tur üzerindeki görüşmelerde siyasi parti gruplarına, istemi hâlinde iç

(*) 36, 37 S. Sayılı Basmayazılar ve Ödenek Cetvelleri 11/12/2023 tarihli 32'nci Birleşim Tutanağı'na eklidir.

Tüzük'ün 62'nci maddesi gereğince görüşlerini bildirmek üzere yürütmeye altmışar dakika söz verilecek, bu süreler birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilecek ve şahsı adına yapılacak konuşmaların süresi ise beşer dakika olacaktır. Ayrıca, konuşmalar tamamlanınca soru ve cevap işlemi on beş dakika soru, on beş dakika cevap olarak yapılacak ve sorular gereksiz olarak yerinden sorulacaktır.

Bilgilerinize sunulur.

Dördüncü turda siyasi parti grupları, yürütme ve şahısları adına söz alanların adlarını sırasıyla okutuyorum:

Milliyetçi Hareket Partisi grubu adına Ahmet Özyürek, Sivas Milletvekili; Cumali İnce, Niğde Milletvekili; Levent Uysal, Mersin Milletvekili; İbrahim Ethem Sedef, Yozgat Milletvekili; İbrahim Özyavuz, Şanlıurfa Milletvekili; Semih Işıkver, Elâzığ Milletvekili; Konur Alp Koçak, Konya Milletvekili; Musa Küçük, Gümüşhane Milletvekili.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi grubu adına Mehmet Zeki İrmez, Şırnak Milletvekili; Gülderen Varlı, Van Milletvekili; Keziban Konukcu, İstanbul Milletvekili; Ferit Şenyaşar, Şanlıurfa Milletvekili; İbrahim Akın, İzmir Milletvekili; Sabahat Erdoğan Sarıtaş, Siirt Milletvekili; Öznur Bartın, Hakkâri Milletvekili; Burcuğül Çubuk, İzmir Milletvekili.

Cumhuriyet Halk Partisi grubu adına Ahmet Vehbi Bakırlioğlu, Manisa Milletvekili; Mahir Polat, İzmir Milletvekili; Orhan Sümer, Adana Milletvekili; Ednan Arslan, İzmir Milletvekili; Mahmut Tanal, Şanlıurfa Milletvekili; İnan Akgün Alp, Kars Milletvekili; Barış Bektaş, Konya Milletvekili; Sibel Suçmez, Trabzon Milletvekili; Eylem Ertuğ Ertuğrul, Zonguldak Milletvekili; Şeref Arpacı, Denizli Milletvekili; Umut Akdoğan, Ankara Milletvekili.

Adalet ve Kalkınma Partisi grubu adına Necmettin Erkan, Kırşehir Milletvekili; Ali Kıratlı, Mersin Milletvekili; Yılmaz Büyükkaydın, Trabzon Milletvekili; Yahya Çelik, İstanbul Milletvekili; İrfan Çelikkaslan, Gaziantep Milletvekili; Cevahir Asuman Yazmacı, Şanlıurfa Milletvekili; Kayhan Türkmenoğlu, Van Milletvekili; Tahir Akyürek, Konya Milletvekili; Vehbi Koç, Trabzon Milletvekili; Cevahir Uzkurt, Niğde Milletvekili; Mustafa Hakan Özer, Konya Milletvekili; Zeynep Yıldız, Ankara Milletvekili.

İYİ Parti Grubu adına Ümit Özlale, İzmir Milletvekili; Lütfü Türkkan, Kocaeli Milletvekili; Aykut Kaya, Antalya Milletvekili; Ahmet Eşref Fakıbaşa, Ankara Milletvekili; Yavuz Aydın, Trabzon Milletvekili.

Şahısları adına, lehinde Şahin Tin, Denizli Milletvekili.

Yürütme adına, Ömer Bolat, Ticaret Bakanı; Mehmet Fatih Kacır, Sanayi ve Teknoloji Bakanı.

Aleyhinde Mustafa Demir, Kilis Milletvekili.

BAŞKAN – Şimdi Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına yapılacak konuşmalara başlıyoruz.

İlk söz Sivas Milletvekili Ahmet Özyürek'e ait.

Buyurun Sayın Özyürek. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA AHMET ÖZYÜREK (Sivas) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi görüşmeleri üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle Genel Kurulu ve yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, yakın tarihte tüm dünyayı etkisi altına alan yıkıcı ve olumsuz etkilere sahip savaşlar, bölgesel sorunlar, doğal afetler gibi zorlayıcı olumsuzluklara rağmen, üretim, istihdam ve ihracata yapılan yatırımlar Türkiye ekonomisinin dirençli bir performans sergilediğini göstermiştir. Bozulan küresel ekonomik sistemde ihracat destekleri ve projeler aracılığıyla ihracatçılara ve yatırımcılara geniş kapsamlı, destekleyici programlar sunulmaktadır. Günümüzde ilerleyen teknolojik gelişmeler ve dijitalleştirme çalışmalarına da ayrıca önem verilmektedir. Bu kapsamda, e-ihracat platformlarının hayata geçirilmesi çalışmaları devam etmekte ve desteklenmektedir. 2022'de 254 milyar dolara ulaşan ihracatımız, 2023'te güçlü bir seyrile devam etmiştir. Özellikle 2023'ün üçüncü çeyreğinde ülkemiz yüzde 5,9'luk büyümeyle G20 ülkeleri arasında 2'nci sıraya yükselmiştir. İhracatçılara geniş kredi destekleriyle KOBİ destek hizmetleri artırılarak ve yeni stratejilerle geleneksel pazarların ötesine geçmeyi hedefleyerek önemli başarılar elde edilmiştir. Ayrıca, hizmet ihracatında da önemli artışlar yaşanmış ve 2022'de yüzde 45'lik bir büyüme kaydedilmiştir.

Türkiye Yüzyılı'nda Ticaret Bakanlığı aktif çalışmalarıyla ve imzalanan uluslararası ticaret anlaşmalarıyla ihracatın önündeki engelleri kaldırmış ve ticaret diplomasiyle tedarik zincirinin devamlılığı sağlanarak ülkemiz küresel ticaret içerisindeki yerini almıştır.

Diğer taraftan, ülkemizin ekonomi sisteminin sürdürülebilir olması için tarım ürünleri ticaretine ve çiftçilere gerekli önem verilerek lisanslı depoculuk sistemi ve iç ticarete MERSİS gibi elektronik sistemlerin kullanımı artırılarak hayata geçirilmiştir. Yine, iç ticarete önemli bir yere sahip olan kooperatifçilik alanında da yapılan çalışmalarda şeffaflık, dijitalleşme ve verimliliğe önem gösterilmeye devam edilmesinin yanı sıra, kadın girişimci ve kadın kooperatiflerinin projeleri Bakanlık tarafından desteklenmektedir. Gümrüklerimizin fiziksel altyapısı ve teknik kapasitelerini güçlendirmek adına modernizasyonu ve dijitalleştirilmesi için de çalışmalar yürütülmüştür. Bu bağlamda Türkgözü ve Pazarkule Gümrük Kapılarımızın modernizasyon çalışmaları tamamlanmıştır.

Değerli milletvekilleri, tüketicinin korunması, kollanması ve daimî desteklenmesi için de Ticaret Bakanlığının yürüttüğü mücadelelere değinmek istiyorum. Ülkemizin ekonomik kayba uğramaması adına, kaçakçılık ve yasa dışı ticarete kesin ve kararlı bir şekilde müdahale etmektedir. Tüm bunların yanı sıra tüketicinin ve üreticinin korunması adına haksız rekabetin önüne geçmek için Rekabet Kurumu doğrultusunda mücadele vermektedir. Rekabet Kurumu, bu konuda, kartelleşme ve tekelleşmeyi engellemeyi, tüketici faydasını artırmayı, piyasa mekanizmasının sağlıklı işlemesine katkı sağlamayı, uluslararası rekabet gücünü artırmayı ve yatırım ortamının sağlıklı işlemesini temin etmeyi amaçlayan bir misyona sahiptir. Çeşitli sektörlerde yürüttüğü soruşturmalar, para cezaları, tüketici refahına katkı sağlama, uzlaşma ve taahhüt mekanizmaları, piyasa modellemesi ve risk tespit çalışmaları gibi faaliyetleri ve çalışmalarıyla da dikkat çekmektedir. Özellikle kartellerle mücadelede başarı gösteren Rekabet Kurumu günümüzde dijital sektörlerden hızlı tüketim malları ve zincir marketlere, çimento ve gübre gibi farklı sektörlerde etkin bir şekilde faaliyet göstermektedir. Son iki yılda verilen 6 milyar TL'yi aşan idari para cezası ve tüketicinin korunması ve faydasına sağlanan 134,6 milyar TL katkı Kurumun etkinliğini göstermektedir. 2020 sonrası dönemlere odaklanıldığında tamamlanmış soruşturmalar ve uygulanan idari para cezaları ile birleşme, devralma işlemleri karara bağlanmıştır. Ayrıca, Kurum, sektör inceleme yetkisini kullanarak 7 sektörde inceleme yürütmekte ve özellikle deprem bölgesi ve otomotiv sektörüne odaklanarak tüketici refahına katkı sağlamayı amaçlar. 2020 yılından itibaren gerçekleştirilen uzlaşma ve taahhüt kararlarıyla etkin mekanizmalar sayesinde kurumsal süreçler optimize edilmiş ve başarıya ulaşılmıştır. Bu kapsamlı uygulamalar, Kurum içindeki kaynakları verimli bir şekilde kullanma, maliyetleri azaltma ve performans artırma amacını taşımaktadır. Bu uzlaşma ve taahhüt mekanizmalarının benimsenmesi, sadece Kurum içindeki operasyonel verimliliği artırmakla kalmayıp aynı zamanda mali kaynakların etkin bir şekilde yönetilmesine olanak tanımış ve verimlilik hedeflenmiştir. Bu çerçevede, kurumun tasarruf politikaları sayesinde elde edilen kazanımlar hem kurumsal sürdürülebilirlik açısından hem de devlet hazinesine önemli bir finansal katkı sağlama noktasında dikkate değer bir başarı sunmaktadır. Söz konusu çabalar, Kurumun işleyişine olan bağlılığını vurgulayarak kamu kaynaklarının daha etkili ve verimli bir şekilde kullanılmasına katkı sağlamayı amaçlamıştır. Bu çalışmalar sadece Kurumun içsel performansını değil, aynı zamanda ulusal ekonomimizin güçlendirilmesi ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşılması

yolunda önemli bir adım olarak öne çıkmasını hedeflemektedir. Piyasa modellemesi ve risk tespit çalışmalarıyla, Kurum, belirli piyasalarda fiyat oluşum süreçlerini modelleyerek rekabet sorunlarını geriye dönük değerlendirmekte ve ileriye dönük riskleri tespit etmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca, deprem felaketi gibi doğal afetler sonrasında bölgesel ekonomik yapı ve rekabet koşullarını değerlendirmek üzere yapılan incelemeler etkilenen bölgelerin ekonomik toparlanmasına katkı sağlamak adına sürdürülebilir olmalıdır.

Rekabet Kurumu, son dönemlerde yürütülen soruşturmaların bir örneği olarak -un, yumurta gibi- temel gıda sektörlerinde raf fiyatlarına müdahale eden tedarikçilere verilen yüksek para cezaları, ücret sınırlandırılması ve çalışan ayartmama anlaşmalarına yönelik yapılan tespitlerde, teşebbüse rastlanan 2021 yılı zincir marketler incelemelerinde rekor para cezası uygulanmış, hâkim durumdaki teşebbüslere rekabet ihlalleri tespitleriyle getirilen tedbirler pazarlardaki rekabet koşullarının düzenlenmesinde, kontrolünde önemli bir rol oynamıştır. Verimliliğini ve etkinliğini artırmak için ikincil mevzuatın periyodik olarak gözden geçirilmesi ve güncellenmesini de hedeflemekte olan Kurum, bu sayede rekabet hukuku uygulamasının şeffaflığını ve uygulanabilirliğini artıracak, piyasalardaki gelişmelere daha hızlı ve etkili bir şekilde uyum sağlanabilecektir.

Değerli milletvekilleri, sözlerime son verirken uluslararası alanda da aktif, yerli ve millî rol oynamamız, bulunduğumuz coğrafyadaki ülkelere rekabet hukuku konusunda liderlik etmek amacıyla Türk devletleri rekabet konseyinin kurulmasına öncülük etmektedir. Bu konseyin kurulmasıyla Rekabet Kurumunun bölgesel rekabet hukuku iş birliğini güçlendirmesine ve günümüz rekabet hukuku sorunlarının anlaşılması ve çözülmesi adına katkıda bulunacaktır inşallah.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayın, buyurun.

AHMET ÖZYÜREK (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütçeyi desteklediğimizi ifade ediyor ve Genel Kurulu ve yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Niğde Milletvekili Sayın Cumalı İnce.

Buyurun Sayın İnce. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA CUMALI İNCE (Niğde) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; sözlerimin başında 14 Aralık 2023 Perşembe günü kaybettiğimiz Kocaeli Milletvekili Sayın Hasan Bitmez'e Allah'tan rahmet; ailesine, Saadet Partisi Grubu ve yüce Meclisimize de başsağlığı diliyorum. Ruhu şad, mekânı cennet olsun.

2024 yılı bütçesinin Ticaret Bakanlığının Helal Akreditasyon Kurumu hakkındaki bölümü üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım.

Türk ve Türkiye Yüzyılı'na girdiğimiz bu dönemde hepimizin malumu helal ürün ve hizmetlerin ticareti küresel bazda dikkate değer bir artış ivmesi içerisinde. Uluslararası araştırma şirketlerinin yaptığı çalışmalara baktığımızda dünya üzerindeki 2 milyara yakın Müslüman'ın gıda, ilaç, kozmetik, seyahat ve giyim gibi birbirinden farklı dinamiklere sahip sektörlerde trilyonlarca dolara tekabül eden bir harcama yaptığını görüyoruz. Helal ürün ve hizmet ticareti sadece gıdalla sınırlı değil. Son birkaç yılda ciddi piyasa genişlemesi olduğuna şahitlik ettik.

Sayın milletvekilleri, sektörün gelişimine örnek teşkil etmesi açısından sizlere ülkemizin de önemli bir potansiyel barındırdığına inandığım turizm sektörüyle alakalı çarpıcı bir örnek vermek isterim. Müslüman tüketicilerin en son verilere göre 2021 yılının tamamındaki toplam seyahat ve turizm harcamaları senelik bazda neredeyse 2 kat artarak 58 milyar dolardan 102 milyar dolara yükseldi. Bu harcama hacminin ciddi oranda artacağı uluslararası araştırma kuruluşları tarafından tahmin ediliyor.

Değerli arkadaşlar, ifade etmiş olduğum bu pazar büyüklüklerine rağmen küresel helal ürün ve hizmet ticaretinde çok ciddi engellerin mevcut olduğunu da üzülerek müşahade ediyoruz. Dünya genelinde yüzlerce uygunluk değerlendirme kuruluşu birbirinden farklı belgelendirme sistemleri ve prosedürlerini benimseyerek faaliyette bulunuyor. Türkiye'de helal alanında akreditasyon hizmeti sunmaya yetkili tek resmî organ olan Helal Akreditasyon Kurumu yani HAK, dile getirdiğim bu parçalı yapıyla ve güven sorunlarıyla mücadele için doğru adres olduğunu bizlere gösteriyor. HAK'ın kuruluş kanununda geçen yıl Hükümet olarak yapılan oldukça faydalı bir değişiklik neticesinde, iç piyasaya sunulacak ürün veya hizmetler için helal belgesi düzenleyen kuruluşların HAK tarafından denetlenip akredite olması zorunlu kılındı. Bu sayede HAK, helal belgesi veren kuruluşları bu alandaki en güncel ve kabul görmüş uluslararası kurallara uyarınca denetleyecek; faaliyetlerini tarafsız ve yetkin bir surette sunmalarını sağlayacağına inanıyoruz. HAK'ın bugüne kadar dikkate değer başarıları imza attığını biliyoruz. Yaklaşık yarısı yabancı olmak üzere, toplam 150 akreditasyon talebi aldığını, söz konusu 150 başvurunun tümünde ulusal ve uluslararası kurallara göre HAK'ın toplam 55 akreditasyon kararı aldığını görmüş olduk. Bu suretle, HAK'ın akredite tesis işletme sayısı 1.300'ün üzerine çıkmıştır.

HAK, ayrıca dünya genelinde bir eğitim üssü hâline gelerek küresel seviyede işleyen bir helal akredite altyapısının oluşturulmasını teminen bugüne kadar hem yurt içinde hem de 32 ülkede toplamda binden fazla katılımcıya yönelik olarak 43 adet helal standartları eğitimi düzenlemiştir. İslam Ülkeleri Standartlar ve Metroloji Enstitüsüyle imzaladığı mutabakat zaptına dayanarak dünya genelinde geçerliliği bulunan eğitimler düzenleyen HAK tarafından yürütülen eğitim ve iş birliği faaliyetleri vasıtasıyla bir taraftan hem millî hem de küresel düzeyde helal uygunluk değerlendirme sektörüne nitelikli personel yetiştirilirken diğer taraftan da Türkiye'nin bu alandaki kural koyucu rolü uluslararası düzeyde bir kez daha vurgulanmakta. İhracatımızın İslam ülkeleri pazarlarına daha kolay girmesini sağlayacak karşılıklı tanınan bir helal belgelendirme sisteminin tesisine bir adım daha yaklaşmaktadırlar.

HAK, akreditasyon ve eğitim faaliyetleri yanında uluslararası alandaki çalışmalara da öncülük etmektedir. Helal belgelerinin karşılıklı tanınması yoluyla uluslararası ticaretteki teknik engellerin ortadan kaldırılması ve güvenilir bir denetim sisteminin kurulmasına yönelik çalışmalar başlamış olup semeresi de alınmaya başlanmıştır. Bu çerçevede İslam İşbirliği Teşkilatının bağlı kuruluşu olan Helal Akreditasyon Kurumları İslami Forumu'nun kurularak ilk genel kurulunu 1 Kasım 2023 tarihinde gerçekleştirmiş olmasını memnuniyetle karşılıyoruz.

Bu vesileyle, Türk ve Türkiye Yüzyılı'nda Helal Akreditasyon Kurumunun 2024 bütçesinin memleketimiz adına hayırlara vesile olmasını diliyor, Genel Kurulu ve yüce Türk milletini saygı ve muhabbetle selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Söz sırası Mersin Milletvekili Sayın Levent Uysal'ın.

Buyurun Sayın Uysal. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA LEVENT UYSAL (Mersin) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; konuşmama başlamadan önce Milletvekilimiz Hasan Bitmez Beyefendi'ye Allah'tan rahmet, kederli ailesine başsağlığı temenni ederim.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, TÜBİTAK, TÜBA ve Türkiye Uzay Ajansının 2024 yılı bütçeleriyle ilgili Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Öncelikle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum efendim.

Değerli milletvekilleri, sanayimizin itici gücü araştırma ve geliştirmedir. 2023 yılında teknoloji geliştirme bölgesi sayısı 101 olmuştur. Burada, 1.300 AR-GE ve 325 tasarım merkezi kurulmuştur. Bununla birlikte, AR-GE'ye yapılan yıllık harcama 11 milyar doların üzerine çıkmıştır, bu alanda çalışan personel sayısı 221 bindir.

Diğer taraftan, 353 organize sanayi bölgesiyle birlikte ülkemiz küresel bir üretim merkezi hâline gelmiştir. Ülkemiz bu çalışmalarından dolayı ticari araç, beyaz eşya, güneş paneli ve çimento üretiminde Avrupa'da 1'inci sırada; cam, demir çelik ve MDF üretiminde ise dünyada 2'nci sıradadır. 2023 yılında, başta savunma sanayisi olmak üzere, enerji, yazılım, ilaç ve tıbbi malzeme gibi birçok alanda yerli üretim artmıştır. Bu süreçte, Türkiye'nin ilk elektrikli otomotiv markası Togg üretime başlamıştır, TÜBİTAK ülkemizde bilim ve teknolojinin gelişmesinde büyük rol oynamıştır. Son yirmi yılda ülkemizdeki bilimsel yayın sayısı 10 binden 49 bine, yerli patent başvuru sayısı ise 500'den 9 bine çıkmıştır. TÜBİTAK, 2023 yılında 178 üniversite ve 2.500 firmanın 7 binden fazla projesine 5 milyar lira değerinde destek sağlamıştır.

Sayın Başkanım, kıymetli milletvekilleri; TÜBA ise yapmış olduğu çalışmalarla ülkemizin bilimsel alanda gelişmesine destek vererek genç bilim adamlarımızın motivasyon kaynağı olmuştur. TÜBA, 610 akademisyenimizi Genç Bilim İnsanı Ödülü'ne ve 25 bilim insanımızı da Uluslararası Akademi Ödülü'ne layık görmüştür.

Diğer yandan, Türkiye Uzay Ajansı ise dünyadaki uzay teknolojilerini dikkate alarak Millî Uzay Programı'nı başlatmıştır ve 23 ülkeyle iş birliği çalışması yaparak 8 küresel organizasyonda yer almıştır.

Evet, verilen bu desteklerden biz de esinlenerek Mersin'de teknosanayi kent projesini tasarlamış bulunmaktayız. Bu proje 10 milyar yatırım bütçesiyle 100 bin metrekare arazi üzerinde 150 bin metrekare kapalı alana sahip 350 yeni nesil fabrikadan oluşmaktadır. Projeye 30 bin kişiye iş imkânı sunulacak ve Türkiye ekonomisine yılda 100 milyar lira katma değer sağlanacaktır. Proje, paylaşım ekonomisi, yeşil enerji, sürdürülebilir çevre uyumu ve dijital endüstri temeline dayanmaktadır. Bu çalışmalarla özellikle Mersin'in akıllı kent ve dünya teknolojileriyle birlikte bezenmiş, ortak akılla yönetilecek, güvenli bir dünya şehri olmasını amaçlamaktayız.

Son olarak, 2024 yılı bütçesinin aziz Türk milletine hayırlı olmasını temenni eder, saygılarımı sunarım efendim. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim, sağ olun.

Söz sırası Yozgat Milletvekili İbrahim Ethem Sedef'te.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA İBRAHİM ETHEM SEDEF (Yozgat) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2022 Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının KOSGEB, Türk Standardları Enstitüsü ve Türk Patent ve Marka Kurumu bütçeleri üzerine Milliyetçi Hareket Partisi adına söz almış bulunmaktayım. Ekranları başında bizleri izleyen ve sosyal medya aracılığıyla takip eden aziz Türk milletini ve Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerimin başında Kocaeli Milletvekili Sayın Hasan Bitmez'e Allah'tan rahmet; ailesi, sevenleri ve Saadet Partisine başsağlığı diliyorum.

Değerli milletvekilleri, bütçeleri üzerine söz aldığım kurumlarımızdan biri olan KOSGEB, KOBİ'lerimizin gelişimini desteklemek ve girişimcilik ruhunu teşvik etmek amacıyla kurulmuş önemli bir kurumumuzdur. Bu nedenle bütçesinin etkili bir şekilde kullanılması, KOBİ'lerin desteklenmesi büyük önem taşımaktadır. KOSGEB'in bütçesi, KOBİ'lerin rekabet gücünü artırmak, yenilikçiliği teşvik etmek ve istihdam yaratmak için kullanılmaktadır. Bu kapsamda KOSGEB'in bütçesinin doğru alanlara yönlendirilmesi ve etkin bir şekilde kullanılması gerekmektedir.

Türk Standardları Enstitüsü ile Türk Patent ve Marka Kurumu ise ülkemizin ekonomik kalkınması, rekabet gücünün artırılması için son derece önemli kurumlardır. Türk Standardları Enstitüsü, ürünlerin kalitesini belirleyen standartların oluşturulması, uygulanması ve denetlenmesi konusunda faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu sayede, tüketicilerin güvenli ve kaliteli ürünlere erişimi sağlanmakta, aynı zamanda, üreticilerin uluslararası standartlara uygun ürünler geliştirmesi teşvik edilmektedir.

Türk Patent ve Marka Kurumu, ülkemizdeki teknolojik gelişmelerin takip edilmesini, yerli buluşların desteklenmesini ve uluslararası alanda rekabet gücümüzün artırılmasını sağlamaktadır. Bu nedenle, bu kurumların bütçelerinin yeterli düzeyde olması ve etkin bir şekilde kullanılması son derece önemlidir. Bu bağlamda, KOSGEB'in, Türk Standardları Enstitüsü'nün ve Türk Patent ve Marka Kurumu'nun bütçelerini Cumhurbaşkanlığı olarak destekliyor, bu kurumların faaliyetlerini daha etkin bir şekilde sürdürebilmesi için gerekli mekanizmaların oluşturulmasını da önemsiyoruz.

Değerli milletvekilleri, konuşmamın bu bölümünde seçim bölgem Yozgat'tan, hemşehrilerimizden bize ulaşan talep, istek ve beklentileri Genel Kurulda gündeme taşımak istiyorum. Yozgat'ımızın ekonomik potansiyelini ortaya çıkarmak, iş insanlarımızın Yozgat'a yatırım yapmalarının önünü açmak, istihdam artırmak ve başka şehirlere göçü önlemek önceliğimizdir. Cumhurbaşkanlığı döneminde seçim bölgem Yozgat, yüksek hızlı tren, yeni okul binaları, şehir hastanesi, sağlık merkezleri, bölünmüş yollar, havalimanı, toplu konutlar, modern spor tesisleri, tarımsal ve hayvansal destekler gibi önemli yatırımlar almıştır. Tabii, yeterli midir? Tabii ki yeterli değildir çünkü Yozgat değerlidir, Yozgat bu projeleri hak eder.

Değerli milletvekilleri, ilimiz Yozgat yüz ölçümü itibarıyla Türkiye genelinde 14'üncü büyüklüğe sahiptir; yatırım yapmaya oldukça müsaittir. İnsanı mert, suyu sert bir şehir olsak da "misafir" denilince bağrımıza basar soframızı, hanemizi açarız. Demir yollarımız var, limanlara yakınız, önümüzdeki süreçte havaalanımız da yapılacak. Bu fırsat ortamını değerlendirmek üzere yatırım yapmayı düşünen iş insanlarımızı Yozgat'ımıza davet ediyoruz, Yozgat yatırımcılarımızı beklemektedir. Yozgat bürokrasisi de iş insanlarının tüm işlerini kolaylaştırmaya taliptir. Bu kapsamda, Yozgatlı hemşehrilerimiz de -Sayın Bakanımın ricası- teşvikte 6'ncı bölgenin avantajlarından yararlanmak istemektedirler.

Değerli milletvekilleri, ülkemizin modern ulaşım ağlarının bir parçası olan Sivas-Yozgat-Ankara Yüksek Hızlı Tren Hattı bu yılın başında vatandaşlarımızın kullanımına açıldı, hemşehrilerimiz yüksek hızlı trene kavuşmaktan çok mutlu ancak yapımları devam eden Yerköy, Sorgun ve Akdağmadeni İstasyonları henüz hizmete açılmadı. Bu ilçelerimizde vatandaşlarımıza hizmet verecek olan istasyonlardaki eksikliklerin bir an evvel tamamlanmasını ve bu istasyonların hemşehrilerimizin hizmetine açılmasını bekliyoruz.

Ülkemizin 27 ilinde bitkisel ve hayvansal üretim konulu tarıma dayalı ihtisas organize sanayi bölgesi projeleri yürütülmektedir. Tarım ve Orman Bakanlığımızın vermiş olduğu desteklerle üretim teşvik edilmekte, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle de büyüyen Türkiye'nin önü açılmaktadır. TÜİK 2022 Temel İşgücü Göstergeleri'ne göre, Yozgatlı hemşehrilerimiz yüzde 53,5'la hizmet sektöründe, yüzde 26,10'la sanayi sektöründe, yüzde 20,40 oranında ise tarım sektöründe geçimlerini sağlamaktadır. Bu kapsamda, orman faaliyetlerinin yoğun olarak yapıldığı Yozgat Akdağmadeni ilçesinde orman ürünlerine dayalı ihtisas organize sanayi bölgesi talebimizi de dile getirmek istiyorum. Sarıkaya, Yerköy, Sorgun ve Saraykent ilçelerimizde oldukça elverişli termal kaynaklara sahibiz. Bu ilçelerimizde de seracılık, meyvecilik, fidancılık, çiçekçilik ve tohumculuk faaliyetleri kolaylıkla yürütülebilir. Yozgat merkez ilçemizde ise besi ve süt sığırcılığı, koyun ve keçi yetiştiriciliği yoğun bir şekilde yapılmaktadır. Yozgat merkez ilçemizde de hayvancılığa dayalı ihtisas organize sanayi bölgesinin kurulmasını beklemekteyiz.

Değerli milletvekilleri, bilindiği üzere, tarımın kaynağı toprak ve sudur. Yozgat'ımızın toprak ve su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimi için Tarım Bakanlığımız tarafından altyapılarının geliştirilmesi amaçlanmakta, önemli yatırımlar yapılmaktadır. Bu kapsamda, çalışmaları devam eden Yerköy İnandık Barajı, Boğazlıyan Uzunlu Barajı, Aydıncık Köşrelilik Göleti,

Sorgun Gevrek ve Eymir Göletleri, Akdağmadeni Bahçecik Barajı, Yozgat Merkez Büyükmahal Göleti, Sarıkaya Hasbek Göleti inşaatları ve Yerköy İğdecik Göleti kapalı sulama işlemlerinin tamamlanmasını bekliyoruz. Bunlarla birlikte, Yozgat Çekerek ilçemizde Yukarı Karahacılı Göleti, Şefaati Paşaköy kapalı sulama sistemi, Sorgun ilçemiz içme suyu tesisleri iletim hattı yapım işlerinin 2024 yılı yatırım programına alınmasını talep etmekteyiz. Yine, Boğazlıyan ilçemizde bulunan, Esentepe köyü içinde geçen Başpınar Deresi, Sorgun Araplı kasabası Yaycılar Mahallesi içerisinde geçen Armutlu Deresi, Sarıkaya Karayakup köyü içerisinde geçen dere yatağı ve Akdağmadeni Kılıçlı köyü içerisinde geçen dere yataklarının taşkın koruma ve kontrolü yönünden incelenerek 2024 yılı etüt programına alınması ve yatırım programına dâhil edilmesi gerekmektedir.

Kısıtlı su koşullarında sulama suyunun verimli bir şekilde kullanılmasını büyük önem arz etmektedir. Yarı kurak bir bölge olan Yozgat'ımızda tarımsal üretim riskini azaltmak amacıyla bölgemizde su hasadı tekniklerinin geliştirilebilmesi için bu yatırımların tamamlanmasına şehrimizin ihtiyacı vardır ve bu projelerin kısa sürede tamamlanarak hemşehrilerimizin hizmetine sunulacağından hiçbir şüphemiz yoktur. Cumhuriyet İttifakı varsa engel de yoktur diyorum.

Sözlerimi tamamlarken 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'ni Milliyetçi Hareket Partisi olarak desteklediğimizi belirtmek istiyorum. Tüm bakanlık ve kurumlarımızın 2024 yılı bütçelerinin hayırlı olmasını diliyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Şanlıurfa Milletvekili Sayın İbrahim Özyavuz'a aittir.

Buyurun Sayın Özyavuz. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA İBRAHİM ÖZYAVUZ (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nde yer alan Güneydoğu Anadolu GAP Başkanlığı bütçesi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubum adına söz almış bulunmaktayım, Gazi Meclisimizi ve bizleri izleyen büyük Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Malumunuz olduğu üzere, 1989 yılında kurulan GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının temel amacı Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan illerin hızlıca kalkındırılması, kalkınma için gerekli olan alan ve sektörlerle ilişkin planlama çalışmaları ve yatırımların yapılması, bölge halkının her bakımdan gelişmişlik düzeyinin artırılması, tüm bunların etkin şekilde yürütülebilmesi için kurum ve kuruluşlar arasında iş birliğinin sağlanmasıdır. Cumhuriyet tarihimizin en kapsamlı projesi olan GAP bugüne kadar hazırlanan bölgesel kalkınma planları içerisinde en etkili ve en verimli olanıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; GAP, Güneydoğu Anadolu Bölgesi illeri olan Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa ve Şırnak'ı kapsayan bir alanda uygulanmaktadır. GAP gibi bir projenin Türkiye'nin diğer coğrafi bölgelerinden ziyade özellikle bu bölgede uygulanmasının temelinde bölgenin sahip olduğu bazı özelliklerin de yattığı söylenebilir. Türkiye'nin sıcak ve kurak bölgelerinden biri olan GAP bölgesi Türkiye için hayati öneme sahiptir. Harran, Suruç, ceylanpınar ve Mardin Ovaları Türkiye'deki sulanabilir arazinin yüzde 20'sini ve ülkenin enerji potansiyelinin yaklaşık yüzde 30'unu bölgede oluşturmaktadır. Ülkemizin ilk, dünyanın da sayılı bölgesel kalkınma projelerinden biri olan Güneydoğu Anadolu Projesi, 34'üncü yılını geride bırakmıştır. GAP bölgesi, otuz dört yıllık birikimiyle suyun yüzyıllardır taşıdığı bereket, zenginlik ve refahtan payını almaya devam edecektir. GAP idaresi döneminde tarım, sanayi, enerji, çevre, kültür, turizm ve sosyal yaşam gibi alanlarda önemli ölçüde gelişmeler yaşanmaktadır; inanıyorum ki GAP bölgesi önümüzdeki yıllar içerisinde dünyaya örnek teşkil edecektir.

GAP bölgesi yatırımlarının ülke içindeki payı 2003-2022 dönemi içerisinde yüzde 14'lerin üzerine kadar çıkmıştır. GAP'la beraber artan iş olanakları daha yüksek bir yaşam standardı oluşturmaktadır. Erken safhalarında Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin su ve toprak kaynaklarını geliştirmek, Fırat ve Dicle havzasında sulama yapmak ve hidroelektrik enerji üretmek için 22 baraj, 19 hidroelektrik santrali ve çeşitli sulama yatırımlarının yapılmasını kapsayan proje, yıllar içerisinde yapılan değişikliklerle çok sektörlü, sürdürülebilir, insani kalkınmaya dayalı entegre bir bölgesel kalkınma projesine dönüştürülmüştür. Bölgenin kültürel, turistik ve ekonomik anlamda daha ileriye gitmesi için milletimizin desteğiyle Cumhuriyet İttifakı olarak yolumuza devam edeceğiz, milletimizin beklentisi de bu yöndedir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin ayrılmaz bir parçası olan, muazzam bir aidiyet duygusuna sahip olan bölge insanımız, GAP projesinin kazanımları ve ilgili anlardaki yatırımlarından son derece memnuniyet duymaktadır. Bin yıldır bu topraklarda beraber üzülp, beraber sevinen; ülküleri, hevesleri, heyecanları al bayrakla buluşan kadim toprakların kadim milleti, içindeki iş birlikçiler ve dışarıdaki şer odaklarına karşı en güzel cevabı üretmek ve gelişerek vermeye devam edecektir. Ayrıca, arzımevut yani vadedilmiş topraklar hayalleriyle topraklarımız üzerinden hesap yapan herkes şunu bilmelidir ki Anadolu'daki bin yıllık tarihî varlığımızla bu topraklara sahip çıkmaya, güçlü olmaya, Türk ve İslam âlemine umut olup yaralarına merhem olmaya devam edeceğiz. (MHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

İBRAHİM ÖZYAVUZ (Devamla) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; sözlerime son verirken saygının ve hoşgörünün hâkim olduğu, ülkemiz ve milletimiz adına atılacak her adımda mutabakatın olduğu bir Gazi Meclis temennisiyle 2024 yılı bütçemizin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyor, sizleri ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Elâzığ Milletvekili Sayın Semih Işıkver'de.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA SEMİH İŞIKVER (Elâzığ) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı bütçesi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım.

Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizleri izleyen yüce Türk milletini en kalbî muhabbetlerimle sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce Saadet Partisi Kocaeli Milletvekili Hasan Bitmez Bey'e Allah'tan rahmet; ailesine, yakınlarına ve sevenlerine sabır diliyorum; başımız sağ olsun, Rabb'im mekanını cennet eylesin.

Değerli milletvekilleri, bütçe, gelir ve gider tahminlerini gösteren bir planlamadır. Anayasa'mız ile 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ülkemizde bütçe süreçlerini ve kamu mali yönetimini düzenleyerek şeffaflığı, hesap verebilirliği ve etkinliği sağlamaktadır. Anayasa genel prensipleri belirlerken 5018 sayılı Kanun ise detaylı düzenlemeleri içermektedir. Yasama organı tarafından kabul edilen bütçe kanun teklifi yürütme organına millet adına harcama ve gelirleri toplama noktasında yetki ve izin vermektedir. Bütçeyle kaynakların etkin bir şekilde tahsisi, gelir dağılımında adaletin ve ekonomik istikrarın sağlanması amaçlanmaktadır. Cumhuriyetimizin kuruluşunun 100'üncü yılında şanlı, şerefli tarihimizden devraldığımız birikime sahip çıkarak ülkemizi ve milletimizi daha ileri noktalara taşımak amacıyla yapılan çalışmalarla birlikte 2024 yılı bütçesinin şimdiden ülkemiz için hayırlı olmasını diliyor, emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Doğu Anadolu Projesi kapsamında 2011 yılında kurularak 2012 yılında faaliyete geçen DAP Bölge Kalkınma İdaresinin görev alanı seçim bölgesi Elazığ'ın da içinde bulunduğu Ağrı, Ardahan, Bingöl, Bitlis, Erzincan, Erzurum,

Hakkâri, Iğdır, Kars, Malatya, Muş, Sivas, Tunceli ve Van gibi 15 ilden oluşan büyük bir coğrafyayı kapsamaktadır. Doğu Anadolu Projesi, söz konusu bölgenin sahip olduğu potansiyeli de göz önünde bulundurarak milletimizin gelir düzeyini ve yaşam standardını yükseltmeyi amaçlamakta ve diğer bölgelerle olan gelişmişlik farkını azaltma yönünde çalışmalar yapmaktadır. Bu proje altyapı, istihdam ve üretim imkânlarının artması hususunda düzenlemeler yaparak millî kalkınma hedeflerimize katkı sağlamayı amaçlayan çok yönlü ve sürdürülebilir bir kalkınma projesidir. Bu yılın temmuz ayında seçim bölgem Elâzığ'da 11 DAP projesi onaylanmıştır. DAP kapsamında Elâzığ için onaylanan 11 proje arasında Elâzığ İl Özel İdaresi ve Ağın, Keban, Palu, Kovancılar İlçe Belediye Başkanlıkları tarafından uygulanacak projeler yer almaktadır. Ancak Elâzığ'da, özellikle tarım alanlarının elverişli olması ve tarım ürünlerindeki çeşitliliğin fazla olması bu alanda çalışmalar yapılmasına dikkat çekmektedir. Cumhuriyet İttifakı'nın güçlü bir şekilde Türkiye Yüzyılı'na kararlı ve etkili bir şekilde yürüdüğü bu süreçte elbette ki kadim şehrimizin de birtakım beklentileri vardır. Yapılması planlanan düzenlemelerle çok daha verimli sonuçlar alınarak şehrimizin gelişimine katkıda bulunmak ve kıymetli hemşehrilerimizi üretime teşvik etmek bizim için çok kıymetlidir.

Geçtiğimiz günlerde de dile getirdiğim gibi, Elâzığ'da yaklaşık otuz yıldır suyla buluşamadığı için çoraklaşmış tarlalarımız vardır. Uluova ve Kuzova Projeleri yeniden açılacak olan sulama alanlarının oluşması adına elzemdir. Uluova'da 32, Kuzova'da 48 köyü sulayacak olan bu projelerin bir an önce gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Bununla birlikte, Elâzığ bölgesindeki Uluova, Kuzova, Kovancılar, Karakoçan ve Serince Sulama Projelerinin hayat bulmasıyla şeker pancarı üretimi yaklaşık 10 katına çıkacaktır. Mevcut rekoltenin yaklaşık 10 katına çıkacak olmasından hareketle, 1925 yılında kurulan Elâzığ Şeker Fabrikasının bugünkü kapasitesiyle çok yetersiz kalacağı gerçeğiyle bir kez daha yüzleşmiş olacağız. Bu itibarla, şeker fabrikasının kapasitesinin artırılması noktasında da gerekli çalışmaların bir an evvel başlatılması elzemdir.

Bu gibi konular Elâzığ'ımız için büyük önem taşımaktadır ve millî servetimize sağlayacağı katkının da göz önünde bulundurulmasıyla önümüzdeki günlerde bu hususta güzel çalışmalar yapılacağı inancını taşımakta olduğumuzu bir kez daha ifade etmek istiyorum. Bu gibi projelerin tamamlanmasıyla hem bölge insanımızın refah seviyesi yükselecek hem de ülke ekonomisi daha da gelişecektir.

Gazi Meclisimizi saygılarımla selamlarım. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Konya Milletvekili Konur Alp Koçak'a ait.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA KONUR ALP KOÇAK (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2024 yılı bütçesi hakkındaki görüşlerimizi sunmak üzere Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım. Genel Kurulu ve aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Merkezi Konya olan KOP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı Aksaray, Karaman, Kırıkkale, Kırşehir, Niğde, Nevşehir ve Yozgat'la birlikte toplam yüz ölçümü yaklaşık 96 bin kilometrekare olan 8 ilimizi kapsamaktadır. KOP Başkanlığının temel amacı söz konusu bu illerde yapılacak yatırımların gerektirdiği araştırma, projelendirme, değerlendirme ve koordinasyon hizmetlerini yerine getirmek suretiyle bölgenin kalkınmasını hızlandırmaktır. Türkiye'deki bölgeler arası gelişmişlik farklarının giderilmesi amacıyla uygulanan KOP ve diğer projelerin DAP, GAP ve DOKAP'ın tamamlanması, bu bölgelerde üretim ve istihdam artışının temin edilmesi ile refah seviyelerinin yükseltilmesi, daha dengeli ve topyekûn kalkınmanın sağlanması partimizin büyük önem ve öncelik attığı konulardandır.

Sayın milletvekilleri, KOP bölgesindeki nüfusun büyük bölümü için geçmişten bugüne temel ekonomik faaliyet tarım olagelmıştır. Memleketim olan Konya Türkiye'nin en büyük tarım sahalarından biridir. Covid-19 salgını ve Ukrayna savaşının ardından baş gösteren gıda güvenliği riskleri, tarımın stratejik bir sektör olduğunu bizlere sarsıcı bir şekilde hatırlatmıştır. Tarım sektöründeki sorunların giderilmesi, tarım üretiminde kendine yeterlilik ve arz talep dengesinin sağlanması gibi hususların gıda güvenliği açısından büyük önem arz ettiği bu krizler neticesinde daha iyi idrak edilmiştir.

Konya ve çevresinin tarım gündemine bakıldığında, çiftçilerimizin en büyük beklentisinin tarım arazilerinin yeterince sulanabilmesini sağlayacak sulama projelerinin hayata geçirilmesi olduğu derhâl görülecektir. Zira, bölgenin tarım alanları Türkiye'deki toplam tarım alanlarının yüzde 19'una tekabül ederken bölgedeki kullanılabilir su kaynağının Türkiye'nin toplam su kaynağına oranı sadece yüzde 8'dir. Konya'nın aldığı yağış miktarının Türkiye ortalamasının altında kaldığı ve iklim değişikliğinin kuraklık ve çölleşme tehditlerini artırdığı da dikkate alındığında sulama yatırımlarının önümüzdeki yıllarda daha ciddi ve acil bir ihtiyaç hâline geleceği endişe verici bir gerçektir. Su havzalarının korunması, su kaynaklarının kontrol altında tutulması, sulama kanallarındaki su kayıplarının önlenmesi hem tarımsal üretim hem de çevre sorunlarının giderilmesi açısından önemli bir mesele hâlini almıştır.

KOP bölgesinde tarımın su ihtiyacının giderilmesi amacıyla Devlet Su İşleri tarafından büyük yatırımlar yapılmış, birçok kanal, baraj ve gölet inşa edilmiş, modern sulama yöntemlerinin yaygınlaştırılması için ciddi çalışmalar yürütülmüştür ancak kapalı bir havza olan Konya Ovası'nın sulamaya ilişkin sorunlarının bütünüyle çözüldüğünü söylemek maalesef şu an için mümkün değildir. Nitekim, KOP Başkanlığının verilerine göre bölgede sulanması planlanan arazinin hâlihazırda yüzde 75'i sulanabilir hâle getirilmiş durumdadır. Konya Ovası'na Yukarı Göksu havzasından su getirilmesi amacıyla hazırlanan Mavi Tünel Projesi'nin tam kapasiteyle faal hâle getirilememiş olması sebebiyle bölgedeki sulama ihtiyacı hâlen devam etmektedir. Mavi Tünel'in ve Apa-Hotamış İletim Kanalı'nın tamamlanmasıyla birlikte KOP'tan istifade edecek vatandaşların beklentileri gerçeğe dönüşecek, tarımsal üretimin sürdürülebilirliği sağlanacak ve bölgesel kalkınma hedeflerine biraz daha yaklaşılmış olacaktır.

Diğer yandan, Mavi Tünel'in ve AHİ Kanalı'nın ulaşmadığı ve yer altı sularında çekilmenin yaşandığı Cihanbeyli, Kulu, Altınekin ve Sarayönü ilçelerimizin tarımsal sulama ihtiyacının giderilmesi için Kızılırmak'tan ve Karasu Çayı'ndan su getirilmesine ilişkin yürütülen çalışmaların bir an önce tamamlanması gerekmektedir.

KOP Başkanlığının Devlet Su İşleri ve diğer ilgili kurumlarla iş birliği içerisinde KOP bölgesindeki sulama ihtiyaçlarını giderecek yatırımları en kısa sürede hayata geçirmesini beklediğimizi ve bu konunun takipçisi olmaya devam edeceğimizi belirterek....

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

KONUR ALP KOÇAK (Devamla) - ...KOP Başkanlığının 2024 yılı bütçesinin hayırlı ve uğurlu olmasını diliyor, Genel Kurulu bir kez daha saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Gümüşhane Milletvekili Sayın Musa Küçük'e ait.

Buyurun Sayın Küçük. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımıza bağlı Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı bütçesi üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu ve aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulundaki konuşması sırasında rahatsızlık geçirip

vefat eden Saadet Partisi Genel Başkan Yardımcısı, Kocaeli Milletvekili Sayın Hasan Bitmez Bey'e Allah'tan rahmet, ailesi ve Saadet Partisi başta olmak üzere, tüm sevenlerine başsağlığı ve sabır diliyorum.

Ayrıca, büyük Türk milliyetçisi Hüseyin Nihal Atsız'ı ölüm yıl dönümünde saygı ve rahmetle anıyorum. Ne mutlu ki Gümüşhane'mizin evladı olan Hüseyin Nihal Atsız'ı Türk evlatları gün geçtikçe fikirleriyle, yaşayışıyla ve mücadelesiyle daha çok tanımakta ve daha anlamaktadır. Türkçülük ülküsünün sönmez ateşi, büyük fikir adamı Hüseyin Nihal Atsız atayı özlem, saygı, sevgi ve minnetle yâd ediyor, tekrardan kendilerine Allah'tan rahmet diliyorum.

Değerli milletvekilleri, Doğu Karadeniz Projesi (DOKAP) Amasya, Çorum, Artvin, Bayburt, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize, Samsun, Tokat ve Trabzon illerinden oluşmaktadır. Doğu Karadeniz Projesi, 11 ili kapsayan ve bu illerde yapılan projeleri yerinde koordine etmek, kalkınma projelerinin uygulandığı illerdeki yatırımların gerektirdiği araştırma, planlama ve programları yaparak bölgenin sahip olduğu kaynakların doğru, verimli kullanılmasını sağlamak için kurulmuş bir projedir. Bu proje, Doğu Karadeniz Bölgesi'nde yaşayan vatandaşlarımızın refahını artırmayı, kaynakların doğru kullanımı ve planlamasıyla gelir düzeyini yükseltmeyi amaç edinen bir projedir. Ülkemizde bölgeler arası gelişmişlik farkının giderilmesi, bölgesel kalkınmanın gerçekleştirilmesi amacıyla uygulanan bölgesel kalkınma projeleri hızla tamamlanarak bölge illerinin gelişmesinde, üretimin artırılmasında, katma değer yaratılmasında bölgenin rekabet gücünü yükselten yenilikçi projelerin tasarlanmasına öncelik verilmesi, bölge illerinin üretime katılmasına ve istihdama katkı sağlanmasına olanak sağlayacaktır. Bölgenin sahip olduğu doğal kaynak tabanı üzerinden geliştirilebilecek sanayi konuları özel olarak irdelenerek sanayi tesislerinin verimli olarak çalışmalarını sağlayacak çok taraflı çalışmaların yapılması sağlanmalıdır. Sektörel çeşitliliğin artırılması, girişimcilik kültürünün geliştirilmesi, yeni istihdam alanlarının oluşturulmasına yönelik çalışmalar bölgesel kalkınma projeleriyle desteklenmelidir.

Tokat bölgesinin sahip olduğu doğal güzellikler ve kültürel mirası turizm açısından önemli bir potansiyeli de beraberinde getirmektedir. Bu potansiyelin istenilen düzeyde olabilmesi için markaların ulaştırılması, tanıtım stratejilerinin kapsamlı olarak yapılması gerekmektedir. Konaklama tesisleri, öğrenim alanlarının bilinirliğinin artırılması bundan sonra yapılacak çalışmalara ön ayak olacaktır. DOKAP kalkınma programının bölgesel, yerel ve sektörel iş gücü dinamikleri dikkate alınarak başta dezavantajlı gruplar olmak üzere tüm kesimler için nitelikli istihdam imkânları geliştirilmeye devam edilmelidir. İş gücünün eğitim düzeyi yükseltilecek istihdam edilebilirliği artırılmalı ve iş gücü piyasasının talep ettiği becerilerin kazandırılması için yaşam boyu eğitim faaliyetlerine önem verilmelidir.

DOKAP'a merkezi yönetim bütçe kanunuyla verilen ödenekler ayrıntılı finansman programı doğrultusunda, ihtiyaçların öncelik sırasına göre arzu edilen amaç ve hedeflere ulaşılması yolunda etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılmalıdır. Bütçe kanunuyla tahsis edilen kamu kaynaklarının eğitim ve öğretim hizmetlerinin yerine getirilmesinin yanı sıra diğer kamusal hizmetlerimizin de yerine getirilmesi için tasarruf anlayışı içinde, bundan önceki dönemlerde olduğu gibi mali disipline sadık kalınarak kullanılmaya devam edileceğine inanıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUSA KÜÇÜK (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DOKAP Başkanlığı seçim bölgem olan Gümüşhane ilinde de önemli çalışmaları hayata geçirmiştir. Özellikle tarım ve turizm alanında Gümüşhane ilinde uyguladığı çalışmalar bölge insanımıza önemli katkılar sunmuştur. Bu kapsamda, bitkisel üretim altyapısının geliştirilmesinden hayvancılık altyapısının geliştirilmesine, sosyal projelerle ilgili çalışmalardan eğitim, kültür altyapısının geliştirilmesine kadar birçok değerli çalışma ilimize kazandırılmıştır. Gümüşhane, DOKAP bölge illeri arasında gelişmişlik düzeyi bakımından az gelişmiş bir il olduğundan bu gelişmişlik farkları pek çok sosyal ve ekonomik sorunlara neden olmaktadır. Bu nedenle, Gümüşhane ili ile diğer iller arasındaki sosyoekonomik bütünleşmeyi sağlamak amacıyla Gümüşhane ilimize yatırımlar konusunda daha çok özen gösterilirse çok memnun kalacağımızı belirtiyor, bütçemizin milletimize hayırlı uğurlu olmasını diliyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına yapılacak konuşmalara başlıyoruz.

Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) - Değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen tüm Türkiye halkları ve haksız, hukuksuz bir şekilde siyasi rehine olarak cezaevinde tutulan tüm yoldaşlarımızı, ayrıca yaşamını yurt dışında sürgünde geçirmek zorunda olan arkadaşlarımızı ve halkımızı saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Ayrıca dün yaşamını yitiren Saadet Partisi Kocaeli Milletvekili Hasan Bitmez'e Allah'tan rahmet; ailesine, sevdiklerine ve Saadet Partisi camiasına sabır ve başsağlığı diliyorum.

Değerli milletvekilleri, ülkedeki yozlaşmayı, yargıdaki çürümüşlüğü, ekonomideki bilinçli yapılan yanlışlıkları, kaynakların peşkeş çekilişini, yandaş ve candaş kayırmayı anlamanın ve görebilmenin en iyi yollarından biri de iktidarın hangi söylemi ve pratiği öne çıkardığına, neleri sıklıkla dile getirdiğine, hangi gelişmeleri allayıp pullayıp kamuoyunun önüne sunduğuna bakmaktan geçiyor elbette biraz da çünkü duyulmasını istemedikleri, anlaşılmasından korktukları şeyleri, yurttaşı yani bizleri ne konuda kandırmak istediklerini buralardan rahatlıkla görebiliyoruz. İktidara hatırlatmak isterim ki bu maskeleye stratejisi işlemiyor.

Bakınız, Sayın Ticaret Bakanı -kendileri de burada- diyor ki: "G20 ve OECD ülkelerini solladık." Türkiye üçüncü çeyrekte G20 ve OECD ülkeleri arasında en hızlı büyüyen ülke imiş. Yakın tarihli bir başka açıklamasında ise Sayın Bakan son beş yıl içinde elektronik ürünler ihracatının 8,7 milyar dolardan 13,7 milyar dolara yükseldiğini açıklamış. 2028 yılı için 375 milyar dolar mal, 200 milyar dolar da hizmetler ihracatının hedeflendiğini belirtmiş. Ayrıca, Katar'la 5 milyar dolarlık ticaret hacmi hedeflendiğini aktarmış. Merak ediyoruz, Sayın Bakanın birazdan sıralayacağım verilere cevabı ne olacaktır? En hızlı büyüyen Türkiye -bakın, en hızlı büyüyen Türkiye imiş- OECD üyesi ülkeler arasında yüzde 72 gıda enflasyonu 1'inci olmuştur; bir yandan büyümede 1'inci, öte yandan enflasyonda 1'inci yani çık çıkabilirsen bu işin içinden artık, ne diyebiliriz ki. Uluslararası Şeffaflık Örgütü'nün 2022 Yolsuzluk Algı Endeksi'nde Türkiye maalesef 36 puanla 101'inci sırada yer almıştır. Peki, kaç ülke arasında? Tamı tamına 180 ülke arasında; Avrupa ülkeleri arasında ise son sırada. Türkiye, Demokrasi Endeksi'nde 2022 yılında 167 ülke arasında 103'üncü sırada yer alıyor. Türkiye, AIHM'de en çok dosyası olan ülke konumunda. Küresel Organize Suç Endeksi 2023 Raporu'nda Türkiye dünyada 14'üncü sırada; Türkiye, Avrupa ülkeleri arasında ise ilk sırada yani olumlu gelişmelerin sonuncusu, olumsuz tüm gelişmelerin 1'incisi konumunda. Demokrasi Endeksi, çocuk yoksulluğu, Küresel Haklar Endeksi ve basın özgürlüğü konusundan, oralardaki sıralamalarımızdan bahsetmiyorum dikkat ederseniz.

Ayrıca, unutmadan, Katar'la hedeflenen 5 milyar dolarlık ticaret hacminin Türkiye'ye maliyeti döviz veya refah artışı değil, Türkiye'nin ekonomik kaynaklarının Katar'a peşkeş çekilmesidir. Özelleştirmelerle rant, Kanal İstanbul gibi projelerin Katar'a avanta verilmesidir.

Gel gelelim bir başka konuya. En önemli konu: İsrail'le ticaret mi yoksa Gazze'de ablukanın kalkması mı? Soru açık ve net. Bakın, bir yandan Gazze'ye ağlarmış gibi yapıp öte yandan ticaretinize kaldığı yerden... Hiçbir şey olmamış gibi hareket edemezsiniz. Ticaret Bakanı Ömer Bolat İsrail ile Türkiye arasındaki ticaretin yarı yarıya azaldığını iddia etse de bunun geçici ve

konjonktürel bir durum olduğunun pek tabii ki farkındayız. "Filistin'in haklı davası" diye konuşmaya başlamanın, "kardeş Filistin" demenin, uluslararası arenada İsrail'e -tırnak içinde- dikleniyormuş gibi yapmanın tutarlı bir tarafı veya inandırıcılığı yoktur; kimse de buna inanmıyor, hatta siz de inanmıyorsunuz. Tepkisinde ve açıklamalarında samimi olanları Türkiye-İsrail Serbest Ticaret Anlaşması'nı temel ihtiyaçlar dışında feshetmeye, işlevsiz kılmaya çağırıyor; buna yönelik ciddi bir adım atmasını bekliyoruz. Fakat sahte gözyaşları dökmek, Filistin'in yanındaymış gibi -altını çiziyorum- "mış" gibi yapmak dışında ne bir politikanız var ne de niyetiniz.

Değerli milletvekilleri, AKP iktidarı 2023 vizyonunda sınır kapıları için gümrüklerde entegrasyon dönemi başlatacağını, geçişlerin hızlanacağını, insansız ve kâğıtsız bir dönemin başlayacağını ve altyapıların vakit kaybetmeksizin yenileneceğini belirtmişti ama gerçekleri ters yüz etmekte sınır tanımayan bu iktidar yine çark etmiş ve vadettiği hiçbir gelişmeyi hayata geçirmemiştir.

Sayın Bakan, sizlere ve Bakanlığınıza yıllardır Habur Sınır Kapısı'ndaki problemleri anlatmaktan, çözüm talep etmekten dilimizde tüy bitti ama ne yapılmış? Ne ciddi bir adım ne çözülmüş bir sorun söz konusu. Habur Sınır Kapısı resmen işkence ve çile kapısı olmak dışında bir işleve sahip değil. Geçiş sırasında özellikle yurttaşlar saatleri -hatta saatler hafif bile kalabilir- günü bulan bekleme süreleriyle karşı karşıya kalmaktalar. Günlük 1.500'e yakın büyük ve 1.000'e yakın küçük aracın giriş çıkışı yaptığı Habur Sınır Kapısı'nda altyapıda yaşanan sıkıntılar gün geçtikçe katmerlenmektedir. Personel sayısı kesinlikle ama kesinlikle ihtiyaca cevap vermeyen sınır kapısında üstüne bir de personelin keyfi muamelesi ve işgüzarlık eklenince ortaya tabii ki vahim bir tablo çıkmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Devamla) – İhracatın önemini dilinden düşürmeyen sizler için de Bakanlığınız için de büyük bir ayıp. Ticaret hacmi bakımından Türkiye'nin en önemli sınır kapılarından biri olan Habur Sınır Kapısı'nın altyapısının iyileştirilmesi ve bu zulmün bir an önce son bulması gerekiyor. Sınır kapısının bölge insanına iş kapısı yaratacak potansiyelinin engellenmemesi hızla çözülmesi gereken konular arasındadır. Büyüyen ekonominin göstergesi, insanların yaşamına dokunmayan, ne olduğu belirsiz rakamlar değil, yurttaş memnuniyeti olmalıdır. Habur Sınır Kapısı; kilometrelerce uzanan tır kuyruklarıyla, günlerce geçiş bekleyen yurttaşlar, şoförler ve emekçilerle, gümrük personeli tarafından şiddete uğrayan insanlarla anılan bir yer değil, güvenli ve hızlı geçişin adresi olmalıdır diyorum.

Genel kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Van Milletvekili Gülderen Varlı'de.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA GÜLDEREN VARLI (Van) – Genel Kurulu ve tüm halkımızı selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, hak ve özgürlüklerin baskı altına alındığı, demokrasinin askıda olduğu bir ülkede ticaretin gelişmeyeceği aşikârdır. Bizler bugün ticaret alanında yapılan çalışmaları konuşmak isterdik ama tüm ülkede tecridin uygulandığı böylesi bir dönemde bizler hakikatleri konuşmak zorundayız. İmralı'da var olan tecrit uygulamasına karşı cezaevlerinde tutsaklar on dokuz gündür açlık grevindeler. Başta açlık grevinde olan tutsakları, Van, Diyarbakır, Mersin, İstanbul ve Adana'da olan nöbeti sürdüren anneleri selamlıyorum. Haksız yere cezaevlerinde tutulan, sürgünlerde olan arkadaşlarımızı sevgiyle, hasretle selamlıyorum. Mücadele yolundan vazgeçmeyen, haksız, hukuksuz gözaltı ve işkencelere rağmen direnen tüm halkımızı buradan selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, Türkiye'de hem siyasette hem de ekonomide muazzam bir tekelleşme vardır. Adına "Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi" denilen sistemle güç ve iktidar birlikteliği zirveye taşınmıştır. Siyasetteki tekelleşme paralel bir biçimde ekonomide de -tekelleşmeye- tabiri caizse coşmuştur.

Türkiye ekonomisi tekeli bir ekonomidir. Bir taraftan muazzam sermayesiyle şen kaha-kahalar atan bir avuç sermayedar varken, diğer tarafta 7.500 lira emekli maaşı alan, 11.402 lira reva görülen on milyonlarca asgari ücretli vardır. Ekonomideki bu tekeli tablonun sorumlusu sermaye yanlısı AKP-MHP iktidarıdır. Ticaret Bakanlığı, Rekabet Kurumu ise bu tekeli ekonomi gerçeğine karşı kılını kıpırdatmamaktadır. Tekeli sermayeye karşı önlem alacağına esnafla, KOBİ'yle uğraşmaktadır. Görevinin bilincinde değil, Rekabet Kurumu görevini yapmamaktadır.

Değerli milletvekilleri, bu Bakanlığa bağlı bir kurum daha var, adı Helal Kurumu. Bu Kurum yerli ve yabancı kuruluşlara helal sertifika vererek ülkeye büyük gelir getireceği iddiasıyla faaliyete başlamıştır. Merak ediyoruz: Helal nedir, haram nedir? Kime göre helal, kime göre haram? Bunlar nesnel kriterler değildir. Gasbedilen ve başkasının hakkının alındığı ürünler helal değildir, bunu hepimiz biliyoruz. Helal ürün üreten ve helallik üzerinden kendini var eden bu Kuruma, Bakana soruyoruz: Afrin'den getirilen zeytin ve zeytinyağı ya da kökünden sökülüp paketlenen ağaçlara ne yaptınız? Afrin halkının emeğini, ağacını gasbetmek helal mi? Bakın, Afrin üzerinden yapılan talan diğer ülkelerin de gündeminde. Türkiye'nin Afrin'den alınan zeytinleri işleyerek Avrupa Birliği ülkelerine sattığı İsviçre Parlamentosunda bile konuşulmuş, tartışılmıştır. Yapılan bu ticaret helal ürün mü, helal ticaret mi oluyor Sayın Bakan? Buna var mı bir cevap?

Diğer yandan, Ticaret Bakanlığı Kasım 2022-Temmuz 2023 tarihleri arasında Türkiye'nin toplam zeytinyağı ihtiyacının bir önceki sezonun aynı dönemine göre miktar bazında yüzde 240 artarak 136.500 ton olduğunu açıkladı. İklim değişikliğinin neden olduğu aşırı sıcaklar, kuraklık sebebiyle dünyada zeytinyağı üretimi yapan İspanya, Yunanistan, Portekiz ve Tunus'ta düşüşler yaşanırken Türkiye'de tam tersine zeytinyağı üretimi 2'ye katlanmıştır, ihracat yüzde 240 artışla rekor kırmıştır. Buradan sormak istiyorum: Zeytinde yok yılı olmasına rağmen bu rekor nasıl gelmiştir? 20 milyondan fazla zeytin ağacının olduğu Afrin'in zeytinyağının bu rekora katkısı ne kadardır? İsraf, yolsuzluk, iftiralar, işkence, şaibeli TÜİK verileriyle beraber Helal Kurumu bu bütçeyi nasıl helal görüyor? İnsanların en helali olan, kutsal olan yaşam hakkını, düşünme hakkını, rızasını gasbeden, değerlerini yok etmeye çalışan ve helal olan hakkını yok sayan bir haram yönetimin helali bizim helalimiz olamaz. En başta ana dili engelleyen, Kürt cenazelerini kutu ve kargoyla gönderen ve Allah'ın verdiği canı yerde sürükleyen bu yönetimin helali bizim helalimiz olamaz. Kayyumların gasbı, irade gasbı, halkın alın terine göz koyma, artan faizler haram değil mi? Hani faiz haramdı, bunu siz diyordunuz. Yakalandığınız haklılık hastalığıyla beraber bunları siz yapınca mı helal oluyor?

Değerli milletvekilleri, iktidarın ticari faaliyetleri Kürt coğrafyası söz konusu olunca ya ödenek olmuyor ya da "Güvenlik sorunları var." denilerek yatırım yapılmıyor. Seçim bölgesi Van ticari avantajları olan bir sınır şehridir. İran'la kara sınırı 295 kilometre olan Van şehri sınır hattı ticaret faaliyetleri yönünden kullanılmamaktadır. Van'da bulunan Gelincik ve Çilli Sınır Kapıları hâlen kapalı tutulurken aktif olan Kapıköy Sınır Kapısı talep edilen transit geçişi hâlen yerine getirilmiş değildir.

Sınır hattında yapılan ticari faaliyetlerin yanında bir de yayla yasakları meselesi var. Özel güvenlik bölgeleri nedeniyle girişi yasaklı bölgeler artıyor. Uygulanan bu politikalarla birlikte yok edilmeye çalışılan tarım ve hayvancılık Van ilinin iç bölgeler arası ticaretini de yok etmekte. Bunların yanında on üç yıldır yapımı süren çevre yolu hâlen bitmemiştir. Ticaret güzergâhlarının yollarının bakımı da yapılmamaktadır.

Van'da yaşanan bu sıkıntılarla beraber tüm ülkenin sorunu olan yüksek faiz ve kredi borçları esnafı iş yapamaz duruma

getirmiştir. Esnaf yüksek faizden dolayı kredi alamıyor ya da krediyi ödeyemiyor. Borcu borçla kapatan esnafın sorunları kayyumun çözümsüzlükleriyle de artmakta. Örneğin Erciş'te esnafın çoğu borç batağında. Borçtan, borçlardan ve üst üste yapılan zamlardan dolayı iş yerleri kapatılmıştır. Altyapı sorunlarıyla beraber yazın tamamı susuz geçirilmiştir. Doğal gaz altyapısının hâlâ tamamlanmaması esnafı zarara uğratmaktadır.

Değerli milletvekilleri, sarayın bütçesi artarken yoksulu görmezden gelen, yandaşı zengin eden, depremzedeleri yok sayan, rantı, talanı, ekokırımı ve bölgesel eşitsizliği arttıran bu bütçe helal değildir. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası İstanbul Milletvekili Keziban Konukcu...

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA KEZİBAN KONUKCU (İstanbul) – Sayın milletvekilleri, değerli halklarımız; Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesi bağlamında söz almış bulunmaktayım.

Ülkemizde sanayi ve teknoloji, gelişmiş ülkeler baz alındığında çok geri kalmıştır. Dünyada şu anda 4'üncü sanayi devrimi ve yapay zekâ tartışılırken, geliştirilmeye çalışılırken Türkiye hâlâ ara mallar üretiminde takılıp kalmış, hizmet sektörü gibi yoğun emek sömürüsüne dayalı sektörlerde daha yoğun bir yatırım yapmaktadır. Uluslararası emperyalist sermayenin buyurduğu üzere, ucuz emek cenneti hâline çevrilmeye çalışılıyor.

Bir yandan da iktidar, yandaş sermayeyi büyütmek için her türlü yola başvuruyor. Gelin, ülkenin dört bir yanında açılan organize sanayi bölgelerine bakalım: Organize sanayi bölgelerinde emekçilerin ücret ortalaması asgari ücreti aşmıyor, hiçbir iş güvenliği tedbiri alınmadan uzun mesailerle çalıştırılıyorlar; asgari ücret hesaplarına yatıyor, fazla mesailer ya ödenmiyor ya da elden veriliyor, bu durum da çok ciddi hak gasplarına yol açıyor. Pek çok iş yerindeyse asgari ücretin altında ücret veriliyor. İş cinayetleri her geçen yıl daha da artıyor; İSİG Meclisinin son raporuna göre, bu yılın son on bir ayında 1.772 işçi iş cinayetinde hayatını kaybetti. Her türlü savunma aracından mahkûm bırakılan, taşeron sistemde sendikası, güvencesiz çalıştırılan emekçiler ölüm kalım savaşı veriyor. Organize sanayi bölgeleri, işçilerin sadece tevekkül ederek, itaatkâr bir şekilde, ses çıkarmadan yandaş sermayeyi büyütmek için çalışması için tarikat ağlarıyla kuşatılıyor.

Organize sanayi bölgelerindeki bir diğer uygulama da mesleki eğitim merkezleri; kısaltması MESEM. Bu da çok ciddi bir uygulama, buna da yakından bakmak isterim. İktidarın orta vadeli ekonomik programı, her düzeydeki eğitimin şirketlerin ihtiyacı olan iş gücünü yetiştirmeye yönelmesini buyuruyor; birçok çocuğun organize sanayi bölgelerine çırak olarak hazırlandığı MESEM'lerin çoğaltılması, bu programın ana unsurlarından biri. Yoksul ailelerin çocukları gelecek kaygısıyla meslek edinsinler diye gönderildikleri işletmelerde karın tokluğuna ya da çok düşük ücretlerle çalıştırılıyorlar. Çıraklık olarak tarif edilen bu iş süreci devletin desteklediği meslek okullarıyla destekleniyor. Organize sanayi bölgelerindeki patronların siparişleri doğrultusunda üretim yaptırılan öğrencilerin üzerinden kazanılan ise milyonlarca lira. Peki, burada öğrencilerin payına düşen ne? Biz söyleyelim: Ölüm riski, düşük ücret ve ağır çalışma koşulları. Daha geçen hafta Konya'da 17 yaşındaki stajyer öğrenci Ulaş Dumlulu, gittiği fabrikada arıza gidermek için çıktığı elektrik direğinden arıtma havuzuna düşerek hayatını kaybetti. Ama Millî Eğitim Bakanı, aynı günlerde utanmadan yoksul emekçi çocuklarını okul ortamından koparan, çocuk işçiliğini yasallaştıran bu uygulamayı patronlara ucuz iş gücü olarak sunmakla övündü.

Saray rejiminin; sermayenin, zenginlerin iktidarı olduğunu nereden anlayabiliyoruz? Çünkü bu iktidar bir avuç zengini daha zengin yapmak için bütün emekçileri yoksullukta, hatta açlıkta ve borçlulukta eşitledi ve birleştirdi; herkesi yoksulluk sınırının altındaki, açlık sınırının eşiğindeki asgari ücrette birleştirdi. Şimdi bakalım, 2002'de asgari ücret civarında çalışanların ortalaması yüzde 30'ken 2022'de asgari ücret civarında çalışanların ortalaması yüzde 60'a dayandı. Asgari ücretin 2 katından fazlasını kazananların oranı 2002'de yüzde 40'ken bu, 2022'de yüzde 18'e düştü. Emekçilerin üçte 1'i ise asgari ücretin altında ücret alıyor maalesef. Asgari ücret toplumu sefalet toplumdur. Dünyada asgari ücretin ortalama ücret olduğu kaç ülke var? Asgari ücret karşılığı çalışanların oranı yüzde 2'yi geçmemelidir, bizde ise bu oran yüzde 50. Bunun adı sömürü düzenidir, bunun adı yağma düzenidir; milyonlarca emekçinin hayatını yağmalıyorsunuz.

Sermayenin göz bebeği Bakan sürekli vergiyi tabana yaymaktan bahsediyor, vergi zaten tabanda Sayın Bakan. Dolaylı vergiler bütün vergilerin üçte 2'sini oluşturuyor. "Vergi harcamaları" diye bir kalem uydurdunuz bütçede; sermayenin vergilerini siliyorsunuz, milletin yediği ekmeğe ise vergi alıyorsunuz. Bu halk, sizin talan ekonominizi sırtında taşımak zorunda mı? Sayın Bakan, vergiyi değil, serveti tabana yayın; halkı yoksullukta değil, zenginlikte eşitleyin. Bunca yoksulluğun yaşandığı bir ülkede lüks araba kuyruklarına girenlerden utanmıyor musunuz? Faizleri yükselterek rantıyeyi mest ettiniz. Servet sahipleri asgari ücreti parmağını kıpırdatmadan on dakikada kazanıyorlar; işçiler ise asgari ücreti ölümüne çalışarak, madende kömür soluyarak, motorsiklet üstünde ölümle yarışarak, günde on saat çalışarak bir ayda zor kazanıyorlar. Marifet vergiyi değil, serveti tabana yaymaktır; marifet halkı yoksullukta değil, zenginlikte eşitlemektir. Aç gözlü burjuvazi öğretmeni asgari ücretle çalıştırırsa gelecek nesilleri kaybederiz. Doktoru açlığa ve şiddete mahkûm edersen bedeli hastanede doktor bulamayan halk öder. İyi yetişmiş insanlarımızı asgari ücrete mahkûm edersek zar zor yetiştirdiğimiz nitelikli insanlarımızı zengin ülkelere kapıtırırız. Bir ülkenin geleceğine bundan daha büyük bir ihanet olabilir mi? Serveti tabana yaymak için mi asgari ücreti yılda 1 kez belirlemeye karar verdiniz? Tabii ki hayır; sizin derdiniz, bir avuç zengini daha zengin yapmak. Şirketlerin, bankaların kârları rekor kırsın, halka da zırnık düşmesin derdindesiniz. Hakkını arayan işçinin başına da Özak işçisine yaptığınız gibi copu ve TOMA'yı dikiyorsunuz. Sermaye neden sizi çok seviyor; burjuvazi, finans kapital bu rejime neden bayılıyor? Çünkü işçinin örgütlülüğünü bitirdiniz, grevleri ertelediniz, işçinin yasal hak alma yolları önüne barikatlar ördünüz. Ama hiç ummadığınız anda o barikatların yıkıldığını, işçilerin seller gibi sokakları doldurduğunu, hakkını almak için kapınıza dayandığını görürseniz şaşırmayın çünkü halk artık çevirdiğiniz dolapları görüyor. Belki örgütsüz, belki kendisine güvenmiyor ama bu yarattığınız yoksulluk zindanlarını yıkacak öfke birikiyor. Özak işçisi yalnız değil, emekçilerde bıçak kemiğe dayandı.

Bizler, sefalette ve yoksullukta değil, zenginlikte eşitlenmek için toplumsal serveti yeniden dağıtacağız. Rantiyeden ve zenginden çok vergi alacağız. Zenginlerin veraset vergisini artıracacağız. Dolaylı vergileri kaldıracacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

KEZİBAN KONUKCU (Devamla) – Vergiyi değil, serveti tabana yayacağız.

Çok teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar... (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) – Genel Kurulu, halkımızı ve cezaevinde bulunan bütün yoldaşları saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan önce dün hayatını kaybeden Saadet Partisi milletvekiline Allah'tan rahmet, yakınlarına ve ailesine de başsağlığı dileklerimizi iletiyoruz.

2024 yılı bütçe görüşmeleri kapsamında Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı ve GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı bütçeleri hakkında söz almış bulunmaktayım.

Görüşülen bu bütçenin halkın bütçesi olmadığını herkes çok iyi biliyor. En güncel örnek GAP bölgesinde olan Urfa'da

yaşanıyor. 500 Özak işçisi yirmi gündür direniyor, eylem yapıyor. Evet, 500 Özak işçisi eylem yapıyor, talepleri nedir? İki talepleri vardır -ben Urfa'da olduğum sürece on gün bu işçilerin yanındaydım- birinci talepleri, köle koşullarında çalışmak istemiyorlar; ikinci talepleri, anayasal bir hak olan sendika seçme haklarına patronun müdahale etmesini istemiyorlar. Bu eylemleri tamamıyla anayasal bir haktır. Eylemleri süresince 9 Özak işçisi gözaltına alınıyor ve organize bölgesinde 500 işçi de boş bir alanda sadece bekliyor; herhangi bir slogan atmıyor, kamu düzenini bozacak herhangi bir eylemde bulunmuyor, yürüyüş yapmıyor, sadece boş bir alanda bekliyor ama valinin talimatıyla jandarma TOMA'larıyla bu işçilere biber gazlı tazyikli su sıkılıyor; bu tamamıyla suçtur. Biz burada konuşmamızı yaparken Özak işçileri hâlâ bu soğukta dışarıda bekliyor ve her gün de bu müdahaleye maruz kalıyor. Ben buradan başta iktidar partisi milletvekillerine sesleniyorum: Gelin, bir heyet oluşturalım, gidip bu işçilerin taleplerini dinleyelim, bakalım hangi talepleri yasa dışı.

Evet, GAP bölgesinde kayyum belediyeçiliği var ve burada kayyum belediyeçiliğinin bir görseli var. Bu, Suruç ilçesidir ve Suruç'un bütün sokakları gölet olmuş, çamur olmuş ve bu gölet yollarda, çamurda halk çocuklarının elini tutarak okula götürüyor. Hangi biriniz çocuklarınızı bu şekilde, bu yollarda okula götürmek istersiniz ve böyle bir ilçede yaşamak istersiniz?

Evet, GAP bölgesinde adalet ne durumda? Bir annenin 2 evladı ve eşi devlet hastanesinde katledildi, 1 evladı da tutuklu. Devlet hastanesinde insanlık suçunu işleyenler dışarıda, adalet arayan anne 2 dizinden ameliyat olmuş ve savcılık talimatıyla mahkemeye çıkarılıyor, bu şekilde yargılanıyor.

DAP ve GAP'ın bölgeye etkisi ne durumda, ona bir bakalım. Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Kalkınma Projelerinin kuruluş hedeflerine bakılınca tarımdan istihdama, eğitimden sağlığa, turizmden sanayiye, nüfustan yerleşime varıncaya kadar çeşitli alanlarda çalışmalar yapılarak bölgenin gelişimi amacıyla ortaya çıkmış projelerdir. Özellikle, GAP, GAP Master Planı kapsamında 1989 yılında yapılmış otuz yıllık bir projedir. Peki, bölgede kalkınma amacıyla çıkarılan GAP ve DAP projeleri gerçekten hedefe ulaşabildi mi? Tabii ki hayır. Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri, özellikle Kürt illeri yıllardır TÜİK verilerinde en az geliri olan illerdir. Kişi başına gayrisafi yurt içi hasılda son sırada yer alan iller; Urfa, Ağrı, Van, Bitlis; GAP ve DAP bölgesi kapsamında bulunan illerdir. Sanayi verileri incelendiğinde çalışanların yüzde 70'i mikro ya da küçük ölçekli sanayilerde çalışmaktadır. Bölgede büyük ölçekli sanayi neredeyse yoktur. Bahsettiğiniz kalkınma ne istihdamda ne tarımda ne de üretimde başarıya ulaşmıştır ve bunun en güzel örneği de TÜİK verileriyle ortaya çıkıyor. TÜİK verilerinde şu beyaz alan millî geliri en düşük olan en yoksul illerdir ve bu iller GAP ve DAP bölgesi kapsamındadır.

Durumun böyle olmasının ana nedeni aslında devletin Kürt illerine bakışını ortaya koymaktadır. Kürt illeri, süregelen devlet politikasıyla ekonomik, sosyal ve siyasi açılardan bilinçli şekilde geri bırakılmış, Mezopotamya'nın o verimli toprakları arasında insanlar açlık ve yoksullukla sıranmıştır. Doğu ve Güneydoğu illerinin geri bırakılması sadece bugüne dair bir şey değil, aslında uzun yıllardır sürdürülen bu politikanın devamı niteliğini taşımaktadır. Devletin o günden bugüne Kürt illerine bakışı hiçbir değişim ya da dönüşüme uğramamış, aksine mevcut sorunlar katlanarak büyümüştür.

Bu sorunların başında da yönetsel sorunlar gelmektedir. Kürt halkının özgür iradesiyle seçim yapma hakları gasbedilerek kayyumlar aracılığıyla toplumun en temel demokratik hakları yok sayılmıştır. Kayyumlar, bölgeyi ekonomik açıdan bir sefaletle sürüklemiş, halkın kaynakları kayyumun zevkine kurban edilmiştir. Bu durum gösteriyor ki bölgenin kalkınmasının önünde en büyük sorun, devletin uyguladığı politikalar ve bölgeye bakış açısıdır. "Kalkınma" dediğimiz büyüme, "gelişim" dediğimiz şey ancak ve ancak demokratik ortamlarda eşit yurttaşlık temelinde sağlanabilir. GAP ya da DAP kapsamında gerçekleşen çalışmalar ve önceliklerine bakıldığında bu projenin hedefine ulaştığını söyleyemeyiz. Eğer GAP hedefine ulaştıysa neden bölgenin insanları İç Anadolu, Karadeniz ve Akdeniz Bölgelerinde mevsimlik tarım işçisi olarak hâlâ gidip çalışıyorlar? Eğer GAP başarılıysa çiftçi neden kuraklıkla başa çıkmanın yollarını arıyor? Eğer GAP başarılıysa bu bölgelerde neden işsizlik verileri bu kadar yüksek, kayıt dışı çalışma bu kadar fazla, çocuk işçiliği bu kadar yaygın, yoksulluk bu kadar derin?

Siz GAP'la bölgede istihdamı değil, HES'lerle bölgeyi insansızlaştırmak, tarihi ve kültürü sular altında bırakmak istiyorsunuz. Bu arada gerçekten anlatıldığı gibi istihdam olsaydı, burada her şeyden önce, enerjiyi değil, tarımı desteklerdiniz. Çiftçi su götüremeyecek, ekin ekemeyecek, girdi maliyetlerini karşılayamayacak duruma gelirken siz halka küfreden sermaye sahiplerinin fabrikalarına elektriği taşıdınız. Günün sonunda "Bölge halkı kaçak elektrik kullanıyor." diye lanse edip bu bölgelerde üretilen elektriği DEDAŞ aracılığıyla çiftçilerden kaçırdınız. Tarım alanlarını yok ettiniz, çiftçiyi, üreticiyi ise perişan ettiniz. Urfa'da "Elektrik yok." diye durumu protesto eden çiftçilerin traktörlerine el koydunuz. GAP kapsamında 22 baraj, 19 hidroelektrik santrali ve yaklaşık olarak 1,8 milyon hektar alanda sulama yapılması ve 3 milyon 800 bin kişiye istihdam yaratılması öngörülmesine rağmen bu hedefler hâlâ gerçekleştirilemedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

FERİT ŞENYAŞAR (Devamla) – Cumhurbaşkanı Erdoğan 2008 yılında GAP için "Beş yılda bitecek, 4 milyon insana istihdam yaratılacak." demişti. Bugün yılda 2 milyon insan köle şartlarında, mevsimlik tarım işçisi olarak gidip çalışıyor, insanlar mecburi olarak göç ediyorlar; tam da buradan sormak istiyorum: Mehmet Kuş kimdir, bileneğiniz var mı? 300 dönüm arazisi vardı ancak başta elektrik maliyetinden dolayı tarlasını ekemediği için Urfa'ya mevsimlik tarım işçisi olarak gidiyor ve dönüşte trafik kazası geçirip hayatını kaybediyor. Eğer GAP 2013 yılında bitmiş olsaydı belki de 2020 yılında Mehmet Kuş ve 10 yaşındaki İbrahim hayatta olacaktı. GAP'la tarımı, istihdamı değil, enerjiyi önceliğinize aldınız, suyu metalaştırdınız, halkın kendi kaynaklarının eşit ve adil dağılmasının önüne geçtiniz.

Konuyu sadece eleştirmiyoruz ve önerilerimizi de sunuyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FERİT ŞENYAŞAR (Devamla) – GAP'la tarımsal sulama tüm üreticilerin eşit yararlanacağı biçimde kullanılmalı; kapitalist endüstriyel tarım modeliyle tekelleştirilen monokültür dayatmasına son verilmeli; iktidarın gücünü arkasına alarak halkı sömüren ve çiftçilerin elektriğini kesen DEDAŞ zulmüne son verilmeli; Kürt illerini insansızlaştırmak adına bölge halkını işsiz ve yoksul bırakma çabasından vazgeçilmelidir. Tarım ve hayvancılığın yapıldığı alanlar da özel güvenlik alanından çıkarılmalı. Ve en önemlisi bölge halkının iradesine saygı gösterin, kayyum uygulamalarına son verin.

Halkımızı saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Birleşime bir saat ara veriyorum.

Kapanma Saati: 12.39

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 13.41

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Sibel SUIÇMEZ (Trabzon), Mahmut Atilla KAYA (İzmir)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 36'ncı Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) – 3 kişiyle açtık Başkanım.

BAŞKAN – 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifinin görüşmelerine devam edeceğiz.

Komasyon yerinde.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi adına yapılan konuşmalara devam ediyoruz.

Söz sırası İzmir Milletvekili İbrahim Akın'a aittir.

Buyurun Sayın Akın.

DEM PARTİ GRUBU ADINA İBRAHİM AKIN (İzmir) – Sayın milletvekilleri, sözlerime başlamadan önce dün yitirdiğimiz Saadet Partisi Kocaeli Milletvekili Hasan Bitmez'in ailesine, sevenlerine Saadet Partisi camiasına başsağlığı ve sabırlar diliyorum. Meclis Genel Kurulunda yaşanan bu acı olayı unutmayacağız.

Bölge kalkınma idareleri hakkında söz almış bulunmaktayım. Partim ve şahsım adına Genel Kurulu, cezaevinde bizleri izleyen dostlarımızı, arkadaşlarımızı ve aynı zamanda halkımızı sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Bölge kalkınma idareleri bölgesel kalkınma projelerini sürdürmek, sonuçlandırmak üzere 2011'de beş yıllığına kurulmuştu, idarelerin çalışma süreleri Cumhurbaşkanlığı tarafından 2026 yılına kadar uzatılmış durumda. Bu idarelerin kurulma amacına, hedeflerine sonra da yayınladıkları faaliyet raporlarına bakarsanız DOKAP ve KOP projeleri âdeta bir cennete dönüşmüş olmalıydı çünkü kâğıt üzerinde her şey mükemmel görünüyor ama gelin, gerçeklerin neler olduğuna bakalım.

Değerli milletvekilleri, DOKAP bölgesinde Amasya, Artvin, Bayburt, Çorum, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize, Samsun, Tokat ve Trabzon olmak üzere 11 ilimiz var. Bu illerde idare özellikle bu illerin kalkınmasını, bölgesel eşitsizliğin azalmasını, bölge dışına olan göçlerin durdurulmasını sağlamak üzere kurulmuş. Aslında, bölgeyi değil sadece belli kişileri ve bazı kurumları kalkındırıyor görünüyor. Bu idareler her yere para aktarma ara merkezleri olarak kullanılıyor.

Sayın milletvekilleri, bakın, sizlere birkaç rakam verdiğimde bu daha net ortaya çıkacak. DOKAP Bölge Kalkınma İdaresine bu bütçede 742 milyon 277 bin TL ayrılmış. Bu rakamın yüzde 92'si ise sermaye transferine gidiyor. Sermaye transferi karşılıksız olarak yapılan bütçe giderleridir, çeşitli kurumlara ve STK'lere yapılan sermaye aktarımlarıdır. DOKAP Bölge Kalkınma İdaresinin geçen yılıki bütçesi bu şekilde gerçekleşmiştir. Geçen yıl da bütçenin yüzde 93'ü sermaye transferine ayrılmıştır.

Kâğıt üzerinde bölgedeki illerin kalkınması ve gelişmesi için harcanması beklenen paraların çarçur edildiğine gelin birlikte bakalım. Şimdi, DOKAP Bölge Kalkınma İdaresinin bazı projelerini sayayım; Dernekpazarı Belediyesi için 15 binanın, Çaykara Belediyesi için 20 binanın, Güneysu Belediyesi için 46 binanın, İyidere Belediyesi için 52 binanın, Çanakçı Belediyesi için 22 binanın cephesi giydirilmiş. Bu projeler döneminde adı geçen tüm belediyelerin AKP belediyesi olduğunu söylememe sanırım gerek yok. Bu belediyeler, söz konusu projeleri zamanında seçim malzemesi de yapmışlar yani bölge kalkınma idareleri aslında iktidar partisinin olan belediyelere AR-GE birimi gibi çalışıyor. Bir de Giresun'un Çanakçı ilçesinde "Giresun-Çanakçı-Kuşköy Köyüne Özgü İslık Dilinin (Kuşdili) Tanıtılması, Yaşatılması ve Bölge Turizmine Kazandırılması" diye bir proje var. Bu toprakların kadim dillerinden olan Kürtçeyi yok sayanlar, ana dilde selamlama yapan arkadaşlarımıza tahammül edemeyenler, kadim dillerden olan Kürtçeyi yok sayanlar kuş dilini yaşatmak için proje yapmışlar, oralara para aktarmışlar.

Kuş dilini yaşatmak için bakın neler yapmışlar? Çanakçı ilçesinde 22 adet evin cephesinin giydirilmesinin yapılması, 3 adet okul binasının konaklama, yeme içme hizmeti alanına dönüştürülmesi, 1 adet değirmenin yöresel mimariye uygun olarak tadilatın yapılması, 2 adet seyir terası... Allah'ın aşkına, gerçekten bu yapılanların kuş diliyle alakası nedir diye sormak gerekiyor. Şu bina giydirmenin işinin nesi varsa DOKAP'ta bütün projelerin yolu buraya çıkıyor. Ne hikmeti var bilmiyoruz fakat anlaşılabilir kalkınmanın yolu bina dış cephesi giydirmekten geçiyor. Böylece, dünyanın dış cepheyi giydirmekle kalkınan ilk ülkesi olabiliriz.

Sayın milletvekilleri, DOKAP Bölge Kalkınma İdaresi bir de Rize Çayı Projesi yapmış ki evlere şenlik. Proje şöyle: AKP'li Rize Belediyesi Rize merkezinde 9,5 dönümlük bir alanı Rize Ticaret Odasına hukuk dışı bir şekilde tahsis etmiş. O alanda Bölge Kalkınma İdaresi kocaman bir çay bardağı dikmiş ve projenin finansmanını yine hukuk dışı bir şekilde gerçekleştirmiş. Bu hukuksuzluk Sayıştayın 2019 yılı raporunda belirtilmiş ama ne hukuk ne de Sayıştay Bölge Kalkınma İdaresinin projesini durduramamış. Proje 24 milyar TL'ye ihale edilmiş ama 2022 yılına gelindiğinde proje maliyeti 2 katına çıkarılmış ve bu gerçekleştirilmiş. İşte, bu da başka bir kalkınma projesinin örneklerinden. Gerçekten, siz sadece bölgeyi değil yaşadıklarınızı ve halkımızı da düşünmüyorsunuz.

DOKAP Kalkınma İdaresinin maharetleri saymakla bitmiyor. Bir de Yeşil Yol Projesi var. Bu da bin kilometreyi aşan bir ekolojik yıkım projesi, Karadeniz yaylalarını katletme projesi. Bu proje Çevre ve Şehircilik Bakanlığının 2016'da yaptığı yeni çevre düzenlemesiyle de tekrar ihale edilmiş ve gerçekleştirilmiş. Çevre Bakanlığı imkân sağlamış, DOKAP projeyi yapıyor şu anda. "Karadeniz'in yaylaları mı elden geçirilecek?" dersiniz Sayın Bakan "O kadar olacak." diye söylüyor. Çevre Bakanlığı talimat almış gibi yeşil gördüğü her yere saldırıyor. Sizlerin yeşil değil, yeşile boyamaktan başka bir projeniz yok. DOKAP Bölge Kalkınma İdaresinin bu muhteşem çalışmaları sonunda mesela bölgeden dışarıya göç durumu durmuş mu? Hayır. DOKAP bölgesindeki 11 ilimizden 241 bin kişi bölge dışına göç etmek zorunda kalmış. Bölge gerçekten kalkınsaydı bu insanlar yerlerinden giderler miydi? Elbette ki hayır.

Sayın milletvekilleri, bir de Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresine bakalım. Aslında, DOKAP için ne söylenirse KOP için de aynı şeyleri söylemek mümkün. Bu da Aksaray, Karaman, Konya, Niğde, Nevşehir, Yozgat, Kırıkkale ve Kırşehir olmak üzere 8 ilimizden oluşan bir bölgesel kalkınma projesidir. 2023 bütçesinin yüzde 81'i karşılıksız olarak çeşitli kurumlara, STK'lere dağıtılmış. Yine 2024 yılında da bütçenin yüzde 82'si sermaye transferi için ayrılmış yani KOP Bölge Kalkınma İdaresi yine kamu kaynaklarını bilmediğimiz kurumlara, STK'lere, iktidar belediyelerine aktaran kurumlar olarak işlev görüyor. Peki, bakalım, bu sermaye transferi KOP'ta nereye yapılmış?

Sayın milletvekilleri, KOP Bölge Kalkınma İdaresi 2021 yılında bir silah şirketi olan Huğluya tekstil atölyesi yapımı için destek vermiş; bu da yetmemiş, Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı altında 2023 yılında bu atölyenin kapasitesini arttırmak için yeniden destek verilmiş ve para aktarılmış. Bu meşhur şirket, ürettikleri silahları 60 ülkeye ihraç ediyor. Bu şirket sadece 2022 yılında 23 milyar dolarlık ihracat yapmış. Huğlu şirketi dışında koca bölgede destek verecek küçük ve orta ölçekli işletme bulamadınız mı? O parayı bölge halkına, çiftçiye, üreticiye, esnafa bakkala, manava destek verseydiniz emin olun bölge daha çok kalkındırırdı ama uygulamalarınızla niyetinizi hiç gizlemiyorsunuz. Sizin işiniz gücünüz büyük şirketleri kalkındırmak, küçük esnafı ve halkı değil.

Sayın milletvekilleri, kalkınmanın ölçeklerinden biri de eğitim ve kalifiye iş gücüdür. Oysa, Konya'daki öğrenci sayısı 2016 yılında 133 bin iken 2020'de bu sayı 120 bine düşmüştür. Yani hem bölgesel kalkındınız hem de öğrenci sayısı azaldı; öyle mi? Tabii ki hayır. KOP bölgeleri kalkınıyor olsaydı insanlar buradan bölge dışına göçerler miydi? KOP bölgesinde küçük esnafa, çiftçiye, küçük işletmelere yeterli destek verilseydi bu insanlar yerini yurdunu terk ederler miydi? Elbette hayır. Oysa, sadece 2022 yılında KOP bölgesindeki 8 ilden 161 bin insan dışarıya göç etmiş. Nasıl bir kalkınma politikası bu, işte görüyorsunuz. Bölge kalkınma idarelerinde kalkınan birileri varsa onlar bölge halkı değil sermayelerdir.

Sayın milletvekilleri, bu idareler bizim vergilerimizden toplanan paraları bir yerlere sermaye transfer etmek için oluşturulan birer örtü hâline gelmiştir. Halktan alınan vergi şirketlere, bilmediğimiz kurumlara aktarılıyor.

Sayın Bakan, şunlara cevap vermenizi istiyoruz: Bu idarelerin şimdiye kadar sermaye transferi yaptığı kurumlar ve STK'ler hangileridir? Sermaye transferi yapılan belediyeler içinde muhalefet partililer var mıdır?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

İBRAHİM AKIN (Devamla) – Son beş yılda hangi proje için hangi kurumlara ne kadar sermaye transferi yapılmıştır? Bu projeler bölgelerin kalkınmasında nasıl bir işlev görmüştür? Bölge kalkınma idarelerinin görev alanları içerisinde dışarıya göç durumu nedir? En önemli soruya şimdi gelelim. Sayın Bakan, kuş dilini kurtarabildiniz mi? Kuş dilini kurtarmak için ne kadar harcama yaptınız? Bunun için kaç personel görevlendirdiniz?

2024 bütçesi halkın, emekçilerin, yoksulun değil bir avuç zenginin ve yandaşın çıkarlarını kollayan bütçedir, vergilerimizi halk için harcamak yerine şirketlere aktaran bütçedir. O nedenle, bu bütçeyi kabul etmemiz, halkımız adına, yurttaşlarımız adına mümkün değildir.

Partim ve kendi şahsım adına hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'a aittir.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) – Değerli milletvekilleri, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı hakkında söz almış bulunmaktayım. Hepinizi partim adına saygıyla selamlıyorum.

Türkiye ekonomisinin büyük bir bölümünü oluşturan küçük ve orta büyüklükteki işletmeler günümüzde ekonomik büyümeyi sağlamak, istihdam olanaklarını yaratmak ve rekabet ortamını sağlamak gibi önemli görevler üstlenmiştir. KOBİ'lerin ülke ekonomilerine çok önemli katkıları olmasına rağmen bünyesinde barındırdığı bazı temel problemleri var, uzman personel eksikliği, sermaye yetersizlikleri, kurumsallaşmadan yoksun olunması ve yönetsel sorunlar bunlardan bazılarıdır, en önemlilerinden biri de finansman sorunudur. Bu konuda yeterince destek alamayan ve kendi faaliyetleriyle bu finansmanı tam yaratamayan KOBİ'ler faaliyetlerini devam ettirme noktasında sıkıntılar yaşamaktadır. Finansal sorunların yanında, işletmeler, dış çevreden kaynaklanan politik, kültürel, ekonomik, lojistik, AR-GE gibi faktörlerden de yoğun şekilde etkilenmektedirler. Bütün bu olumsuz faktörler bir araya geldiğinde KOBİ'lerin ekonomik sistem içinde hareket kabiliyetini azaltıp yaşam sürelerini kısaltmaktadır.

Türkiye'de ekonomik daralmanın getirdiği dönemsel sorunların yanı sıra KOBİ'lerin yaşadığı yapısal birtakım sorunlar da vardır. Ticari bankaların KOBİ'lere finansman sağlama noktasında zorluklar çıkarmasıyla birlikte rekabet gücünün azalması, KOBİ'lerin yeterince kurumsallaşmamaları, teşvik ve desteklerin yeterli olmaması, teknolojik yatırımların eksikliği, markalaşma kabiliyetinin yetersiz kalması... Bu yönleriyle KOBİ'lerin yaşaması mümkün olan bütün sorunların teşhis edilip en kısa sürede çözüm üretilmesi ülke kaynaklarının atıl kullanımının önlenmesi açısından çok önemlidir. Bu konu dünya örnekleri genelinde finans kaynaklı olsa da Türkiye'de çeşitli nedenlerden dolayı bölgesel bazı noktalarda tıkanıklığı söylemek mümkündür.

Bir bütün olarak sıraladığımız sorunların Kürt kentlerinde yansması çok daha ağır oluyor ne yazık ki. Yıllardır açıklanan bütün ekonomik verilerde, istatistiklerde ve raporlarda işsizlik, yoksulluk ve istihdam sorunlarının başını çektiği yerler hep Kürt kentleri oluyor. Örneğin, sizlere "Siirt, Diyarbakır, Mardin, Şırnak, Hakkâri, Batman ve Ağrı gibi şehirler için buraların ekonomik tanımı nedir?" diye sorsam cevabınız "Tarım ve hayvancılık şehirleri." olur. Bu şehirlere "Tarım ve hayvancılık alanı." diyecekseniz Kürtlerin Diyarbakır'dan Karadeniz'e, Siirt'ten Ege'ye, Batman'dan Marmara'ya, Ağrı'dan Akdeniz'e mevsimlik işçi olarak neden gittiklerinin cevabını da vereceksiniz. Madem KOBİ'ler destekleniyor, KOSGEB gibi kurumlar -iktidarın deyimiyle- harikalar yaratıyor; her sene karşımıza çıkan bu derin yoksulluk, işsizlik neyin nesidir? Fırsat eşitliğinden ve kaynak yaratmaktan bahsediyorsak bu durumun bir geri bildiriminin olması gerekiyor mu? Söz konusu eşitsizliklerle ilgili kentlerde önemli ölçüde bir ekonomik rahatlatma yaratmamalı mı? Ama gelin, görün ki gerçekler öyle değil. Özellikle bahsettiğim kentlerde esnaf ve işletmecileri dinlerseniz, inanın, bu durumun hiç de istatistik verileriyle ilgili olmadığını siz de göreceksiniz ama yine eğer çok ısrarcıysanız verilerde, iktidarın çok sevdiği Türkiye İstatistik Kurumunun 2022 yılı sonu verilerine bakabilirsiniz; burada bile en düşük istihdam oranının yüzde 33,8'le Mardin, Batman, Şırnak ve Siirt'te olduğunu görürsünüz.

Kağıt üzerinden yapılan işler, çizilen projeler gerçek hayatta karşılığını bulmayınca bahsettiğimiz bu tablo çıkıyor karşımıza. Vekili olduğum Siirt'te ticaret ya da ekonomi, ağırlıklı olarak tarım, hayvancılık ve el sanatlarına dayanıyor. Keşke şartlar uygun olsa, Siirtli esnaf meşhur Pervari balımızı, fıstığımızı gönül rahatlığıyla üretip ekonomiye katabilse. Yerel ekonomiyi güçlü kılan şeylerden biri de oraya ait kaynakların doğru kullanılmasıdır. Bütün bu nedenler önümüzdeyken bir iyileşmeden bahsedilemez çünkü ekonomi, istihdam, üretim gibi değerler gerçeklikle alakalı konulardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Devamla) – Kürt kentlerinin ülkedeki krizlerden 2 kat daha fazla etkilendiği açıktır. Yıllardır, Türkiye'nin batı kentlerine 1 milyonu aşan göçe rağmen Kürt kentlerindeki işsizlik hep yüksek oranda seyretti. Elbette, bunun nedenleri çok yönlüdür, iktidarın savaş ve güvenlikçi politikaları, Kürt kentlerinin rant uğruna kayyumlar eliyle dokularının değiştirilmeye çalışılması, HES projeleri gibi birçok neden sayılabilir. Bütün bunlar anlattığımız istatistiklerin doğal nedenleri olarak karşımıza çıkıyor. Hükümet, beceriksiz ekonomi politikalarının faturasını yüksek enflasyon sonucunda halka, KDV artışı ve benzeri kararlarla da KOBİ'lere ödetmeye devam ettiği sürece işsizliğin ve iflasların daha da artacağını, zamların devam edeceğini, vergi yükünün daha fazla ağırlaşacağını söylemek mümkündür. Dolayısıyla bu bütçe halkın bütçesi değil, KOBİ'nin bütçesi değil, işçinin bütçesi değil; rantın, sermayenin, yandaşın bütçesidir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Söz sırası Hakkâri Milletvekili Öznur Bartın'a ait.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ÖZNUR BARTIN (Hakkâri) – Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen halklarımızı saygıyla selamlıyorum.

İktidarı dinlediğimizde sanayide, teknolojiye, bilimde, bilgide, iletişimde, üretimde çağ atlamışız, her şey güllük gülistanlık. İktidar, dijital ekosistemde, küresel ölçekte söz sahibiymişiz, bu alanda ihracatta lidermişiz gibi kendini bir hayale kaptırmış, bizim de inanmamızı bekliyor.

Hangi sanayiden bahsediyorsunuz? Sanayide dönüşümü sağlamış olmayan bir ülkeden bahsediyoruz, bir ülkede yaşıyoruz; Türkiye'de sanayi dönüşümü sağlanmış değil. İktidarın sanayi politikası çağ dışı olduğu gibi teknoloji üretiminde de dijital çağla uyum içinde değil; yüksek teknolojlili sanayi ürünlerinin imalat sanayisindeki payı yüzde 3,5 civarında, ihracat payı ise yüzde 3,3 civarında olup Arjantin, Slovenya, Slovakya gibi ülkelerin de gerisinde, son sıralarda. Türkiye dış ticarete katma değer yaratmayan düşük teknolojlili ürünleri satıyor; aksi devam eden ithalat ise cari açık sorununu daha da derinleştiriyor.

Evet, sanayide gerekli dönüşüm sağlanmadığı gibi endüstriyel sektörde de yapısal değişimlere dair gerekli adımlar

atılmıyor. Derinleşen iklim krizine rağmen sanayide yeşil enerjiye dönük adımlar atılmıyor, fosil yakıtların kullanımı büyük bir paya sahip olmaya devam ediyor. Dışa bağımlılık ve yüksek maliyetine rağmen bu yakıtlar tercih ediliyor, sürdürülebilir ve yenilenebilir enerji teknolojisi üretimi için gerekli çalışmalar yapılmıyor.

Yeşil Mutabakat konusunda 2026'da fiilî olarak başlayacak karbon vergisi ödemelerine dair Bakanlık ne yapıyor, merak ediyoruz. Sanayide Yeşil Dönüşüm ne aşamada? Tüketilen enerjinin kaç tane yeşil enerji teknolojisiyle üretilmektedir?

Değerli milletvekilleri, Kürtlerin yoğunlukta yaşadığı kentlerde yatırım teşvik destekleri çok eksik olmasına rağmen desteklerin arkasına sığınarak bölge göz ardı edilmeye devam ediliyor. Kamu eliyle bölgede sanayi tesislerinin varlığından söz etmek neredeyse mümkün değilken var olan 2-3 şeker fabrikası dahi kapatıldı, bölgeye kamu eliyle bir üretimin, yatırımın olması istenmedi. Ancak, sizin yapmadığınızı, istemediğinizi 2019'da belediyelerimiz kayyumlarımızın bıraktığı borç batağına rağmen yaptı. Örneğin, Van Büyükşehir Belediyesi eş başkanlarımızın destekleriyle tekstil ve ayakkabı firmalarını Van'a getirdi, üretim aşamasına geçildi, istihdam alanı oluşturuldu fakat atadığınız kayyumların ilk icraatı belediyelerimizin anlaşmış olduğu firmalarla yapmış olduğu protokollerini yırtıp atmak ve yatırımcıları kentten kovmak oldu. Ayrıca, kayyum, yine Van Büyükşehir Belediyesine ait Türkiye'nin en büyük tarım ve hayvancılık üretim tesisi olan VOTAŞ'ı da sattı, peşkeş çekti. 4 milyon metrekare sulanabilen araziye sahip olan VOTAŞ'ı, 9.500 dönüm ekili araziye, 15 bin metrekare kapalı alandaki 4 sağmal tesis, sağımhane, doğumhane, süt işletmesi, 11 bin meyve ağacı, teknolojik sulama sistemini sattı. Sanayi, üretim, katma değer diye bir dendi olan böyle bir hazineyi satmaz ancak iktidar için söz konusu belediyelerimiz olunca talan, saldırganlık ne kadar büyükse o kadar mübahtır. Evet, Türkiye, biyolojik çeşitlilik, zengin iklim koşulları nedeniyle tarım ve hayvancılık için büyük kaynaklara sahip olmasına rağmen yaşanan gıda krizlerinden en çok etkilenen ülkelerdendir oysa bu denli doğal zenginliği olan başka bir ülke olmuş olsaydı, bugün silah sanayisi ürünü olan İHA/SİHA üretiminden çok tarım teknolojisi ve endüstriyel tarımın ihracattaki payıyla övünürdü. Ülke ekmeğe, yağa, şeker gelen zamlarla değil yüksek refah, bolluk ve bereketle gündeme gelirdi. Bu da iktidarın başka bir utancı olsun.

Değerli milletvekilleri, bilgi, teknoloji, sanayi denilen mesele insanın yaşamını kolaylaştırdığında, canlı yaşamı öncelediğinde, herkesi eşit bir şekilde kapsadığında ve herkes eşit bir şekilde faydalandığında anlamlı oluyor, sanayi ve teknoloji gelişimi toplumsal barışı güçlendirdiğinde herkes için gurur verici oluyor. Ancak iktidarın sanayi ve teknoloji gelişimi aksine bir hikâyesidir. Bırakın canlı yaşamı öncelemesini, toplumsal barışı güçlendirmesini dinamitleyenidir, toplu ölümlerin yaşanmasını kolaylaştırır; buna öncülük ederse Sanayi ve Teknoloji Bakanlığıdır. Komisyon sürecinde "Askerî insansız hava aracı üretiminde dünyada bir numarayız." diyen Bakan'a hatırlatmak isteriz: Övündüğünüz durum tıp, sağlık, tarım teknolojilerindeki gelişmeler değil, ölüm makineleri olan İHA, SİHA'lardır. Burada acı bir örnek de vermek istiyorum, SİHA'larla, Hakkâri'de 31 Ağustos 2017'de gündüz vakti 4 sivil yurttaş hedef alındı, 35 yaşındaki evli, 2 çocuk babası Mehmet Temel katledildi, 3 kişi yaralandı. Olaya ilişkin verdiğimiz soru öngesine geçen altı yıla rağmen hâlâ cevap verilmedi. Tekrar soruyoruz: SİHA'larınızla Mehmet Temel'in katledilmesine dair bir cevabınız var mıdır? Verebileceğiniz ancak söyleyemediğiniz tek cevabınız ise Kürt olması mıdır?

Değerli milletvekilleri, toplumdan kopuk, lüks, şatafat içinde sefa süren, diz boyu yaşanan yoksulluğa rağmen toplumu manipüle etmekten de geri durmayan iktidarın övündüğü bir diğer konu olan Togg aracına dair de bir iki şey söylemek istiyorum. Bakan, Komisyondaki bütçe sunumunda 9 binden fazla aracın üretildiğini, 177.467 araçlık talebin olduğunu söyledi. Merak ediyoruz, bu Togg araç sahiplerinin ve 177 bin araçlık talebin kaç tane asgari ücretle çalışandır? Oysa, kamu eliyle üretilen bir otomobil ucuz olmalı, her kesimden halk alabilmeli ancak Togg için durum böyle değil, Togg halkın arabası değil.

Değerli milletvekilleri, iktidarın bu ülkeye, halklara daha fazla zulmetmesine elbette ki razı olmayacağız, bu yanlış gidişat karşısında sessizliğe de gömülecek değiliz. Yoksulların, emekçilerin, işsizlerin, kadınların, gençlerin görmezden gelindiği, yer verilmediği 2024 bütçesine de "evet" diyecek değiliz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZNUR BARTİN (Devamla) – Halkların sesi olmaya, mücadelemizi büyötmeye devam edeceğiz. Gençlerle, kadınlarla, emekçilerle bu gemiyi mutlaka bu limana ulaştıracağız.

Herkesi selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası İzmir Milletvekili Burcuğöl Çubuk'a ait.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA BURCUĞÖL ÇUBUK (İzmir) – Saadet Partisi Milletvekili Sayın Hasan Bitmez'in ailesine ve dostlarına başsağlığı diliyorum. Umarım böyle elim hadiselerin yaşanmaması için gerekli dersler çıkarılmıştır.

Dün gece Denizli Acıpayam Karaismailler'deki bir krom madeninde yaşanan göçük nedeniyle 2 işçi hayatını kaybetti. Aynı madene geçen yıl yine 1 işçinin hayatını kaybettiği, önlemlerin hâlen alınmadığı gerçeği madende ölümün kader, fitrat değil katliam olduğunu gösteriyor. Katledilen işçilerin ailelerine başsağlığı diliyorum.

Bizleri izleyen -başta hapishaneler olmak üzere- halkları saygıyla selamlıyorum. Bazı hapishanelerde Meclis TV yayınının verilmemesi ve bazılarında uzun uğraşlar sonucunda mahpusların yayın alabildiğini belki bilmiyorsunuz fakat böyle bir durum var ve bunun adı tecrittir. Bu vesileyle, tecride karşı açlık grevinde olan tutsakların taleplerinin kabul edilmesi gerektiğini tekrarlayalım.

Bütçeleri üzerine şu an konuştuğum TÜBİTAK, Türkiye Bilimler Akademisi, Türkiye Uzay Ajansının içinde bulunduğu duruma dair, bu durumu özetleyen, geçtiğimiz yıllara ait bir haber okumak istiyorum. İstanbul MEF Lisesi öğrencisi İlayda Şamilgil sıvılardaki su oranını miknatısla ölçebilen ucuz, hızlı ve taşınabilir bir sistem projesini TÜBİTAK'a sunuyor; TÜBİTAK bu projeyi yararsız bularak reddetti, İlayda projesini bu defa da First Step to Nobel Prize in Physics yarışmasına gönderdi. Kürtçe değil ama ben size bir çevirmeye çalışayım, "Nobel Fizik Ödülü'ne giden ilk adım" gibi bir anlamı var. 70 ülkeden yarışmaya katılan 5 bin proje içinde TÜBİTAK'ın yararsız bulduğu İlayda'nın projesi 1'inci oldu ve kendisi şu an Türkiye'de yaşamıyor.

TÜİK verilerine göre Türkiye'den Avrupa'ya göçler yüzde 62 arttı. Bu oranın çoğu gençler... Sormak lazım: Gençler neden Türkiye'de yaşamak istemiyor? Sokak röportajlarında insanlara "İmkânınız olsaydı yurt dışında yaşar mıydınız?" sorusuna gelen cevaplar genellikle "Evet." "Hayır." diyenlerin oranı bir elin parmaklarını geçmez. 2022'ye ait bir araştırma beni bir hayli şaşırttı. Siyasi partilere oy verenlere sorulmuş "İmkânınız olsa yurt dışına yerleşip yaşar mıydınız?" demişler; cevaplar hayli ilginç. Neden? Çünkü AKP'ye oy verenler yüksek oranda, 52,7'yle en çok oranda yurt dışında yaşamak istiyoruz demişler. AKP bu ankette gerçekten 1'inci. Halkın genel hâli bu fakat daha vahim bir durum var: Yetişmiş bilim insanları, hemşireler, doktorlar, mühendisler, öğretmenler, teknikerler ve sayabileceğimiz birçok meslek, bütün meslek grupları mesleğini yapabilmek için yurt dışına gidiyor, gitmek zorunda kalıyor; mobbing, şiddet, yoksulluk, geleceksizlik, KHK'lerle atılma ve iş bulmasının engellenmesi, asla aşılabilen mülakatlar... Gençler bilim üretebilecekleri yerlere gidiyor. Bakın, daha fazla kazanmak için gitmiyorlar, emeklerinin, birikimlerinin hakkını almak için gidiyorlar, gitmek zorunda bırakılıyorlar ve gittikleri için hain ilan ediliyorlar. Bilimsel süreçler eleştirilebilir devam eder ama TÜBİTAK, Türkiye Bilimler Akademisi, Türkiye Uzay Ajansı ise bilimle sadece savunma

sanayisini geliştirmek üzere ilgileniyor. TÜBİTAK AR-GE projelerinde geçtiğimiz yıllara oranla bu yıl daha fazla millî savunma projelerinin başvurusu var. Bu projeler sadece araç, mühimmat üretimi yani insanlık suçu işleyen insansız hava araçları gibi araçlarla sınırlandırılmıyor. Aynı zamanda “tarih ve kültürel miras” başlıkları adı altında asimilasyon ve inkâr politikaları için de bütçe başvuruları var. Bu projelerin öncelikle amaçlarını merak ediyoruz; başvuru kriterlerini nasıl sağladıklarını, hangi bilimsel kriterleri sağladıklarını merak ediyoruz. Dünyada medikal, yenilenebilir enerji ve ekolojik hamleler için başvurular çoğalırken tarihin bu denli gerisine düşmek için özel çaba harcanması, bu çabaların desteklenebilir görülmesi, ideolojik formasyonun ve motivasyonun muhtevasını gösteriyor. Bir proje başlığı “sözde soykırım” “kültürel miras” adı altında proje olarak sunulmuş TÜBİTAK’a bu sene. YÖK’ün üniversitelere “Kürtlerin Türk olduğunu kanıtlayın.” dediği bir düzlemde şaşırtıcı değil bu elbette. Bu projenin başvuru için gereken şartları sağlmasına şaşırmadık fakat bunların bilimsel kriterler olmadığını biliyoruz; propaganda malzemesi vermesi yeterlidir.

Kendini savaşla iktidarda tutan AKP-MHP için bilimi savaşın hizmetine sunmak ve aslında yok etmek belli ki zorunluluk. Bilim, savaşın hizmetine girmedğinde misal “Kimyasal silah kullanımına uygun bulgular var.” dediğinizde kendinizi hapiste bulabilirsiniz, Sayın Şebnem Korur Fincancı gibi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun tamamlayın.

BURÇUGÜL ÇUBUK (Devamla) – 2017’de fizik müfredatından fiziğin doğası konusunda hipotez, teori, yasa kavramları; madde konusunda fiziksel ve kimyasal değişimler kaldırıldı. Aynı sene deprem dalgaları müfredattan kaldırıldı. Bu kadar depremin olduğu, daha dokuz ay önce resmî rakamlarla 50 bin insanın defnedildiği bir ülkede bu ancak bilim düşmanlığıyla açıklanabilir. Halka, emekçiye, kadınlara, çocuklara, göçmenlere, engellilere, gençlere bütçe yok ama antibilimsel sözde projelere, savaşa bütçe var. Bütün kurumlarda her kurusun savaş için harcanmasına karşıyız, sunduğunuz savaş bütçesine karşıyız.

Teşekkürler. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına yapılacak konuşmalara başlıyoruz.

Manisa Milletvekili Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu.

Buyurun Sayın Bakırlıoğlu. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Saygıdeğer Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, üç gün önce Genel Kurulumuzda üzücü bir hadise yaşanmıştı. Kocaeli Milletvekilimiz Hasan Bitmez kalp krizi geçirmişti ve acı haberi de dün gene bu Genel Kurul salonunda hep beraber aldık. Milletvekilimiz Hasan Bitmez’e Allah’tan rahmet; acılı ailesine, sevenlerine, Saadet Partisi ailesine başsağlığı diliyorum.

Değerli milletvekilleri, bu bütçe maratonunun başladığı ilk gün Cumhurbaşkanı Yardımcımız Cevdet Yılmaz bu kürsüden şöyle bir ifade kullandı: “Sanayinin millî gelirdeki payı 2002 yılında yüzde 20’ymiş, 2022 yılında ise yüzde 26,4’e çıkmış. Sanayileşmeyen bir ülkede sanayi üretiminin millî gelirdeki payı nasıl bu kadar artar?” diye ifadelerde bulunmuştu. Bu ifadeleri niçin kullandı? Çünkü bizim bir iddiamız vardı, “Ülkemiz ne yazık ki sanayileşmiyor.” iddiamıza karşı böyle rakamları vermişti bize. Peki, gerçek ne? Gerçeğe bakmak lazım. Elimizdeki verilere baktığımız zaman, doğru, 2020 yılında gayrisafi yurt içi hasılanın içerisinde sanayinin payı yüzde 26,4 imiş. Peki, şu an durum ne? En son üçüncü çeyrekte bu oran yüzde 21,5’e düşmüş, dokuz aylık ortalamaya baktığımız zaman da yüzde 22 yani yaklaşık 4 puanlık, 4,5 puanlık bir düşüş söz konusu. Peki, geçmişte nasıldı? Mesela yirmi beş yıl önce bu oran neydi? 1998 yılında millî gelir içerisindeki sanayinin payı yüzde 25 idi, bugün yüzde 22, son çeyrekte yüzde 21,5.

Peki, imalat sanayisinin millî gelir içerisindeki payına bakmamız lazım. Bu önemli bir veri. Çünkü iktidarın On İkinci Kalkınma Planı’nda şöyle bir iddiası vardı: 2053 hedefleri arasında imalat sanayisinin millî gelir içerisindeki payını yüzde 30’a çıkarmak gibi bir iddiası vardı. 2022 yılında bu oran 22,1, en son üçüncü çeyrekte 18,6’ya düşmüş durumda, dokuz aylık ortalaması yüzde 19,5. Peki, geçmişte, 1998’de, yirmi beş yıl önce bu oran kaçtı? Yüzde 22,2, ciddi bir düşüş söz konusu.

Bir önemli hedef... Neydi hedeflerden bir tanesi 2053’le alakalı? Yüksek teknoloji sanayi ürünlerinin imalat ihracatındaki yüzde 3’lük oranını yüzde 17’ye çıkartmak. Hakikaten de önemli bir hedef bu, hem Sanayi Bakanlığı hem de Ticaret Bakanlığı için önemli bir hedef. Peki, bugün durum ne? TÜİK’in rakamlarına bakıyoruz, 2023 Ocak-Ekim ihracat verilerine baktığımız zaman yüksek teknoloji ürünlerin ihracattaki oranı yüzde 3,7; 2015’te 3,4; 2016’da 3,3 yani 3 ile 3,5 arasındaki yıllardan beri giden bir oran var. Oysa, 2002 yılında bu oran yüzde 6,2’ymiş. Yani 2002 yılından bu zamana kadar yüksek teknoloji ürünlerin imalat sanayisi ihracatı içindeki payı yüzde 6,2’den 3,7’lere, 3,5’lere kadar düşmüş. Şimdi burada soru sormamız lazım. 2002 yılında yüzde 6,2 olan oran yirmi bir yıl içerisinde neden yüzde 17 olmadı? Değerli milletvekilleri, baktığımız zaman sanayinin payı düşmüş, imalat sanayisinin payı düşmüş, yüksek teknoloji ürünlerin ihracattaki payı düşmüş. Peki, ne oldu bu yirmi-yirmi beş yıl içerisinde? 2053 yılı için konulan hedeflere esasına bakılırsa 2023 yılında yani cumhuriyetimizin 100’üncü yılında ulaşmak mümkünken neden şimdi biz bu durumdayız? Arkadaşlar, sizler neler yaptınız, yirmi yıl boyunca ne yaptınız? Ne yaptınız? Özetle şunu yaptınız: Bol bol alışveriş merkezi (AVM) açıldı, yazlık-kışık saraylar yapıldı; geçersiz, gereksiz, verimsiz bir sürü yatırım yapıldı yani bu ülkenin kaynakları yirmi yıl boyunca betona harcandı. Yap-işlet, yap-işlet-devret ve yap-kirala-devret yöntemleriyle hasta garantili şehir hastaneleri açıldı. Araç geçiş garantili otoyollar, köprüler, tüneller yapıldı. Yolcu garantili hava limanları yapıldı. Ya, bu ülkede, Kütahya’da Zafer Havalimanı yapıldı mesela. Yani düşünün, 50 bin yolcunun bir yıl içerisinde kullandığı bir havalimanına eğer siz 1 milyon yolcu garantisi verirsiniz, 50 milyon avroya mal ettiğiniz bu havalimanına dönem sonunda 250 milyon avro gelir garantisi verirsiniz bu memlekette kimse imalatla sanayiyle uğraşmaz; uğraşmadı zaten bu yirmi yıl boyunca. Siz bu ülkeye çok büyük kötülük yaptınız. Siz bu ülkenin kaynaklarını sanayici yerine bir avuç yandaş müteahhide harcadınız ve ne yazık ki sonuç da ortada.

Tekrardan, bu yüksek teknoloji ürünlerin üzerinde biraz konuşmak istiyorum çünkü bu çok önemli, hedef de çok önemli yani yüzde 3’ten yüzde 17’ye çıkarmak ihracattaki payını... Çünkü biz eğer bu hedefi tutturursak diğer hedeflerin hepsini tutturabiliriz. Yani yüzde 3’ten yüzde 17’ye çıkarmak demek, Türkiye’nin önümüzdeki süreçte dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasına girmesi demek. Bu yüzde 3’ten yüzde 17’ye çıkarmak demek, en değerli ilk 100 markanın, dünyadaki 100 markanın içerisinde Türk markalarını da göreceğimiz anlamına gelmekte. Ancak bunun bazı şartları ve koşulları var. Nedir bunlar? Mesela, tasarrufların etkin yatırımlara dönüştürülmesi gerekli yüksek teknoloji üretmek için. Nitelikli eğitim, nitelikli insan gücü istihdamı yani beşerî sermayemizin, altyapımızın doğru olması lazım, güçlü olması lazım. Doğrudan yabancı yatırım girişiyle de yüksek teknoloji üretilebilir ve ihraç edilebilir. Bunun örnekleri var, Uzak Doğu ülkelerinde bunun örnekleri var.

Şimdi, bunları incelediğimiz zaman en önemlilerinden bir tanesi beşerî sermaye. Yani beşerî sermayeye, bu insan gücüne baktığımız zaman elimizde bir veri var: 2019 senesi Dünya Ekonomik Forumu Küresel Rekabetçilik Raporu, burada özellikle iş gücü becerileri sıralamamız dünyada hakikaten çok düşük seviyede; işbaşı eğitiminde dünyada 122’nciyiz, mesleki

egitimde 128, mezunların beceri donanımında 103'üncü sırada, dijital becerilerin varlığında 116'ncı sıradayız, genel sıralamamız ise 61'incilik. Eğitim bütçeden de millî gelirden de ne yazık ki ülkemizde her geçen yıl daha az pay almakta, sağlıkta da aynı şeyler geçerli. Yani beşerî sermaye altyapımız hakikaten de sorunlu.

Doğrudan yabancı yatırımdan bahsetmiştim, bu da önemlidir yüksek teknoloji üretmek açısından. Esasında ülkemize 2005 yılından sonra ciddi anlamda doğrudan yabancı yatırım geldi. 2015 yılında mesela toplamda 19,2 milyar dolarlık bir doğrudan yatırım geldi bu ülkeye. 2022 yılına geldiğimiz zaman bu rakam 13,3 milyar dolara düşmüş durumda, ciddi bir düşüş var ve düşmeye de devam ediyor. 2023 Ocak-Temmuz yedi aylık verilere baktığımız zaman 5,3 milyar dolarlık bir doğrudan yabancı yatırım gelmiş ülkemize. Bunun muhteviyatına baktığımız zaman, 2015 yılında gelen 19,2 milyar doların yüzde 20'si gayrimenkulken şu anda yüzde 50'si gayrimenkule gelmekte, imalat sanayisine yabancılar yatırım yapmamakta ve koşar adım da ülkemizden uzaklaşmaktalar. Sebebi ne? Çünkü ne yazık ki bu ülkede güven kalmadı.

Özetlememiz gerekirse, son yirmi yılda kaynakları etkin yatırımlar yerine bir avuç yandaş müteahhide harcadınız. Nitelikli eğitimi, bilimsel eğitimi rafa kaldırdınız, güveni ortadan kaldırdınız, doğrudan yabancı yatırımcıyı bu ülkeden kaçırdınız.

Sonuç: Sonuç olarak bugün dünyanın gelişmiş ekonomileri ve firmaları dijital ve yeşil dönüşümü yakalamaya çalışırken Türkiye sanayisi ise yanlış politikalar yüzünden Endüstri 3.0'a yetişebilme telaşı içindedir.

Bu duygularla Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası İzmir Milletvekili Mahir Polat'tadır.

Buyurun Sayın Polat. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MAHİR POLAT (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dün yitirdiğimiz Kocaeli Milletvekilimiz Hasan Bitmez'e Allah'tan rahmet, ailesine ve Saadet Partisi camiasına başsağlığı diliyorum.

Ticaret Bakanlığı bütçesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Benim, bu Bakanlık bütçesi üzerine 6'ncı konuşmam, 6 konuşmadır maalesef ben aynı şeyleri söylüyorum; değişen hiçbir şey yok. Sadece ben mi? Sayıştay sekiz yıldır aynı bulguları tekrarlıyor, değişen bir şey yok; 9'uncu senede de aynı şeyi tekrarlayacak, sanırım ben de 7'nci senede bunları tekrarlayacağım.

Geçtiğimiz günlerde Sayın Bakan ihracat verilerini açıkladı, ondan bir önceki Bakan gibi iri rakamlarla açıklıyor. İri rakamlarla büyük ihracat rakamları açıklamak keyifli olsa gerek fakat ithalat rakamlarını da bir açıklamak lazım, dış ticaret açığını da ortaya koymak lazım. Geçtiğimiz dönemde "Türkiye bu bölgenin Çin'i olacak." demiştik, "İhracatla kalkınacak." demiştik; maalesef, bu model, ihracat, kilogram başına 1,10 satış ile 1,50 satış arasında değişen rakamlarla çuvallanmış durumda. Bugün, bizim, ihracat için -arkadaşlarımızın da bahsettiği gibi- yeni bir yol arayışına ihtiyacımız var. Bunu da iki şekilde özetleyebiliriz: Bizim ihracatımızdaki ileri teknoloji ürünlerinin ihracattaki payını artırmak, en azından yüzde 20'lere kadar çıkarabilirsek, bir de bu eşsiz coğrafyada alternatif ürünlerimiz çok fazla, bu ürünleri değerinde ve katma değerli satabilirsek ihracatımızı 3 dolarların üzerine çıkarmış oluruz. Bu Hükûmet dış ticarete maalesef bazı garip uygulamalar yapmaya devam ediyor. Mesela, bizim kumaş ithalatımızın büyük çoğunluğu ihracatta kullanılmak üzere ithal edilir. Biz vergiden vergi alan bir ülkeyken bugün, verginin vergisinin vergisini alan bir ülke hâline döndük çünkü çıkardığımız çok gizli genelgelerle, maalesef Avrupa bölgesinden ithal ettiğimiz kumaşların vergilerini bir yıllık bir teminata bağlıyoruz. Avrupa artık bizden bıktı Sayın Bakanım. Bunlara cevap vermiyoruz ve bu ithalatçıların maalesef teminatlarını irat kaydediyorsunuz, ihracata bu şekilde zarar veriyorsunuz.

Yine, değerli arkadaşlar, dış ticarete koruma önlemleri çerçevesinde gözetim uygulaması var; her ülkenin hakkıdır bu, bizim de hakkımız fakat buradan doğan KDV'leri indirger ya da iade ederiz, bunu da ortadan kaldırarak yine verginin vergisinin vergisini almaya devam eden bir iktidar hâline geldik. Evet, bizim çok köklü kurumlarımız var gümrükte, örneğin, Gümrük Muhafaza Teşkilatı, çok eskiye dayanır geçmiş; 1859'da ilk tamimnamesi çıkmış, sonuncusuysa 2018'de 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 451'inci maddesinde görev ve sorumlulukları tanımlanmış fakat bugün geldiğimiz noktada, bu köklü kurum neyi eksik yaptı, neyi hatalı yaptı da itibarsızlaştırılıyor ya da eksikliğini giderecek bir bakanlık yok mu etrafımızda? Oralarda, gümrüklü sahalarda sadece gümrük muhafaza memurları görev yapması gerekirken biz oraya Cumhurbaşkanlığı kararlarına aykırı olarak polisleri dâhil ettik.

Sayın Bakan, bunların itibar kayıplarının gereğini bir an evvel yerine getirmezseniz eğer, devletin dinamikleriyle oynamış olacaksınız, bu köklü kurum da itibarsızlaştırmaya devam edeceksiniz.

Gümrük memurlarının sorunları sadece bunlar değil, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na aykırı olarak çıkardığınız tayin yönetmelikleriyle bunların aile bütünlükleri hâlâ tehdit altında. Yine, bunların fazla çalışma ücretlerini gelir vergisi matrahına dâhil ederek ilk 9'uncu aydan itibaren yüzde 27'lik gelir kesintisine sebep oluyorsunuz. Birçok sorunları var ama zamanımız yeterli değil.

Bir de gümrük müşavirlerinin problemleri var, onları tekrarladım. Oda ve birlik konusu, maalesef, Odalar ve Borsalar Birliğine takılmaya devam ediyor. Bunların ruhsatname problemleri var, Kabahatler Kanunu'ndan sebep 2 kere ceza ödeme durumları var.

Bir de hiçbir meslek erbabına uygun görülmeyen, reva görülmeyen bu uygulama gümrük müşavir ve müşavir yardımcılara uygulanıyor. Bu da nedir? Sadece ömürlerinde 3 defa sınava girebiliyorlar, bir 4'üncü hakları yok; bunun ortadan kaldırılması için kanun teklifi verdim fakat bugüne kadar gelmedi, bu bir insanlık suçu gibi. Bütün bir ömürlerini 3 sınava endeksliyoruz bu insanların, doğru değil.

Konuşmamı bir gümrük müşavir yardımcısı arkadaşımın mesajıyla bitirmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MAHİR POLAT (Devamla) – Diyor ki: "Neden yazdığımı bilmiyorum ama sesimiz olursunuz. Ben şiddet mağduru bir anneyim. Bir yıl boyunca hem çocuklarıma baktım hem de sınava hazırlandım ama her sene olduğu gibi bu sene de farklı bir kurumdaki sebep konuyla alakasız sorularla, yanlış sorularla sınava girdik. Bir hakkımı daha kaybettim."

Değerli kardeşim, sesin oldum, umarım duyarlar.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Oluç Bey, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Ezi Bayramı'na ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, Ezidi toplumunun dokuz gün tuttıkları oruçlarından sonra bugün karşıladıkları Ezi Bayramı'nı kutluyorum. Ezidi toplumunun karşı karşıya kaldığı soykırım saldırılarına karşı bizlerin Ezidilerle dayanışması ve desteği tarihseldir ve sürekli. O nedenle, bir kez daha Ezi Bayramı'nın eşit ve özgür bir geleceğe vesile olmasını diliyorum ve bayramlarını kutluyorum.

Teşekkür ederim.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 36) (Devam)

2.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/274), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2022 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 222 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2022 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2022 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/760) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 37) (Devam)

A) TİCARET BAKANLIĞI (Devam)

- 1) Ticaret Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Ticaret Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) REKABET KURUMU (Devam)

- 1) Rekabet Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Rekabet Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) HELAL AKREDİTASYON KURUMU (Devam)

- 1) Helal Akreditasyon Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Helal Akreditasyon Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI (Devam)

- 1) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) GAP BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) DOĞU ANADOLU PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

F) KONYA OVASI PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

G) DOĞU KARADENİZ PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ğ) KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ İŞLETMELERİ GELİŞTİRME VE DESTEKLEME İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

H) TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ (Devam)

- 1) Türk Standardları Enstitüsü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türk Standardları Enstitüsü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

I) TÜRK PATENT VE MARKA KURUMU (Devam)

- 1) Türk Patent ve Marka Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türk Patent ve Marka Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU (Devam)

- 1) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

J) TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ (Devam)

- 1) Türkiye Bilimler Akademisi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türkiye Bilimler Akademisi 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

K) TÜRKİYE UZAY AJANSI (Devam)

- 1) Türkiye Uzay Ajansı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türkiye Uzay Ajansı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN – Söz sırası Adana Milletvekili Orhan Sümer'de.

Buyurun Sayın Sümer. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ORHAN SÜMER (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri; Ticaret Bakanlığının 2024 yılı bütçe teklifi üzerine söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Ticaret Bakanlığı, 2023 yılı bütçesinden 9 milyar 460 milyon lira harcama gerçekleştirmiş. Bu kadar büyük harcama kalemleri kullanılırken ne yazık ki ekonomik çarkın temel dişlisi esnaflarımız unutulmuştur. Ticaret Bakanlığının girdi maliyetlerini düşürmede etkin olması, rekabeti sağlaması, ihracatı artırması, üretimi desteklemesi, küçük esnaflara kolaylık sunması, KOBİ'leri

koruması beklenirken Bakanlık tüm bunları görmezden gelip maalesef âdeta ölü taklidi yapıyor. Değerli milletvekilleri, dükkân kirası ödeyemediği, borç yükünden kurtulamadıkları için maalesef memleketimizin her ilinde onlarca esnafımız intihar etti. Ticaret Bakanlığı bu olanları da mı görmüyor? Ne yazık ki Bakanlık göz göre göre hata yapmaya da devam ediyor. Bakın, Sayıştay 2015 yılından beri uyarıyor; 2021 bilançosunda 104 milyar liralık, 2022 bilançosunda ise 67 milyon liralık hataya yol açan bazı yanlışlıklar var, hâlâ ısrar ediliyor. Bakanlık adına ayrılan yüzde 25'lik kantar payı gelirleri özel bir şirket hesabında tutuluyor, bu şirket hesabından harcama yapılıyor. "Bu şirket kime ait? Bakanlığın parasının şirket hesabında ne işi var? Kimleri zengin ediyorsunuz?" diye soruyoruz, Bakanlık vatandaş adına sorduğumuz sorulara cevap verme gereği bile duymuyor.

Değerli milletvekilleri, Ticaret Bakanlığı iç ticareti geliştirmek için ayrılan havuzdaki paradan Bakanlık makam odasına yıllardır mal alıyor. Bakın, sadece geçen sene 50 milyon 530 bin liralık harcama yapmış. Allah aşkına, buradan vicdanlarınıza sesleniyorum: Bir senede makam odasına 50 milyonluk ne alınır? Millet çocuğunun beslenme çantasına koyacak kuru ekmek bulamazken Bakanlık hesabı hangi amaçlarla kullanılıyor?

Yine, 2020 yılında Helal Akreditasyon Kurumu kuruldu; coğrafyamızda İslami ürün ve hizmetlerin çok büyük potansiyelinin olduğu, yoğun akredite faaliyetleri yürütüleceği iddia edildi. Üç senede kaç akredite yapılabildiğini biliyor musunuz? Sadece 49 tane. Geçen sene 13 milyon 668 bin lira ödeneği olan bu Kurum, bunun 8,3 milyon lirasını personel gideri olarak harcadı. Bu ne demektir? Ortada işleyen bir kurum yok ama Kurumdan ballı maaş alan onlarca yandaş var. Saray iktidarına göre ihracatımız artıyor, dövizin yükselmesi hiç önemli değil, borsada rekor kırıyoruz, ekonomimiz şahlanıyor. TÜİK rakamlarına göre "Bütçemiz büyüyor, enflasyon tek haneye inecek." deniyor ama aslında bunların hepsi birer hayal ürünü. (CHP sıralarından alkışlar) Vatandaş borçları nedeniyle perişan olmuş, memurlarımız geçinemediği için ikinci bir işte çalışmak zorunda, asgari ücretli yaşam mücadelesi veriyor, emeklilerimiz ise ölüme terk edilmiş. İktidarın "Ekonomimiz iyi." söylemi sokağın gerçeklerini bilenler için maalesef kuyruklu bir yalandan ibaret.

Değerli milletvekilleri, ticaretin gerçek durumunu bir örnekle açıklamak istiyorum; Sayın Bakan, üzülerek sizlerle paylaşmak isterim: Bakın, Sayın Bakan, burada memleketim Adana'nın ürettiği limon var; 3 kilo limon satacak üretici, 1 tane ekmek alamayacak, 1 tane. (CHP sıralarından alkışlar) Sayın Bakan, ayrıca, tam 13 kilo limon satacak, traktörüne 1 litre de mazot alamayacak. Adana'daki çiftçinin durumu bu. Hadi gelin, şimdi, bu çiftçimize ticareti anlatın veya önümüzdeki seneye ilgili ekip biçmeyi sorun. Ticaret Bakanlığımız çiftçilerin de sorunlarını unutmuş, ne yazık ki görmezden geliyor. Rekabet Kurumu ise çiftçilerimizi, küçük esnafımızı, emeğinin gücü ve alın teriyle evine ekmek götürmeye çalışan vatandaşlarımızı korumuyor. Yazık değil mi, günah değil mi!

Değerli milletvekilleri, AKP iktidarı Türkiye'yi, maalesef, üzülerek söyleyelim, uyuşturucu üretim merkezine, mafyaların hesaplaşma yerine, kara para aklayanların, gayriresmî fonlardan zengin olan dolandırıcıların, hırsızların, baronların, parayla vatandaşlık satın alanların rahatça yaşadığı bir ülke hâline getirdi. Maalesef, tüm bunlar yaşanırken saray iktidarı bir gün olsun "Vatandaşım ne hâlde?" diye düşünmedi. Bu düzeni yaratan AKP iktidarının bütçesine "Hayır." diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası, İzmir Milletvekili Ednan Arslan Bey'e ait.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA EDNAN ARSLAN (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesi adına grubumuz adına söz almış bulunuyorum.

Dünyamızda, gelişmiş ülkelerin ekonomik üstünlüklerini, bilim ve teknolojinin ışığında doğru sanayileşmeyle sağladığı bir gerçektir. Gelişmişlik, ekonomik olarak büyümenin yanı sıra eğitim, sağlık, teknoloji, sosyal güvenlik, güvenli bir yaşam ve adalet kavramlarıyla birlikte değerlendirilmelidir. Bu gelişmişliğe sahip olmak isteyen ülkeler, demokrasi, hukukun üstünlüğü, insan hakları ve hesap verebilirlik gibi değerleri önemsemek zorundadır, bunları başarabilmek ancak güçlü bir bütçeyle mümkündür.

Bakanlığımızın 2024 bütçesi yaklaşık 38 milyar, 42 milyar da program dışı giderler eklenince 80 milyarı bulan bir bütçemiz var. Program dışı giderler Bakanlığın ana bütçesinden yüksek. Bu durum Bakanlığa bağlı ve ilgili kuruluşların önümüzdeki dönemde de zarar etmeye devam edeceğini gösteriyor. Anlıyoruz ki Bakanlık bütçesinden cari ve sermaye transferleriyle zararlar kapatılmaya devam edilecek, vatandaşın vergileri doğru kullanılmayacak, kamu yatırımları zayıflayacak.

Yirmi bir yılda hemen her kurumda yerleşen liyakatsizlik ve ismarlama kadrolar sonucunda kurumlar etkin ve verimli yönetilememektedir, bu durum sanayi ve teknoloji verilerimizden de açıkça görülmektedir. 2022'de dünya mal ihracatından aldığımız pay sadece yüzde 1, ihracatımız 255 milyar dolar, ithalatımız 367 milyar dolar, açığımız 100 milyar doların üzerinde. İmalat sanayi üretiminde yüksek teknoloji sektörlerinin toplam içindeki payı düzenli olarak azalmış, 2002-2022 arasında yüzde 5,1'den yüzde 3,1'e gerilemiştir. Bu oran Avrupa Birliği ülkelerinde yüzde 20-25'ler seviyesindedir. Peki, ileri teknolojiye neden bu kadar geride kaldık? Çünkü biz planlamayı ortadan kaldırdık; Devlet Planlama Teşkilatını kapattık, yerine Kalkınma Bakanlığını açtık, sonra onu da kapattık; teşvikleri doğru yerlere vermedik, doğru alanlara yönlendiremedik. (CHP sıralarından alkışlar)

AR-GE harcamalarımız ise Güney Kore'nin dörtte 1'i, OECD ülkelerinin maalesef yarısı kadar. Dolayısıyla yapılması gereken, planlamayı geri getirmek, AR-GE harcamalarına daha çok kaynak ayırmak, araştırma kurumları ve üniversitelerin üzerindeki siyasi baskıyı kaldırmaktan geçer.

Değerli milletvekilleri, kalkınma planında planlı sanayi alanlarının mevcut lojistik demir yolu ve liman bağlantılarının güçlendirileceği ifadesi yer almakta. Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları Taşımacılık Genel Müdürlüğünün verdiği bilgiye göre, ülkemizde sadece 12 tane organize sanayi bölgesinde demir yolu bağlantısı mevcut yani sanayilerimizin demir yolu bağlantısı yok denecek kadar az. Son yirmi bir yılda ülkemizde organize sanayi bölgesi sayısının 192'den 353'e yükseldiği ifade edilmekte ancak ülkemizin planlı sanayi alanlarının ülke yüz ölçümüne oranı oldukça düşüktür. Bu oran bizde binde 18, Almanya'da, bizi kısıkanan Almanya'da yüzde 4,4; İtalya'da yüzde 2,5'tur.

OSB'lerle ilgili bir diğer konu da maalesef maliyet artışlarıdır. (CHP sıralarından alkışlar) OSB'lerin kullandığı doğal gaz son iki yılda yüzde 500, elektriği yüzde 335 zam yapıldı. 1 Aralık 2021 yılında bin metreküp doğal gaz 1.400 lira iken bugün 8.549 liradır; artan maliyetler ve finansmana erişim sorunu sanayi üretimimizin rekabet gücünü kıran en büyük etkidir. Eğer doğru politikalar acilen şeffaf bir şekilde hayata geçirilmezse sanayicimizin sırtına bir de sınırdan karbon vergisi binecektir. Yeşil Mutabakat'la kendi sanayisini koruyan Avrupa'da da rekabet gücümüz düşmeye devam edecektir.

Diğer önemli bir konu ise KOBİ'lerimizin durumu. Ülkemiz KOBİ'leriyle ilgili verilere baktığımızda, istihdamın yüzde 71'inin, katma değerın yüzde 35,5'unun, ihracatın yüzde 30,4'ünün, AR-GE harcamalarının ise yüzde 27,1'inin KOBİ'lerde gerçekleştiğini görüyoruz. Buna karşın Haziran 2023 itibarıyla KOBİ'lerin kullandığı banka kredilerinin oranı ise sadece yüzde 28, yine, TÜİK verilerine göre, imalat sanayisinde faaliyet gösteren KOBİ'lerin ihracatındaki yüksek teknolojinin payı sadece yüzde 1,3'tür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

EDNAN ARSLAN (Devamla) – BDDK'nin 2006 verilerine göre, KOBİ'lerin bankalara borcu yaklaşık 62 milyar iken bugün

maalesef 3,1 trilyona yükselmiştir yani yirmi bir yılda bu borç tam 50 kat artmıştır. Borçlu KOBİ sayısı 2006 yılında 1,8 milyon iken bugün 4,5 milyona çıkmıştır, borcu takibe düşen KOBİ sayısı 85 binden 300 bine yükselmiştir; bütün bu veriler ışığında şunu söylememiz gerekiyor ki KOBİ'lere yeterli desteği ve gereken önemi vermiyoruz. KOBİ'lerimize verilen banka kredileri, destek ve teşviklerin miktarları ve oranları artırılmalı, doğru firmalar ve sektörlerle yönlendirilmelidir. Bütün bu yönleriyle 2024 Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesi KOBİ'ler, istihdam, AR-GE, ihracat, markalaşma süreçleri açısından beklentileri karşılamaktan hayli uzaktır. O yüzden biz bu bütçeye "hayır" diyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Şanlıurfa Milletvekili Sayın Mahmut Tanal'a ait.

Buyurun Sayın Tanal. (CHP sıralarından "Bravo!" sesleri, alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Değerli Başkanım, değerli milletvekilleri; televizyonları başında bizi izleyen ve radyolardan takip eden tüm vatandaşlarımıza, Türkiye Büyük Millet Meclisine selam ve saygılarımı iletiyorum.

Ben GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı üzerinde söz almış bulunmaktayım. Tabii, GAP projesi gerçekten Türkiye'de 1'inci proje, dünyada 8'inci sırada yer alan bir proje. Rahmetli Demirel o dönem "Ben GAP'ı gaptırtmam." derdi, AK PARTİ iktidarı ise "Ben GAP'ı yaptırtmam." diyor. (CHP sıralarından alkışlar) Neden diyor bunu: On İkinci Kalkınma Planında GAP'la ilgili tek bir cümle geçmiyor. Bütçeyle ilgili, bakıyoruz, bütçe tahsisatı yok ancak baktığımız kadarıyla GAP'ın aynı zamanda aracı yok, tek bir aracı yok, herhâlde kiralık alıyorlar ancak 30-60 tane sosyal tesisi var. Madem çalışmıyorlarsa bu sosyal tesisleri de satın, ülkeye gelir gelsin.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Bir o kalmıştı zaten.

MAHMUT TANAL (Devamla) – Yani bir işe yaramıyor GAP. Niye bir işe yaramıyor? Şimdi size söyleyeceğim: GAP'ın başkenti Şanlıurfa değil mi? Şanlıurfa. Şimdi, GAP'tan sorumlu, yetkili arkadaşlarımız burada. Bakın, size ben burada videoyu gösteriyorum, eğer burada açabilirsek. Gayet rahat, Şanlıurfa'daki GAP'ta ne yapılıyor biliyor musunuz? Şu taklacı güvercinler var ya, taklacı güvercinler besleniyor. (CHP sıralarından alkışlar) Taklacı güvercinler besleniyor ve aynı zamanda bu taklacı güvercinler balkonda, o taklacı güvercinler uçmasın diye, gitmesin diye bir de file yapmışlar. Ya, Allah'tan korkun, sizden istirham ediyorum... GAP'ın görevi bu mu?

Peki, GAP ilk kurulduğunda aşağı yukarı 1 milyon 800 bin hektar alan sulanması gerekirken bunun ancak 600 milyon küsur hektarı yapıldı, bu da mevcut projenin yüzde 34'ü. Hani, TÜİK sürekli rakamlarla oynuyor ya, AK PARTİ iktidarı da rakamlarla oynuyor. Ne yaptı? 1 milyon 800 bin hektar sulanacak alanı 1 milyon 58 bine düşürdü. Düşürünce "Biz şu kadar yüksek yaptık." diyorlar, "Şu kadar alanı suladık." diyorlar.

Şimdi, GAP'ın asıl amacı Şanlıurfa ile bölgenin, bölgeler arasında eşitsizliğin giderilmesi değil miydi? Bölgeler arasındaki eşitsizliğin giderilmesi idi. Peki, bölgeler arasındaki eşitsizliğin giderilmesi idi diyoruz biz. Sürekli AK PARTİ'nin övündüğü bir konu var, miladi takvim neyi alıyorsunuz? Miladi takvimi sürekli 2002-2003'e alıyorsunuz. Bakın, siz 2002-2003'ü, bunu sürekli miladi tarih olarak alıyorsunuz; GAP bölgesindeki sosyoekonomik gelişmişlik endekslerine göre, Şırnak 2003 yılında 73'üncü sıradayken 2017'de 81'inci sıraya düştü, geriledi; GAP'ın ileri götürmesi gerekirken geride kaldı. Siirt 2003 yılında 68'inci sıradayken 2017'de 75'inci sıraya, Mardin 59'dan 74'e, Şanlıurfa 2003'te 63'üncü sıradayken 2017'de 73'üncü sıraya, Batman 65'ten 72'ye, Diyarbakır 58'den 68'e, Adıyaman 60'tan 66'ya, Gaziantep 20'den 30'uncu sıraya geldi. GAP'ın bu bölgeyi kalkındırması gerekirken bu, geriye gitti. Bu veriler benim verilerim değil, Bakanlığın verileri.

Ben Şanlıurfa Milletvekili olarak... Şimdi, aynı şekilde Şanlıurfa'nın ilçelerine bakalım; Şanlıurfalı milletvekili arkadaşlarım da burada, benden sonra konuşacaklar. Şimdi, bakın, arkadaşlar, Şanlıurfa'nın ilçeleri: Karaköprü 2017'de 194'üncü sıradayken 2022 yılında 232'inci sıraya gelmiş -Bakanlığın verilerine göre- Harran 973 ilçeden 973'üncü sırada, Akçakale 973 ilçeden 964'üncü sırada.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Yazıklar olsun!

MAHMUT TANAL (Devamla) – Ama bunlarda da AKP yüzde 98 oy alıyor, ne kadar az gelişmişse o kadar çok oy alıyorlar; bu da ayrı bir vaka, gerçekten siyasi anlamda doktora tezi yapılması gereken bir husus.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (Devamla) – Yani vatandaş eğitimi geç bıraktıkları, gelişmişlikten geç bıraktıkları tüm ilçeler "full" AK PARTİ'ye oy veriyor; okul yok, su yok, yol yok, doktor yok, eğitim yok, adalet erişemiyor ama maalesef, AKP'ye oy veriyor. AK PARTİ'yi tüm Türkiye'ye şikâyet ediyorum. Yoksulluktan besleniyor, diyorlar ki: "Şu kadar yardım veriyoruz." Ya, arkadaş, o kadar yardım veriyorsunuz, bu ayıptır, ayıptır, demek ki vatandaş fakirleştiriyorsunuz. Ne kadar çok yardım yapılırsa halk o kadar fakirleşmiş demektir. Fakirleşmekle övünme olmaz, fakirleşmekten utanmak lazım. Vatandaş zenginleştirin deyin ya! (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, GAP'la ilgili bu bütçede hiçbir kalem yok, hiçbir gelir yok, hiçbir ödenek yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHMUT TANAL (Devamla) – 500 bin kişi mevsimlik tarım işçisi olarak Urfa'dan başka illere gidiyor, yazık günah değil mi? Kadın hakları ihlal ediliyor, çocuk hakları ihlal ediliyor, oradaki yaşlı hakları ihlal ediliyor, insan hakları ihlal ediliyor. Bu ihlallerin son bulması için sizden istirham ediyorum; isterseniz göreviniz gereği bunu bitirin, isterseniz Allah rızası için bunu bitirin, isterseniz ahlaki anlamda bitirin. Zaten 2023'ün sonunda GAP'ın süresi bitiyordu, beş yıllık süre daha aldınız ama ne olur balıkların, kurbağanın, kaplumbağanın yürüyüşle yapmayın bunu; biraz daha hızlı bir şekilde yapmanızı istirham ediyorum.

Saygılar sunuyorum Başkanım. (CHP sıralarından alkışlar)

ŞAHİN TİN (Denizli) – Sayın Tanal, sosyal devlet anlayışının gereği...

BAŞKAN – Söz sırası Kars Milletvekili İnan Akgün Bey'e ait.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, özür dilerim.

Şimdi, arkadaşımız "Sosyal devlet gereği." diyor. Sosyal devlet gereği vatandaş fakir bırakılmaz, bırakılmaz!

BAŞKAN – Sayın Tanal... Beyler... Bir dakika ya!

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Bakın, bu değerli arkadaşım nerenin başkanı, kaç maaş alıyor?

(AK PARTİ sıralarından "Aa!" sesleri)

BAŞKAN – Buyurunuz, buyurunuz.

ABDULKADİR AKGÜL (Yozgat) – O kadar dosyayla çıkmışsın...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Çift maaş alıyor, çift maaş...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Yok, almıyor.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Almıyor mu?

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Almıyor.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Bakalım mı, kullandığı araba kimin? TESKOMB'un mu, sizin mi?

ABDULKADİR AKGÜL (Yozgat) – Tanal, sen yirmi yıldızlı otelde kalırken ben çalışıyordum.

CHP GRUBU ADINA İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ben konuşmama başlamadan önce dün hayatını kaybeden Saadet Partisi Genel Başkan Yardımcısı ve Kocaeli Milletvekilimiz Sayın Hasan Bitmez'e Allah'tan rahmet diliyorum. Ailesine, Saadet Partisi camiasına, Kocaeli halkına ve aziz milletimize başsağlığı diliyorum.

Sayın milletvekilleri, benim bütçedeki konuşmam Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi üzerine fakat buna geçmeden önce seçim bölgem Kars'tan bir mesaj iletmek istiyorum Sayın Bakanlara ve onların delaletiyle Kabinemize.

Değerli milletvekilleri, Kars'ın turizm potansiyeli her geçen gün artıyor, önemli bir turizm kenti hâline gelmeye başlıyoruz. Sarıkamış'taki turizm tesisleri de bizim için çok önemli bu konuda. Ben de her fırsatta Sarıkamış'ın sorunlarını dile getirmeye çalışıyorum, gayret ediyorum. Dün açıklanan bir fiyatı şimdi Sayın Bakanların dikkatine sunacağım, Genel Kurulumuzun dikkatine sunacağım. Sarıkamış'ta telesiyej fiyatları açıklandı. Bir kişinin bir günlük telesiyej kullanma ücreti günlük 650 lira. Sayın Bakan, Allah'a reva mıdır? Sarıkamış'ın çocukları nasıl bu fiyatlarla günlük kayak yapabilir? (CHP sıralarından alkışlar) Sarıkamış şampiyon sporcular yetiştirmiş bir ilimiz. Hesap ediyorum, 4 kişilik bir aile sömestir tatilinde Sarıkamış'a gitse on beş gün boyunca sadece telesiyeje 40 bin lira vermek zorunda kalacak. Siz turizmi baltalıyorsunuz, bu fiyatlarla Sarıkamış'ın turizmini baltalıyorsunuz. Acilen Sarıkamış Dağ AŞ'ye bir müdahale talep ediyorum Sayın Bakanım.

Kars'tan bir diğer çağrı da şeker fabrikası işçilerinden. Taşeron işçilerimiz size selam gönderiyorlar ve bir an önce kadroya alınmayı talep ediyorlar.

Sayın Bakanlar, seçim öncesi söz vermiştiniz, lütfen, şeker fabrikası işçilerine karşı bu sözünüzü tutmanızı talep ediyorum. Geçmiş yıllarda şeker fabrikamızı özelleştirmeye çalışmıştınız, yine bu yönde bir çabanın olduğu duyumlarını alıyoruz. Bu fabrika bizim için çok önemli, Kars için çok önemli; istihdama çok önemli katkısı var, tarıma çok önemli katkısı var. Kars Şeker Fabrikasını özelleştirmeye zinhar kalkmayın, şehir olarak biz buna çok güçlü bir direnç gösteririz; bunu da şimdiden burada ilan ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, biliyorsunuz, Kalkınma Bakanlığının kaldırılmasıyla Bakanlığa bağlı bölge kalkınma idareleri ve kalkınma ajansları Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına devredilmişti. Bu çerçevede, aslında biraz da bu ajanslar belirsizliğe mahkûm oldu. Ajanslar bölgelerinde kritik projeleri yeterince izleyemiyorlar, geçmiş yılların kapsamlı Sayıştay raporlarında da işaret edildiği gibi bölgesel planlama konusunda yerel yönetimlere stratejik ve teknik destek verme konusunda hâlâ yetersizlikler yaşanmaktadır. Ajanslar ve birlikler belediye, firma ve kooperatiflerin başvurularını değerlendirmede sıralama ve eleme kriterleri açısından gerekli şeffaflık mekanizmalarına sahip değildir. Daha da önemlisi, 2006'dan sonraki dönem için maalesef dağıtılan kaynakların, sonuçlandırılan projelerin etki analizi de yapılmamaktadır.

Değerli milletvekilleri, yatırım destek ofislerinin de aynı şekilde daha fazla tanıtıma ve işlerliğe kavuşturulmasına gereksinim vardır. Yerel ve bölgesel kalkındırmayı hızlandırmak, bölgesel eşitsizlikleri azaltmak amacıyla daha özerk bir yönetim modeliyle kurulan kalkınma ajansları, bakanların bürokratik ve siyasi etkisine gömülmüş ve sadece gündelik talepler için mesai yapan verimsiz bir yapıya dönüşmüştür. Mevcut bütçe ve gelirlerle kalkınma ajanslarının etkin bir şekilde çalışması ve ülkemizin kalkınmasına katkı sunması pek mümkün görünmemektedir. Sizlerin de gayet iyi bildiği gibi, kalkınma ajanslarından uzman kaçışı özellikle son yıllarda ciddi bir şekilde artmıştır. Burada çalışan mühendislerimizin ücretleri emsallerine göre son derece düşük kalmıştır. Ajanslarda çalışan mühendislerimiz de ücret artışı beklemektedir Sayın Bakan.

Ayrıca kalkınma ajanslarının yenilenme ihtiyacı bariz şekilde ortadayken bununla alakalı herhangi bir adım atılmadığı, ajansların bölgesinde kritik projeleri izlemediği, kalkınma ajansları ile belediyeler arasında köprülerin koptuğu, yapılan planların yalnızca kâğıt üzerinde kaldığı da görülmektedir. Yapılan yatırımlarda büyük oranda partizanca uygulamalar gözlemlenmektedir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bütçesinin bu beklentileri karşılayabilmesi için yeni bir kamu yatırımcılığı modeline, yeni bir stratejik planlamaya, yeni bir ulusal kalkınmacılığa, yeni bir kooperatifçiliğe...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

İNAN AKGÜN ALP (Devamlı) – ...yeni bir kamu-özel iş birliği modeline ve her şeyden önemlisi yeni bir demokratik yurttaş katılım pratiğine ihtiyaç vardır.

Biz, Doğu Anadolu Bölgesi Kalkınma İdaresi Başkanlığı bütçesinde yılı içerisinde harcanmayan proje ödeneklerinin uygulayıcı kuruluşların açtığı banka hesaplarına blokeli olarak aktarılmasını ve bu kaynakların takip eden yıllarda muhasebe sistemi dışında yönetilmesini de bütçe prensiplerine aykırı görüyor, arz ettiğim nedenlerle bütçeye de ret oyu vereceğimizi arz ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Konya Milletvekili Barış Bektaş...

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA BARIŞ BEKTAŞ (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle, çalışma arkadaşımız Hasan Bitmez'e Allah'tan rahmet, kederli ailesine sabırlar diliyorum.

Konya Ovası Projesi Kalkınma İdaresi bütçesi hakkında grubum adına konuşacağım. Maalesef, AKP iktidarının cumhuriyetin en köklü kurumlarından biri olan Devlet Planlama Teşkilatı gibi vizyoner, ülkenin ekonomik ve sosyal kalkınmasını sağlayan temel kurumları yok etmesi nedeniyle bütçesi ve işleyişi itibarıyla tamamen göz boyamaya yönelik bölgesel kalkınma idarelerinden vatandaşlarımız hizmet beklemekte ancak sonuç alamamaktadır. 2011 yılında kurulan KOP İdaresi, başta su olmak üzere tarımsal projeleri planlayıp koordine ederek uygulanabilir hâle getirmek için kurulmuş ancak geline nokta hem ayrılan bütçe hem de izlenen metotlar sebebiyle bu hedefler hayal hâline gelmiştir. Geline nokta çobanlara konteyner, çadır ahırlar gibi Tarım İl Müdürlüklerinin gerçekleştirebileceği projelerden daha ileri bir proje sunamayan KOP İdaresi kendi vizyon ve kuruluş amacının çok uzağındadır.

Konya, kendisine en yakın üretimi yapan ilden yüzde 50 daha fazla tarım ve hayvancılığa katma değer sunan bir ildir ancak çölleşmeye terk edilmiştir. 13 tarımsal üründe en yüksek üretimi yaparak ülkede lider konumdadır. Et, süt, yumurtada da Türkiye 1'incisidir. Kısaca, Konya'nın problemi sadece bölgenin değil, ülkemizin problemidir. Ancak, yılan hikâyesine dönen Mavi Tünel Projesi'yle KOP İdaresi, Konya'nın içme suyunu dahi karşılamakta zorlanmaktadır. "Müteahhit kaçtı." "Kanallar çöktü." gibi mazeretlerle AKP iktidarının en çok oy aldığı Konyalı çiftçiler oyalanmakta ve işin özü gizlenmektedir. Mavi Tünel, AHİ Kanalı dahi tamamlansa 414 milyon metreküp su getirilecek olup tarımsal alanda hâlihazırda kullanılan su 6,5 milyar metreküptür. Yıllık biriken yüzey suyu ve zemin suyu 4,5 milyar metreküp olup bu sudan yüzde 50 fazlası kullanılmaktadır, yılda 2,5 milyar metreküp kuyulardan çekilmektedir. Altınekin'de kuyu derinliği 450 metre; Akşehir Gölü kurumuştur, Beyşehir Gölü ve Tuz Gölü ciddi düşüşler hâlinindedir. 584 civarında afet riski oluşturan obruk vardır, bin adet obruk olduğu dikkate alınırsa çölleşmenin boyutları ortaya çıkacaktır. Sulak alanların yüzde 65'i kaybedildi; bitki örtüsü hızla azalmakta ve birçok tür yok olmaktadır. DSİ 2007'den beri su seviyesiyle ilgili, yer altı su seviyesiyle ilgili bilgileri özellikle vermemektedir. Oysaki su yönetimi, yetersiz su kaynakları olan,

dünyanın en verimli tarımsal coğrafyalarından olan Türkiye'de jeolojik, tarımsal, çevresel, ekonomik ve gıda güvenliği açılarından stratejik öneme sahip millî bir meseledir. Su yönetimini Devlet Planlama Teşkilatı gibi bütünlüklü bir şekilde değerlendirmekten çok uzak bölgesel kalkınma idareleriyle âdeta savruluyor ve geleceğimizi kaybediyoruz. Konyalı çiftçilerin kullandığı 6,5 milyar metreküp su dahi sulanabilen alanların yüzde 30'una tekabül ediyor. Su ihtiyacı çok büyüktür ancak Mavi Tünel'le Konyalılar uyutulmaktadır. Altı aylık bir milletvekili olarak değil, İl Başkanlığım süresince de "Kanal İstanbul" değil "Kanal Konya" diye haykırırdık. (CHP sıralarından alkışlar) Ancak AKP iktidarı çiftçiyi, ülke yararını, tarımsal üretimi değil rantı önceledi; yandaşları ile Arap ortaklarını zengin etmeyi önceledi. (CHP sıralarından alkışlar) Kanal İstanbul'un onda 1'i kaynakla Orta Anadolu'yu cennete çevirecek millî bir su planını hayata geçirmeyi iktidar, havza bazı su planları ve küçük bütçelerle yurttaşlarımızı oyalamaktadır. İktidar, su bulmadığı gibi, az su tüketen bitkileri ve ürünleri de teşvik etmemekte ve Konya havzasındaki çiftçileri su bazlı ürünleri ekmeye teşvik etmektedir. Bu bütçeyle Konya Ovası çölleşmeye devam edecektir. Kanal İstanbul gibi rant amaçlı ve doğanın dengesini bozacak projeler yerine doğayı kurtaracak ve çölleşmeyi engelleyecek kamu yararı eksenli projelere ağırlık verilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

BARIŞ BEKTAŞ (Devamla) – Şu Kızılderili atasözü âdeta AKP iktidarının kamu yararını değil rantı önceleyen politikalarını anlatmaktadır: "Son ırmak kurduğunda, son ağaç kesildiğinde, son balık öldüğünde, beyaz adam paranın yenmeyen bir şey olduğunu anlayacak." Gerçi 5'li çete işin kolayını bulmuş; bu ülkeyi doğal kaynaklarıyla sömürüp gayrimenkul yatırımlarını dahi İngiltere'de yapmakta ve gelecekteki hayatlarını çocuklarıyla birlikte Türkiye dışında planlamaktadırlar. O yüzden, Kızılderili atasözü onları çok da bağlamıyor. İktidara sesleniyoruz: Yandaş müteahhitlere rant sağlamayacak diye milletin çocuklarının ucuz gıdaya erişimini ve tarımsal üretimin geleceğini görmezden gelmeyin.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Trabzon Milletvekili Sayın Sibel Suiçmez'e ait.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, Sayın Komisyon, değerli vatandaşlarımız; hepinizi sevgi ve saygılarımla selamlıyorum.

Bugün, Denizli'nin Acıpayam ilçesinde krom madeninde meydana gelen göçükte hayatlarını kaybeden vatandaşlarımızı rahmet, yaralananlara da şifa diliyorum.

Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2011 yılında 642 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle kurulmuştur. Süreli kurulan bu kurumun görev süresi şimdilik 2026 tarihine kadar uzatılmıştır. Görev alanı Amasya, Artvin, Bayburt, Çorum, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize, Samsun, Tokat ve Trabzon illerini kapsamakta, toplam olarak 77.400 kilometrekarelik alanda hizmet vermeye çalışmaktadır. DOKAP'ın amacı bölgenin kalkınmasını sağlamak ve bölgeler arasındaki kalkınma dengesizliğini de ortadan kaldırmaktır. Bu amaçla, DOKAP Başkanlığı bölgede yatırımların gerektirdiği araştırma, planlama, programlama, projelendirme, proje destekleme gibi bir sürü işlevi yapmakla görevlendirilmiş. Bir bakayım, personel sayısı ne dedim; 2022 tarihli Sayıştay Denetleme Raporu'na göre personel sayısı 2022'de 68, şimdi 73 gözükmemekte ve bunun çok azı da teknik personel. Dolayısıyla, bu yapıdan bizim etkin, verimli, gerekli bir yatırım yapılmasını beklemek, bunların denetimini beklemek mümkün değildir, sağlıklı değildir. (CHP sıralarından alkışlar) Peki, öyleyse sayılara bakayım, hangi projeleri yapmışlar dedim. Buraya baktığımda da ilginç bir şey gördüm. 2022 yılında 18 ana projenin hiçbirisi gerçekleşmemiş, 162 alt projenin 32'si tamamlanmış, 3'ü de iptal edilmiş ve toplamda 376 trilyon 727 bin 744 TL aktarım yapılmış. Peki, nereye aktarılmış diye baktığımda, dönüp bütçeye mi bu aktarılmış diye baktığımda Sayıştay raporunun denetleme kısmıyla karşılaştım. Diyor ki: "Yasaya aykırı bir şekilde, aslında Kuruma aktarılması gereken artan para maalesef aslında o yıl projelerini bitirmemiş olan uygulayıcılara aktarılıyor." Yani orada kalıyor, orada tutuluyor, ondan sonraki bütçe dönemine aktarımı yapılmıyor ve dolayısıyla Sayıştay diyor ki: "Ben bunlar üzerinde denetleme yapamıyorum." Şimdi baktığımızda kadrolara niye AKP'lilerin getirildiğini, niye kadroların yeterli teknik elemanlarla donatılmadığını herhâlde anlıyoruz; bu böyle olmaz. (CHP sıralarından alkışlar) Şimdi bakıyoursunuz, neyle kalkınma sağlanacak? Turizm, tarım, hayvancılık gibi şeylerle. Turizmi yeşil yollarla, betonlaşmayla batırarak durumdasınız. Turizm nasıl gelişecek? Turizmin gelişmesi mümkün olmadığı gibi TÜİK verilerinden elde ettiğim verilere göre de sürekli olarak bölgedeki büyükbaş hayvan, küçükbaş hayvan sayısı, tarımla uğraşanların sayısı, tarım alanları azalmış durumda. Peki, siz, bu durumda neyin projelerini hazırlıyorsunuz, neyin bütçesini ayırıyorsunuz, nerelere de bu paraları ödüyorsunuz; bunu anlamamız mümkün değil. Dolayısıyla yapılan bu çalışmaların hiçbirinin bölgedeki illerin gelişim seviyesini artırmadığını görüyoruz. Aynen Sayın Tanal'ın söylediği gibi, ne iller bazında ne ilçeler bazında yapılan bu projelerle hiçbir kalkınma sağlanmış değildir DOKAP bölgesinde. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

SİBEL SUIÇMEZ (Devamla) – O zaman siz niye varsınız, onu anlamam mümkün değil.

Şimdi, değerli arkadaşlar, geçenlerde burada konuşmasını çok zor şartlar altında yapan, hayatını adadığı Filistin davası için son sözlerini söyledikten sonra hayatını kaybeden Saadet Partisi Milletvekili Sayın Hasan Bitmez'in sözleriyle bitiriyorum: "Onlar sanıyorlar ki biz sussak mesele kalmayacak/Hâlbuki biz sussak tarih susmayacak/Tarih sussa hakikat susmayacak/Onlar sanıyorlar ki bizden kurtulsalar mesele kalmayacak/Hâlbuki bizden kurtulsalar vicdan azabından kurtulamayacaklar/Vicdan azabından kurtulsalar tarihin azabından kurtulamayacaklar/Tarihin azabından kurtulsalar Allah'ın gazabından kurtulamayacaklar"

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SİBEL SUIÇMEZ (Devamla) – Rahmetle anıyorum, saygıyla anıyorum. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'a ait. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; çok üzgünüz, Kocaeli Milletvekilimiz Hasan Bitmez'e Yüce Allah'tan rahmet, ailesine, Saadet Partisi camiasına ve Meclisimize başsağlığı diliyorum.

Değerli arkadaşlar, sanayicimizin sorunları çok fazla, kredi faizleri çok yüksek, sanayicimiz finansman bulamıyor; tacir, tüccar borçlarını ödeyemiyor. Konuştuğumuz bu bütçelerin KOBİ'lere destek olması gerekli ancak AKP iktidarı faiz-kur inadı yaparken arada sanayicimiz kaybediyor. Sanayi demek istihdam demektir, sanayi demek büyüme demektir ancak mevcut maliyetler bu durumu tehdit eder hâle gelmiştir. Bakın, enerji fiyatları sürekli artıyor. OSB'lerde bir yıl içerisinde elektriğe tam 5 kez zam geldi. Bir yıl içerisinde yüzde 400 civarında zam yapıldı elektriğe ve bu zamlar bizim sanayicilerimizi maalesef rekabetçi olmaktan uzaklaştırıyor. Bizim konuştuğumuz bu bütçelerin sanayicilerimizin rekabet gücünü artırması gerekiyor. Bu bütçenin KOBİ'lere, sanayicilere destek olması gerekiyor.

Değerli arkadaşlar, 2024 yılı bütçesinde 59 bin KOBİ'nin destekleneceğini belirtmişsiniz. 2023 yılında kaç KOBİ'ye destek vermişsiniz? 59 bin KOBİ'ye destek vermişsiniz yani destek verdiğiniz KOBİ sayısında hiçbir artış sağlamamışsınız. KOSGEB tarafından finansman desteği verilen işletme sayısını 7 binden 5.600'e düşürüyorsunuz.

BDDK verilerine göre, 2006 yılında KOBİ'lerin bankalara borcu 61 milyar 774 milyon lirayken 2023 yılı Ekim ayında bu borç 3 trilyon 96 milyar 662 milyon liraya yükselmiş yani on yedi yıl içerisinde borç miktarı tam 50 kat artmış, on yedi yılda borçlu KOBİ sayısı 1,8 milyondan 4,5 milyona ulaşmış. Bugün, KOBİ'lerimiz, zorlu piyasa şartlarında ağır maliyet baskısı ve finansmana erişimde güçlük çekerken mevcut pazarların kaybedilmesi riski altında kendi yollarını çizebilme mücadelesi veriyor. Bu zorlu koşullarda KOBİ'lere en büyük desteği vermesi gereken KOSGEB bütçesine baktığımızdaysa 2023 bütçesine göre yüzde 70'lik bir artış öngörülmüş ancak bu bütçede personel giderlerinde yüzde 100'ün üzerinde bir artış var, SGK giderlerinde gene yüzde 100'ün üzerinde bir artış var ancak desteklemeye öngörülen artış oranı yüzde 33 bile değil ve bu destek verilirken de maalesef ilçe bazında da ölçeklendirme yapılmıyor; özel okullar, sürücü kursları, KOSGEB desteklerinden faydalanamıyor.

Sayın milletvekilleri, KOBİ politikası ülkemizin ticaret ve sanayi politikasının omurgasıdır. KOSGEB'i bu süre içerisinde etkin ve verimli bir şekilde çalıştıramadınız, vergi reformunu ertelediniz, ilçe ve ürün bazlı teşvik modelinde kalıcı adımlar atmadınız. KOBİ kredilerinde hâlâ piyasaya olumlu mesajlar veremediniz. KOBİ merkezli acil önlemleri almayarak piyasadaki aşırı fiyat oluşumlarının ve maliyet yükselişlerinin önüne geçemediniz.

Değerli arkadaşlar, AKP hükümetleri "Her zaman ihracat öncelikli hedefimiz." diye açıklamalar yaptı. Ancak ihracat için üretmemiz lazım, üretmek için de finansmana ihtiyacımız var. Özellikle imalat sanayisinde büyüme ve kapasite çok önemli.

Sayın milletvekilleri, bugün ihraç ettiğimiz ürünlerin üçte 2'si düşük ya da orta teknolojlili ürünler. 2018'de yüksek teknolojlili ürünlerin imalat sanayisi ihracatındaki payı yüzde 3,5 iken 2022'de bu yüzde 3,1'e inmiş ve EXİMBANK hâlâ istenen işlevini yerine getirememekte.

Arkadaşlar, 2024 yılı bütçesi üretim, istihdam, ihracat tezini uygulayabilecek bir bütçe değildir. (CHP sıralarından alkışlar) On İkinci Kalkınma Planı'nda ortaya konan hedeflere 2024 bütçesiyle ulaşılacağını düşünmek sadece hayalciliktir, bu bütçeyi bu şekilde kabul etmek mümkün değildir.

Değerli arkadaşlar, KOBİ'ler yoğun yatırım ve fırsat dönemlerinde yaşamış oldukları finansal sıkıntılardan dolayı büyüyememekte ve dünya ticaretinin rekabet şartlarına dayanamamaktadır, finansal sorunlar yanında işletmenin dış çevresinden kaynaklanan politik, kültürel, ekonomik, lojistik ve AR-GE gibi faktörlerden de yoğun bir şekilde etkilenmektedir ve bütün bu olumsuz faktörler bir araya geldiğinde KOBİ'lerin ekonomik sistem içerisindeki hareket kabiliyetini ve yaşam sürelerini azaltmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Devamla) – Sayın milletvekilleri, bizim bütçe görüşmelerinde model fabrikaları, AR-GE merkezlerini konuşmamız lazım ancak maalesef, biz verimliliği artıracak önlemler almıyoruz, Yeşil Mutabakat'a uygun dönüşümü gerçekleştiremiyoruz. Bizim, geleceği yakalayacak önlemler almamız gerekiyor. Çağı yakalamaktan uzak bir bütçeyle vatandaşlarımıza müjde veremeyiz. Yapay zekâya uyumlu, çağı yakalayan bir sanayi hamlesi yapmak zorundayız. Sanayi olmazsa biz büyüyemeyiz ve bu bütçenin de buna göre uygulanması gerekir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'ya ait.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ŞEREF ARPACI (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlamadan önce dün kaybettiğimiz Kocaeli Milletvekili Sayın Hasan Bitmez'i rahmetle anıyor; ailesine, sevenlerine başsağlığı diliyorum.

Maalesef, bugün güne kötü bir haberle başladık. Denizli'mizde, Acıpayam ilçemizde talihsiz bir maden kazası meydana geldi. 2 vatandaşımız Kadir Özer ve Mustafa Karahan vefat etti. Kendilerine Allah'tan rahmet, kederli ailelerine başsağlığı diliyorum. Aynı kazada yaralı olarak kurtulan ve şu an hastanede tedavi altında olan Rıfat Salman'a acil şifalar diliyorum.

Bugün bu kürsüye Cumhuriyet Halk Partisi Grubum adına Türk Standardları Enstitüsü'nün bütçesini konuşmak için çıktım. Fakat size sormak isterim: Türkiye'de standart kaldı mı sayın iktidar vekilleri? (CHP sıralarından alkışlar) Şimdi, burada size ülkemizdeki standartlara ilişkin birkaç tespiti paylaşmak istiyorum. Türkiye'de standart varsa o da çifte standarttır. Örnek vereyim. Türkiye'de ak çocuklar ve bir de aç çocuklar var. Ak çocuklar pudra şekerleriyle lüks arabalarda gezerken, bunları birilerinden aldıkları kuvvetle hiç utanmadan sosyal medyada paylaşırken diğer tarafta bu ülkede düzenli olarak bir öğün yemek yiyemeyen aç çocuklar var. Üniversiteyi kazandığı hâlde yurt bulamayan, yüksek kiralardan dolayı ev tutamayan, barınamayan çocuklar var. Yurt buldu diyelim ama yurtların asansöründe yaşamını yitiren çocuklarımız var. (CHP sıralarından alkışlar)

Ekonomik standartları altüst edilmiş bir ülke var. Seçime kadar nas, seçim geçtikten sonra faiz artışları var. Faiz yükselmeyecek diye değişken faizli kredi kullanılarak şu an faiz yükü altında ezilen, aldatılan insanlarımız var. Bir gecede kur korumalı mevduat diye ortaya atılan bir sistem ve onun üzerinden gerçekleşen servet transferleri var. Bakın, şu an dolar 12, mazot 15 TL olabiliyor, ihracat rekorları kırıyor olabiliyoruz ama tek adam rejiminin standartları ülkeyi ne hâle getirdi? İhracatçı, sanayici ithalat yaptığı ve döviz ihtiyacı olduğu hâlde ihracat bedelini bozdurmak zorundayken hesabında milyon dolarları tutan insanlar var ve bu milyon dolarları bavullarla istedikleri anda çekip yüzde 250 faiz alabilen tefeci futbolcular var. Bakın, tefecilik diyorum, tefecilik suçtur. Suç işleyen "bizim çocuklar"a neden vergi incelemesi yapılmıyor sayın milletvekilleri? (CHP sıralarından alkışlar) Diğer tarafta ise görevini yaptığı için hapse atılan gazeteciler var bu memlekette. Bir tarafta binlerce kilo uyuşturucuyu gümrüklerden geçirip yurda sokanlar var, diğer tarafta aynı gümrüklerden basit kilo farklarından dolayı ürünlerin ithalatında sıkıntı yaşayan ve binlerce lira ceza yiyen sanayiciler var. "Türk imalatçısına destek olacağız." diye çıkardığınız damping vergilerine Türkiye'de üretimi olmayan iplikleri de dâhil ederek zarar verdiğiniz, işini, siparişini kaybeden üreticiler var. Bu ülkede ne olduğu belli olmayan insanlara yeşil, gri pasaport verip geçiş üstünlüğü sağlanırken bu politikalarınız nedeniyle vize alamadığı için fuarlara gidemeyen iş insanları var. Bir yanda buğdayları yüksek fiyattan alınıp sıra beklemeyen yandaşlar var, diğer yanda malları Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından kabul edilmeyen, parası ödenmeyen çiftçiler var. Bu ülkede Avrupa'ya verilen yeşil dönüşüm sözleri var ama diğer tarafta Akbelen'de çevre katliamı var. Dört beş maaşlı AK PARTİ bürokratları var, diğer yanda 7.500 lirayla yaşamaya çalışan emekliler var. (CHP sıralarından alkışlar) Bu ülkede şiddet var; sizlerden aldığı güçle sağlıkta, sporda, birçok alanda işini yapmaya çalışan dürüst, namuslu kişilere şiddet var. Bu dünyada Filistin gerçeği var sayın milletvekilleri; ne yazık ki bu konuda bile standardınız yok, sizlerin ikiyüzlü politikaları var. Bir yanda Filistin'in yanında olduğunu söyleyen ama İsrail limanına giden, gelen ticaret gemilerinin sayısını açıklamayan Bakan var.

Değerli arkadaşlar, bu liste maalesef uzar, gider.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ŞEREF ARPACI (Devamla) – Toparlıyorum Sayın Başkanım.

Keşke çifte standartlarınızı ortadan kaldıran, gerçekten halkın cebini düşünen, adaletli, cumhuriyetin 100'üncü yılına yakışan bir bütçeyi konuşuyor olsaydık ama ne yazık ki yine kendinize gelince çok, vatandaşa gelince yok, bütçe var diyor ve yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Söz sırası Ankara Milletvekili Umut Akdoğan'a aittir.

Buyurun Sayın Akdoğan. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA UMUT AKDOĞAN (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, TÜBİTAK bütçesi üzerine konuşmak için kürsüdeyim ama inanın, konu TÜBİTAK olunca sussam gönlüm razı değil, söylesem kâr eylemez hâlinde buraya çıktım çünkü bilimsel ve teknik araştırmanın sizin hayatınızda ne kadar az yer kapladığını uygulamalarla görmenin üzüntüsünü yaşayan bir milletvekiliyim. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri “Biz neden fakiriz? Neden dolarla, euroyla baş edemiyoruz? Neden bu ‘enflasyon canavarı’ dediğimiz şey başımızda? Neden çocuklarımızın çantası dolmuyor, beslenme çantası dolmuyor?” diye tabii düşünürüz. Bana sorarsanız buradaki en önemli mesele şu: Bizim ülkemizde üretilen yüksek katma değerli ürün satılamıyor, daha doğrusu böyle bir üretim yapılamıyor. Yüksek katma değerli ürünlerin ihracatımızdaki payı sadece yüzde 3; bakın, örneğin, Fransa’da bu pay yüzde 21 ama siz en ufak bir para bulduğunuzda bunu araştırmaya, geliştirmeye harcamak yerine beton mikserlerinin peşinden koşarak nerede bir kanal açsak, nerede bir beton döksek, nerede yeşili katletsek diye bu işlerle uğraşıyorsunuz. Bu nedendir ki - Meclisteki özel durumu ayrıksı tutarak söylüyorum- yaptığınız mangal partileri Türkiye gündemine oturuyor. Yapın, yiyn, helali hoş olsun ama biz istiyoruz ki Türkiye’de herkes bunu yapabilsin, biz istiyoruz ki bir yandan sizin mangal partileriniz konuşulurken öte yanda çocuklarımızın beslenme çantalarının dolması meselesi konuşulmasın. Eğer biz 157 ülke içinde Sefalet Endeksi’nde 10’uncu olmasaydık, bizden fakir yalnızca 9 ülke olmasaydı, bizden zengin 146 ülke olmasaydı belki bu meseleler hiç gündeme gelmeyecekti. Bunun çözümü, tam da TÜBİTAK’ın isminde geçtiği gibi bilimsel ve teknik araştırmadan geçiyor değerli milletvekilleri. Örneğin LG, örneğin Ford, ülkemizde batarya üretecekti, üretmedi, gitti. Örneğin, Volkswagen, Manisa’ya çok büyük bir fabrika kuracak, 4 bin Manisalı genç kardeşimiz orada iş bulacaktı; bıraktı, Doğu Avrupa’ya gitti. Neden biliyor musunuz? Sizin anlayışınız yüzünden ve sizin bu anlayışınız Bakanın dilinden döküldü. “Volkswagen niye gitti?” diye sordüğümüz zaman, gazeteciler sorduğu zaman “Giderse gitsin.” dedi; bu, umursanmadı, önemsenmedi.

Değerli milletvekilleri, yüksek katma değer yaratan ürünlerimizin ihracatımızdaki payı yüzde 3’ken On Birinci Kalkınma Planı’nda, 2023 hedefinde bu hedef 5,8 olarak koyulmuştu. Hedefin tutturulması gerekir, tutturamadınız, zaten hiçbir hedefinizi tutturamıyorsunuz, önemli değil ama burada önemli olan şey şu: On İkinci Kalkınma Planı’nda yani bir sonraki kalkınma planında bu 5,8; 3,7’ye düşüyor değerli milletvekilleri yani hedefi bile küçültmüş durumdasınız. Dolayısıyla buralara dikkat çekmek istiyorum. Her yerden keseceğiz, TÜBİTAK gibi kurumlara vereceğiz; her yerden keseceğiz, Uzay Ajansı gibi kurumlara vereceğiz.

Bakın, Amerika Birleşik Devletleri’nin NASA bütçesi 23,5 milyar dolar -TL değil, dolar- bizdeki döviz kuruna göre siz çarpın bunu. Çin’de 11,7 milyar dolar, bizdeki döviz kuruyla siz çarpın bunu. Bizde ne kadar bu işler, biliyor musunuz? 2 milyar TL. İşte, her yerden keseceğiz, buralara para ayıracağız, her yerden kesip TÜBİTAK’a para ayıracağız.

Lütfen bu kurumlarımızı daha fazla önemseyelim. Bırakalım sizin enişteniz, kaynınız, baldızınız, tarikatçınız, cemaatçiniz başka yerlerden maaş alsınlar, yeter ki bu ülke gelişime açık bir ülke olsun.

Çok teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına yapılacak konuşmalara başlıyoruz.

İlk söz, Kırşehir Milletvekili Necmettin Erkan’a aittir.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA NECMETTİN ERKAN (Kırşehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Saadet Partisi Kocaeli Milletvekilimiz Hasan Bitmez Beyefendi’nin vefat haberi hepimizi derinden üzmüştür. Hasan Bitmez Beyefendi’ye Cenab-ı Allah’tan rahmet diliyorum; kabri nur, mekânı cennet, makamı ali olsun.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aziz milletimizi ve onu temsil eden Gazi Meclisimizi saygıyla selamlarken bakanlıklarımızın 2024 yılı bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum. Bu vesileyle bir kez daha cumhuriyetimizin 100’üncü yılını kutluyor, devletimizin 2’nci asrının ülkemiz ve milletimize hayırlar getirmesini temenni ediyorum. Bir selamı da kutsalı, kuralı ve ahlakı olmayan İsrail’e karşı mücadele veren Filistinli kardeşlerime göndermek istiyorum. Selam olsun inanmışlığın ve adanmışlığın sembolü olan Gazze’ye, selam olsun her türlü esarete rağmen iradeleriyle hürriyetin sembolü olan Gazze’ye ve selam olsun cennetle müjdelenen Gazze şehitlerine. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tüm dünya zor ve meşakkatli bir dönemden geçmektedir. Ticaret Bakanlığımız, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın liderliğinde Türkiye Yüzyılı’na yepyeni hedeflerle giriyor. On İkinci Kalkınma Planı’nda uzun vadede hepimizi gururlandıracak hedefler yer almaktadır. Türkiye’nin 2053 yılı hedefi dünyanın en güçlü 10 ekonomisinden biri olmaktır, satın alma gücü paritesine göre ilk 5 hedeflenmektedir, ayrıca dünyanın en değerli 100 markası arasında en az 5 markaya sahip olunması planlanmaktadır. Bütün bunlar için Türk devletinin istikbaline, Türkiye Yüzyılı’na inanmak gerekir. Bu istikbal için ülkemiz üretmeye, istihdam yaratmaya, ihracat etmeye ve dünyanın dört bir yanında rekabetçi konumunu güçlendirmeye devam edecektir. Tohumları Ahilik teşkilatıyla atılan bu ticaret anlayışımız, günümüzde Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde hedeflerinden sapmadan devam etmektedir. Ticaret Bakanlığında uzun yıllar çalışmış birisi ve Ahilik kültürünün ve teşkilatının geçmişte sağladığı toplumsal faydaları bilen ve aynı zamanda Kırşehirli bir kardeşiniz olarak, inşallah, Ahilik vakfı kanununun 2024 yılı içerisinde Gazi Meclisimizde sizlerin de desteğiyle yasalaşmasını temenni ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son dönemde atılan adımlarla güven endekslerinde toparlanma izlenmektedir. Ülkemiz PMI endeksi eylül ayında 49,6’yla eşik değere yakın gerçekleşmiştir. Diğer taraftan, 19 serbest bölge talepleri karşılamada zorlanmaktadır. Bu kapsamda, serbest bölgelerimizde genişletme çalışmaları yapılmaktadır, genişletme çalışmalarının önemli olduğunu değerlendiriyoruz. Bu amaçla Ticaret Bakanlığının yaptığı 23 adet serbest ticaret, 4 de tescilli ticaret anlaşması adımlarını ve ikili, çok taraflı temaslarını takdirle takip ediyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ticaret Bakanlığımızca Türkiye Yüzyılı vizyonu çerçevesinde önemli teknolojik yatırımlar yapılmaktadır. Bu kapsamda, dijitalleşmeyle gümrük işlemleri basitleştirilip bürokrasi ve kırtasiyeciliği azaltma çalışmaları sürdürülmektedir. Hepimizin bildiği üzere, oy birliğiyle kabul edilen Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’da önemli değişiklikler yapılmıştır. Salgın döneminde dijital dönüşümün önemi anlaşılmış ve bu konudaki çalışmalar yoğunlaştırılmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tarih boyunca iktisadi bunalımlar küresel düzeyde birtakım fiyat dalgalanmalarına yol açmış, o da fahiş fiyat artışlarını tetiklemiştir; bunu fırsat bilenler ise piyasaları manipüle ederek kolay yoldan para kazanmayı marifet saymaktadır. Bu kolaycılığı kendine meslek edinenler unutmasın ki milletimizin hukuku her şeyin üstündedir. Bu konuda basiretsizliği anlayabilir fakat affedemeyiz. Ticaret Bakanlığımız bu şiarla son dönemde yaşanan fahiş fiyat artışları ve stokçulukla da sonuna kadar mücadele etmektedir. Bu konuda, sektörlerde, rekabetçi, adil ve istikrarlı piyasa yapısını bozucu davranışlara karşı, vatandaşlarımızın korunması amacıyla birçok düzenleme yapmıştır. Yine, otomotiv ve emlak sektöründe birçok düzenleme hayata geçirilmiştir; bunların neticesinde 316 milyon TL para cezası uygulanmış ve bu sektörlerde fiyatlar düşürülmüştür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

NECMETTİN ERKAN (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ticaret Bakanlığımızın destekleriyle ülkemizde kadın kooperatifleri sayısı bine ulaşmıştır. Yine, KOOP-DES kapsamında makine, ekipman ve demirbaş alımı; sergi, fuar katılımı, nitelikli personel istihdamı konularında hibe destekleri sağlanmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ticaret Bakanlığımızın 2024 yılı bütçesinin ülkemize, milletimize hayırlı olmasını diliyorum, aziz milletimiz ve Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Mersin Milletvekili Ali Kıratlı'nın.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ALİ KIRATLI (Mersin) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Ticaret Bakanlığımızın bütçesi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım.

Sözlerimin başında merhum Milletvekili Sayın Hasan Bitmez'e bir kez daha Yüce Allah'tan rahmet; kederli ailesi, yakınları ve Saadet Partisine başsağlığı ve sabırlar diliyorum. Bu üzücü olay üzerinden Grup Başkan Vekilimiz Sayın Özlem Zengin'e sosyal medya üzerinden yapılan çirkin ve mesnetsiz iftiralari kabul etmiyor, bu asılsız iddialari bir linç kampanyasına dönüştürmeleri kınıyorum.

Sayın milletvekilleri, zalim ve katil İsrail'in aylardır Gazze'de, Filistin'de yaptığı katliam ve soykırımda hayatını kaybeden Filistinlilerin sayısı maalesef 18 bine ulaşmıştır ve bunların çok büyük çoğunluğunu maalesef çocuklar, kadınlar ve masum siviller oluşturmaktadır. Konu Ukrayna olunca "katliam, katliam" diyen Batı, konu Müslümanlar olunca, Filistin olunca her zaman olduğu gibi sessiz kalmaya devam ediyor. Bizler aslında bu Batı'yı gayet iyi tanıyoruz; dün Bosna'da, Karabağ'da ve daha nicelerinde sessiz kalmasıyla tanıyoruz. Fakat bizler Türkiye olarak Cumhurbaşkanımız ve Genel Başkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde bugüne kadar sessiz kalmadık, bundan sonra da sessiz kalmayacağız. Dün olduğu gibi bugün de yarın da Filistin'in yanında olmaya devam edeceğiz, inanıyoruz ki insanlık kazanacak. Zalim ve katil İsrail'i bir kez daha lanetliyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün sizlere kısa adı "HAK" olan Helal Akreditasyon Kurumundan kısaca bahsetmek istiyorum. Değerli milletvekilleri, tüketicinin helal iddiasındaki ürün ve hizmetlere güvenin sağlanması ile bu ürün ve hizmetlerin uluslararası ticaretinin teknik engellerden arı bir şekilde artarak devam edebilmesi için küresel seviyede işleyen güvenilir bir helal belgelendirme sisteminin tesisi önem arz etmektedir. Ne yazık ki helal uygunluk değerlendirme sektöründe ülkelerin çeşitli kaygıları nedeniyle ortak bir helal belgelendirme sistemi uzunca bir süre tesis edilememiştir. Tıpkı diğer uygunluk değerlendirme alanlarında olduğu gibi bu alanda da İslam ülkelerinin bir araya gelerek bir taraftan millî çıkarlarını korurken, diğer taraftan da tüketici güvenliğini haiz ve uluslararası ticarete teknik engel teşkil etmeyen bir helal belgelendirme sisteminin tesisi için ortak hareket etmesi önem arz etmektedir.

Sayın milletvekilleri, bu amaçla, İslam İşbirliği Teşkilatına bağlı İslam Ülkeleri Standartlar ve Metroloji Enstitüsü 2010 yılında kurulmuştur. İslam Ülkeleri Standartlar ve Metroloji Enstitüsü, üye ülkeler ve sektör paydaşlarının temsilcilerinden oluşan teknik komiteler aracılığıyla helal alanında belgelendirme ve akreditasyon konularında İslam âleminin duyduğu ihtiyaçları karşılayan teknik seviyede standartlar hazırlamaktadır. İslam Ülkeleri Standartlar ve Metroloji Enstitüsü bünyesinde önemli ilerleme sağlanmıştır. Karşılıklı tanınan akredite bir helal belgelendirme sayesinde hem tüketiciler helal ürüne ve hizmetlere güvenle erişebilecek hem de ürün ve hizmetlerin üzerindeki mali yük azalarak küresel ticaret kolaylaşacaktır.

Sayın milletvekilleri, Türkiye olarak bu alandaki uzmanlığımız ve İslam dünyasıyla aramızdaki sağlam bağlar vasıtasıyla küresel bir helal kalite altyapısının oluşumuna önemli katkılar sunma kararlılığındayız. Bu kapsamda, akreditasyon ve belgelendirme alanlarında yirmi yılı aşkın sürede inşa ettiğimiz uluslararası yetkinliklerimizi, Ticaret Bakanlığına bağlı olarak faaliyet gösteren, kısa adı HAK olan Helal Akreditasyon Kurumu üzerinden harekete geçirdik. Bu noktada, HAK'ın mevcudiyeti, İslam İşbirliği Teşkilatının ve onun bağlı kuruluşu İslam Ülkeleri Standartlar ve Metroloji Enstitüsünün aktif üyesi bir ülke olarak Türkiye'nin helal kalite altyapısına attığı önemin en somut göstergesidir. İdari ve mali özerkliğe sahip olan HAK, Türkiye'de helal akreditasyon hizmeti sunmaya yetkili tek otoritedir. HAK, dünyanın dört bir yanındaki helal uygunluk değerlendirme kuruluşlarına akreditasyon hizmeti sunmaya da başlamıştır. Akabinde, ilk etapta, helal gıda belgelendirmesi yapan kuruluşlara yönelik başladığı akreditasyon faaliyetlerinin kapsamına turizm ve kozmetik alanlarının yanı sıra laboratuvarları ve personel belgelendirmesi yapan kuruluşları da dâhil etmiştir. Ticaret Bakanlığımızın ilgili kuruluşu Helal Akreditasyon Kurumuna akreditasyon başvurularının resmî olarak kabul edilmeye başlandığı Kasım 2019'dan bugüne kadar Türkiye dâhil 33 farklı ülkeden toplam 150 akreditasyon talebi gelmiştir. HAK, bugüne kadar toplamda 56 akreditasyon kararı almış, bu suretle akreditasyon güvencesi kapsamında helal belgeli tesis sayısı 1.200'ü aşmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ALİ KIRATLI (Devamla) – Ayrıca, helal akredite belgelerinin ülkeler arasında başkaca işleme gerek kalmaksızın doğrudan tanınmasına ilişkin olarak "Helal Akreditasyon Kurumları İslami Forumu" kurulması yönünde ülkemiz öncülüğünde yürütülen çalışmalarda da sona gelinmiştir.

Sayın milletvekilleri, son olarak altını çizmek isterim ki Helal Akreditasyon Kurumu akredite belgelendirme kuruluşları tarafından düzenlenen helal belgeleri için gerek yurt içi gerekse de ihracata ilişkin çeşitli desteklerden de yararlanılabilmektedir. Bu destekler de Hükümetimizin helal piyasasına verdiği önemin ve bu sektörde faaliyet gösteren işletmelerimizin millî menfaatlerini gözettiğimizin en somut göstergesidir.

Sayın Başkan ve değerli milletvekilleri; bu duygu ve düşüncelerle 2024 yılı bütçemizin hayırlı olmasını diliyorum, Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Trabzon Milletvekili Yılmaz Büyükdin'a aittir.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA YILMAZ BÜYÜKDİN (Trabzon) – Sayın Başkan, Değerli Bakanlarım, kıymetli milletvekilleri; konuşmama başlamadan önce, Saadet Partisi Kocaeli Milletvekili merhum Hasan Bitmez'e Allah'tan rahmet; yakınlarına, ailesine, Saadet Partisi camiasına sabır ve başsağlığı diliyorum, mekânı cennet olsun.

2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin Ticaret Bakanlığı bütçesi kapsamında Rekabet Kurumu bütçesi üzerine AK PARTİ Grubu adına konuşmak üzere söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

"Rekabet"i, hayatın her alanında karşımıza çıkan insani ilişkilerde daha iyiye ulaşma, daha iyi sonuç alma, ticari ilişkilerde ise satıcıların daha fazla tüketim noktasına ulaşarak mal ve hizmet satışlarını dolayısıyla kârlarını arttırmak için giriştikleri yarış şeklinde tanımlayabiliriz. Serbest piyasa koşullarında rekabetçi bir ortam ürün çeşitliliğini ifade eder. Yurt içinde firmalar arasındaki yarış ortamının sağlıklı işlemesi ve ilerlemesi şüphesiz dış pazarlarda da ülkemizin rekabet gücüne, nihayetinde ihracatımızın artmasına olumlu katkı sağlar. Zira, ihracata dayalı büyüme hedefleyen bir ekonominin dış pazarlara açılması milletlerarası rekabete hazır girişimlerle mümkündür. Nitekim, girişim özgürlüğünün en önemli güvencesi olan rekabet, üreticilerin tüketicilerden gelen talep ve beklentilerini karşılayacak şekilde üretmesini ve yatırım yapmasını dolayısıyla ekonomik

kaynakları da en verimli şekilde kullanmasını sağlar.

Bu anlayışla, AK PARTİ hükümetleri olarak ülkemizde tekellerin ve kartellerin hâkim olduğu bir ekonomiye mahal vermemek, bunun yanında küçük ve orta ölçekli işletmelerin faaliyetlerini sürdürebilmelerine ve ayakta kalmalarına en uygun ortamı sağlamak adına bugüne kadar uygulanan politika ve stratejilere yeni katkılar sağlayacak önümüzdeki süreçte de devam edeceğiz. Bilindiği üzere Rekabet Kurumu, 1994 tarihinde yürürlüğe giren 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 20'nci maddesine göre, mal ve hizmet piyasalarının serbest ve sağlıklı bir rekabet ortamı içinde kanunun uygulanmasını gözetmek ve kanunun kendisine verdiği görevleri yerine getirmek için kurulmuştur. Kurum tarafından yapılan çalışmalar sadece 4054 sayılı Kanun tarafından yasaklanan teşebbüs davranışlarına değil, aynı zamanda piyasaların sağlıklı işleyişine engel olan yapısal sorunlara da odaklanmaktadır. Kurum, çalışmaları ve kararlarıyla içinde bulunduğumuz dijitalleşme ve inovasyon çağında ulusal ve uluslararası pek çok mecrada bu değişime en hızlı ayak uyduran otorite olarak örnek gösterilmekte ve bu alandaki uygulamalara da öncü olarak tanımlanmaktadır.

Sürdürülebilir büyüme hedefindeki ülkemizde tarafsızlık, öngörülebilirlik, hesap verilebilirlik, hızlı karar alma, katılımcılık, uzmanlık, kurum kaynaklarını etkin kullanma ilkeleri çerçevesinde çalışan Rekabet Kurumu, kuruluşundan bu yana vatandaşlarımızı ilgilendiren birçok alanda araştırma ve incelemelerini sürdürmekte olup cezai müeyyidelerle de sektörler üzerinde etkili bir kurum olma özelliğini taşımaktadır.

Yakin geçmişte gündemde olan tüketicilerin internet üzerinden binek ve ticari araçlarla ilgili yaptıkları aramalarda alternatif şirketler bulma seçeneklerinin kısıtlandığının anlaşılması üzerine, Kurumun 2012 yılında konuyla ilgili araştırmaları tamamlaması ve hemen akabinde de Sayın Bakanımızın Bakanlık görevine başladığı günlerde ikinci el kara taşıtlarının tavsiye edilen güncel satış fiyatının üzerinde satılmasına getirilen kısıtlamaların uygulanması ve sonrasında da ilan platformlarında bir dengeleme olması, bu uygulamanın sonuçlarının da geçtiğimiz ekim ve kasım aylarında hissedilmesi tüketici koruma hedefinin başarılı çalışmalarından sadece bir tanesidir.

Bugün burada bulunan Sayın Bakanlarımızın nezdinde tüm Bakanlarımıza, Bakan Yardımcılarımıza, bürokratlarımıza ve çalışma ekiplerine yapmış oldukları özverili çalışmalar için teşekkür ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

YILMAZ BÜYÜKAYDIN (Devamla) – Cumhuriyetimizin yeni yüzyılında yeni politikalarımız ve kurumlarımızın katkılarıyla yeni küresel ve toplumsal sıralamaları toplumsal faydaya dönüştürecek beşerî ve zihinsel sermayeyle ilgili önümüzdeki günlerde de tüm gayretlerimizle çalışmaya devam edeceğiz.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; sözlerimi tamamlamadan önce Gazze'deki insanlık dramıyla ilgili de birkaç cümle söylemek isterim: Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan bu zulme sessiz kalmıyor, dünyaya sesleniyor ve diplomasinin tüm araçlarını kullanıyor. Tüm bunlara rağmen İsrail bir adım geri atmadan, üstelik daha da şiddetlenerek acımasızca zulmüne devam ediyor. İsrail bu zulmü durdurmalıdır. İsrail yönetimine sivillere yönelik saldırıları ve soykırıma varan operasyonunun derhâl durdurulması çağrısını tekrarlıyoruz.

2024 yılı bütçemizin şimdiden hayırlı hizmetlerde kullanılmasını diliyor, 15 Aralık Dünya Çay Günü vesilesiyle ülkemizde önde gelen çay üreticilerinden biri olan ÇAYKUR başta olmak üzere, çay tarımıyla uğraşan üreticilerimizin ve çiftçilerimizin Çay Günü'nü kutluyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İstanbul Milletvekili Yahya Çelik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA YAHYA ÇELİK (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2024 yılı Ticaret Bakanlığı Akreditasyon Kurumu bütçesi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum.

Sözlerime başlamadan önce, Saadet Partisi Milletvekili Hasan Bitmez'e Allah'tan rahmet, ailesine ve sevenlerine başsağlığı diliyorum.

Bugün Denizli Acıpayam'daki maden ocağında meydana gelen göçükte vefat eden madenci kardeşlerimize Allah'tan rahmet, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum.

Aziz milletimizi ve Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Bildiğiniz üzere güvenilir, helal belgeleri ürünlerin üretim süreçlerinde dinî gerekliliklerin yerine getirildiğinin göstergesi olmasının yanı sıra, her aşamada sağlıklı ve hijyenik olduklarının da işaretidir. Bu nedenle bugün helal belgesi aynı zamanda bir kalite markası hâline gelmiş, sadece Müslümanlar tarafından değil, küresel pazarda aranan ve tercih edilen olmuştur. Helal Akreditasyon Kurumuna başvuruların kabul edilmeye başladığı Kasım 2019'dan bu yana Türkiye dâhil 33 ülkeden 143 akreditasyon talebi gelmiştir. Kurum, toplam 50 akreditasyon kararı almış ve bugüne kadar helal belge sayısı 1.300'ü aşmış durumdadır. Ayrıca, İslam İşbirliği Teşkilatı üyesi ülkelerin ortak çaba ve katkılarıyla hazırlanan ve fikhî temellere dayanan, İslam Ülkeleri Standartlar ve Metroloji Enstitüsü tarafından kabul edilen ticaret engellerinin ortadan kaldırılması, maliyetlerin düşürülmesi ve en önemlisi helal ürün ve hizmetlere erişimin kolaylaştırılması için helal belgelendirme ve akreditasyon faaliyetlerinde hem ülkemizde hem de dünyada ortak bir dilin benimsenmesi gerektiğinin farkındadır.

Kurum her yıl kendini geliştirerek 47 kalifiye personeliyle gıda alanına ek olarak kozmetik, turizm ve personel belgelendirme alanlarında faaliyet gösteren uygunluk ve belgelendirme kuruluşlarına da hizmet etmektedir. Helal Akreditasyon Kurumu akreditasyon ve belgelendirme alanında düzensizliği ortadan kaldırmak amacıyla helal belgelerin uluslararası platformda karşılıklı ve çok taraflı tanınması yönündeki gayretlerini de sürdürmektedir. Bu kapsamda, Helal Akreditasyon Kurumu vasıtasıyla akredite edilen helal belgelerinin Katar devletince tanınmasına yönelik yürütülen müzakereler olumlu sonuçlanmıştır. Artık, Türk ürünleri pek çok ülke pazarına akredite helal belgeleri vasıtasıyla rahatlıkla girebilmekte ve ihracatta önemli katkılar sağlamaktadır.

Helal Akreditasyon Kurumu uluslararası arenada büyük öneme sahip olan İslam İşbirliği Teşkilatının bağlı kuruluşu statüsündeki Helal Akreditasyon Kurumları İslami Forumu'nun kuruluşunda büyük rol oynamıştır. Helal belgelerinin akreditasyon mekanizması vasıtasıyla ülkeler arasındaki başkaca bir işleme gerek kalmaksızın tanınarak İslam İşbirliği Teşkilatı üyesi ülkeler arasındaki helal belgeli ticaretin önündeki engellerin ortadan kaldırılması için kurulan bu Forum'da ülkemizi yine Helal Akreditasyon Kurumumuz temsil etmektedir. Hem ülkelerle ikili düzeyde hem de çok taraflı iş birliği çalışmalarına devam ederek helal ticaretindeki mevcut engellerin azaltılması, helal ürün ve hizmet ticaretinin gerçek potansiyelinin ortaya çıkması amacıyla var gücüyle çalışan Helal Akreditasyon Kurumumuzun 2024 yılı bütçesi 50 milyon 880 bin TL olarak teklif edilmiştir. Memleketimiz adına hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, son olarak, Gazze'de yaşanan insanlık dramına bir an önce "Dur!" denilmesi gerektiğini Sayın Cumhurbaşkanımız uluslararası arenada tüm liderlere söylemekle beraber bölgede kalıcı ateşkesin sağlanması için yoğun çaba sarf etmektedir. İsrail'in haksız saldırılarını normalleştirme girişimleri beyhudedir. İsrail'in masum Filistinli kardeşlerimize yönelik gerçekleştirdiği saldırılara karşı durarak gözyaşlarıyla ciğerparelerine sarılan Gazzeli anne ve babalar için sesimizi yükseltmeye devam edeceğiz. Tüm imkânlarımızla Filistin'in yanında olurken Balkanlardan Kafkasya'ya, Arakan'dan Türkistan'a ve Kırım'a kadar nerede hakkı çiğnenen, hukuku ayaklar altına alınan, zulme ve baskıya maruz kalan bir kardeşimiz varsa ona sahip çıkmak

bizim görevimizdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

YAHYA ÇELİK (Devamla) - Bu vesileyle bir kez daha bütçemizin hayırlı olmasını temenni ediyor, aziz milletimizi ve Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Gaziantep Milletvekili İrfan Çelikkaslan.

Buyurun Sayın Çelikkaslan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA İRFAN ÇELİKKASLAN (Gaziantep) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2024 yılı bütçe görüşmelerinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının merkezî yönetim bütçesi üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu ve ekranları başında bizi seyreden aziz milletimizi saygıyla selamlarım.

Genel Kurul bütçe görüşmeleri esnasında kalp krizi geçirerek vefat eden Kocaeli Milletvekilimiz Sayın Hasan Bitmez'e Allah'tan rahmet; aile efradına, sevenlerine ve Gazi Meclisimize başsağlığı diliyorum.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız küresel salgınlar, savaşlar, iklim değişiklikleri, afetler, enerji, gıda ve ham madde krizlerinin bulunduğu bu çetin coğrafyada milletimizin refahı, ülkemizin büyümesi ve kalkınması için AR-GE ve inovasyon faaliyetlerini teşvik etmek, girişimcileri desteklemekte, yatırımlarına hız kesmeden devam etmektedir.

Önceki dönemde özverili çalışmalarından dolayı kadim Bakanımız Sayın Mustafa Varank'a teşekkür ediyor, çalışmalarını aynı kararlılık ve fedakârlıkla yürüten Sayın Bakanımız Mehmet Fatih Kacır ve tüm çalışma arkadaşlarını da tebrik ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye ekonomisi on iki çeyrekten büyümesini aralıksız devam ettirmektedir. Ülkemiz güçlü bir sanayi ülkesi hâline gelmiştir. Pandemi döneminden günümüze kadar dünya ekonomisi yüzde 7 büyürken ekonomimiz yüzde 20 büyümeye katetmiştir. Ülkemizde yıllık 254 milyar dolara erişen ihracatın 240 milyar doları sanayi ürünlerinden oluşmaktadır. İmalat sanayimiz ülkemiz ihracatında lider konumdadır. Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan önderliğinde, AK PARTİ'mizin yönetiminde ülkemiz son yirmi bir yılda küresel bir üretim üssü hâline gelmiştir. Öyle ki ülkemizde savunma ve havacılık ihracatımız 17 kat, otomotiv ihracatımız 13 kat, makine ihracatımız 9,5 kat, çelik ihracatımız 6 kat, kimya ihracatımız 10 kat, mobilya ihracatımız ise 15 kat artmıştır. Bununla birlikte, sanayi sektörümüzdeki üretim istatistiklerimize göre çimento ve hazır beton üretiminde Avrupa 1'incisi, beyaz eşya üretiminde Avrupa 1'incisi ve dünya 2'ncisi, ticari araç üretiminde Avrupa 1'incisi, düz cam üretiminde Avrupa 1'incisi, seramik kaplama üretiminde Avrupa 3'üncüsü, çelik üretiminde Avrupa 1'incisi, tarımsal üretim gelirinde Avrupa 1'incisi, su ürünleri yetiştiriciliğinde Avrupa 1'incisi, güneş paneli üretiminde Avrupa 1'incisi ve İHA üretiminde dünya 1'incisiyiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; milletimizin senelerdir hasret duyduğu yerli ve millî otomobilimize kavuşmanın heyecanına hepimiz şahit olmaktadır. Bugüne kadar 9 binden fazla Togg sahiplerine teslim edilmiştir. Teslim edilecek 20 bin araç için gerçekleşen 177 binden fazla talep, milletimizin Togg'a güveninin en önemli göstergesidir. Otomotiv sektöründeki rekabet gücünün elektrikli araçlarda sürdürülebilmesi ve ülkemizde batarya üretim kapasitesinin artırılmasına yönelik Bakanlığımız tarafından çalışmalar bütün hızıyla devam etmektedir. Öyle ki şimdiden elektrikli araç başına düşen hızlı şarj istasyonu sayısında ülkemiz Avrupa'da 1'inci konumdadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son yirmi bir yılda sayısını 192'den 353'e çıkardığımız organize sanayi bölgelerimizde üretimde olan parsellerin sayısı 11 binden 58 bine, çalışan sayısı da 415 binden 2,5 milyona yükselmiştir. 74 ilde 155 OSB projesi için 38,2 milyar lira; modern sanayi siteleri için ise 67 ilde 144 projeye 11,4 milyar lira kaynak kullanılmıştır.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'de bu pozitif gelişmeler yaşanırken 6 kıtada 190'dan fazla ülkeye 11 milyar dolardan fazla ihracat yapan şehrim Gaziantep bu farkındalıklarla Türkiye'nin gelecek vizyonunda üzerine düşen rolü fazlasıyla üstlenmektedir. Türkiye'nin en büyük organize sanayi bölgesi olan Gaziantep Organize Sanayi Bölgesi, 6 OSB'yle 1.500'e yakın işletmede 250 bin kişiye istihdam olanağı sağlamaktadır. Üretimde ve ihracatta bu rakamları yakalamak için Gaziantep organize sanayi bölgelerimizde aylık 460 milyon kilovatsaatten fazla elektrik, 35 milyon metreküpten fazla doğal gaz tüketilmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son olarak, Bakanlığımızın çok sayıda teknoloji geliştirme bölgeleri ve tasarım merkezleri kurması, AR-GE merkezlerini desteklemesi ve teknolojik üretim kapasitesini artırmaya yönelik yatırımları sayesinde son beş yılda imalat sanayisinde yüksek teknoloji üretimi yüzde 58 büyümeye kaydetmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İRFAN ÇELİKKASLAN (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkanım.

Türkiye'nin insanlı ilk uzay yolculuğuna 9 Ocak 2024 tarihinde şahit olacağız. Ülkemizi gururla temsil edecek Astronotumuz Alper Gezeravcı uzay istasyonunda on dört gün kalacak ve çeşitli bilimsel deneyler gerçekleştirecektir. Türkiye Yüzyılı'na hayırlı olsun.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız ile bağlı ve ilgili kuruluşlarımızın 2024 bütçesinin ülkemiz için hayırlara vesile olmasını diliyor, Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizi izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Şanlıurfa Milletvekili Cevahir Asuman Yazmacı'da.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gazi Meclisimizi ve bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımıza bağlı GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2024 yılı bütçesi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım.

Öncelikle, Saadet Partisi Milletvekili Sayın Hasan Bitmez'e Allah'tan rahmet, ailesine ve Saadet Partisi camiasına başsağlığı diliyorum.

Ayrıca, Denizli'nin Acıpayam ilçesinde maden göçmesi sonucu hayatını kaybeden madencilerimize Allah'tan rahmet, ailelerine başsağlığı ve sabır diliyorum; yaralı madencilerimize de acil şifalar diliyor, geçmiş olsun dileklerini iletiyorum.

Güneydoğu Anadolu Projesi, "Bereketli Hilal"ın merkezinde, Şanlıurfa başta olmak üzere Adıyaman, Gaziantep, Batman, Diyarbakır, Kilis, Mardin, Siirt ve Şırnak illerini içine alan ve cumhuriyet tarihinin en önemli projelerinden biridir. Toprak, su ve insan kaynaklarını geliştirmeyi hedefleyen ve sürdürülebilir sosyoekonomik kalkınmaya katkıda bulunan Güneydoğu Anadolu Projesi yöre halkının gelir düzeyini ve yaşam kalitesini yükseltmenin yanı sıra, tarımsal sanayinin geliştirilmesini, kırsal alandaki verimliliğin ve istihdam olanaklarının artırılmasını sağlamaktadır. Günümüzde tarımsal faaliyetlerin sürdürülebilirliği ve gıda güvenliği çok önemli bir boyut kazanmıştır, küresel ısınmanın olumsuz etkileri göz ardı edilemeyecek boyutlara ulaşmıştır. Geleceğin dünyasında gıda ve tarım bugünkünden çok daha önemli ve kritik noktada olacak, gıdayı kontrol eden, dünyayı da kontrol edecek; suyu iyi kullanan, gıdayı üretecektir. Bu noktada, tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin doğru şekilde yönlendirilip artırılması ve başarıya ulaştırılmasında GAP İdaremize büyük sorumluluklar düşmektedir.

GAP'ta yatırım tahsislerinin Türkiye içindeki payı hükümetlerimiz döneminde her yıl giderek artmıştır. 2001-2002 yıllarında yüzde 4,9 seviyesinde olan pay 2003-2022 yılları arasında yüzde 14'ü geçmiştir. GAP İdaremiz üreticilerimize 2002-

2023 yıllarında 6,8 milyar lira proje desteği sağlamıştır. AK PARTİ hükümetleri olarak bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da GAP'ın destekçisi olmaya devam edeceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; GAP bölgesinde 2002-2022 sonu itibarıyla sulamaya açılan alan 633 bin 984 hektara yükseldi. Sulamaya açılan bu alanlarda çiftçiler yılda 1'den fazla ürün hasadı yapıyor. GAP eylem planına göre sulama hedefinin yüzde 60'ına ulaşılmıştır. GAP, tarımsal desteklerin yanı sıra sosyal altyapının güçlendirilmesinde de önemli rol oynuyor. Bölgede 1 milyonun üzerinde kadına, 300 bin çocuğa, 800 bini aşkın gence ulaşılmıştır. GAP'ın uygulanmasıyla enerji sektöründe öngörülen hedefin yüzde 91'i gerçekleşti. Cumhurbaşkanımızdan katılımlarıyla hizmete açılan ve Mardin'de yer alan İlisu Barajı'nın da bu gerçekleşmede önemli bir payı bulunmaktadır. GAP'ta gerçekleştirilen HES'lerle bugüne kadar 518 milyar kilovatsaat elektrik enerjisi üretildi. Bölgedeki yatırımların artması ekonomik göstergelere de olumlu yansdı. Bölgeden yapılan ihracat 2000 yılında 503 milyon lira iken bugün 13,2 milyar doların üzerine çıktı. GAP'ta tarımsal üretim artışı bölge sanayisinde bir canlanmaya yol açmış, 2022 yılı itibarıyla 19 adet OSB tamamlanmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Yüzyılı hedeflerimiz arasında tarımsal faaliyetler önemli yer kaplamaktadır. Sürdürülebilirliğin yüzyılı olarak gördüğümüz bu dönemde devamlılık, daim olma, kendine yetme anahtar yaklaşımlar olacak, GAP da kendini yeniliğe, değişime, gelişime hazırlayacaktır. "Türkiye Yüzyılı'nda Yeni GAP" sloganıyla projenin tamamlanması ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin gerçekleşmesi sağlanacaktır. GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının görev süresi Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle 31 Aralık 2028'e kadar uzatıldı. Cumhuriyet tarihimizin en kapsamlı projelerinden olan GAP'ın daha uzun süre yürütülmesi, kapsamındaki tüm illerimizi daha ileri noktalara taşıyacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – 2012'de bitmesi gerekiyordu, çok uzadı.

BAŞKAN – Buyurun.

CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Devamla) – Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a bu kararı nedeniyle şükranlarımızı sunuyor, Sanayi ve Teknoloji Bakanımız Sayın Fatih Kacır başta olmak üzere emeği geçen herkese teşekkür ediyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu vesileyle Filistin'de yaşanan drama da bir kez daha dikkatleri çekmek istiyor, eli kanlı İsrail ve onun destekçisi konumundaki gözleri kör, kulakları sağır olmuş Batılı devletleri kınıyorum. Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde İsrail'in soykırımına karşı güçlü bir şekilde Filistin'in yanındayız.

2024 yılı bütçesinin ülkemiz adına hayırlara vesile olmasını diliyorum. Şahsım ve grubumuz adına Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Van Milletvekili Kayhan Türkmenoğlu'nun.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA KAYHAN TÜRKMENOĞLU (Van) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı bütçesi üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum, yüce heyeti saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Kısa adıyla DAP, Bölge Kalkınma İdaresi 2011 yılında kurulmuştur. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına bağlı bir kuruluş olarak faaliyet göstermekte olan DAP tüzel kişiliğe sahip özel bir kuruluştur. Merkezî bir teşkilat olan DAP İdaresi ülkemizin yüz ölçümünün yüzde 22,4'ünü ve 15 ilini kapsamaktadır. Doğu Anadolu Bölgesi'nin sosyoekonomik, çevresel ve kentsel kalkınmasını hızlandırmak, bölgenin gelişmişlik seviyesini arttırmak, illerdeki yatırımların gerektirdiği planlama, projelendirme, koordinasyon hizmetlerini yerine getirmek için kurulmuştur. Bu kapsamda DAP İdaresi küçük ölçekli tarımsal sulama, bitkisel üretim ve hayvancılık altyapısının geliştirilmesi, tarihî kent bölgelerinin canlandırılması, okuma kültürünün geliştirilmesi, güneş enerjisinin desteklenmesi gibi projeleri finanse etmiştir. Faaliyete başladığı 2013 yılından bugüne kadar DAP İdaresi 1.949 tane projeye destek yapmış ve bu projelerin bugün itibarıyla toplam rakamsal tutarı 6 milyar Türk lirasıdır. Küçük Ölçekli Tarımsal Sulama Projeleri kapsamında Doğu Anadolu'da ekilebilir alanlara suyun ulaştırılması çiftçilerimize can suyu olmuştur. Bitkisel Üretim Altyapısının Geliştirilmesi Projesi kapsamında ise 591 adet makine, ekipman desteği sağlanmış, hayvancılık altyapısının geliştirilmesi amacıyla da 223 adet hayvan içme suyu projesi gerçekleştirilmiştir. Ayrıca meralarımızda hayvanların temiz su ihtiyacının karşılanması amacıyla 60.602 adet sıvat dağıtılmıştır. 38 adet canlı hayvan pazarı, 43 adet kesimhaneyi bölgemize kazandırmıştır.

DAP İdaresi aynı zamanda eğitim için de önem arz etmektedir. Bu kapsamda Erzurum, Elâzığ, Van illerinde çiftçilik eğitim merkezleri kurulmuştur. DAP İdaresi tarihî kimliğe sahip alanların ekonomiye kazandırılması amacıyla turizme 243 milyon lira kaynak aktarmıştır. Bu vesileyle de 10 tane güneş enerji santrali gerçekleştirmiştir.

Seçim bölgem olan Van da hayvancılığın merkezi küçükbaş hayvan varlığının Türkiye'de en 1'inci sırasında olan bir ildir. DAP, Van ilimizde de çok önemli projelere destek vermiş olup 152 tane tarım sektöründeki projeye 443 milyon lira ödenek ayırmıştır. Van'da 324 kilometre sulama kanalı imalatı gerçekleştirilmiş olup 137 bin dekar alanı sulamaya açılmıştır. 44 bin metreküp su tutma kapasiteli hayvan içme suyu göletleri gerçekleştirilmiştir. Aynı zamanda ilçelerimizde kesimhaneler, yöresel pazarlar, DAP İdaresi tarafından finanse edilmiştir.

DAP İdaresi destekleri sadece tarım ve hayvancılık alanında sınırlı kalmamış olup şehrim olan Van'da 11 adet semt pazarı, kütüphaneler, sahil parkları ve kültürel değerlerin çevre düzenlemesi gibi önemli projelere de destek sağlamıştır. 2013 yılında faaliyete geçen DAP İdaresi, bölgemizin en ücra köşelerine kadar kalıcı ve nitelikli projeleri destekleyerek gerek ekonomik gerek sosyal alanlarda bölgemizi en üst düzeye taşımıştır.

DAP İdaremizin 2023 yılı proje bütçesi 248 milyon 638 bin TL'dir, 2024 yılı proje bütçesi ise 347 milyon 750 bin TL'dir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

KAYHAN TÜRKMENOĞLU (Devamla) – Ülkemizde önemli bir mesele olarak çözüm bekleyen bölgeler arası gelişmişlik farklarının giderilmesi konusunda kalkınma idareleri ve ajanslar çok kıymetli çalışmalar gerçekleştirmektedir.

Bölgemizin her alanında, özellikle Doğu Anadolu Bölgemizin her alanında her zaman yanımızda olan çok kıymetli, Saygıdeğer Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a şükranlarımızı arz ediyorum. Ayrıca, dünden bugüne kadar emeği geçen Sanayi ve Teknoloji Bakanlarımıza, Ticaret Bakanlarımıza, Kalkınma Ajansı Müdürlerimize, DAP İdaresi Başkanlığımıza ve tüm çalışanlarına bir kez daha teşekkür ediyorum.

2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin hayırlı uğurlu olması temennisiyle, Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Konya Milletvekili Tahir Akyürek'tedir.

Buyurun Sayın Akyürek. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA TAHİR AKYÜREK (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekillerimiz, Sayın Bakanlarımız; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlarken -"Dünya ölümlü, gün akşamlı." demiş büyüklerimiz- kapatılan Fazilet Partisi döneminde birlikte birçok çalışmaya imza attığımız Hasan Bitmez kardeşimize ben de Allah'tan rahmet diliyorum, Saadet Partisi camiasına da başsağlığı diliyorum.

Yine, şu anda Konya'mızda, Gazze'de işlenen büyük cinayetin ve soykırımın dönemine rastlamış olmasına rağmen, onun gölgesinde yürütölüyor olmasına rağmen Hazreti Mevlâna'nın 750'nci vefat yıldönümü vesilesiyle şebiarus törenleri var. şebiarus törenleri 7-17 Aralık tarihleri arasında yapılıyor ve dünyada yapılan en önemli kültürel etkinliklerden, bir maneviyat etkinliği olarak ön plana çıkıyor. Bu yıl da yaklaşık 115 programla Konya'da bu faaliyet devam ediyor. şu ana kadar katılmamış olan dostlarımız varsa katılmalarını da tavsiye ediyoruz.

Konya Ovası Projesi Kalkınma İdaresi konusunda söz almış bulunuyorum.

KOP İdaresi, Hükümetimiz tarafından kurulan Konya Ovası'nın küçük ve orta ölçekli sulanması, yine, ürün desenesinin geliştirilmesi, çoğaltılması, beşerî sermayenin güçlendirilmesi, bölge kalkınmasının sağlanması konusunda bugüne kadar çok önemli faaliyetlerde bulundu. Kuruluşundan bugüne kadar emek veren Bakanlarımıza ve arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum. Bugüne kadar yaklaşık olarak 1.755 proje desteklendi ve 10 milyar liraya yakın bir bedel de bu projelere harcanmış oldu, 2024-2028 KOP Eylem Planı'yla da projeler aynı hızla desteklenmeye devam edecek. Bu noktada, Hükümetimizin de Sayın Cumhurbaşkanımızın da takibiyle Konya Ovası'na yaptığı katkılar çok büyüktür.

Tabii, KOP İdaresinin dışında KOP projesinden de bahsetmemiz lazım. KOP projesi, Türkiye'nin en stratejik sulama projelerinden birisidir, yüz yirmi yıllık bir geçmişi vardır. Rahmetli Abdülhamit Han döneminde Beyşehir Gölü'nden Apa Barajı'na yaklaşık 100 kilometrelik bir kanalla ilk sulama projesi hayata geçirilmiş fakat ondan sonra, yüz yıllık bir bekleme döneminden sonra bakanlıkların tozlu raflarında kalan bu proje Cumhurbaşkanımızın takibi, talebi, Hükümetimizin büyük gayretiyle AK PARTİ Hükümeti döneminde raflardan indirilmiş ve hayata geçirilmeye başlanmıştır. İlk önce Derebucak Barajı ve Gembos Derivasyon Tüneli'yle yaklaşık 150 milyon metreküp su Beyşehir Gölü ve Konya Ovası'na ulaştırılmış, sonra Bağbaşı Barajı ve Hidroelektrik Santrali'yle 17 kilometrelik 4,2 metre çapında Mavi Tünel yoluyla da yine yaklaşık olarak 250 milyon metreküplük bir ilave su imkânına kavuşulmuş, akabinde Bozkır Barajı tamamlanmış, Afşar Hadimi Barajı tamamlanmış; şu anda da son aşamasında olan Afşar Hadimi Tüneli'nin -ki 18.136 metrelik bir tüneldir- 9.800 metresinin açılımı tamamlanmış, kalanı da tamamlandığında oradaki su da Bağbaşı Barajı yoluyla Konya Ovası'na aktarılacak, Derebucak Barajı'yla birlikte yaklaşık 600 milyon metreküplük su Konya Ovası'yla buluşturulmuş olacaktır.

Tabii, bazen KOP Projesi'yle ilgili "Niye hâlâ tam olarak bitirilmedi?" gibi eleştiriler getirildiğini duyuyorum. Yüz yıl bakanlıkların tozlu raflarında kalan bir proje Hükümetimiz tarafından masaya yatırılmış ve adım adım gerçekeştirilmesi sağlanmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAşKAN – Buyurun.

TAHİR AKYÜREK (Devamla) – Bu yolla Konya'daki toplam 300'den fazla sulama yatırımı bu kapsamda bitirilmiş, böylece üretimde yaklaşık olarak yüzde 20-25'lik bir artış meydana gelmiş, Türkiye üretimine de önemli bir katkıda bulunulmuştur. Yeni dönemde de bu bütçe döneminde de eksik kalan sulama yatırımları tamamlanacak, böylece KOP bölgesinde -ki Türkiye'nin sulanabilir alanının beşte 1'ini oluşturan- Türkiye üretimine yeni katma değer kazandırmış olacağız, yeni üretimlere imkân sağlamış olacağız.

Bu duygularla 2024 yılı merkezî yönetim bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum, Sayın Bakanlarımıza teşekkür ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAşKAN – Trabzon Milletvekili Sayın Vehbi Koç. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA VEHBİ KOÇ (Trabzon) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, aziz milletimiz; sizleri saygı ve muhabbetle selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce, Saadet Partisi Kocaeli Milletvekili merhum Hasan Bitmez'e Allah'tan rahmet, ailesine, yakınlarına ve Saadet Partisi camiasına başsağlığı ve sabırlar diliyorum.

Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının bütçesi üzerine söz almış bulunmaktayım.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde iktidara geldiğimiz günden itibaren ölkemizin her alanında gerçekeştirdiğimiz hizmet, proje ve yatırımlarla bölgesel kalkınmaya büyük önem gösterdik. Ölkemizin her bir bölgesinin eşit şekilde gelişmesi ve büyümesi adına uyguladığımız projelerden biri de Doğu Karadeniz Projesi'dir. DOKAP kapsamındaki illerde yatırımların gerektirdiği araştırma, planlama, programlama, projelendirme, izleme, değerlendirme ve koordinasyon hizmetlerinin yerine getirmesini sağlayarak bölgesel kalkınmanın hızlandırılmasını amaçlamaktayız. 2014 ve 2018 yılları arasında ortaya koyduğumuz DOKAP Eylem Planı'yla birlikte bölgesel kalkınmanın ilk adımını atmış olduk. DOKAP, 2021-2023 yılları arasını kapsayan yeni bölge kalkınma programıyla birlikte tarımsal üretimde büyüme, katma değer artışı ve kırsal kalkınma, turizm ve sanayide ekonomik büyüme, beşerî ve kurumsal kapasitenin geliştirilmesi programlarında çalışmalarına devam etmektedir. DOKAP, bölgemizin en önemli gelir kaynaklarından biri olan turizm sektörünün sürdürölabilir bir şekilde gelişimini sağlamak için turizm altyapısını iyileştirmek, tarımsal faaliyetleri ve hayvancılığı geliştirmek, üretim ve istihdamı artırmak, soyut ve somut kültürel mirasın korunması ve turizme kazandırılması adına önemli projeler yapmaktadır.

DOKAP Başkanlığımız, bugüne kadar 791 projeye 2023 yılı fiyatlarıyla 5,2 milyar TL kaynak aktardı. DOKAP'la ilgili kıymetli vekilim, Trabzon Vekili Sibel Hanım, faaliyetlerin yetersiz olduğunu yani amacına ulaşmadığını söylemeye çalıştı ama ben rakamlarla inşallah bu görüşünüzün böyle olmadığını burada anlatmaya çalışacağım. 2013-2023 yılları arasında 286 projeye turizm sektörüne ayrılan 3,35 milyar liralık ödeneğin 2,83 milyar lirası turizm altyapısının geliştirilmesi kapsamında Yeşil Yol Projesi'ne -ki bu çok önemlidir, bunu bilen bilir- geriye kalanın 517 milyon Türk lirası da turizm destinasyonlarındaki çevre düzenlemesi ve iyileştirme çalışmaları, imar planı, yapımı işlerinde ve bölgemizde kalkınma ajanslarıyla ortaklaşa gerçekeştirilen mali destek programları gibi münferit projelerde kullanılmıştır. Bölgemizdeki turizm potansiyelinin uluslararası standartlara çıkarılıp bölgemize gelen yerli ve yabancı turist çeşitliliğini artırarak turizm alanında hem yerel hem de ulusal ekonomik hareketliliği daha da canlandırmak için imkânlarımızı seferber etmekteyiz.

DOKAP, turizminin yanı sıra tarımsal üretim ve tarıma dayalı sanayi alanlarında bölgemizin gelişmesi adına bitkisel üretim ile et, balık ve ara ürünlerinde katma değerinin artırılması, kırsal nüfusun geliri ve yaşam kalitesinin iyileştirilmesi hedefleriyle bitkisel ve hayvansal üretimin geliştirilmesi alanlarında birçok projeyi uygulamaya koymuştur. Bu kapsamda Başkanlığımız bugüne kadar 292 adet projeye 2023 yılı fiyatlarıyla toplamda 1,35 milyar Türk lirası tutarında ödenek aktarımında bulunmuştur. Aynı zamanda küçük ölçekli tarımsal sulama projeleri kapsamında 136 proje için 2023 yılı fiyatlarıyla 385,5 milyon Türk lirası tutarında ödenek tahsis edilmiş olup 165 bin 117 dekar alanın sulamaya açılması sağlanmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAşKAN – Buyurun.

VEHBİ KOÇ (Devamla) - DOKAP tarafından ekonomik sektörler odağındaki proje ve çalışmaların yanında gelişime katkı

sağlayacak sosyal ve kültürel faaliyetlere yönelik 67 adet proje desteklendi. Bu projelere 2023 fiyatlarıyla 75,1 milyon Türk lirası tutarında ödenek aktarımında bulunarak dezavantajlı grupların sosyal hayata katılımının artırılması, sosyal ve kültürel hayatın desteklenmesi gibi hedeflerle çeşitli çalışmalar hayata geçirilmiştir.

DOKAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 yılında bitkisel üretim altyapısının desteklenmesi projesi kapsamında toplam 58 adet projeye 130,5 milyon, Hayvancılık Altyapısının Desteklenmesi Projesi kapsamında 24 adet projeye 94,1 milyon Türk lirası, Küçük Ölçekli Tarımsal Sulama Projesi kapsamında 27 adet projeye 130 milyon, turizm sektöründe 16 adet projeye 312 milyon, Eğitim, Kültür ve Sosyal Sektörlerin Geliştirilmesi Programı kapsamında 23 adet projeye 18 milyon TL olmak üzere...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VEHBİ KOÇ (Devamla) – Başkanım, toparlıyorum.

148 adet...

BAŞKAN – Bir dakika verdim ben size. Verdim ama değil mi?

VEHBİ KOÇ (Devamla) – Başkanım, selamlama yapayım, bitireyim.

BAŞKAN – Bir dakikadan fazla vermiyoruz Sayın Milletvekili.

VEHBİ KOÇ (Devamla) – Başkanım, selamlama için...

BAŞKAN – Verdim ama size bir dakika, farkında değilsiniz. Selamlamanız için verdim.

VEHBİ KOÇ (Devamla) – Ayrıca bölgemizin ve ülkemizin kalkınmasında tevazu, samimiyet, gayretle çalışan Sanayi ve Teknoloji Bakanımız Sayın Mehmet Fatih Kacır Bey'e, Bakanlık çalışanlarımıza, DOKAP Başkanımız Hakan Gültekin Bey'e teşekkür ediyor, 2024 yılı merkezi yönetim bütçemizin ülkemize, milletimize hayırlar getirmesini Cenab-ı Hak'tan niyaz ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Niğde Milletvekili Cevahir Uzkurt'ta.

Buyurun Cevahir Bey. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA CEVAHİR UZKURT (Niğde) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanlarım; Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı çatısı altında faaliyet gösteren Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı KOSGEB'in bütçesi hakkında AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Gazi Meclisi ve aziz milletimizi selamlıyorum.

Öncelikle, Hakk'ın rahmetine kavuşan Sayın Vekilimize Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; en son yayınlanan TÜİK istatistiklerine göre KOBİ sayımız bir önceki yıla göre yüzde 8,2 artarak 3 milyon 568 bine ulaşmıştır. Bu KOBİ'lerin ekonomiye yapmış olduğu katkılara baktığımızda istihdamın yüzde 71'ini, cironun yüzde 44'ünü, üretim değerinin yüzde 37,3'ünü, katma değer ise yüzde 35,5'ini karşıladığını görüyoruz. Bu çerçevede, KOSGEB özellikle KOBİ'ler eliyle ekonomimize ivme kazandıracak, toplumsal kalkınmaya katkıda bulunacak şekilde cari açığı azaltacak, ithal ettiğimiz ürünlerin yerli üretimine, AR-GE ve yenilik faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan ürünlerin seri üretimine ve ticarileştirilmesine, KOBİ'lerin ihracata yönelmelerine ve özellikle düşük maliyetli finansmana erişimlerine odaklanmıştır ve bu çerçevede desteklerini vermeye devam etmektedir.

KOSGEB bu hedeflere ulaşmak için bir taraftan yerli üretimden girişimcilğe, diğer taraftan da özellikle pandemi, deprem, sel felaketi gibi olağanüstü durumlarda KOBİ'lerimizin zararlarını tazmin etmek için acil ve hızlı destek programları yürütmektedir. Bu çerçevede birkaç tane destek programından bahsetmek isterim. Özellikle Teknolojik Ürün Yatırım Destek Programı kapsamında AR-GE ve yenilik faaliyetleri sonucunda ortaya çıkmış ve ithal etmiş olduğumuz stratejik ürünlerin yerli üretimini desteklemek üzere KOBİ başına 10 milyon TL'ye kadar destek vermektedir. Yine, İş Birliği Destek Programı kapsamında gerek KOBİ'lerin kendi arasında gerekse KOBİ'lerin büyük ölçekli işletmelerle yapmış olduğu, rekabet avantajı sağlayacak ve karşılıklı fayda üretecek, iş birliği kültürünü artıracak projelere KOBİ başına 10 milyon TL'ye kadar destek vermektedir. KOSGEB Girişimcilik Destek Programı kapsamında özellikle öncelikli sektörlerimizde yeni işini kuran girişimcilerimize İleri Teknoloji Programı kapsamında 375 bin TL'ye kadar iş kurma desteği vermektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; KOSGEB düzenli olarak vermiş olduğu, yürütmüş olduğu bu programlarla birlikte pandemi sonrasında mikro ve küçük ölçekli işletmelerin genç istihdamına katkıda bulunmak için 90 bin gencimizin istihdamına destek olmuş durumdadır. Yine, depremden etkilenen 11 ilimizde yaklaşık 12.400 işletmeye 4,1 milyar TL destek ödemesi yapmıştır.

Az önce zikredilen bir rakamı da kayıtlara doğru geçmesi açısından revize etmek isterim: KOSGEB Kasım 2023 tarihi itibarıyla 56 bin işletmeye değil, 85 bin işletmeye toplamda 9,36 milyar TL destek ödemesi yapmıştır. Gerek KOSGEB'in gerekse KOSGEB dışındaki diğer kurumlarımızın KOBİ'lere vermiş olduğu destek, teşvik, vergisel muafiyetler sonucunda özellikle ihracatçı girişim sayımız bir önceki yıla göre yüzde 14,2 artış göstererek 94 bin KOBİ'miz ihracata yönelmiştir. Yine, benzer şekilde, girişim başına düşen katma değer bir önceki yıla göre yüzde 30,4 artarak yaklaşık 270 bin TL'ye çıkmıştır.

Değerli milletvekilleri, bu iyileştirmelerin özellikle pandemi sürecinden sonra olması hasebiyle, Sayın Cumhurbaşkanımızın pandemiyle birlikte hızlı aksiyon alınması adına vermiş olduğu talimatlar sonucunda kurum ve kuruluşlarımızın almış olduğu pandemi tedbirleri ve pandemi destekleri sonrasında bu gelişmelerin olduğunu ve bu rakamı da önemsediyimi ifade etmek isterim.

Yine TÜİK'in Yenilik Araştırması'na baktığımızda 2018-2020 yılları arasında özellikle orta ölçekli işletmelerimizin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

CEVAHİR UZKURT (Devamla) – Tabii ki Başkanım.

...yüzde 46,7'sinin AR-GE ve yenilik faaliyetlerinde bulunduğunu yeni ürün geliştirdiğini görmekteyiz. Özellikle KOBİ'lerimizin teknolojiyle, AR-GE ve yenilikle büyümeye yönelmeleri açısından bunu da önemsediyimi ifade etmek isterim.

Bu vesileyle sanayimizin gelişmesine, teknolojik ilerlememize özellikle liderlik yapan başta Sayın Cumhurbaşkanımıza, katkı yapan Sayın Bakanımıza ve değerli bürokrat arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum. Bu vesileyle Ticaret Bakanlığımız ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın bütçesinin hayırlı olmasını diliyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'de.

Buyurun Sayın Özer. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; 2024 Yılı Bütçe Kanunu Teklifi kapsamında Türk Standartları Enstitüsüyle ilgili AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sanayicilerimizin daha az maliyetle yüksek kalitede uluslararası standartlara uygun üretimini misyon edinen Türk Standartları Enstitüsü, bugün sadece ülkemizde değil, başta komşu ve çevre ülkeler olmak üzere uluslararası alanda da tercih edilen standardizasyon ve uygunluk değerlendirme hizmetleri veren yetkin bir kuruluşumuzdur. İslam Ülkeleri Standartlar ve

Metroloji Enstitüsünün kurulmasına öncülük eden, Türkiye Cumhuriyetlerinde standardizasyon teşkilatlarının tek çatı altında toplanmasını sağlayan TSE, dünyanın birçok ülkesinde kurduğu güçlü iş ilişkileriyle sanayicilerimizin yaşayabileceği olası teknik engelleri bertaraf etmektedir. TSE, bize istikamet çizmek isteyenlere karşı bir duruş olarak ortaya koyduğumuz millî teknoloji hamlesi vizyonu doğrultusunda yüksek katma değerli üretim, sanayide verimlilik artışı ve dijital dönüşüm alanlarında standardizasyon ve uygunluk değerlendirme hizmetleriyle yenilikçi mal ya da hizmetlerin üretilmesine zemin hazırlayarak, bir taraftan girişimciliği desteklerken, diğer yandan alanında sahip olduğu tecrübe ve deneyimle öncü rol oynamaktadır.

Kıymetli milletvekilleri, küresel ticaret kurallarının dijital ve yeşil dönüşüm ekseninde yeniden belirlendiği bir süreçte Türkiye'ne sadece standartlara uyum sağlayan ülke değil, standartları belirleyen ülke konumuna gelmesi yönünde atılacak adımlar ekonomimize ciddi katkılar sağlayacaktır. TSE'nin rehberliğinde iş dünyamızın uluslararası ve bölgesel standardizasyon komitelerine aktif katılımı sanayimizin rekabet gücü açısından hayati önem taşımaktadır. Avrupa Yeşil Mutabakatı çerçevesinde yürürlüğe giren sınırdan karbon düzenleme mekanizması karşısında iş dünyamızın herhangi bir aksaklık yaşamaması amacıyla TSE gerekli adımları atmaktadır. Sera gazı emisyonlarının hesaplanması konusunda eğitimler düzenleyen enstitü, işletmelerin teknik kapasitelerinin artırılmasına yönelik çalışmalar yürütmektedir. TSE, iklim değişikliği ve sürdürülebilirlikle ilgili gerçekçi ve somut planlar sunarak yenilikçi çözümlerle işletmelerin önünü açmaya yönelik sürdürülebilir dönüşüm programlarını başlatmış ve iş dünyamızın bu süreçte ihtiyaç duyabileceği her türlü hizmeti vermeye hazır hâle gelmiştir.

Ayrıca, TSE'nin Yeşil OSB Sertifikasyonu, Çevre Etiketleri ve atık yönetimi, elektrikli araç ve şarj altyapıları başta olmak üzere pek çok güncel alanda faaliyet gösterdiğini görüyoruz. TSE, güneşten elektrik üretme yöntemi yani Fotovoltaik Modül Test Laboratuvarlarıyla üreticilerin yurt dışı test kuruluşlarına bağımlılığının önüne geçerek yeni gelişen teknolojilerle daha büyük boyutlarda fotovoltaik modüller için AR-GE çalışmaları yapabilmelerinin önünü açmıştır. TSE, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın yetkilendirilmesiyle Togg'un testlerini yaparak yurt dışı testlerine iştirak etmiş ve sonrasında üretimin uygunluğu kontrollerini yaparak araç Tip Onay Belgesi'ni vermiştir. Bununla birlikte demir yolu belgelendirme faaliyetleri kapsamında TÜRASAŞ Sakarya Bölge Müdürlüğü tarafından üretilen ilk millî elektrikli tren setinin ulusal yeterlilik onay belgesini vermiştir.

Kıymetli milletvekilleri, Türkiye, Sayın Cumhurbaşkanımızın belirlediği vizyon doğrultusunda her geçen gün gelişiyor, kalkınıyor, büyük bir ülke hâline dönüşüyor, yoluna lider ülke olma hedefiyle ilerliyor. Tabii ki bu süreçte Türkiye'nin tüm kurumları ve kuruluşlarıyla yükselmesi gerekiyor. Son yıllarda TSE'nin yaşadığı değişimi de böyle bir çerçevede değerlendirmemiz gerekiyor.

TSE, ülkemiz için stratejik kazanımların önünü açacak, yenilenebilir enerji, ulaşım sistemleri, bilişim teknolojileri gibi alanların ihtiyacı olan test altyapısını barındıracak bir kalite kampüsünü ülkemize kazandırıyor. Yakın coğrafyamızda benzeri bulunmayan bir teknik eğitim üssü ve laboratuvar altyapısı niteliğindeki, Ankara'da inşası hızla devam eden Kalite Kampüsü tamamlandığında, inşallah, başta sanayicilerimiz olmak üzere yakın coğrafyadan gelecek sanayicilere de geniş bir yelpazede hizmet verecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Devamla) – Kısaca özetlemeye çalıştığım bu hizmetlerle iş dünyamızın ulusal ve uluslararası faaliyetlerine rehber olan, Türkiye Yüzyılı'na yakışır yatırımlarla standardizasyon ve uygunluk değerlendirme hizmetlerini sağlayan Türk Standardları Enstitüsünün güçlenerek yoluna devam etmesi, ülkemiz sanayisinin de aynı doğrultuda ve sürdürülebilir bir biçimde güçlenmesini sağlayacaktır.

Bu duygu ve düşüncelerle sözlerimi sonlandırıyor, 2024 bütçesinin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız'da.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başından bizleri takip eden necip milletimiz; sözlerime başlamadan evvel dün ebediyete irtihal eden Saadet Partisi milletvekili Hasan Bitmez'e, hafta başında kaybettiğimiz Altındağlı şehidimiz Eril Alperen Emir'e ve kaybettiğimiz madencilerimize Allah'tan rahmet, yakınlarına sabır ve milletimize başsağlığı diliyorum.

TÜBİTAK, Türkiye Bilimler Akademisi, Türkiye Uzay Ajansı üzerinde konuşmak için AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım.

Değerli milletvekilleri, malumunuz olduğu üzere geçtiğimiz pazar günü Dünya İnsan Hakları Günü'ydü ve her gün Gazze'den yeni katliam haberleri alıyoruz. İsrail'in bazı Batılı devletleri arkasına alarak şımarık bir zorbalıkla 20 bine yakın insanı gözümüzün önünde soykırıma tabi tuttuğunu görüyoruz ve açıkçası bunun, bu taammüden devam eden her türlü kutsala saldırma hâlinin en temelde belirli bir güçten kaynaklandığını görüyoruz. Aliya İzzetbegović'in bize nasıl "Soykırımları unutmayın." telkini varsa bir telkini daha aklımıza geliyor, "Bu dünyada sadece güce saygı duyuyorlar." telkini aklımıza geliyor ve bu noktada güçlenmek adına neler yapmak zorunda olduğumuzu, neler yapmamız gerektiğini tekrar tekrar hatırlıyoruz. Güçlü olmak için kendi kendimize yetmek zorundayız, güçlü olmak için insanımızı yaşatmak, nitelikli insanımızı yüceltmek durumundayız, güçlü olmak için birlik ve beraberliğimizi sarıp sarmalayıp millet olma şuuruyla hep birlikte üretmek ve çalışmak durumundayız ve güçlü olmak için ümidin dilini yeşertmek, beslemek durumundayız, güçlü olmak için atılan doğru adımların yanında durmak, tarihin doğru safında yer almak durumundayız.

Ben, bu noktada, TÜBİTAK'ın da Türkiye Bilimler Akademisinin de Türkiye Uzay Ajansının da bizi güçlü kılan bir ekosistemi inşa ettiğini düşünüyorum ve bu noktada bu güçlü ekosistemi nasıl inşa ettiğimize dair kısa bilgiler vermek istiyorum. Öncelikle, kurumlarımızın bütçesine dair böyle herhangi bir tartışmaya mahal vermemek adına açık seçik, net bir biçimde kurumlarımızın bütçesini burada sizinle paylaşmak istiyorum.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bütçesi 78 milyar lira, TÜBİTAK'ın -ki doğrudan merkezi bütçeden biliyorsunuz ki pay alıyor- 32 milyar lira, TÜBA'nın 119 milyon lira, Türkiye Uzay Ajansının da 1 milyar 702 milyon liralık bir bütçesi var. Yani her biri aslında Türkiye'nin vizyon projelerine kapı aralayan... Bakanlığın kendi bütçesinin aslında yarısı kadar bir bütçeyi tek başına TÜBİTAK'ın aldığını burada takdirlerinize sunmak istiyorum.

Biz bu ekosistemi en temelde nasıl inşa ediyoruz? Ekosistemin temeline aslında merak duygusunu koyuyoruz. Bu ekosistemi oluştururken -TÜBİTAK Popüler Bilim Yayınları'nı ben de çocukluğumdan beri takip ederim- çocuklara merak etmeyi öğretiyorlar. Türkiye'nin dört bir yanında bilim merkezleri açıyoruz. 9 ilimizde büyük ölçekli, 20 ilimizde küçük ölçekli bilim merkezleri var. 2024 yılı sonu itibarıyla bu bilim merkezlerinin sayısının 100'e ulaşması bekleniyor. Ortaokul ve lise öğrencileri için araştırma projeleri düzenliyor TÜBİTAK dolayısıyla her birine proje süreçlerini öğretiyor, merak etmeyi öğretiyor, araştırmayı öğretiyor. Bu merak duygusunun üzerine uygulamayı öğretiyor bu ekosistem. 81 ilimizin 81'inde açılan Deneyap atölyeleriyle uygulamayı öğretiyor bu sistem. Yine, benzer şekilde TÜBİTAK Fen Lisesi, oyun sektörüne, uzay-havacılık sektörüne, siber güvenliğe odaklanan meslek liseleri, OSB'lerde açılan MYO'larla bu ekosistemi aslında derinden eğitimle besliyor bu bütçe. Ve nitelikli insan kaynağına ciddi anlamda destek veriyor TÜBİTAK. 33 bin bilim insanına 2,3 milyar liralık bir destek sağlıyor. Burada

ayrıntısına giremeyeceğim kadar çok destek kalemi var. STAR'dan tutun BİGG'e kadar ki burada genç girişimcilere dönük çok önemli bir destek, 2 binin üzerinde genç girişimci şu an kendi şirketini kurdu. Ve bu sistem beraberinde şunları getiriyor: Biz artık üretmeye başlıyoruz, üretimi getiriyor. Bunda Mükemmeliyet Destek Programı'nda 20 yüksek teknoloji platformu destekleniyor. Bu platformun içinde neler var diyecek olursanız? Kronik kompleks hastalıklardan tutun aviyonik sistemlere, nanoteknolojiden tutun akıllı şehirlerin altyapısına kadar pek çok alanda destekler veriliyor. Ve bunun yanı sıra elbette ki savunma sanayimize ilişkin destekleri veriyoruz. Savunma sanayisi neden desteklenmeli? Yaşatmak için desteklenmeli, savunma sanayisi Mehmetçik'in saçının teline zarar gelmesin diye desteklenmeli, savunma sanayisi bölücü terörün günün sonunda vatandaşlarımızı boğmaması için ve bölgede caydırıcı bir güç olmamızı sağlamak için desteklenmeli. Bu sistem günün sonunda ne getiriyor? Başarı getiriyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun tamamlayın.

ZEYNEP YILDIZ (Devamla) – Uluslararası olimpiyatlarda 75 madalya, TEKNOFEST'te 5 milyonun üzerinde ziyaretçi ve "Ben yapabilirim." duygusunu getiriyor. Bu bütçe ve bu ekosistem günün sonunda ilk yerli ve millî metre altı çözünürlüklü uydumuz İMECE'yi getiriyor, ilk haberleşme uydumuz TÜRKSAT 6A'yı getiriyor ki bu teknolojiyle dünyada ilk 10 ülkeden biri hâline geliyor olacağız. İlk hava hava füzelerimiz GÖKDOĞAN'ı, BOZDOĞAN'ı, KUZGUN'u getiriyor ve günün sonunda -bayrak düştüğü yerden kalkar- donanmamızda MİLGEM'i getiriyor. Biz bunların hepsini yaparken akademik sürdürülebilirliğin tesisi, akademik iş birliğinin artırılması için ve aynı zamanda kökümüzü hatırlamamız için Türkiye Bilimler Akademisi de yoğun bir şekilde raporlamalarına devam ediyor ki burada hem bir yandan akademik çalışmalar sürdürürken bu raporlamalara, güncel konular müsila ve diğer konulara ilişkin olarak da çok yoğun bir şekilde çalışmalarına devam ediyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ZEYNEP YILDIZ (Devamla) – Ben bir dakika daha isteyebilir miyim?

BAŞKAN – Veremiyoruz. Diğer konuşmacılara da vermiyorum.

ZEYNEP YILDIZ (Devamla) – O zaman buradan devam edeyim.

Ben son olarak şunları ifade ederek sözlerime son vermek istiyorum: Türkiye büyük ve güçlü bir takımdır. Burada Antarktika'daki bilim seferine giden genç arkadaşlarımızın resmini görüyoruz ve bu genç arkadaşlarımız günün sonunda Türkiye'nin sunduğu fırsat eşitliğinin somut bir göstergesidir. Bu fırsat eşitliğini gençlere sunan Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a, öğrencisinden öğretmenine, teknikerinden mühendisine, hukukçusundan... (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MAHMUT DİNDAR (Van) – Biz o fırsatı doğuda, güneydoğuda hiç görmüyoruz maalesef.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Mülakatlarla görüyoruz fırsat eşitliğini, mülakatlarla görülüyor fırsat eşitliği.

MAHMUT DİNDAR (Van) – Mülakatlar belli ediyor fırsat eşitliğini. Onların isimlerini de bir söyleyin, hangi ilde kimin çocuklarıdır, bir öğrenelim.

ZEYNEP YILDIZ (Devamla) – ...uçuğa dokunup heyecan duyabilen herkese, ezcümle "Türkiye Takımı"na inanan, bu yüzyılı Türkiye Yüzyılı yapmak için çaba harcayan herkese canı yürekten şükranlarımı arz ediyorum.

Herkesi saygılarımla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

Sayın Beştaş, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Küçükçekmece Kaymakamlığının Mezopotamya Kültür Merkezi'nin 32'nci yıl dönümü konserini ve etkinliğini yasaklamasına ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Evet, yine bir yasaklama kararı çıktı; Küçükçekmece Kaymakamlığı Mezopotamya Kültür Merkezi'nin, diğer adıyla NÇM'nin 32'nci yıl dönümü konserini ve etkinliğini yasakladı. Yasak gerekçesinde genel olarak "kamu güvenliği" yazılıyor. Sayın Başkan, bu konuda MKM'nin yani NÇM'nin 30'uncu, 31'inci ve 32'nci kuruluş yıl dönümü etkinlikleri İstanbul'daki kaymakamlıklar eliyle sürekli yasaklanıyor. İktidar grubu, her fırsatta Kürtçeyi serbest bırakmakla, Kürtçenin propaganda dili olabilmesiyle, her türlü dolaşımda özgürce kullanılabilmesiyle övünüyor ama gerçekler hiç de öyle değil yani şunu söyleyeyim: Hakikaten, 30'uncu yıla kadar kutlamalarda bir kamu güvenliği sorunu yoktu, şimdi kaymakamlıklar yeni uyandılar ve nedense Kürtçe konseri, kamu güvenliği sebebi olarak yasaklıyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – Geçen yıl İstanbul 6. İdare Mahkemesi bunu, yasak kararını iptal etti ve dedi ki: "Kültürel etkinlikler yasaklanamaz." Yine, geçen yıl da Kadıköy Kaymakamlığı yasaklamıştı. Yüzlerce NÇM'li bu dönemde gözaltına alındı, tüm etkinlikleri yasaklanıyor. Açıkçası, Kürtlerin kültürüne her türlü yasak getiriliyor ama kültürü yozlaştıran her türlü etkinlik ve organizasyon da iktidar eliyle yapılıyor; Sur Yolu Festivali, Cudi Festivali bunların başında geliyor. Hakkârililer Cudi Dağı'na çıkamıyor ama iktidar partisi Cudi'de festival düzenliyor.

Son olarak şunu söyleyeyim Kaymakamlığa: Yani sazı füze, batıyı de F-16 sandılar herhâlde, "huzur" adıyla halkın huzurunu kökten yok ettiler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – Bitiriyorum.

BAŞKAN – Buyurun tamamlayın.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – Kürtçe tiyatro yasak, Kürtçe konser yasak, Kürtçe yıl dönümü etkinlikleri yasak ama diğer yandan da yandaki sıralardan "Hayır, her türlü etkinlik serbest." diyecekler; işte, bu yalan, bu ikiyüzlülük gün gibi ortadadır. Ben Küçükçekmece Kaymakamına buradan soruyorum: Neden yasakladınız? O "kamu güvenliği" dediğiniz sadece Kürtlerdir; bunu gayet iyi biliyoruz ama bu yasakları asla dinlemeyeceğiz ve tanımıyoruz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.43

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.01

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Sibel SUIÇMEZ (Trabzon), Mahmut Atilla KAYA (İzmir)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 36'ncı Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 36) (Devam)

2.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/274), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2022 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 222 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2022 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2022 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/760) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 37) (Devam)

A) TİCARET BAKANLIĞI (Devam)

- 1) Ticaret Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Ticaret Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) REKABET KURUMU (Devam)

- 1) Rekabet Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Rekabet Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) HELAL AKREDİTASYON KURUMU (Devam)

- 1) Helal Akreditasyon Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Helal Akreditasyon Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI (Devam)

- 1) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) GAP BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) DOĞU ANADOLU PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

F) KONYA OVASI PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

G) DOĞU KARADENİZ PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ğ) KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ İŞLETMELERİ GELİŞTİRME VE DESTEKLEME İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

H) TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ (Devam)

- 1) Türk Standardları Enstitüsü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türk Standardları Enstitüsü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

I) TÜRK PATENT VE MARKA KURUMU (Devam)

- 1) Türk Patent ve Marka Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türk Patent ve Marka Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU (Devam)

- 1) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

J) TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ (Devam)

- 1) Türkiye Bilimler Akademisi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türkiye Bilimler Akademisi 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

K) TÜRKİYE UZAY AJANSI (Devam)

- 1) Türkiye Uzay Ajansı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türkiye Uzay Ajansı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN – Komisyon yerinde.

Şimdi İYİ Parti Grubu adına yapılacak konuşmalara başlıyoruz.

İzmir Milletvekili Sayın Ümit Özlale.

Buyurun Sayın Özlale. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gazi Meclisimizi saygılarımla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce Saadet Partisi Kocaeli Milletvekili merhum Hasan Bitmez'e Allah'tan rahmet diliyorum; sevenlerinin başı sağ olsun, Saadet Partimizin başı sağ olsun diyorum.

Falih Rifki Atay "Çankaya" eserinde, 1836 yılında II. Mahmut'un "Türkiye'de durum nedir?" diye atadığı Prusyalı subay

Moltke'nin bir gözlemini aktarır ve der ki Prusyalı subay Moltke 1836 yılında: "Türk, kendi toprağında yetişen 1 okka dokunmuş kumaşa 10 okka ham ipliğini verir." Tekrar söyleyeyim: 1836 yılında II.Mahmut Prusyalı bir subay Moltke'yi Türkiye'deki iktisadi durumu araştırması için görevlendirir ve bu subay -biraz önce dediğim gibi- şu hâlâ yenemediğimiz makûs talihimizi kendine has üslubuyla şöyle söyler: "Türk, kendi toprağında yetişen 1 okka dokunmuş kumaşa 10 okka ham ipliğini verir."

Bu ülkenin, bu ülke ekonomisinin kaderi maalesef yüzyıllardan beri aynı. Nedir? Üretime, ürüne hak ettiği değeri katamıyoruz ya da halkın artık aşına olduğu deyimle yüksek katma değerli ürünü bir türlü biz bu ülkede üretemiyoruz. Bugün iki tane çok önemli Bakanlığımızın bütçesini tartışırken bu gerçeği hiç unutmamamız lazım. Bizim iki yüz yıldan beri, üç yüz yıldan beri en temel problemimiz üretime hak ettiği katma değeri verememek, "tasarım" gibi, "inovasyon" gibi kavramlarda maalesef istediğimiz noktaya gelememek.

Peki, biz bu gidişatı nasıl değiştirebiliriz? Ben izninizle bu bütçe konuşmasında biraz daha öneri odaklı gitmek istiyorum. İlk önce doğru bir yapılanma gerekiyor. Bakın, 1950'li yıllarda gelişmekte olan ülkeler daha sonra nasıl gelişmiş ülke olmuşlar ona biraz bakmak gerekiyor. "MIT" diye bir Bakanlık duymamışsınızdır ama Asya'da bu Ministry Of International Trade And Industry yani Uluslararası Ticaret ve Sanayi Bakanlığı var. Japonlarla, Japonya'yla beraber başlıyor, daha sonrasında Güney Kore'nin içinde olduğu birçok Asya ülkesi yapılanmayı böyle kuruyor. Bunun çok basit ve çok anlaşılır bir sebebi var. Eğer sizler sanayinizi geliştirmek istiyorsanız bunu ihracatla yaparsınız; ihracatınızın niteliğini artırmak istiyorsanız, ihracatta yüksek katma değerli bir üretimle daha fazla ihracat yapmak istiyorsanız, daha az kaynakla daha fazla ihracat yapmak istiyorsanız da o zaman sanayinizi geliştirirsiniz. Yani dış ticaret ve sanayi birbirinden kopmaz, birbirine mutlaka entegre olması gereken iki tane alan ve gelişmekte olan ülkelerin yapılanmasına baktığınız zaman bu iki bakanlık aynı yerde, beraber çalışıyor, oysa biz bugün belki kaderin bir cilvesi olarak iki tane farklı bakanlığın bütçesini konuşuyoruz. Şimdi, Ticaret Bakanlığı ihracattan ve ithalattan sorumlu, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı da sanayi ve teknoloji politikalarından sorumlu. Oysa bu ikisi tek bir bakanlığın içerisinde ve son derece entegre bir şekilde ele alınırsa ancak bizler o orta gelir tuzağından kurtuluruz, bizler ancak o zaman 50'li, 60'lı, 70'li yıllarda gelişmekte olan ülke ekonomilerinin gelişmiş ülke olmasına giden yolda bir yol alırız. O yüzden, benim ilk olarak önerim, bu iki tane bakanlığın yapısının bir daha düşünülüp, bu iki tane bakanlığın birleştirilmesi. Sanayi ve ihracatı birbirinden farklı düşünemezsiniz.

Şimdi iki tane bakanlığa farklı farklı bakalım. Maalesef izlenen yanlış politikalarla beraber bizim zaman içerisinde ne dış ticaretimiz iyileşiyor ne de ihracatımızın teknoloji yoğunluğunda öyle hissedilir bir gelişme görüyoruz. Bakın, On İkinci Kalkınma Planı'nı burada hararetle tartıştık ve orada hep şunu söylüyordu: "2028 yılına geldiğimiz zaman bu ülkenin sıfır cari açığı olacak." Peki, biz bu sıfır cari açığı nasıl yaratacağız? İhracatımız ithalatımıza denk düşecek; öyle değil mi? Peki, bizler bu konuda doğru bir yolda mıyız, size birkaç tane şey söyleyeyim. İlk olarak, şu anda neredeyse rekor bir cari açık vermiş durumdayız yani 2011 yılını bir kenara atarsanız son birkaç yıl içerisinde bizim cari işlemler açığımız rekor seviyeye çıkmış durumda. Burada, bazı arkadaşlar, özellikle AK PARTİ'li arkadaşlar diyecek ki altın ve enerji ithalatını bir kenara atarsanız aslında biz cari fazla veriyoruz. Benim, buna çok temel bir cevabım var, çok temel bir tepkim var: Neden altın ve enerji ithalatını bir kenara atıyoruz? Türkiye neden bu kadar fazla altın ithal ediyor? Çünkü Türkiye'nin para politikasına güven olmadığı için yoksa Türkiye altını sanayide bir ham madde olarak kullanmak için ithal etmiyor ki. O yüzden, baktığınız zaman, neden altın ithalatını biz dış ticaretimizden çıkartalım, onun bize doğru bir açıklaması yok.

Enerji... Enerji ithalatı sadece Türkiye'nin yüz yüze kaldığı bir şey değil, gelişmekte olan ekonomilere baktığınız zaman, gelişmiş ülkelere baktığınız zaman benzer bir durum görürsünüz yani enerji ithal etmeniz sizin cari açık vermenizi yüzde yüz garanti etmez. Almanya enerji ithalatçısı, Japonya enerji ithalatçısı, Çin enerji ithalatçısı, Avrupa ülkelerinin birçoğu enerji ithalatçısı ama cari fazla veriyor. Dolayısıyla Türkiye'nin enerji ithalatı yapmasını da cari açığın bir sebebi olarak görmemek lazım çünkü doğru sanayi politikasını izleyen bütün ülkeler, doğru ticaret politikasını izleyen bütün ülkeler enerji ithalatı yapmalarına rağmen cari fazla verebiliyorlar, bu da bizi nereye getiriyor biliyor musunuz, ta baştaki noktaya. Sizler 1 birim iş gücüyle, 1 birim enerjiyle ürettiğiniz malı kaçta satıyorsunuz? Plastik sektörden bir örnek vereyim, hep aynı örneği veriyorum, Plan ve Bütçe Komisyonunda verdim çünkü insanların aklında kalıyor. Bizde sanayicilerimiz neden enerji maliyetlerinden şikâyetçiler? Çünkü 1 birim enerji kullandığınız zaman onunla 1 leğen ürettiyseniz eğer, onu en fazla 1 euroya satabilirsiniz ama Almanya 1 birim enerji kullandığı zaman ondan dayanıklı plastik ya da bir Tupperware ürettiği zaman onu 100 euroya satıyor. Dolayısıyla önemli olan nokta şu: Enerji maliyetlerinden ziyade, iş gücü maliyetlerinden ziyade -ki emeği baskılamak da yanlış bir politika- 1 birim enerjiyle, 1 birim iş gücüyle ne ürettiyorsunuz ve kaçta satıyorsunuz? Bu soruların cevabını aramadığımız sürece ya da bu soruya bir cevap bulmadığımız sürece bizim özel sektörümüz enerji maliyetlerinden, iş gücü maliyetlerinden devamlı şikâyet edecektir fakat şikâyetinde haksızlık var. Neden? Çünkü bu kadar sübvansiyonla beraber Türkiye'de enerji maliyeti o kadar yüksek değil, o kadar pahalı değil. İki sebepten dolayı pahalı geliyor, 1 birim enerjiyi kullandığınız zaman ürettiğiniz ürünün değeri yüksek değil; ikincisi, Türkiye fakirleştiği için sübvansiyon edilmesine rağmen enerji maliyetleri bize hâlâ çok yüksek geliyor.

Şimdi, altın ve enerji ithal etmemiz bizim illa cari açık vermeye sebep olmayabilir. İkinci nokta şu: Bizim teknoloji yoğunluğumuz artmış mı? Bakalım, burada istatistikler var, imalat sanayisi ihracatımızda yüksek teknoloji payımız 2013-2023 arası yani son on sene içerisinde ortalama 3,44. Bu, düşük bir oran; Sayın Bakanımızın bunu yükseltmek için doğru adımlar atmak istediğini biliyoruz. 2028 hedefi ne? 5,5. Peki, buraya nasıl geleceğiz? İşte onun cevabı yok. Yani son on sene içerisinde bizim ihracatımızın içerisinde yüksek teknoloji malın oranı 3,44 ve On İkinci Kalkınma Planı'nda bizim sıfır cari açık vermemiz için bu oranı 5,5'a çıkarmamız lazım ama nasıl çıkaracağımıza dair en ufak bir ipucu yok.

Devam edelim: İmalat sanayi ihracatımız, orta yüksek teknoloji payı son on sene yüzde 34 yani orta yüksek teknoloji mallar imalat sanayisi ihracatımızda yüzde 34'lük bir pay kaplıyor. Hedefimiz ne? 2028 Kalkınma Planı'ndan yüzde 44 ama nasıl yapacağız? İşte, onun cevabı ne Bakanlığın strateji raporlarında ne de On İkinci Kalkınma Planı'nda yok. Peki, ne var, bunun yerine ne var, hem kalkınma planında hem bütçelerde neler görüyoruz? Mesela, şunu görüyoruz: AR-GE'nin yani sizin yüksek katma değerli üretim yapmanız için ve Türkiye'yi hak ettiği yere getirmeniz için hayati önem taşıyan AR-GE harcamalarının millî gelir içerisindeki payı 1,09 tekrarlıyorum, 1,09; Brezilya ile Mısır'ın arasındayız, dünya ortalaması 2,5; üst ve orta gelirli ülkelerin payı ise 1,8; bunun hayli gerisindeyiz. AR-GE harcamalarının toplam bütçe içerisindeki payına baktığınız zaman yıllar içerisinde bir artış görmüyorsunuz; tam tersine, yıllar içerisinde bir azalma görüyorsunuz. Peki, biz başka ne görüyoruz? Çok ciddi bir nitelikli iş gücü açığımız var bizim. Hep aynı şeyi söylüyorum: Bu kadar fazla üniversite açmak kent ekonomisi için talep yaratmaktan başka bir şey değil. Bugün, sayısı 200'e çıkmış üniversitelerden çıkan öğrencilerimiz maalesef işsiz kalıyorlar. Bugün, üniversitelerin çok önemli bir bölümü işsizliği dört seneliğine öteleyen kurumlar hâline gelmiş durumdadır, o yüzden de iş dünyamızın çok ciddi bir nitelikli iş gücü açığı var, bunu daha fazla üniversite kurarak gideremezsiniz. Burada yapmanız gereken şey şu: Burada doğru düzgün kampüsler var; gelin, oradaki iş dünyasıyla beraber birleşin, teknoloji kampüslerine çevirin bu kampüslerin bazılarını, oradaki iş dünyasının ihtiyacı olan 21'inci yüzyıl becerilerini biz kısa dönemli programlarla, oradaki lise mezunu çocuklara verelim ya da üniversiteden mezun olmuş ama işsiz kalmış öğrencilere verelim. Ve böylelikle bir, gençler kendi bölgelerinde kalsınlar; dolayısıyla büyük şehirlere olan göç artmasın; ikincisi, gerçekten, bu nitelikli iş gücü açığını biz kapatalım ve

dolayısıyla ondan sonrasında da sanayimizin en temel problemi olan iş gücü ihtiyacını karşılamış olalım.

Küresel tedarik zincirlerinde -maalesef, oraya katılmamızla bir geriye düşme var- çevresel faktörler çok önemli ve ben, bütçe görüşmelerine baktığım zaman, kalkınma planına baktığım zaman birkaç iyi niyetli yazılmış cümleden başka bir şey göremiyorum. Bakın arkadaşlar, bizim ihracatımızın yaklaşık yarısı Avrupa Birliği ülkelerine; bu çok iyi bir şey, bunu daha da artırmamız lazım çünkü dış ticaretin kuralıdır, zengin ülkelere mal satarsan zenginleşirsin, fakir ülkelere mal satarsan da fakirleşirsin. Dolayısıyla bizim Avrupa Birliği'ne ihracatımızı artırmamız lazım.

Peki, karşımızda şimdi ne var? Yeşil Dönüşüm var, Yeşil Mutabakat var. Peki, bizim Avrupa Birliği'ne ihracatımızda ön plana çıkan sektörlerin arasında neler var? Demir çelik var, çimento var. Bu sektörler çok kısa bir dönemde çok ciddi problemlerle karşılaşacaklar, Yeşil Mutabakat'a uyum sağlayamadıkları için. Mutlaka ama mutlaka hem Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesinde hem ilgili bakanlıkların bütçesinde bu Yeşil Dönüşüm'e daha fazla bütçe ayrılmalı çünkü eğer bu iş böyle giderse bizim Avrupa Birliği'ne o çok kritik sektörlerdeki ihracatımız sekteye uğrar ve bizler hedeflediğimiz ihracatın oldukça gerisinde kalırız.

Bir başka nokta da şu: Verimlilik odaklı büyümüyoruz yani toplam faktör verimliliğine baktığınız zaman millî gelire katkısı çok küçük, Doğu Avrupa ülkelerinin çok gerisinde. Oysa, bundan çok önce Türkiye'de verimliliği artırmak için, verimliliği tesis etmek için, bütün sektörlerde verimliliği kazandırmak için çok önemli bir merkez var, maalesef kapattınız, adı Millî Prodüktivite Merkeziydi. Millî Prodüktivite Merkezi bu ülke için çok önemli şeyler yaptı. Sektörlerdeki iş gücü verimliliğinin, toplam faktör verimliliğinin nasıl sağlanabileceğine dair çok önemli raporlar yayınladı ama bizler bu Millî Prodüktivite Merkezinin gözümüzün önünde kapatıldığına şahit olduk, aynı Devlet Planlama Teşkilatı gibi. Bugün aranızda Devlet Planlama Teşkilatı terbiyesi almış, o okuldan geçmiş çok önemli milletvekilleri var. Bizler nedense bu cumhuriyetin çok önemli vazife görmüş kurumlarını kapatmakta mahiriz, Millî Prodüktivite Merkezi de bu. O yüzden de işte verimlilik odaklı büyümediğimiz için bizler maalesef emeği baskılayarak, Türk lirasını değersizleştirerek bir büyüme yoluna gittik ve bunun maalesef olumsuz sonuçlarını her seferinde görüyoruz. Dolayısıyla karşımızda neredeyse hayalperest bir ruh hâliyle konmuş hedefler var ama bunlara nasıl ulaşılabileceğine dair hiçbir şey yok.

Bütçedeki rakamların, kurumların işleyişine baktığınız zaman, ne On İkinci Kalkınma Planı'yla uyumlu olduğunu görüyorsunuz ne de bütçede onlara ayrılan paylar ile hedefler arasında aynı uyumu görüyorsunuz. Oysa, baktığınız zaman, bizim coğrafyamızın bize sunduğu çok ama çok önemli fırsatlar var. Bakın, bir gerçekliği sizle paylaşayım: Türkiye'nin 3 bin kilometre çapında küresel ithalatın, bütün dünyadaki ithalatın yüzde 42'si yapılıyor, müthiş bir oran bu. Tekrar söyleyeyim: Türkiye'yi merkeze koyduğunuz zaman, onun 3 bin kilometrelik çapında bütün dünya ithalatının yüzde 42'si yapılıyor ve bütün dünya millî gelirinin üretiminin de yüzde 28,6'sı yapılıyor. Müthiş bir coğrafya var ve hâlâ bu coğrafya bize çok önemli fırsatlar sunuyor; mesela, Çin'in Bir Kuşak Bir Yol Projesi. Şimdi, eğer biz bunu doğru değerlendirebilirsek o zaman, burada, istenilen hedeflere ulaşmakta, bu, bizim için bir avantaj olabilir mesela bu Orta Kuşak. Şimdi Orta Kuşak Türkiye'den geçecek. Baktığınız zaman, Yunanistan'daki Pire Limanı'nın kapasitesi dolmuş durumda; biz, Ege'deki limanların kapasitesini artırabilirsek, burada, müthiş bir ticaret potansiyeli var fakat ben strateji raporlarına baktığım zaman, bu potansiyeli anlamaktan uzak bir anlayış görüyorum. Oysa, burada çok önemli bir fırsat var, önümüzdeki dönem bu coğrafya bize daha fazla fırsat sunabilir.

Peki, bu Bir Kuşak Bir Yol ya da Orta Kuşak Projesi'nden bahsetmişken başka nelerden bahsetmemiz lazım? Bizim ihracatımızın hızlı olmamasından bahsetmemiz gerekiyor. Bakın, ihracatımız hızlı değil. Bugün, gemilerin limanlarda ortalama bekleme süresi yaklaşık 1,22 gün, bu yüksek bir oran, bunu mutlaka azaltmamız lazım. Başka ne? Konteyner Limanı Performans Endeksi, burada en iyi limanımız ancak 43'üncü sırada. Dolayısıyla orada bizim bir iyileştirme yapmamız lazım. Dünyada Konteyner Limanı Performans Endeksi'nde ilk 100'de sadece 3 tane limanımız var. Bakın, Türkiye gibi üç tarafı denizlerle çevrili ve fırsatlarımızın, ticaret fırsatlarımızın deniz yoluyla olması gereken bir yerde Liman Performans Endeksi'nde ilk 100'de Türkiye'nin ancak 3 tane limanı var, en iyi limanı da 43'üncü sırada. Mutlaka ama mutlaka bizim hem liman kapasitemizi iyileştirmemiz lazım hem ihracatımızı daha hızlı hâle getirmemiz lazım. Bunun bir nedeni de Sayın Bakanım -Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmelerinde de ifade etmiştim- gümrük işlemlerinin yeterince hızlı olmaması. Yani eğer biz gümrük işlemlerinin etkinliğini artırırsak, bunu hızlı yaparsak, o zaman ihracatı daha hızlı hâle getirebiliriz ve çok önemli, mesafe katedebiliriz. Bakın, burada yapılması gereken şey de blok zinciri teknolojisidir. Hepimiz ya da çoğumuz blok zinciri teknolojisini kripto varlık üzerinden okuyoruz. Değil. Oysa, bugün gümrük işleyişinin daha hızlanması için, daha güvenilir hâle getirilmesi için mutlaka ama mutlaka blok zinciri uygulamalarının gümrük mevzuatında kullanılması gerekiyor.

Peki, başka ne yapmamız gerekiyor? Biraz da teknoloji politikalarından bahsetmek istiyorum. Bakın arkadaşlar, dünyada hiçbir ülke temel bilimlere ağırlık vermeden kalkınamamış, temel bilimlere ağırlık vermeden kalkınabilen, gelişebilen, yüksek büyüme sağlayan hiçbir ülke yok. Bizimse bu konuda çok kötü bir ünümüz var: Mesela, temel bilimlerde akademik yayınlarda yapılan atıf sayısında ilk 20'de bizim hiçbir üniversitemiz yok, ilk 20'de değiliz, ülke olarak da değiliz. Ülke olarak da temel bilimlere performansında ilk 50 arasında maalesef değiliz. Peki, temel bilimlere daha fazla yatırımı ne için yapmamız gerekiyor? Benim de mezunu olmaktan gurur duyduğum fen liseleri sayısını artırmanız ve oradaki müfredatı iyileştirmeniz gerekiyor. Ben 1983 yılında kurulan İzmir Fen Lisesinin 1990 mezunlarından biriyim. Biliyorsunuz, 63-64'te ilk olarak Fen Lisesi Ankara'da kuruldu, 1980'lerde, çok doğru bir politikayla beraber Türkiye'nin temel bilimlerinde yardımcı olmak için, Türkiye'de daha fazla bilim insanı yetiştirmek için fen liseleri kuruldu. Şimdi, TÜBİTAK Fen Lisesi gibi olumlu bir örneği bir kenara atarsak fen liselerinin durumuna baktığınız zaman, hakikaten içiniz acır. Ben, İzmir Fen Lisesinin okul açılışına gittiğim zaman peyzajından tutun kantinine kadar normal bir liseden çok daha kötü bir fen lisesi ile karşılaşmaktan dolayı çok büyük bir üzüntü duyuyorum. Yani bizler eğer, temel bilimlere ağırlık verecek olursak, ağırlık vermek istiyorsak ki yapmalıyız buna bir an önce fen liselerine daha fazla ödenek aktararak başlarmamız lazım.

Bilimsel araştırmaları destekledikten sonra ticarileştirmeyi hızlandırmamız gerekiyor. Bu çok önemli. Bizim Türkiye'de, üniversitelerde hem devlet üniversitelerinde hem vakıf üniversitelerinde yapamadığınız şeylerden bir tanesi bilimsel araştırmayı ticarileştirmek. İlk başta bu size çok kapitalist bir söylemiş gibi gelebilir ama bütün dünyada sosyal demokrasinin de hâkim olduğu ülkelere baktığınız zaman, serbest piyasa ekonomisiyle de yönetilen ülkelere baktığınız zaman tek bir şeyi görürsünüz: Oradaki bilim, bilimsel araştırmalar, bilimsel çıktılar ticarileştirilir ve toplumun hizmetine sunulur, toplumun hizmetine sunulduktan sonra da o ülke o bilimsel araştırmaları ticarileştirip toplumun hizmetine sunduktan sonra zenginleşir. O yüzden, bu işi üniversitelerdeki teknoloji transfer ofisleri ancak kısmen yapabiliyor mutlaka ama mutlaka burada daha fazla ve daha iddialı adımlar atılması gerekiyor.

Bir başka nokta da şu: Birçoğunuza garip gelebilir ama ben Varlık Fonunun mevcut durumuyla değil ama başka bir formatla teknoloji politikamıza yön vermesi gerektiğini düşünenlerdenim. Ülkelere baktığınız zaman yani gelişmekte olan ve gelişmiş ülkelere baktığınız zaman, başarılı ülkelere baktığınız zaman... Şunu yapmaya başladılar artık: Dışarıdaki teknolojileri görüp oradaki başarılı "start-up"ları, başarılı yeni girişimleri kendi ülkelerine katmaya başladılar. Varlık Fonu bunun için bulunmaz bir fırsat, böyle bir mevzuat var. Dolayısıyla bizler Varlık Fonunu dışarıdaki başarılı teknoloji "start-up"larını ülkemize katıp oradaki teknolojiyi ülkemizin buradaki özel sektörüne ve kamu kurumlarına sunmada neden kullanmıyoruz? Varlık Fonu ancak böyle

kullanılırsa bence faydalı olabilir. Yani bizler eğer Varlık Fonunun içerisinde dâhil olan bir ÇAYKUR'dan Lipton ya da bir PTT'den Deutsche Post yaratırsak Varlık Fonu amacına ulaşır. Ama bu hâliyle Varlık Fonu maalesef Türkiye'de kamu kaynaklarını direkt olarak teminat gösterip oradan borçlanmanın ve sadece bir kişinin borçlanmasının önünü açan bir fon olarak karşımıza çıkıyor.

Bir başka nokta da şu: Şirketlerimiz hangi teknolojileri kullanacaklarını maalesef bilmiyorlar. Yani benim daha öncesinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bünyesinde yaptığım bir çalışmada biz bunu görmüştük; gidiyorsunuz şirketlere, çok başarılı şirketler, paraya ihtiyaçları yok, tek ihtiyaçları olan şey "Benim bu operasyon bandındaki problemimi çözecek bir teknoloji danışmanına ihtiyacım var." diyor. Almanya mesela bunu Fraunhofer'la çözmüş, mesela Amerika bunu SBA'yla çözmüş, birçok ülke bunu çözmüş. Dolayısıyla bizim bir an önce Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı içerisinde teknoloji danışmanlığını verebilecek KOSGEB'in çok daha yetkin bir kurumuna ihtiyacımız var. İşte, bunu yaparsak o zaman bizim küçük ve orta ölçekli işletmelerimiz o teknoloji danışmanlığını kamu kurumlarından alabilir.

Teşviklerin değer zincirinin tamamını destekleyecek şekilde verilmesi gerekiyor. Bu çok önemli, mesela Gebze'deki çok başarılı, medarifihtarımız Şişecam bunu yapıyor; hem Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsüyle çalışıyor hem oradaki cam teknolojisiyle ilgili "start-up"lara destek veriyor. Bunun sayısı artırılabilir, bizler bu büyük şirketlerin bir büyük abla, ağabey gibi davranmasına ve oradaki küçük "start-up"larla beraber ekosistem yaratmasına imkân vermeliyiz, o ekosistemin kendisine teşviki vermemiz gerekiyor.

Yeni nesil OSB'leri kurmalıyız. Bakın, burada belki çoğunuz daha önce duymamıştır ama "endüstriyel simbiyoz" diye bir yaklaşım var, o da şu: Bizim bu dönemimiz kaynakları en iyi kullanma dönemi, yapmamız gereken şey de şu: Bir fabrikanın çıktısı diğer yandaki fabrikanın girdisi olacak şekilde bir OSB tasarlayabilirseniz, işte, o zaman çok ciddi bir kaynak tasarrufu yapıp oradan çok önemli bir üretim yakalayabiliyorsunuz. Bu "endüstriyel simbiyoz" yaklaşımıyla, kendi enerjisini üretebilecek OSB'leri mutlaka kurmamız gerekiyor ve İstanbul ve çevresinin sanayideki ağırlığını hafifletecek bir mekânsal sanayi planlaması yapılması gerekiyor. Ben hem kalkınma planında hem de bakanlık bütçelerinde bu mekânsal sanayi planlamasının olmadığını üzülerek görüyorum.

Etkili bir diaspora politikası izlemeliyiz, "diaspora" lafı sizi tedirgin etmesin. Bakın, Türkiye'nin çok ciddi bir problemidir beyin göçü. Dışarıya birçok önemli ünlü bilim insanımız gidiyor ve bizler onların oradaki başarılarıyla gurur duyuyoruz. Ben yine farklı bir açıdan bakacağım: O bilim insanı buraya gelmeyecekse dünyaca ünlü Harvard Üniversitesinde, Princeton'da bu bilim insanı çalışmalarına devam edecekse bırakalım orada çalışsın fakat bizler onlarla bağımızı güçlendirelim; oraya her sene doktora öğrencisi gönderelim, onları her sene burada bir aylığına misafir edelim. Dolayısıyla bir diaspora politikası izleyelim. Bu çok önemli, mesela, bunu İtalya yapıyor, bunu İsrail yapıyor; bunu bizim de yapmamız lazım. Bizim şu soruyu kendimize sormamız lazım: Tamam, bu pırıl pırıl bilim insanları gittiler. Peki, bizler bu bilim insanlarından gittikleri yerlerde yararlanabiliyor muyuz? Yararlanabiliyorsak bu beyin göçünden çok da fazla korkmamak lazım. Bizim burada önümüzdeki dönem yapmamız gereken şeylerden bir tanesi bir an önce dışarıdaki başarılı bilim insanlarımızı, dışarıdaki başarılı iş insanlarımızı tespit edip, onlarla çok daha sıkı ilişkiler geçirip buradaki başarılı öğretim üyelerini, başarılı yüksek lisans öğrencilerini, doktora öğrencilerini oradaki o bilim insanlarıyla entegre etmek.

Sanayiden bahsetmişken savunma sanayisinden de biraz bahsetmek istiyorum, önemli. Ben savunma sanayisinin her zaman desteklenmesi gerektiğini savunurum. Dünya tarihine baktığınız zaman, iktisadi tarihe baktığınız zaman başarılı ülkeler savunma sanayisine yatırım yapmış ülkelerdir ama bir başka özelliği daha vardır, savunma sanayisinde ortaya çıkan teknolojik buluşları başka sektörlerle aktarmanız gerekiyor sizin; net. Son üç yüz yıldır, dört yüz yıldır kalkınabilen, gelişebilen ülkelerin hepsi savunma sanayisine daha fazla yatırım yaparak yapmıştır bunu ama bir başka şey daha yapmışlardır, bizim onu yapmamız gerekiyor; savunma sanayisinde ortaya çıkan teknolojik gelişmeleri bizler başka sektörlerle aktararak o sektörlerdeki katma değeri artırabiliyor muyuz?

Şimdi, savunma sanayisiyle ilgili bunları söyledikten sonra birkaç tane yanlış bilindiğini düşündüğüm konuyu da sizlere hatırlatmak istiyorum: İlk önce, savunma sanayisindeki yerlilik oranımız yüzde 30-35'ten fazla değil. Sayın Cumhurbaşkanı bilerek ya da bilmeyerek şundan bahsediyor: İhtiyaçların yurt içinden karşılanmasını yerlilik oranı olarak bize anlatıyor. Değil. Belki de savunma sanayisindeki ihtiyaçların yüzde 80'i yurt içinden karşılanıyor ama gerçekten ithal bağımlılık oranına baktığınız zaman Türkiye'nin yerliliği yüzde 30-35'ten fazla değil. Yüzde 80, ancak Kanada gibi, Amerika Birleşik Devletleri gibi ülkelerin ulaştığı bir yer. Yani 30-35 azımsanacak bir sayı değil bunu bizim arttırmamız gerekiyor. Peki nasıl artıracaksınız? İlk önce liyakatli bir atama getirmeniz gerekiyor. Bakın, bugün, bizim medarifihtarımız dediğimiz ASELSAN'ın yıllık ihracatı ne kadar biliyor musunuz? 300 milyon dolar, büyük ölçekli bir tekstil şirketinin ihracatı kadar, fazla değil. "Neden ASELSAN bu kadar fazla yatırıma rağmen 300 milyon dolarlık bir ihracat yapıyor?" diye bunu bizim kendimize sormamız lazım. Daha sonra yapmamız gereken şey şu: Savunma sanayisinin ekosisteminde bizim, küçük ve orta ölçekli Türk şirketlerini mutlaka ama mutlaka desteklememiz gerekiyor. Onlar desteklenmediği sürece bizim savunma sanayimiz doğru bir ekosisteme kavuşmuş olamaz.

Şimdi, biraz da Ticaret Bakanlığı bünyesinde ne yapılabilir, onu konuşmak istiyorum. Enflasyonun da en temel sebeplerinden bir tanesi üretim zincirinin tekelleşmesidir; bakın, bu oldukça önemli bir şey. Aksaray'dan bir örnek vermek istiyorum burada, bu tekelleşme konusunda, Plan ve Bütçe Komisyonunda da bu örneği verdim üretim zincirinin tekelleşmesine. Mesela, Aksaray'daki bir süt üreticisi gidip sütünü süt işleme fabrikasına satıyor fakat süt işleme fabrikası yani süt üreticisinden o sütü alan fabrika aynı zamanda üreticiye yemi de satıyor. Dolayısıyla üretim zincirinin başını ve sonunu tekelleştirmiş durumda. Olan oradaki süt üreticisine oluyor çünkü sen sütünü daha pahalıya fabrikaya sattığın zaman fabrika da sana yemi daha pahalıya satıyor ve şöyle bir anlaşma var: "Benden yem almadığın sürece ben de senden süt almayacağım." diyor. Bu, rekabetin içeriğine, rekabetin kendisine tamamiyle aykırı bir durum ve enflasyona sebep oluyor yani sizler bugün enflasyonu düşürmek istiyorsanız doğru tarım politikasının yanında bir de doğru ticaret politikasını da izlemeniz lazım. Üretim zincirindeki tekelleşmeyi mutlaka doğru bir denetleme ve düzenlemeyle engellememiz gerekiyor.

Türkiye'deki zayıf oranları yüzde 25, yüzde 30 civarında -bizzat Bakanlığın raporlarından aldığımız bir orandır- kayıt dışılık oranı da yüzde 40. Bakın, bu zayıf oranlarını çok daha aza indirmemiz lazım. Bu konuda atılan bazı olumlu adımlar var ama hâlâ zayıf oranların yüzde 25, yüzde 30 olması hem enflasyonun çok yüksek olmasına yol açıyor hem de aynı zamanda küçük ve orta ölçekli üreticilerin istediği kârlara ulaşamamasına yol açıyor.

Üretici örgütleri, kooperatifler... Çok kötü bir önümüz var maalesef. Bakın, yine size bir istatistik vereyim: Sebze ve meyve ticaretinde üretici örgütlerin yani kooperatiflerin Avrupa Birliği'ndeki pazar payı yüzde 46. Bizim kaç sizce? Yüzde 2. Tekrar edeyim: Üretici örgütlerinin yani kooperatiflerin Avrupa Birliği'nde sebze ve meyve pazarındaki payı yüzde 46, yaklaşık yarısı yani Avrupa Birliği'ndeki vatandaşların yarısı sebze ve meyveyi tüketirken -bunlar kooperatiften geliyor- bizdeki bu oran sadece yüzde 2 ve yıllardan beri biz bunu yüzde 2'nin üstüne çıkartamamışız. Bununla ilgili Ticaret Bakanlığının çok daha iddialı projeleri hayata geçirmesi lazım. Toptancı halleri modern bir altyapıya kavuşturulmalı, dünyada bunun birçok örneği var; gidin Londra'ya, New York'a, Madrid'e orada çok iyi çalışan toptancı halleri görürsünüz. Bizim toptancı hallerinin modernleşmesiyle ilgili bir kanun teklifimiz var ama kaç yıldan beri bir türlü -sayısını da hatırlamıyorum- hayata geçmedi. Oysa bizim mutlaka ve mutlaka bu

problemi de çözmemiz lazım.

Halk dilinde bilinen 3 harfliler yani market zincirleri, bunlara bir denetleme getirilmesi lazım, çok daha sıkı bir denetleme getirilmesi lazım.

Benim bir başka önerim de şu: Bu "3 harfli" dediğimiz market zincirlerinin kendi raflarında mutlaka o bölgenin yerel üreticilerine raflar bedava ayrılmalı. Birçoğuna baktığınız zaman, bizler Anadolu ziyaretimizde, bu seçim zamanında gittiğimiz zaman, bu market zincirlerinin ürünlerine baktığımız zaman bunların çoğunun Ankara, İstanbul, Kayseri gibi yerlerde üretildiğini ama mesela Bingöl'deki, Bitlis'teki ya da Aydın'daki bir market zincirinde herhangi bir şekilde oradaki yerel üreticinin oradaki rafı kullanmadığını görüyoruz. En azından Ticaret Bakanlığı bununla ilgili bir düzenleme getirebilir.

Esnaf ve sanatkârlar... Bu yapılanma kötü; esnaf başka bir şey, sanatkâr başka bir şey. Bugün bir şirketi açtığınız zaman aynı zamanda kaderiniz de belli olabiliyor. Bir cadde üstünde bir kasap ticaret odasına üyeyken, öbür kasap esnaf odasına üye olabiliyor. Bu kafa karışıklığını mutlaka gidermek lazım.

Çok az zamanım kaldı ama çok önemli bir konuyu sona sakladım, o da bu Rekabet Kurumunun üst yönetiminde bile bürokratların belli şirketlerin yönetim kurulunda yer alması.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÜMİT ÖZLALE (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

Arkadaşlar, rekabetin doğasına aykırı. Bakın, bugün baktığınız zaman, EPDK'de çalışan üst düzey bürokratlar görevden ayrıldıktan kısa bir süre, birkaç ay sonra gidiyorlar, bir ay önce, iki ay önce denetledikleri, düzenledikleri kurumda yönetici oluyorlar. Size bence çok önemli ve çok fahiş bir örnek vermek istiyorum, o da BDDK'yle ilgili. Yıllar yılı BDDK Başkanlığını yapan Sayın Akben görevi bıraktıktan birkaç ay sonra gitti, bir katılım bankasının başına geçti. Bu, hiçbir şekilde rekabetin doğasıyla uyuşan bir şey değildir. Dolayısıyla, bizim en fazla dikkat etmemiz gereken şeylerden bir tanesi, kamu kurumunda üst düzey bürokratik yapan insanların o görevden ayrıldıktan sonra bizzat denetledikleri, düzenledikleri sektörlerde üst düzey yönetici olmasıdır. Bunun ticaretle, rekabetle uzaktan yakından hiçbir ilgisi yoktur diyorum, Gazi Meclisimizi saygılarımla selamlarım. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Antalya Milletvekili Aykut Kaya'da.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYKUT KAYA (Antalya) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar; Genel Kurulumuzu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Dün kaybettiğimiz Saadet Partisi Kocaeli Milletvekili Hasan Bitmez'e Yüce Allah'tan rahmet, ailesine, yakınlarına ve Saadet Partisi camiasına da başsağlığı diliyorum.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bağlı ve ilgili kuruluşlarından Türk Standardları Enstitüsü, Türk Patent ve Marka Kurumu, TÜBİTAK, Türkiye Bilimler Akademisi ve Türkiye Uzay Ajansının 2024 bütçeleri hakkında görüş beyan etmek üzere partim adına söz almış bulunuyorum. Öncelikle, bu kurumların ülkemizde bilim ve teknoloji ekosisteminin gelişmesine katkı sağlaması beklenen güzide kurumlarımız olduğunu belirtmek isterim. İçinde bulunduğumuz bilgi ve iletişim teknolojileri çağına uyum sağlamamızı ve teknoloji yarışında geri kalmamamızı sağlayacak olan kurumlar da bunlardır.

Değerli milletvekilleri, On İkinci Kalkınma Planı'ndaki 260 sayfanın 146'sında "teknoloji" 51'inde "AR-GE" 36'sında "bilim" kelimesi geçmekte. Yine, On Birinci Kalkınma Planı'nda 195 sayfanın 94'ünde "teknoloji" 42'sinde "AR-GE" ve 26'sında "bilim" kelimesi geçiyor. Hatta Onuncu Kalkınma Planı'nda 207 sayfanın 94'ünde "teknoloji" 40'ında "AR-GE" ve 24'ünde "bilim" kelimelerine yer verilmişti. Yani 2013 yılından beri hazırlanan planların neredeyse her iki sayfasının birinde teknoloji, bilim ve AR-GE vurgusu yapılmış. Bilimde, teknolojiye, araştırmada, araştırma ve geliştirmede öne çıkmak için sadece konuşmak ve hedef koymak yeterli midir? OECD verilerine göre 2021 yılında hükümetlerin AR-GE harcamalarının millî gelire oranı OECD ortalamasında yüzde 0,63; Avrupa Birliği ülkelerinde 0,66; ülkemizde ise 0,39 olmuş. Üstelik teknoloji vizyonunu çizdiğimiz On Birinci Kalkınma Planı'nın başında ise bu oran yüzde 0,41 olmuş yani 2018'den 2021'e Avrupa Birliği ülkeleri ve OECD ülkelerinde AR-GE harcamaları artarken biz AR-GE harcamalarını azaltmış gibi bir durum ortaya çıkıyor. Peki, 2024 bütçesi AR-GE'de bize ne vad ediyor? Kamu harcamaları içinde AR-GE'nin 2022 yılındaki payı yüzde 0,77'ydi ama gelecek sene bunun yüzde 0,45'e indirildiğini görmekteyiz. Hâlbuki sizler de iyi biliyorsunuz, teknolojiye, araştırmaya bütçe ayırmadan konan hedeflerin gerçekleşmesi mümkün değildir yani ne kadar ekmek o kadar köfte. O zaman şunu sormak lazım: Biz gerçekten teknoloji alanında öncü bir ülke mi olmak istiyoruz yoksa dostlar bizi alışverişte görsün telaşında mıyız?

Konuşmamın odağındaki kurumlardan bir tanesi Türkiye Uzay Ajansı. Uzay Ajansının bütçe dinamiklerine baktığımızda görüyoruz ki 2023'te kendisine 1,62 milyar TL'lik bir ödenek tahsis edilmiş ama yılın ilk yarısında bu ödeneğin sadece yüzde 12'sini kullanmış, hatta yılın ilk 10 ayında sadece yüzde 23'ünü harcamabilmiş. Sonra biz bu duruma baktığımız zaman, 2024 içinde Ajansın bütçe ödeneğinin bir yıl önceye kıyasla sadece 5,2 artırılacağını görüyoruz yani gelecek sene en iyimser tahminle enflasyonun yüzde 36 olduğunu varsayarsak aslında bu Ajansın bütçesini reel olarak yüzde 23 azaltma gibi bir durumun olduğunu görüyoruz. Bu Ajansın bütçesini reel olarak kısıyoruz ama 2024 bütçesinin de pek de kalkınma odaklı olmadığı defalarca bu kürsüden dile getirildi. Ajansla ilgili asıl mesele ise Ajansın çok iddialı olması; uzay havasındaki değişimlerin etkilerini izlemek ve modellemek üzere Uzay Havası Uygulama Merkezi'ni 2025'te faaliyete başlatacağını söylemekte, yine 2026'da da Ay'a Sert İniş Projesi'ni tamamlayacağını hedeflemekte. Bakınız, kendine ayrılan bütçeyi bile tam olarak harcamayan güzide bir kurumumuzdan bahsediyoruz.

Uzay ve havacılık sektörü hem üretime yönelik bilgi birikimi hem de teknoloji yarışında öne çıkmak için şüphesiz önemli ancak bizi uzaya çıkaracak kurumun bütçesini tartışırken yerde ise bu vizyonla pek bağdaşmayan işler görmekteyiz. "Uzaya çıkacağız." diyoruz ama Türk sivil havacılık faaliyetlerinin gelişimine tanıklık eden Atatürk Havalimanı'nı kapattık; millet bahçesi yapılacağı söylendi, en sonunda ise pistlerin kırılıp buralara tenis kortlarının ve basketbol sahalarının yapıldığını öğrendik. Planlar ve icraatlar uyumlu olmadığı zaman söylenenlerin, çizilenlerin pek de inandırıcılığı kalmıyor sayın milletvekilleri.

Gelelim patent meselesine. Evet, patent açısından da durumumuz AR-GE harcamalarındaki durumumuzdan pek de farklı değil. 2018'de dünyada verilen toplam patentlerin yüzde 0,2'si ülkemizden 2022'deki bu oran yüzde 0,19 olmuş. Hep konuşuruz ya, Kore'yle zamanında aynı gelir düzeyindeydik ama onlar farkı 80'lerden sonra açtı diye. Bunun en güzel nedenlerinden birini patent verisi bize sunuyor. 1985'te yerleşiklere verilen küresel patent sayısının yüzde 0,03'ü Türkiye'de, yüzde 0,16'sı Kore'deydi oysa son beş yıla baktığımızda, Türkiye'nin ortalama payının yüzde 0,24'e, Kore'nin aldığı payın ise yüzde 9,7'ye çıktığını görüyoruz. Bilimsel araştırmaya, AR-GE'ye yeterli önemin gösterilmediği bir ülkede AR-GE çıktılarının ticarileşmemesi de gayet doğal değil mi? İnsan kaynağına yeterince yatırım yapmadan, AR-GE'ye yönelik teknolojik altyapısını geliştirmeden ülkemizden daha çok patent çıkmasını nasıl bekleyebiliriz?

İnsan kaynağı deyince TÜBİTAK'tan da bahsetmemek olmaz elbette. Hafızalarımızı tazelemek adına, kısaca TÜBİTAK'ın insan kaynağı problemlerini size hatırlatmaya çalışacağım. TÜBİTAK'ın Ulusal Ağ ve Bilgi Merkezinin yani

ULAKBİM'in Müdür Yardımcılığına Ankara Hayvanat Bahçesi Müdürü Mustafa Sancar atanmıştı. Aslında ilahiyatçı olan Sancar'ın hayvanat bahçesi müdürlüğü bile tartışma konusu olmalıyken bir anda Türkiye'de bilim ve teknolojiye yön vermesi beklenen kuruma atanması şokunu yaşamıştık. Sonra, İstanbul Büyükşehir Belediyesine bağlı Ağaç AŞ'de insan kaynakları çalışanı olan Muhammed Ali Peru TÜBİTAK'ın İnsan Kaynakları Müdürlüğüne atanmıştı, en azından insan kaynakları kısmı tuttuğu için bunu daha uygun bir atama diye karşılayabilirsiniz ama mevzu TÜBİTAK'ın İnsan Kaynakları Müdürü olmaksa işin rengi değişiyor. Sonuçta park bahçe işleriyle uğraşacak personelin yönetimi ile Türkiye'de bilim ve teknoloji politikalarına yön veren kurumun personelinin yönetmek aynı olmamalı. Aslında epeydir "Bu iki iş arasında pek bir fark yok." noktasına geldiysek de "Vah düştüğümüz duruma!" demeliyiz. İçinde olduğumuz bilgi ve teknoloji çağında ülkemizi öne çıkarma hususunda en yetkili kurumlardan biri olan TÜBİTAK'ın kendi ücret düzeylerini belirlemesi elbette doğru olmalıdır. TÜBİTAK'ın daha yüksek teşvikler ve ücretler vermesini de konuşabiliriz hatta İYİ Partimizin 2023 Seçim Beyannamesi'nde de yer aldığı üzere TÜBA, TÜBİTAK ve yükseköğrenim kurumlarını siyasi müdahaleden uzak ve özerk bir şekilde Türkiye'nin bilimsel, teknolojik ve kalkınma önceliklerini belirleyecek, bunun için gerekli stratejileri ortaya koyacak ve özel sektörün gelişimini destekleyecek reformcu bir yaklaşımla yeniden yapılandırmayı da konuşmalıyız. Yine, seçim beyannamemizde yer aldığı üzere, kamunun AR-GE ve dijital dönüşüm yapılanmasını yalın ve etkin hâle getirmek amacıyla TÜBİTAK'ı araştırma enstitüleri vasıtasıyla kritik alanlarda ileri araştırmalar yapan bir kurum hâline getirmeyi de konuşabiliriz. Ancak tüm bunları konuşmadan önce gündemimizdeki teklifin 19'uncu maddesinde de yer alan performans değerlendirme kriterleri ve bunun işaret ettiği liyakat sorununu çözmemiz gerekmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyuru, toparlayın.

AYKUT KAYA (Devamlı) – Yani siz park bahçe alanındaki insan kaynakları çalışanını TÜBİTAK'ın İnsan Kaynakları Müdürü yaparak hem TÜBİTAK'ta hem de Türkiye'nin bilim ve teknoloji ekosisteminde nitelikli iş gücünü tutamazsınız. Tüm bu kurumsal problemleri çözmeden, teknolojiye yön verecek kuruluşlara istediğiniz bütçeyi verseniz de bir netice elde edemezsiniz.

Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Ankara Milletvekili Ahmet Eşref Fakıbaba'dadır.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AHMET EŞREF FAKIBABA (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyor, 2024 yılı bütçe çalışmalarının hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Sözlerime başlamadan önce, Kocaeli Milletvekilimiz Sayın Hasan Bitmez'e Allah'tan rahmet; ailesine, Saadet Partisi camiasına, Meclisimize ve milletimize başsağlığı dileklerimi iletiyorum.

Ayrıca, Denizli'de maden ocağında meydana gelen göçükte hayatını kaybeden madencilerimize Allah'tan rahmet, yaralılarına acil şifalar diliyorum.

Son yıllarda yaşanan ve 2023 yılında Türk toplumunu derinden etkileyen ağır ekonomik krizin 2024 yılından itibaren tüm insanlarımız üzerindeki olumsuz etkisinin azalmasını diliyorum.

Ayrıca, 7 Ekimden beri Gazze'de yaşanan İsrail-Filistin çatışmasının bir an önce son bulmasını temenni ediyor; İsrail'in Gazze halkına karşı uyguladığı vahşi saldırıyı nefretle kınıyorum. Saldırılarda hayatını kaybeden Gazzeli kardeşlerimize Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar diliyorum.

Ayrıca, Sayın Sağlık Bakanımıza, Gazzeli yaralıları ülkemize getirip tedavi ettirdikleri için teşekkür ediyorum. Türkiye Büyük Millet Meclisinin bir üyesi olarak bu vahşetin durdurulması için dünya parlamentolarını, uluslararası toplum ve kuruluşlarını inisiyatif almaya davet ediyorum.

Genel olarak GAP, DAP, KOP, DOKAP projelerine baktığımızda, hemen hemen amaçlarının aynı olduğu görülmektedir. Güneydoğu Anadolu Projesi yani GAP cumhuriyet tarihimizin en kapsamlı bir projesi olup bugüne kadar hazırlanan bölgesel kalkınma plan ve programları arasında en etkin olanıdır. GAP, uluslararası literatüre geçen ve marka değeri olan bir projedir, cumhuriyet tarihimizin en büyük entegre projesi olarak adlandırılır, dünyanın 9 büyük projesinden biridir; sadece seçimlerden önce gündeme gelen, özellikle 40 yaşın üstünde olanların iyi bildiği bir projedir. GAP projesi 1970'lerde planlanmış ancak fiilî olarak inşaat çalışmalarına 80'lerde başlanmıştır, tam anlamıyla bitmesi ise 2010 diye açıklanmış fakat bir türlü tamamlanamamıştır. GAP projesi Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa ve Şırnak illerini kapsamaktadır. Bu 9 il, Türkiye nüfusu ve arazilerinin ortalama yüzde 10'unu içermektedir. GAP, Fırat-Dicle havzasında sulama ve hidroelektrik enerji üretimine yönelik 13 projeden meydana gelmiştir. Bu kapsamda, 22 baraj, 19 hidroelektrik santrali ve yaklaşık 1 milyon 800 bin hektar alanda sulama şebekesi yapımı öngörülmektedir. Eski Başbakan ve Cumhurbaşkanı rahmetli Süleyman Demirel projenin asıl sahibinin kendisi olduğunu söylemiştir. 2008'de Diyarbakır'da GAP Eylem Planı'nı açıklayan dönemin Başbakanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan GAP'ın beş yılda bitirileceğini ve ortalama 4 milyon insana iş imkânı sağlayacağını söylemişti. Yine, aynı Sayın Başbakan 11 Nisan 2017 günü Şanlıurfa'da halka hitaben yaptığı konuşmada GAP'ı bitireceklerini söyleyerek "2019 yılına kadar GAP'ı tüm unsurlarıyla tamamlamayı hedefliyoruz." demişti ama yine de bitmedi.

Bugüne kadar hazırlanan plan ve projeler arasında Güneydoğu Anadolu Projesi, bünyesindeki enerji ve sulama yatırımlarına harcanan kaynak da dikkate alındığında, bölgesel gelişme alanında cumhuriyet tarihinin en büyük projesidir. GAP'ın proje bedeli ortalama 32 ila 36 milyar dolar olarak hesaplanmış ancak daha sonra ilave projelerle 40 milyar dolar civarına çıkarılmıştır. "2019'da bitirilecek." denen GAP projesinin bütçesi her geçen yıl azaltılmıştır. Mesela, 2020 bütçesi 2018 bütçesinin yüzde 40'ının altında kalmıştır, 2024 için ise yetersiz, küçük bir rakam belirlenmiştir oysaki GAP'ın bitmesi için en az 5 milyar dolara ihtiyaç vardır. Aslında, GAP çok kazandırıcı bir projedir; şu ana kadar GAP'ta enerjiden 30 milyar dolar, tarımsal sulamadan ise 13 milyar dolar gelir elde edilmiştir. Enerji projeleri yüzde 90'larda tamamlanmış ancak tarımsal sulama maalesef yüzde 40'larda kalmıştır. Yani sulanan kısım sadece 650 bin hektardır. Proje tam bittiğinde sulanan arazi 1,8 milyon hektar olacaktır. Yani GAP'ın bitmesi bize aşağıda sıraladığım çok önemli kazanımları verecektir:

1) Küresel iklim krizi nedeniyle tüm dünyada yaşanacak olan açlık ve gıda krizi sulu tarım neticesinde ülkemizde görülmeyecek, aynı zamanda Orta Doğu ve Avrupa'ya gıda sevkiyatı yapılacaktır.

2) Ceylânpınar, Hilvan, Siverek, Viranşehir Ovaları da dâhil olmak üzere 1,8 milyon hektar alan sulanmış olacaktır.

3) Yılda 27 milyar kilovatsaat elektrik üretimi yapılacak, gayrisafi bölgesel hasılda yüzde 445 artış sağlanacak ve ortalama 4 milyon kişiye istihdam yaratılacaktır.

4) Yılda 2 milyar 100 milyon dolar sulama getirisi, bunun yanı sıra 2 milyar 200 milyon dolar da enerji getirisi sağlanacaktır.

5) Tarımsal ürünlerin ithalatında yılda harcanan 9 milyar dolar ülke içinde kalacaktır.

6) Tarım işçileri kendi memleketlerinde çalışacak, yollarda trafik kazası neticesinde hayatını kaybeden kardeşlerimiz can kaybı önlenmiş olacaktır.

Tarım işçilerinin çok problemleri olduğunu hepimiz iyi biliyoruz. Bu konuyla ilgili bizzat şahit olduğum sıkıntıları sizlere başka bir konuşmamda, inşallah, anlatmaya çalışacağım.

7) DEDAŞ nedeniyle zaman zaman Güneydoğu'nun bazı şehirlerinde çiftçilerimizin jandarmayla karşı karşıya getirildiği hoş olmayan görüntüler ortadan kalkmış olacaktır. Sonuç olarak, saydığım bu nedenlerden dolayı GAP projesinin bitirilmesi için yeterli kaynak aktarılmalı ve yatırımlara ağırlık verilmelidir. İkinci ve üçüncü derece pompaj sulamaları iptal edilmelidir. Çiftçi "Bize sadece suyu sağlayın, gerisine karışmayın." diyor, parça pürçük destekleme yerine sadece su fiyatında destekleme yapılmasını istiyor. Ayrıca, geçmişte yapılan hataların da mutlaka göz önünde bulundurulmasını istiyor. Mesela, Harran havzasına suyu bilinçsiz ve vahşi sulamayla verdik, böylece toprağın tuzlanmasına ve verimsizleşmesine sebep olduk. Bundan dolayı, Fırat'ın dörtte 1 suyunu ikinci bir masrafla açılan drenaj kanalı vasıtasıyla Suriye'ye vermek zorunda kaldık. Başlangıçta DSİ tarafından çiftçilere yeterli eğitim verilmiş olsaydı ve basınçlı sulamayla tarım alanlarını sulamış olsaydık bu hatalar meydana gelmeyecekti. Ancak yıllar sonra aynı hatayı Sırtçı Ovası'nda yine yaptık; vahşi sulamayla tarım alanlarını perişan ettik, mezarlar bile taban suyundan dolayı sular altında kaldı ve hiç kimse bir sorumluluk almadı. Ankara merkezli yapılan projeler çoğunlukla hatalı oldu. Su kanalı köyün ortasından geçerken köyün bir tarafına su verildi, diğer tarafına su verilmedi; bu da köyde kavgalara sebep oldu. Aynı hatayı yine Ceylânınar TİGEM'de yaptık; kanal tam TİGEM arazilerinin ortasından geçerken tarım arazilerinin bir kısmına su verdik, diğer kısmına su vermedik. Yani bu hataların tekrar edilmesini vatandaşlarımız istemiyor. Ancak son zamanlarda yağmurlama ve damlamayla sulamaya büyük önem verildi. Bu konuda emeği geçen tüm arkadaşlarımıza yürekten teşekkür ediyorum.

Sonuç olarak, Togg'u 10 babayiğit nasıl yaptıysa şimdi de babayiğitlik sırası iktidarda. İktidar GAP projesini bitirdiğinde o bölgenin insanları bütün bu avantajları elde edecek ve ileriki yıllarda silahtan daha önemli olan tarım ürünlerini üretip ihraç edecektir.

Yeniden Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'a ait.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YAVUZ AYDIN (Trabzon) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlamadan önce, geçtiğimiz salı günü Meclis kürsüsünde fenalaşarak hastaneye kaldırılan, kaldırıldığı hastanede tüm müdahalelere rağmen kurtarılamayan Saadet Partisi Kocaeli Milletvekilimiz Sayın Hasan Bitmez ağabeyimize Allah'tan rahmet, kederli ailesine ve Saadet Partisi camiasına başsağlığı ve sabır diliyorum.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımıza bağlı Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı bütçesi üzerine İYİ Parti grubu adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle Genel Kurulu ve yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Biz İYİ Parti olarak her zaman üretimden, istihdamdan, kalkınmadan ve girişimcilikten yana tavrını koyan, bununla ilgili bütün projeleri ve bütçeleri destekleyen bir yol izlediğimizi belirtmek istiyorum.

Doğu Karadeniz Projesi yani DOKAP; Artvin, Rize, Gümüşhane, Bayburt, Giresun, Ordu, Samsun, Tokat, Amasya, Çorum ve Trabzon olmak üzere toplamda 11 ilde yapılan projeleri yerinde koordine etmek ve kalkınma projelerinin uygulandığı illerdeki yatırımların gerektirdiği araştırma, planlama ve programlamalarını yaparak bölgenin sahip olduğu kaynakların doğru ve verimli kullanımını sağlamak için kurulmuş bir projedir. Bu projenin amacı Doğu Karadeniz Bölgesi'nin ekonomik, turistik ve sosyal açıdan potansiyelini arttırmak ve yatırım çekmek için bölgenin altyapısını geliştirmektir. DOKAP, bölgede yaşayan vatandaşlarımızın refahını ve gelir düzeyini artırmayı, kaynakların doğru kullanımını ve planlamayla yükseltmeyi amaç edinen bir projedir. Amacı itibarıyla bölgeler arası gelişmişlik farklarının ortadan kaldırılmasına yönelik çalışmalar yapan bir kurumdur.

AK PARTİ olarak kendi parti isimlerinde "kalkınma" kelimesini kullanmış olsalar da bölgemizde tam anlamıyla kalkınma sağlanamamış hatta birçok proje unutulup gitmiş ve geri plana atılmıştır. Doğu Karadeniz Bölgesi için söz verilmiş ama takibi yapılmamış bütün projelerin takipçisi olacağımı buradan özellikle belirtmek istiyorum. Seçimlerden önce vatandaşlarımıza söz verip koltuğa oturduktan sonra verilen sözlerin unutulmasının faturası çok ağır olacaktır. Karadenizli hemşehrilerimiz artık yalan vaatler yerine gerçekçi ve çözüm odaklı projeler görmek istemektedir. Ülkemizin en önemli dış ticaret merkezleri arasında yer alan Trabzon son yıllarda sahipsizlik nedeniyle bu özelliğinden hızla uzaklaştırıldığı gibi, Trabzon ve çevre illerde de gerekli olan altyapı yatırımlarına başlanmaması nedeniyle her geçen gün kan kaybetmektedir. Bu sebeple, birçok alanda avantajlı bir konuma sahip olan Trabzon şehrimiz maalesef kendi avantajlarından faydalandırılmamaktadır. Bu olumsuz duruma engel olması beklenen DOKAP'ın vatandaşlarımızın sorununa yeteri kadar çare olmadığı ne yazık ki gözlemlenmektedir. Bölge illerindeki firmalar, kooperatifler, KOBİ'ler ve kırsal kesimdeki köylerde vatandaşlarımızın ürettiği ürünler desteklenmelidir. Sadece belediyelere kaynak aktarımı yapmak, AK PARTİ'li belediyelerin bir şeyler yaptığını göstermeye çalışmaktan başka bir şey değildir. Oysaki bölge illerinde ve Trabzon'da ilgisizlik nedeniyle yok olmaya yüz tutmuş Trabzon tereyağı gibi, Karadenizli kadınların ayakta kalma mücadelesi verdiği sektörlerle; yörede yetişen tüm ürünlerin ekonomiye kazandırılmasına yönelik projelere, su ürünlerinin işlenmesine yönelik projelere kaynak aktarılması gerekmektedir. DOKAP'ın belediyelere kaynak aktarma yerine yöre halkına yönelik projelere destek olması en önemli önceliği olmalıdır. DOKAP'ın, bölge insanına destek olacak, yaşamını kolaylaştıracak, ekonomik katkı sağlayacak ve bölge ürünlerinin, bölge tarımının geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapması gerekmektedir. DOKAP'ın görevi AK PARTİ belediyelerine kaynak aktarmak olmamalıdır. DOKAP'ın görevi küçük aile işletmelerinin geliştireceği projelere kaynak aktarmak, bölge halkının ekonomik kalkınmasına tarafsız bir şekilde destek olmaktır.

Değerli milletvekilleri, DOKAP vatandaşlarımızın refahını ve şehirlerimizin gelişimini esas almış bir kurumken günümüzde siyasi bir oluşum görüntüsü vermektedir. Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı siyasi görüntüsünden maalesef arınmış değildir. Örneğin, İYİ Partili belediyeler tarafından sunulacak bir projeye DOKAP tarafından ret verilme olasılığının çok yüksek olacağını tahmin etmemiz çok az olmayacaktır. Bunun yanında aynı proje AK PARTİ'li bir belediye tarafından verildiğinde ise olumlu bir sonuçla karşılanacağı zor şüphesiz muhtemeldir.

DOKAP Başkanı Sayın Hakan Gültekin'in başkanlıktan önceki kariyerine baktığımızda altı buçuk yıl Ardeşen'de AK PARTİ İlçe Başkanlığı görevi yürütmüş, dört yıl kadar AK PARTİ Rize İl Başkanlığında İl Teşkilat Başkanlığı ve İl Seçim İşleri Başkanlığı görevinde bulunmuştur. 2014 yılında ise yerel seçimlerde Ardeşen'de Belediye Başkanı olarak görev yapmıştır. AK PARTİ'ye olan hizmetlerinin bir tezahürü olarak 24 Ekim 2020 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığına atanmıştır. Hayatının büyük bir çoğunluğunu siyaset üzerine geçirmiş birini DOKAP Başkanlığına atayarak liyakat konusunda gerçekten Sayın Cumhurbaşkanının ne kadar taraflı olduğunu hep beraber görmekteyiz. Sayın Gültekin'in AK PARTİ'ye olan sadakati ödölsüz kalmamıştır.

Sayın Gültekin haricinde bu işi layıkıyla yapacak başka kimse yok muydu? Ben cevap vereyim: Tabii ki vardı fakat sizin önceliğiniz üst makamlardaki kişilerin partili olmasından yanadır lakin bu Hükümet liyakatli yani layık olana verilmesi gereken görevi yandaa vermekle ün salmış bir hükümdür. Benim bu saydığım sadece küçük bir örnektir. Ülkemizde hak edene verilmesi gereken makam ve mevkiilerin Cumhurbaşkanı kararıyla o işi hak etmeyen kişilere verilmesi artık alışılabilir bir durum olmuştur. Anladık, partili olabilirsiniz fakat partizanca davranamazsınız. Bu ve benzer örnekler yaşandıkça işsiz binlerce gencimize yakınları tarafından "Yaşadığınız şehirlerde bulunan AK PARTİ il ve ilçe başkanlıklarına gidin, iş bulursunuz." telkininde bulunmaktadır.

Üzülerek söylüyorum ki: Ülke yönetiminde her geçen gün kötüye doğru gidiyoruz. İşsiz vatandaşlarımızın vebali

hepinizin üzerindedir. İşsizlik ülkemizin en önemli sorunudur fakat bu sorunun müsebbibi AK PARTİ hükümetleridir.

Sözlerime son verirken, Mustafa Kemal Atatürk'ün şu sözlerini hatırlatmak istiyorum: "Ekonomisi zayıf bir millet fakirlik ve yoksulluktan kurtulamaz, toplumsal ve siyasi felaketlerden yakasını kurtaramaz." demiştir.

Ezcümle ülkemizin muasır medeniyetler seviyesine yükselmesi için devlet yönetiminde ehliyet ve liyakatin hak ve adalet gözeterek uygulanması gerektiğini belirtiyor, Genel Kurulu ve yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

Sayın Usta, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

3.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, hayatını kaybeden Kocaeli Milletvekili Hasan Bitmez'e, Denizli Acıpayam'da maden kazasında vefat eden Kadir Özer ile Mustafa Karahan'a, Pençe-Kilit Operasyonu'nda şehit olan Piyade Teğmen Eril Alperen Emir'e; DEM PARTİ, CHP ve İYİ Parti Grupları adına konuşma yapan hatiplerin 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin dördüncü tur görüşmelerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Sayın Başkanım, kıymetli milletvekillerimiz; ben de tüm Genel Kurulu selamlıyorum.

Öncelikle Kocaeli Milletvekili Sayın Hasan Bitmez'e Allah'tan rahmet diliyorum, sevenlerine ve Saadet camiasına sabırlar diliyorum.

Yine, Denizli Acıpayam'da bir maden kazasında vefat eden Kadir Özer ve Mustafa Karahan kardeşlerimize de Allah'tan rahmet diliyorum, sevenlerine ve ailelerine başsağlığı diliyorum.

Ankaralı şehidimiz, Pençe-Kilit Operasyonu sırasında şehit olan kardeşimiz Piyade Teğmen Eril Alperen Emir'e Allah'tan rahmet diliyorum, sevenlerine, ailesine başsağlığı dileyerek milletimizin başı sağ olsun diyorum.

Sayın Başkanım, bugün 2 önemli Bakanlığımızın bütçelerini görüştük, konuşmalarını dinledik. Ben öncelikle grubumuzda konuşma yapan kıymetli vekillerimize teşekkür ediyorum. Her biri konuşma alanında doyurucu, bilgili ve iktidarımız döneminde yapılan veya öncesi -fark etmez- yapılan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – ...tüm çalışmaları ve yatırımları değerlendirerek doyurucu konuşmalar yaptılar. Bu sırada tabii ki muhalefetten de aynı şekilde hakkını vererek doğruya doğru diyecek konuşmalar yapan vekillerimize teşekkür ediyorum ancak özellikle kasıtlı söylenen bir iki cümle üzerinde de durmak istiyorum: Bir "siyasi rehine", arkasından "tecrit", "tutsaklar" diye kasıtlı söylenen cümleler. Türkiye'de savaş olmadan bir tutsağın olmayacağını, Türkiye'nin bir hukuk devleti olduğunu, verilen cezalar çerçevesinde insanların yargılandığını ve mahkûmiyetlerini ve infazlarını çektiklerini tekrar hatırlatmak istiyorum. Bu cümleleri, bu kelimeleri kurarak bu ülkedeki teröristlerin aklanmasına asla müsaade etmedik, etmeyeceğiz; bunu özellikle belirtmek istiyorum.

Hep bir Kürt illerinden, Kürt şehirlerinden bahsedildi. Hatta devletin Kürt illerine ayrıştırıcı bir bakışı olduğundan bahsedildi. Devletin "Kürt illeri" diye bir ayrımcı bakışının olmadığını ve olamayacağını, özellikle AK PARTİ iktidarından sonra, kesinlikle net bir şekilde, altını çizerek belirtmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde, bizim sınırlarımız içerisinde Diyarbakır ne ise Bursa da odur, Muğla da odur, Konya da odur, Ankara da odur. Bizim, tam tersine, asıl bu söylemler üzerinden ayrımcılık yapan, ırkçılık yapanlara söyleyecek tek bir sözümüz var: Bu milleti bölemeyeceksiniz. Biz, Kürt vatandaşlarımız, Türk vatandaşlarımız ayırım olmaksızın bu ülkede birlik, beraberlik ve kardeşlik içerisinde yaşamaya devam edeceğiz. Fırsat eşitliğini de en çok sağlayan, bugüne getiren bizi; asıl fırsat eşitsizliğini isteyenler, çabalayanlar hâlâ terörizmi destekleyenlerdir.

İHA'larımıza, SİHA'larımıza çamur atmak için çabalayanları görüyoruz maalesef. İHA'ları, SİHA'ları toplumun barışını bozacak birer unsur olarak görenlere söylemek istediğim tek bir şey var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen toparlayın, buyurun.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Teşekkür ederim.

Desteklediğiniz PKK ve YPG'nin elinde ne var? Gül demeti, çiçek demeti mi var? Elllerinde silah var. İşte, iki gün önce Pençe-Kilit Operasyonu'nda gencecik bir kardeşimizi şehit ettiler. O yüzden, bu ülkenin millî ve manevî değerlerine hep birlikte sahip çıkmalıyız.

Türkiye'nin yüksek teknoloji ihracatının 2002'den önce daha yüksek olduğunu, yüzde 6'larda olduğunu iddia eden bir vekilimiz vardı. Allah aşkına, "yüksek teknoloji" dediğimiz şey bu ülkede ne zaman ve nasıl gelişti, bunu hepimiz çok iyi biliyoruz ki milletvekillerimiz yaptıkları konuşmalarda tek tek, ayrıntılı bunları anlattılar. Traktör yoktu bu ülkede, traktör üretimi yoktu bu ülkede. (CHP sıralarından gürültüler) Şimdi, "yüksek teknoloji" dediğimizde, sadece İHA'ları, SİHA'ları kastetmiyorum. Bu ülke kendi solunum cihazlarını üreten ve salgında da kendi solunum cihazlarıyla hem kendisine hem de dünyadaki pek çok ülkeye nefes olmuş yüksek bir teknolojiyi geliştirmiş bir ülkedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Başkanım, tamamlayayım izniniz olursa.

BAŞKAN – Evet, buyurun, toparlayın Sayın Usta.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Yüksek teknolojiden anlaşılan sadece yurt dışından bir Zoom toplantısı yapmaksa biz onları çoktan geçtik. Yarın öbür gün -Sayın Bakanımız da burada- uzaya inşallah girişimimizi başlatıyoruz. Bu noktaya gelmemizde emeği geçen, bu ülkede üreten, bu ülkenin yerli ve millî mühendislerini, bilim adamlarını, teknisyenlerini, işçilerini yok sayan anlayışı özellikle kınıyoruz. Bu ülkede üreten, çalışan, çabalayan ve bu ülke için katma değer katan her türlü insanımıza ister Türk olsun ister Kürt olsun ister Çerkez olsun, nereli olursa olsun sahip çıktığımızı ve ülkemizin gelişmesi için çok ciddi emek veren herkesin başımızın üstünde yeri olduğunu belirtmek istiyorum.

KOP İdaresi, DAP İdaresi, DOKAP, GAP projesi, bunların hepsi ülkemize değer katan projeler. Bu projeleri sadece yerinde gidip görmeden, incelemeyen, bilmeden Sayıştay raporları üzerinden anlamaya çalışanları da...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, bakanlara pek bir şey kalmadı galiba.

Buyurun.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Onlar teknik bilgileri vereceklerdir ama benim söylemek istediğim bu kürsüde, milletin

kürsüsünde konuşurken bu ülkenin değerlerine hep birlikte sahip çıkalım. Bu ülkede birileri iyi yapıyor diye ona "kötü" demeyelim. Bu ülkenin üreten insanlarına sahip çıkalım, bu projelere sahip çıkalım. Bu projeler ülkemizin gelişmesi ve kalkınması için önemli projeler, tıpkı TOGG gibi.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) – 1934'te uçak yapılıyor, iki uçak.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Ben tekrar, bu güzel ve katkı veren konuşmaları için tüm milletvekillerimize teşekkür ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Beştaş...

4.- Erzurum Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – Sayın Başkan, bu konularda çok tartıştık, tartışmaktan da asla çekinmeyeceğiz, devam edeceğiz tabii ki. Sanırım cevap vermemizi istedi Sayın Usta, biz de söyleyelim tane tane.

"Bu ülkede savaş yok." dedi de valla İHA'lar, SİHA'lar, F-35'ler, F-16'lar... Bütün dış ilişkiler, dış politika bunun üzerine kurulu. Bu ülkede Cumhurbaşkanı çıkıp diyor ki: "Bir merminin fiyatı ne kadar biliyor musunuz?" Yani bu ülkede savaş var mı, yok mu Türkiye halklarının takdirine sunalım. Her gün ölüm haberleri alıyoruz. Her gün ölüm haberleri sebebiyle bu Parlamento bir taziye evine dönüştü, sadece başsağlığı dileniyor. Burası başsağlığı dilenecek bir yer değil, burası çözüm üretecek bir yer. Eğer biz halkın vekilleri olarak, bu ölen canların ölmemesi için, çatışmaların son bulması için bir çözüm üretemiyorsak görevimizi yapmıyoruz. Bizim durduğumuz yer bu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – Diğeri "tecrit" dedi. İnsaf ya! Biz tecride "tecrit" diyoruz tabii ki. İmralı Yüksek Güvenlikli Cezaevinde, ada hapishanesinde -son ayı bilmiyorum- otuz dört aydır orada tutulan mahpuslardan haber alamıyoruz; Sayın Öcalan, Ömer Hayri Konar ve diğer mahpuslardan. Haber alamıyoruz ne demek? Yaşıyorlar mı bilmiyoruz, gerçekten bilmiyoruz ve bu ülkede hukuk devleti varsa... Aileler her hafta başvuruyor, tecridin herhâlde dünyada bu kadar büyük bir karşılığı yoktur, tecrit tam olarak uygulanıyor. Tabii ki "tecrit" demeye devam edeceğiz ve "Kaldırın." çağrısını yapıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Ya, biz iktidara her gün "Hukuka uyun, Anayasa'ya uyun, kendi çıkardığınız yasalara uyun." demekten gerçekten bıktık demeyeceğim ama galiba anlamıyorlar ya da biz anlatamıyoruz.

Diğeri, şu anda, Gültan Kışanak, Sebahat Tuncel ve Selahattin Demirtaş'ın yedi yılı doldu -azami süre tutuklulukta- hâlâ içerideler ya, tabii ki rehinerler. 4 Kasım 2016'dan bu yana bizzat AKP eliyle rehin alındılar ve rehinelik durumları devam ediyor, AİHM kararına rağmen, AYM kararına rağmen.

Son olarak, bakanlar konuştuktan sonra cevap vereceğim ama kürdistan haritasını TÜİK çıkarmış biliyor musunuz? Lütfen, şu haritayı inceleyin, ne demek istiyorum birazdan daha çok açıklayacağım. Veriler, gelirin en yüksek olduğu ve gelirin en düşük olduğu veriler bu haritada görünüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun toparlayın.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Bütün bakanlıkların haritalarını çalıştık, bunları göstereceğiz zamanı gelince. Bölgeler arası eşitsizlik ne demek, ayrımcılık ne demek, bunu tane tane anlatacağız. Ekonomide, eğitimde, sınavlarda, her yerde bu ayrımcılık var. Daha dün, Trabzon'da Kürt bir işçi linç edildi ya. Daha bir saat önce MKM'nin 32'nci yıl konseri yasaklandı dedim. Bölücü biz değiliz, sizsiniz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Gökhan Bey, buyurun.

5.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Gerçekten gayet teknik ve olgun bir düzlemle Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşmeler devam ediyor idi. Ta ki AKP Grup Başkan Vekilinin traktörle başlayan metaforlarını peş peşe sıralayana kadar.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Metafor değil...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – AKP'den evvel bu memlekette hiçbir şey yapılmadığı iddiası, Türkiye Cumhuriyeti tarihini son yirmi yıla özgüleme iddiası yalnızca boş bir hayalden ibarettir ve her seferinde bunların kanıtlarını söylüyoruz. Ben söyleyeyim size: Türkiye'de Tayyare ve Motor AŞ 1926 yılında kuruldu. 3 Mayıs 1934'te Kayseri Uçak Fabrikasında yapılan uçağımız Kayseri'den Ankara'ya ilk uçuşunu gerçekleştirdi.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Ne oldu sonra?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Türkiye'de ilk traktör 8 Mart 1955 tarihinde üretildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, buyurun.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Ve böylece Türkiye hem uçak sanayisinde hem de bunun devamı olan tarım makineleşmesi sanayisinde hızla ilerleme kaydetti.

Şimdi, ben sizin döneminizde yapılamayanları söyleyeyim: GAP'ı bilmemekle suçluyorsunuz ya, ben GAP'ı adım adım bilirim. 1,8 milyon hektar alan sulamaya açılacak, enerjide gerçekleşme oranı yüzde 95. Siz barajda tutulmuş suyu tarlaya götüremediğiniz için alanda sulanabilen alan varlığı 550 bin hektar ve GAP bölgelerinin tamamındaki iller son yirmi yıl içerisinde SEGE'de 10-15 puan gerilediler. Bu utanç sizin, onu açıkça söyleyelim. (CHP sıralarından alkışlar)

Ayrıca, yine ifade edelim: Adaletten bahsediyorlar, söyleyecek çok örnek var, Türkiye'de çok sayıda politik tutuklu var ve bunların her türlü hakkı ihlal ediliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Gökhan Bey.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Ama bunlardan öte bir başka şey var: Türkiye'de yoksulun, sahipsiz olanın adaletle kavuşması mümkün olmuyor. Ya, memlekette, İstanbul'da daha dün bir motokurye kardeşimiz Somali Cumhurbaşkanının oğlu tarafından açıkça ezildi, siz bir adli kontrol tedbiri bile uygulayamadınız. 2 Aralıkta Türkiye'yi elini kolunu sallaya sallaya terk eden Somali Cumhurbaşkanının oğlunun arkasından nutuk atmaktan başka elinizden hiçbir şey gelmiyor. Bari adaletten bahsetmeyin, gerçeklerden söz etmeyi sürdürelim. (CHP sıralarından alkışlar)

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Bir satışma olmadan...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Bunu böyle sürdüreceğiz herhâlde Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Usta.

6.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Yok, satışma niyetim yok, sadece ben de bir örnek vereceğim.

Nuri Demirağ'ı hepimiz biliriz, mekânı cennet olsun. 1946'da açılan o fabrika kapatıldı, uçak fabrikası soba fabrikasına çevrildi ve millete o sobaların geçişi de izletildi. Bunu da bu tarihe not edecek şekilde özellikle söylemek istiyorum.

Somali Cumhurbaşkanının oğlunun da getirilmesiyle ilgili diplomatik girişimler başlatılmış, gelecek ve Türkiye'de de yargılanacaktır. Tabii ki hepimiz adaletin savunucusuyuz ve cezasını çekmesini hepimiz arzu ediyoruz.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN - Gökhan Bey, buyurun.

7.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sevgili Başkanım, tarihi fesli Kadir'den okuyunca işte böyle oluyor yani "Shakespeare diye bir şey yoktur, o Şeyh Pir'dir ve Anadolu'da yaşamıştır." diyen bir adamdan tarih okuyunca böyle oluyor.

Türkiye ilk motor sanayisini de burada kurdu, uçak sanayisini de burada kurdu.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Kurulduktan sonra ne oldu, onu söylüyorum.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Ha, 1950'den bu yana bu memleket sizin elinizde inim inim inlediği için bunlar kapatıldı yani Türkiye'de sizin öncüleriniz olan insanlar tarafından kapatıldı bu işler. Bunların tamamının altını güzel çizmek lazım. Tarihi fesli Kadir'den okumayın.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Bu fabrikaları sürdürülebilir hâle getiren biziz yani.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Bir şey daha söyleyeceğim. Ya, bu Lozan'ın 100'üncü yılı ne oldu? Hani madenler, arama falan serbest bırakılmıştı. Artık zengin olabilecek miyiz? Hâlâ aynı yalanları söylemeye devam edebiliyor musunuz? Ya, bunları boş verin de gerçeklere dönün artık.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Biz bunları zaten biliyoruz!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sen biraz daha fazla bağırırsana! Oradan gelmiyor sesin, biraz daha fazla bağır! Oradan gelmiyor sesin, biraz daha fazla bağır! Fesli Kadir'den oku sen tarihi, fesli Kadir'den oku tarihi.

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 36) (Devam)

2.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/274), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2022 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 222 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2022 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2022 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/760) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 37) (Devam)

A) TİCARET BAKANLIĞI (Devam)

1) Ticaret Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Ticaret Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) REKABET KURUMU (Devam)

1) Rekabet Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Rekabet Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) HELAL AKREDİTASYON KURUMU (Devam)

1) Helal Akreditasyon Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Helal Akreditasyon Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI (Devam)

1) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) GAP BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) DOĞU ANADOLU PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

F) KONYA OVASI PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

G) DOĞU KARADENİZ PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ğ) KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ İŞLETMELERİ GELİŞTİRME VE DESTEKLEME İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
 - 2) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- H) TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ (Devam)
- 1) Türk Standardları Enstitüsü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
 - 2) Türk Standardları Enstitüsü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- I) TÜRK PATENT VE MARKA KURUMU (Devam)
- 1) Türk Patent ve Marka Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
 - 2) Türk Patent ve Marka Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- İ) TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU (Devam)
- 1) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
 - 2) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- J) TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ (Devam)
- 1) Türkiye Bilimler Akademisi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
 - 2) Türkiye Bilimler Akademisi 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- K) TÜRKİYE UZAY AJANSI (Devam)
- 1) Türkiye Uzay Ajansı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
 - 2) Türkiye Uzay Ajansı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN – Şahıslar adına ilk söz, Denizli Milletvekili Şahin Tin.

Şahin Bey, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ŞAHİN TİN (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ticaret Bakanlığımız ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın bağlı kurum ve kuruluşlarının ilçesi üzerinde lehte söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Denizli Acıpayam ilçesindeki maden ocağında meydana gelen göçükte hayatını kaybeden hemşehrilerimize Allah'tan rahmet, yaralı kardeşimize acil şifalar diliyorum.

Filistin'de, Gazze'de tüm dünyanın gözleri önünde büyük bir dram yaşanıyor. Kadın, erkek, genç, yaşlı, çocuk demeden soykırım uygulayan, insanlığı katleden zalimleri kınıyoruz. Türkiye her platformda ve her zaman masum ve mazlumların yanında olmaya devam edecektir.

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

ŞAHİN TİN (Devamla) – Başkanım, devam edeyim mi? Çok gürültü var.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri...

Buyurun Sayın Milletvekilim.

ŞAHİN TİN (Devamla) – Evet, teşekkür ederim.

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ hükümetleri olarak Türkiye'nin inşası için yirmi bir yıldır canla başla çalışıyoruz. Bugüne kadar yaptığımız projeler, eser ve hizmetlerle aziz milletimizin hizmetkârı olduk. Yatırımda, üretimde, istihdamda, ihracatta, bilimsel ve teknolojik araştırmalarda, sanayide, KOBİ'lerimizi desteklemede, hemen her alanda attığımız adımlarla tarihî başarılarla imza attık. AR-GE, inovasyon, tasarım ve markalaşma temelinde firmalarımıza 2022 yılında yaklaşık 62 milyar TL destek sağladık. İhracatçımızın finansmana erişimini kolaylaştırdık. Ülkemizi Türkiye Yüzyılı'na taşımak için devrim niteliğinde güçlü adımlar attık, reformlar gerçekleştirdik. Özellikle, son dönemde yüksek teknolojiye dayalı katma değeri yüksek ürünlerin imalatına öncelik verdik. Yerli ve millî büyümenin önünde engel bırakmadık; Togg'u ürettik, millî savaş uçağı, İHA, SİHA, MİLGEM, uçak motoru gibi daha birçok yerli ürün geliştirdik. Yakın tarihte Denizli'mizde kurduğumuz Makine İhtisas OSB gibi birçok ilimizde yeni organize sanayi bölgeleri, üretim alanları oluşturduk. Geçmişte, tek parti dönemindeki gibi sanayi kuruluşlarının kapısına kilit vurulmasına fırsat vermedik; tam aksine, sanayicimizin önündeki engelleri kaldırmanın gayretinde olduk, yollarını açtık. Sanayicimizi küresel ligin zirvesine doğru tırmanışında yalnız bırakmadık, hep destek olduk.

Değerli milletvekilleri, yıllarca milletimizi terörle oyaladılar, ülkemizin önünü tıkadılar, ekonomimizin dengesini bozup fakirleşmemez neden oldular. Bırakın üretim yapmayı, büyümeyi, kardeşliğimizi muhafaza etmemize bile izin vermek istemediler. Bugün artık eski Türkiye yok; yirmi bir yılda her alanda yaptığı başarılı hizmetlerle çağ atlamış bir Türkiye var, milletimizin tertemiz iradesiyle örülen birlik ruhunu ve kardeşlik şuurunu daha da güçlendiren bir Türkiye var.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Yalnız, Cumhuriyet Halk Partisinin...

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Ya, kardeşim, ne konuşuyorsun? Manyak mısınız be! Niye bağıriyorsunuz?

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Sana mı soracağım acaba?

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) – Seni mi dinleyeceğiz be! Manyak manyak hareketin var.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Sen manyaksın be!

ŞAHİN TİN (Devamla) – Ülkemizi eski günlerine götürme hayali kuranlara fırsat vermeyeceğiz, nefes aldirmayacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Pandemi, savaş gibi küresel zorluklara ve yaşadığımız büyük deprem felaketine rağmen ülkemiz üç yılı aşkın süredir kesintisiz büyüyor. Türkiye ekonomisi bu zorlu süreçte bir kez daha dayanıklılığını güçlü bir şekilde ortaya koymuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ŞAHİN TİN (Devamla) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

ŞAHİN TİN (Devamla) – Teşekkür ederim.

İhracatçımızın küresel piyasada rekabet gücünü artırmak için yeni yollar belirliyoruz. Büyümemizin itici gücü şüphesiz ihracatımızdır, ihracatçılarımızdır. 2002 yılında 36 milyar dolar olan ihracatımızı 7 kattan fazla artırarak 254 milyar dolara çıkarıp cumhuriyet tarihinin rekorunu kırdık.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) – İthalatı da söyle, ithalatı!

ŞAHİN TİN (Devamla) – Yaşanan tüm zorluk ve sorunlara rağmen ihracatımız temmuz ayından sonra aylık bazda yükselişine ağustos, eylül ve ekim aylarının ardından kasım ayında da devam etti.

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) – Yani bunda ne var; ithalatı da söyle diyorum, bir de onu söylesin.

ŞAHİN TİN (Devamla) – Büyük fedakârlıklarla ülkemizde tesis ettiğimiz istikrar iklimini korumaya, daha da güçlendirmeye kararlılıkla devam edeceğiz.

Cumhur İttifakı olarak başaramayacağımız iş yok. Gerçeklerin üzerini çamur siyasetiyle kapatma girişimi güden anlayışa da fırsat vermeyeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ŞAHİN TİN (Devamla) – Var mı süremiz? Bizimki kargaşaya geldi ya Başkanım.

BAŞKAN – Süreyi verdim.

ŞAHİN TİN (Devamla) – Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde inandığımız yolda cesaretle yürümeye, ülkemizi Türkiye Yüzyılı'nda daha güçlü yarınlara başarıyla taşımaya devam edeceğiz.

Bu vesileyle, Ticaret Bakanlığımıza, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımıza ve ilgili bürokratlarına emek ve gayretleri için teşekkür ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Yürütme adına Ticaret Bakanı Sayın Ömer Bolat.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

TİCARET BAKANI ÖMER BOLAT – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ticaret Bakanlığımızın 2024 yılı bütçesini görüş ve değerlendirmelerinize sunmak üzere huzurlarınızda bulunuyor, hepinizi ve bizi izleyen aziz halkımızı saygıyla selamlıyorum.

Ortaya koymuş olduğunuz yoğun ve fedakârca mesaiden dolayı siz değerli milletvekillerimize ayrıca teşekkür ediyor, bütçe çalışmalarının ülkemiz ve milletimiz için hayırlara vesile olmasını Cenab-ı Allah'tan temenni ediyorum.

Bu vesileyle, dün kaybettiğimiz Kocaeli Milletvekilimiz Sayın Hasan Bitmez'e Cenab-ı Allah'tan gani rahmet niyaz ediyorum; ailesine, Saadet Partisi camiasına ve değerli Meclisimize de sabır ve başsağlığı diliyorum.

Konuşmamın başında 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli gerçekleşen ve 11 ilimizi etkileyen yıkıcı deprem felaketinde hayatlarını kaybeden vatandaşlarımıza, aynı şekilde dün Denizli Acıpayam'daki göçük faciasında vefat eden emekçi kardeşlerimize Allah'tan rahmet ve yakınlarına başsağlığı diliyorum.

Diğer taraftan, Gazze topraklarında yaşayan masum sivilere kadın ve çocuk demeden tarihte eşi benzeri az görülen türdeki İsrail vahşetini şiddetle kınıyor, saldırılarda hayatını kaybeden Filistinli kardeşlerimize Allah'tan rahmet, yaralıları acil şifalar diliyorum.

Bakanlığımın bütçe konuşmasında önce size küresel ekonomi ve Türkiye ekonomisiyle ilgili bazı bilgiler verip Ticaret Bakanlığımızın yaptığı faaliyetler ve önümüzdeki yıla ilgili bütçe hedeflerinden bahsedeceğim. Malum, küresel ekonomide 2020 yılı başındaki Covid-19 pandemisiyle son yetmiş beş yılın en büyük şoku yaşanmış olup Rusya-Ukrayna arasında devam eden savaş ve enflasyon baskıları altında yavaş ve dengesiz bir toparlanma gözlenmektedir. Covid-19 pandemisinden bir yıl sonra gözlenen güçlü toparlanmanın ardından 2023 yılında dünyada üretim ve ticarete oldukça zayıf bir seyir izlenmektedir. Uluslararası Para Fonu, ekim ayında yayınladığı raporda, küresel büyüme oranının 2022'deki yüzde 3,5 seviyesinden 2023'te yüzde 3 veya altına düşeceğini, 2024'te daha da aşağı düşeceğini öngörmektedir. Yine, IMF'nin dünya ticaretiyle ilgili yaptığı tahminlerde de 2023 yılı için büyüme hızı olarak yüzde 0,9 tahmin edilmektedir, hâlbuki 2010-2019 ortalaması yüzde 4,6'ydı. Benzer şekilde, Dünya Ticaret Örgütü, nisan ayında yüzde 1,7 tahmin ettiği 2023 yılı küresel mal ticaretine ilişkin büyüme beklentisini ekim ayında yüzde 0,8'e düşürmüştü. Yine, Dünya Ticaret Örgütüne göre, bu yıl dokuz ay itibarıyla Küresel İhracat Birim Endeksi yüzde 4,8; Küresel İthalat Birim Endeksi yüzde 3,3 azalmıştır.

Sayın milletvekilleri, küresel piyasalardaki bu olumsuz gelişmelere rağmen Türkiye ekonomisi, hamdolsun, yatırıma, üretime, istihdama ve ihracata devam etmektedir. Bildiğiniz üzere, 2021'de yüzde 11,4 oranında büyüyen ve son elli yılın en güçlü büyümesini gösteren ülkemiz 2022'de yüzde 5,5 oranında büyümüştür. Bu dönemde G20, OECD ülkelerinden en önde gelen ilk 3 ülke arasında yer almıştır. 2023 yılının ilk çeyreğinde yüzde 4, ikinci çeyreğinde yüzde 3,9; üçüncü çeyreğinde yüzde 5,9 büyüyerek 13 çeyrektir kesintisiz büyümesini devam ettirmektedir. Ekonomimiz yılın ilk 3 çeyreğinde ortalama yüzde 4,7 oranında bir büyüme hızı yakalamıştır.

Yatırımlarda yaşanan yüzde 14,7 oranındaki güçlü artış, yatırım harcamalarının büyümeye önemli bir katkı verdiğini göstermektedir. IMF, Dünya Bankası ve OECD gibi uluslararası kuruluşlar Türkiye için yüzde 4 ila yüzde 4,5 arasında bir büyüme tahmin etmektedirler.

Üçüncü çeyrek itibarıyla 2023'te millî gelirimizin 1 trilyon 75 milyar dolara, fert başına millî gelirimizin de 13.380 dolara yükseldiği görülmüştür. Dördüncü çeyrekte de benzer bir eğilimi görmeyi bekliyoruz.

Diğer taraftan, üretim ve ihracatta izlenen bu performans diğer ekonomik göstergelerimize de yansımaktadır. İstihdam edilenlerin sayısı 2023 yılı Ekim ayında bir önceki aya göre 246 bin kişi artarak 31 milyon 835 bin kişiye ulaşmıştır. İşsizlik oranı da 0,5 puan azalarak son on bir yılın en düşük oranı olan yüzde 8,5'e gerilemiştir. Pandeminin başladığı Ocak 2020 tarihine göre tam 4 milyon 65 bin kişi yeni istihdam bulmuştur. Sanayi üretiminde üçüncü çeyrekte önemli bir toparlanma izlenirken yıl genelinde yüksek teknolojlili ürün üretimi sanayi büyümesine de önemli bir katkı sunmuştur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2022 yılında ihracatımız 254 milyar dolara ulaşmıştı, 2022 yılında küresel ihracattan aldığımız pay da yüzde 1,02'ye yükselmişti; bu yıl ilk iki çeyrekte sonra yüzde 1,03'e yükseltmiş durumdayız. Özellikle, şubat başındaki deprem felaketi ve seçim ortamının belirsizliği noktasında çok iyi başlayamadığımız ihracattaki artış hızımız yılın ikinci yarısında toparlanma eğilimi göstermiş; temmuz, ağustos, eylül, ekim ve kasım ayları tarihin en yüksek ayları olarak kayda geçmiştir. Burada özellikle depremin ülkemiz ihracatı üzerinde en az 6 milyar dolarlık bir olumsuz etkisi olduğunu hesaplamış durumdayız. Son iki çeyrekte G20 ülkeleri içinde en yüksek ihracat artışı sağlayan ülke de Türkiye'dir. Burada özellikle şunu ifade etmek istiyorum ki bu yılın ocak-kasım döneminde 232,9 milyar dolar ihracata ulaştık, bu yılı da 256-257 milyar dolar arasında kapatacağız. Yüzde 1 civarında bir artış gözüküyor, bunlar mal ihracatıdır ve burada özellikle küresel düzlemdeki büyük talep gerilemesine rağmen ve depremin 6 milyar dolarlık olumsuz etkisine rağmen, orta vadeli programda belirlenen 255 milyar doları aşmış olacağız. Buradaki vurgulamak istediğim konu, 2022'de yüzde 36,9 olan orta yüksek ve yüksek teknolojlili ürün ihracatının payı bu yılın ilk on bir ayında yüzde 40,2'ye de yükselmiştir.

İthalata bakacak olursak, ithalatımızda da şu ana kadar -özellikle ağustostan bu yana- 30 milyar doların altına gerileyerek ağustos, eylül, ekim, kasım aylarında 27-28 milyar dolar civarına ithalatımız gerilemiştir. İthalattaki artış hızının gerilemesi sevindiricidir. İlk on bir ayda toplam ithalatımız 332,8 milyar dolar olmuştur ve son on iki aylık toplamda ise yüzde 1,4 artışla 365,4 milyar doları görmekteyiz. Burada önemli olan, ithalatıdaki artış hızının son dört ayda yavaşlaması kayda değerdir. İthalattaki artışın devam etmesindeki, aslında, en önemli neden altın ithalatı ve otomotiv ithalatında bu yıl çok büyük ölçüde artış kaydedilmesi olmuştur. Ancak ağustos ayından itibaren aldığımız, Hükümet olarak aldığımız tedbirler sonucunda altın ithalatında ve otomotiv ithalatında yavaşlama kaydedilmiştir ve böylece de toplam ithalatla 30 milyar doların altında bir durum görülmektedir.

Burada, bu gelişmenin önemli bir katkısı da şu olmuştur: Dış ticaret açığımız, mal ticaretinde dış ticaret açığımız ağustos ayından bu yana azalmaktadır. Ağustosta 8,7 milyar dolar, eylülde 5 milyar dolar, ekimde 6,5 milyar dolar ve son kasım ayında 5,9 milyar dolar olmuştur. Bu şekilde ihracatın ithalatı karşılama oranı da son dört ayda yüzde 80 ve üzeri bir oran olarak gerçekleşmiştir. Burada, özellikle bu gelişmeler cari işlemler hesabında da olumlu bir katkı yapmıştır. Son iki ayda ekimde cari

işlemler fazlası 186 milyon dolar olmuştur, eylül ayında da 1,9 milyar dolar olmuştur. Böylece, yıllıkta son on iki ay itibarıyla cari işlemler açığımız 50,7 milyar dolara gerilemiştir. Bu trendi devam ettirmek için var gücümüzle çalışıyoruz. Ticaret Bakanlığı olarak ihracatımızı sürdürülebilir bir şekilde arttırmak, yerli üreticimizi ithalat baskısına karşı korumak, gümrüklerimizin etkinliğini arttırmak, iç ticaretimizin istikrarlı ve adil rekabet şartlarında işlemlerini sağlamak, esnaf ve KOBİ'lerimizi güçlendirmek ve tüketicilerimizi korumak için Bakanlığımızdaki 23 bini aşkın çalışma arkadaşlarımızla, merkez teşkilatımız ve yurt dışı teşkilatımızla var gücümüzle çalışmaya devam ediyoruz.

Sayın milletvekilleri, orta vadeli program hedefleri kapsamında 2024 yılında ihracatımızı 267 milyar dolara, 2026 yılında da 302 milyar dolara çıkartmayı hedeflemiş bulunuyoruz. İhracatçı sayımız 114 bini aştı ve 240'tan fazla ülke ve gümrük bölgesine tam 12.747 ürünümüzü ihraç etme başarısı gösteriyoruz. İhracatımızın yüzde 94'ü yani 245 milyar doları imalat sanayisi ürünleridir ve ihracatımızın yüzde 51,7'sini Avrupa Birliği, Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere gibi gelişmiş, zengin pazarlara yapmaktayız. Bu da yaklaşık 132 milyar dolarlık ihracat yapmaktadır.

Bakanlık olarak ihracatımızı desteklemek için yoğun bir şekilde desteklerimiz vardır ve bu desteklerimizden ihracatçılarımızı en geniş şekilde yararlandırıyoruz. Bu minvalde 2023 yılında 20 bin firmamıza 7,5 milyar lira ihracat desteği sağladık. Bunlar mal ihracatçıları içindir. Bunun içinde Turquality Marka Programı, Küresel Tedarik Zinciri Yetkinlik Projesi, Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesini Destekleme (UR-GE) Projesi, sektörel ticaret heyetleri, genel ticaret heyetleri, mağaza açma teşvikleri, şube açma teşvikleri, lojistik destekler olmak üzere çok sayıda ihracat destek modüllerimiz bulunmaktadır.

İhracatçılarımızın finansman sorununu çözmek üzere de Türk EXIMBANK vasıtasıyla finans kaynaklarını artırmış bulunuyoruz. EXIMBANK'ın sermayesini yüzde 40 daha fazla artırdık ve 2023 yılının ilk on bir ayında toplam 38 milyar dolar destek sağlamış bulunmaktayız. Kalan 15 günü de hesapladığımızda yaklaşık 41 milyar dolar destek vermiş olacağız ve EXIMBANK'ın desteklerinden faydalananların yüzde 84'ü KOBİ'lerimizdir ve 2024 yılında da EXIMBANK'ın finans kaynaklarını artırmaya devam edeceğiz.

Hazine ve Maliye Bakanlığımız ve Merkez Bankamızla koordineli olarak ihracatçılarımıza sunulan reeskont kredilerinin limiti de tam 10 katına çıkarılarak günlük 3 milyar TL'ye yükseltilmiştir ve KOBİ limitleri lehine de düzenlemeler yapılmıştır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yine, ihracatçılarımıza vermiş olduğumuz sözleri tutarak finansmana ulaşımı kolaylaştırmak yanında teminat sorununu da çözmek için İhracatı Geliştirme Anonim Şirketi 2022 yılında kurulmuştur ve tam 12 binin üzerinde ihracatçıya 56 milyar liralık kefalet sağlanmıştır. Bu noktada biz Türkiye Yüzyılı'na girerken "Tek Yol İhracat" sloganıyla birlikte 2028 yılı kalkınma planının son yılında küresel mal ihracatındaki payımızı yüzde 1,3'e, KOBİ'lerin toplam ihracattaki payını yüzde 26'dan yüzde 32'ye, e-ihracatın toplam ihracattaki payını yüzde 10'a, yüksek ve orta yüksek teknolojili ürünlerin ihracatındaki payını da yüzde 49,5'e çıkartmayı hedefliyoruz. Geleneksel pazarlarımızdaki pazar paylarımızı korumak ve geliştirmenin yanında, hedeflediğimiz "Uzak Ülkeler Stratejisi"yle de Türkiye'nin daha yeni pazarlara ulaşması için desteklerimizi o taraflara da kanallı ediyoruz. Ayrıca, İslam Ülkeleriyle İhracatı Geliştirme Stratejisi uygulamamızla da onların ihracatımızdaki yüzde 26'lık payını, 2028'de en az yüzde 30 ve üzerine çıkarmayı hedeflemekteyiz. Tabii, cari işlemlerdeki açığı, dış ticaretteki açığı kapamak için bir de hizmetler ihracatımız var. Hizmetler ihracatını da Ticaret Bakanlığı olarak yoğun bir şekilde destekliyoruz. Başta taşımacılık, hava, kara, deniz, demir yolu taşımacılığı, turizm, bilişim, yazılım, film sektörü, eğitim, sağlık turizmi gibi, danışmanlık hizmetleri gibi alanlarda, 12 sektörde hizmet ihracatçılarına da Ticaret Bakanlığı olarak hibe destekleri vermekteyiz. Şunu iftiharla ifade edebiliriz ki hizmet ihracatımızda dünyadaki son on yılda artış hızı oranı yıllık yüzde 4,5'ken Türkiye yüzde 7,3 büyümüştür. Biz hizmet ihracatımızda 2021'de 59 milyar dolar toplam ihracattan 2022'de 89 milyar dolara çıktık, bu yıl 100 milyar dolara açacağız. Böylece, mal ihracatından 256-257 milyar dolar, hizmet ihracatından en az 100 milyar dolarlık bir ihracatla döviz gelirlerimizi yıllık olarak 356-357 milyar dolar olarak elde etmiş olacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu minvalde, özellikle hizmetler ihracatında da bu yıl 2 milyar liradan fazla, 2 milyar 200 milyon Türk lirası destek verdik ve bu desteklerimizi önümüzdeki bütçe döneminde de artıracacağız. Tam 1.213 firmamız hizmetler sektörüne verdiğimiz desteklerden faydalandılar.

Ülkemizde 19 tane serbest bölge var, bunlar da uluslararası ticareti artırmaktadır ve özellikle de istihdama büyük katkılar yapmaktadır. Bu anlamda, toplamda 548'i yabancı sermayeli toplam 2.108 firma faaliyet göstermektedir ve yeni hizmete alınacak 4 serbest bölgemize beraber 3 milyar dolarlık ilave ihracat ve 15 bin ilave istihdam sağlamayı hedeflemekteyiz.

Ticaret politikasında, özellikle ihracatı geliştirmek için var gücümüzle çalışırken haksız ve dumpingli ithalata karşı da yerli üretimlerimizi korumaktan çekinmiyoruz. Bu noktada, hâlihazırda 64 ürün grubunda dampinge ve sübvansiyonlara karşı 126 adet tedbirimiz var, 17 ürün grubunda 64 adet önlemin etkisiz kılınmasına karşı tedbirler var, 9 ürün grubunda da korunma önlemleri uygulanmaktadır. Dünya ticareti sertleşirken, rekabet kızışırken kendi ülkelerinde koruma tedbirleri uygulayan ülkelerin ülkemize dumpingli veya haksız ticari uygulamalarla, menşe saptırmalarıyla ürünlerini boşaltmalarına izin vermeyeceğiz.

Ticaret diplomasi faaliyetlerimize bütün hızımızla devam ediyoruz. 23 tane serbest ticaret anlaşmamız ve 4 tane tercihli ticaret anlaşmamız bulunmaktadır. Başta Sayın Cumhurbaşkanımızın Başkanlığında yapılan dış gezilere iş adamlarımızla, iş kadınlarımızla yoğun katılımlar gösteriyoruz. Ayrıca, Türkiye İhracatçılar Meclisi ve Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) vasıtasıyla hem ihracatçılarımıza hem hizmetler sektöründeki iş adamlarımıza, iş kadınlarımıza, iş forumları, yuvarlak masa toplantıları ve "JETCO" dediğimiz Ekonomik ve Ticari Ortaklık Komitesi toplantılarıyla dış pazarlarda yeni imkânlar sunmaya gayret ediyoruz. G20 toplantıları, Dünya Ticaret Örgütü toplantıları, Türk Devletleri Teşkilatı, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı ve İslam İşbirliği Teşkilatına bağlı İSEDAK bünyesinde çalışmalarımızı bütün hızıyla devam ettiriyoruz.

Gümrük birliği, Avrupa Birliği ilişkilerimizin temel taşı. Tam üyelik görüşmeleri şu anda henüz başlamamışken bu noktada gümrük birliğinin derinleştirilmesi, modernleştirilmesi için yaptığımız yoğun çabalar sonunda, Avrupa Birliği Komisyonu, Konseye sunduğu raporda Türkiye'yle gümrük birliğinin güncellenmesi, vize kolaylıklarının sağlanması ve Türkiye'ye Avrupa Yatırım Bankası kaynaklarının açılması gibi önemli tavsiyelerde bulundu ve Türkiye'yle yüksek düzeyli siyasi diyalog mekanizmalarının açılması kararı aldı.

"Avrupa Birliği" denince tabii, Avrupa Birliğinin Yeşil Mutabakat'la koyduğu gelişmeleri yani yeşil ve dijital dönüşümü sağlama konusunda kararlıyız ve bu noktada, Ticaret Bakanlığı olarak hem bakanlıklar arası koordinasyon çalışmalarını hem bütün özel sektör ve sektörel kuruluşlarla koordinasyon ve istişare toplantılarını yönetiyoruz ve yürütüyoruz. Bu noktada, raporlama yükümlülüğü 1 Ekim 2023'te başladı ve 1 Ocak 2026'da başlayacak Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması kapsamında firmalarımızı da bu süreçte hazırlama konusunda Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızla birlikte katkılar yapıyoruz ve özellikle Avrupa Birliği tarafından Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması kapsamında tahsil edilecek vergilerin ülkemizde kalması ve yeşil dönüşüme aktarılması çalışmalarını da Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığımızla birlikte koordineli olarak sürdürüyoruz.

İç ticarette, biliyorsunuz, pandemiyle başlayan süreçte bütün dünyada çok büyük bir enflasyon dalgası meydana geldi ve bu çerçevede fiyatlamaların planlanması noktasında yukarı yönlü fiyatlama davranışı bozuklukları meydana geldi; stokçuluk, haksız ticari uygulamalar, fahiş fiyat artışlarıyla karşı karşıya kaldık. Bu noktada Hükümetimiz enflasyonla mücadele konusunda bütün gücüyle yeni bir orta vadeli programı çipa olarak almak suretiyle sürdürmekte, biz de Ticaret Bakanlığı olarak

çalışmalarımızı bu alanda sürdürüyoruz. Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Kanunu yüce Mecliste geçen yıl çıkmıştı, böylece e-ticarette rekabet bozucu ve sınırlayıcı faaliyetlerle tekelleşme eğilimlerini önleme ve rekabetçi bir pazar yapısını tesis etmeyi amaçlamıştık. Bunun yanında, değişik sektörlerde meydana gelen haksız ticari uygulamalar, fahiş fiyat, stokçuluk gibi uygulamalara karşı da Ticaret Bakanlığı olarak yoğun bir şekilde denetimlerimizi yapıyoruz. Gerek Bakanlık merkez teşkilat görevlilerimiz gerek illerdeki ticaret müdürlüklerimiz gerek Teftiş Kurulundaki müfettiş çalışanlarımız ve müfettişlerimiz gerekse de Rekabet Kurulu bağımsız bir kurul olarak ayrıca kendi çalışmalarını sürdürüyor. Biz Bakanlık olarak iç ticarette, otomotiv, emlak, stokçuluk, fahiş fiyat gibi alanlarda toplamda 536 milyon liralık ceza uygulamasını yaptığımız denetlemeler sonunda kesmek zorunda kaldık. Bunun yanında da Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğünün çabalarıyla, tüketicilerin taraf olduğu sözleşmeler, reklam ve haksız ticari uygulamaları, piyasa gözetimi, ürün güvenliği denetimleri ve marketlerdeki fiyat etiketi ve fahiş fiyat denetimleri sonucunda da 662 milyon liralık ceza uygulamasına gidildi. Yüz binlerce firma denetlendi ve bu noktada, halkın, tüketicinin menfaatlerini koruma noktasında gereken her şey yapıldı. Otomotiv sektöründe, emlak sektöründe ve diğer birçok sektörde, çıkardığımız yönetmeliklerle hem spekülasyon ve manipülasyon fiyat artırma çabalarını yasakladık ve sıkı bir denetime aldık hem de ilan sitelerindeki bu tür fiyat belirleme manipülasyonlarını ağır cezalarla engellemeyi başardık. Sonuçta, otomotivde - hem birinci elde hem ikinci el piyasasında- emlak piyasasında, kiralarda bugün yüzde 20-25 civarında bir düşüş Allah'a şükür kaydedilmiştir. Bu denetimlerimize devam edeceğiz. Bu çerçevede, birkaç gün sonra, ÖSYM üzerinden 1.500 kadar yeni memur arkadaşımızın aramıza katılmasıyla önümüzdeki yıl hemen hemen bütün sektörlerde, marketler, gıda fiyatları da dâhil olmak üzere, mobilyadan elektroniğe, perakende sektörünün bütün kesimlerine bunu yapacağız. Cumhuriyetimizin 100'üncü yılı diye ekim ayın başında Cumhurbaşkanımız iş dünyasına bir çağrıda bulundu ve fiyat indirim kampanyası başlattı. Memnuniyetle görüyoruz ki bizim de yaptığımız istişare toplantıları sonunda iş dünyasının tamamı bu çağrıya olumlu karşılık verdi ve toplam 55 binden fazla şubesiyle binin üzerinde işletme bu çağrıda yer aldı ve Bakanlığımızın internet sitesinde onları ilan ettik. Bu açıdan, perakende ticarete yönelik iki gün önce yeni bir düzenleme yaptık, üreticilerin, tedarikçilerin perakendedeki marketlere yönelik satışlarında daha fazla zarar görmemesi adına ödeme sürelerini kısalttık, haksız ticaret uygulamaları kapsamını da net olarak tarif ettik.

Değerli milletvekilleri, ürün güvenliğinde Türkiye'ye zararlı, sağlığa aykırı ithal ürünlerin girmemesi için TAREKS sistemini uyguluyoruz. Bu açıdan, ayrıca tüketici hakem heyetlerimiz yoğun bir şekilde çalışmakta illerde ve ilçelerde. Bu sene tam 646 bin başvuru... Toplam değeri 3,6 milyar TL'lik bu başvurular uzlaşmayla karara bağlanmıştır. Piyasa gözetim ve denetim çalışmalarımız devam edecek.

Esnaflarımız için bütün kolaylıkları göstermeye çalışıyoruz. 850 bin esnafımız iki yıl önce gelir vergisinden muaf tutulmuştu. Bunun yanında, finansmana ihtiyaç duyan esnaflarımıza yardımcı olmak üzere Halk Bankası üzerinden ve TESKOMB kaynakları üzerinden yoğun finansman destekleri sağlamaktayız. Bu alanda, özellikle 2002'den bu yana sağlanan rakam tam 435 milyar TL'dir, bu yıl da tam 153 milyar lira finansman desteği sağlanmıştır. Bunlar çok çok uygun maliyetlerde verilmiştir.

Açılan, kapanan esnafların sayısına baktığımızda da bu yıl özellikle esnaflarımızda tam 287 bin açılma, 99 bin kapanma var; geçen yıl da 333 bin açılma, 99 bin kapanma vardı. Şirketler noktasında da aynı durum var; 2002'de 1 milyon 56 bin şirketimiz varken 2023'te 2 milyon 120 bine ulaşmıştır. Açılan, kapanan şirketler olarak baktığımızda; 120.530 şirket açılırken 20 bin şirket kapanmıştır, 16.940 ticari işletme açılırken 36 bin işletme kapanmıştır, toplamda 137 bin şirket ve ticari işletme açılırken 56 bin şirket ve ticari işletme kapanmış olmaktadır. Bu minvalde, Tarım Bakanlığında lisanslı depoculuk faaliyetlerimizde aşağı yukarı 10 milyon tonluk, 186 kadar lisanslı depo işletmemiz bulunmaktadır.

Kooperatiflerimizin yanında yer alıyoruz. KOOP-DES projesiyle 2020-2021-2022'de 474 kadın kooperatifinin 503 projesine 50 milyon lira destek sağladık; bunlar hibe destekleridir.

Helal Akreditasyon Kurumumuz, bu noktada, şu ana kadar 56 akreditasyon kararı aldı yani belge veren şirketi onayladı ve toplam helal belgesi sayısı 1.300'ü aşmıştır.

Bütün bu ihracat-ithalat, yaklaşık 650 milyar dolarlık ticaret gümrüklerimizde yapılmaktadır. 154 gümrük kapımız vardır. Dünyada en modern gümrüklere sahip ülkeler arasında başta geliyoruz. Bu noktada, bu yıl Ardahan'ın Türkgözü Gümrük Kapısı'nı açtık, Edirne'de Pazarkule Gümrük Kapısı'nı modernize ederek açtık. Şu anda Şanlıurfa Ceylânınar'ın inşaatı devam etmekte.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

TİCARET BAKANI ÖMER BOLAT (Devamla) – Ayrıca da özellikle Adana Çukurova Havalimanı'nı; Adana Ceyhan, Bilecik Bozüyük'te de gümrük müdürlüklerimizi bu sene faaliyete geçireceğiz. Kırklareli Dereköy Gümrük Kapısı projelendirildi, modernleştiriliyor ve özellikle de Marmaraeğlisi'nde yeni gümrük kapımız faaliyete başladı.

Kaçakçılıkla mücadeleye tavizsiz devam ediyoruz. Emniyetle, Jandarmayla iş birliği yaparak halkımızın, gençlerimizin zehirlenmemesi için başta uyuşturucu yakalamaları olmak üzere kaçak ticari eşyada da yakalamalarımız artmaktadır. Bu yıl 13 Aralık tarihine kadar Gümrük Muhafaza birimlerimizce 4 milyar 700 milyon lirayı aşan 11 tonluk uyuşturucu madde, 17 milyar 200 milyon lirayı yaşayan ticari eşya, toplam yaklaşık 22 milyar liralık yakalamalar gerçekleştirilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın Sayın Bakan.

TİCARET BAKANI ÖMER BOLAT (Devamla) – Bu açıdan, bütçemizle ilgili son sözü söylemeden önce, değerli milletvekilleri -Filistin'de İsrail'in acımasız katliamı yönünde- Türkiye ile İsrail'in ticareti konusunda bazı bilgi eksikliklerini gidermek için önemli bir açıklama yapmak istiyorum. Ülkemiz ile İsrail arasındaki ticaret, İsrail'in Gazze saldırısından sonra, 7 Ekimden bu yana tam yüzde 48 azalmıştır. Ülkemizden mevcut ticareti devlet şirketleri değil, özel şirketler -ve bunların da birçoğu uluslararası firmalar- yapmaktadır. Türkiye olarak ihracatımızın yüzde 31'i de Türkiye'de doğrudan yatırım yapmış uluslararası firmalar tarafından gerçekleştirilmektedir. İsrail'e yönelik transit ticarete konu ürünlerde ülkemiz limanlarına uğrayan gemilerin sonraki destinasyonları da bu çerçevededir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakanım, buyurun, toparlayın.

TİCARET BAKANI ÖMER BOLAT (Devamla) - İsrail'e yönelik olarak uluslararası düzeyde ve ülkeler düzeyinde alınmış henüz bir ambargo kararı bulunmamaktadır. Biz Türkiye olarak Birleşmiş Milletler kapsamındaki yaptırımları tanıyoruz ve uyguluyoruz. Burada, Birleşmiş Milletlerdeki oylamalarda, son karar tasarısında, Türkiye önemli bir rol oynadı ve bütün İslam dünyası Türkiye'nin bu çabalarına, Cumhurbaşkanımızın ve Dışişleri Bakanımızın çabalarına gerçekten teşekkür ediyor; bunu İSEDAK toplantılarında iki hafta önce bize defaatle söylediler.

Şimdi, İsrail'in haritadaki yerine bakalım: İsrail'in nüfusu 9 milyon 800 bin; 7 milyon 180 bini Yahudi asıllı, yüzde 73; Filistin asıllılar 2 milyon 65 bin, yüzde 21 ve Batı Şeria'da 3 milyon 250 bin Filistinli var; Gazze'de 2 milyon 230 bin, Doğu Kudüs'te 435 bin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakanım, buyurun, toparlayın.

TİCARET BAKANI ÖMER BOLAT (Devamla) – Tamam Başkanım.

Şunu demek istiyorum: İsrail'de bulunan toplam nüfusun... İsrail'in abluka altında tuttuğu bölgedeki nüfusta Filistinliler daha kalabalık, 8 milyon; İsrailliler 7 milyon 200 bin. İşte, ülkemizden Filistin'e gönderilen mallar da Filistin'in kendine ait gümrüğü, limanı olmadığı için İsrail üzerinden ve İsrail gümrükleri üzerinden Filistin'e girebilmektedirler, varış yeri "İsrail" olarak yazılmak zorunda kalmakta ya da "via İsrail" yazılmak zorunda. Bu, İsrail tarafından Oslo Anlaşmaları gösterilerek Filistin'le kurduğu kendi ilişkisi çerçevesinde yasal olarak böyle devam etmekte. İsrail, Filistin'e direkt gönderilen malları tanımamaktadır. Bu nedenle, şunu söylememiz lazım ki hangi usulle ya da alternatif rotayla yapılsa yapılsın Filistin'le ticaret mutlaka İsrail üzerinden gerçekleşmek durumunda maalesef kalmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakan, toparlayalım.

Buyurun.

TİCARET BAKANI ÖMER BOLAT (Devamla) – Biz Türkiye olarak Filistin'in haklı davasına desteğe devam edeceğiz. Bu destek siyasetüstüdür, bu niteliğiyle sürekli. Türkiye Filistin'i hiçbir zaman yalnız bırakmayacak. İSEDAK toplantısına gelen Filistin Ekonomi Bakanı tam on yedi saatte İstanbul'a ulaşabilmiştir ve bize çok müteşekkirdiklerini ifade etmiştir.

Bakanlığımızın bütçesi 2024 yılı için, değerli milletvekillerimiz, 38 milyar 500 milyon Türk lirasıdır. Bunun 15,5 milyar lirası personel giderleri, SSK primleri; 21 milyar 780 milyon lirası mal ve hizmet ihracatçılarına vereceğimiz hibeler; 1 milyar 235 milyon lirası da bakım, onarım giderleri ve yatırımlardır.

Bakanlığımız bütçesinin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

Hepinize saygılarımı sunuyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim, sağ olasınız.

Söz sırası Sanayi ve Teknoloji Bakanı Sayın Mehmet Fatih Kacır'ın.

Buyurun Sayın Kacır. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANİ MEHMET FATİH KACIR – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bakanlığımız 2024 yılı bütçe görüşmeleri vesilesiyle söz almış bulunuyor, sizleri sevgiyle saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sözlerime başlarken, Genel Kurul çalışmaları esnasında geçirdiği rahatsızlık sonucu hayatını kaybeden Saadet Partisi Kocaeli Milletvekili Hasan Bitmez'e Allah'tan rahmet; ailesine, yakınlarına ve Meclisimize sabır ve başsağlığı diliyorum.

Yine, Denizli'de hayatını kaybeden maden işçilerimize Allah'tan rahmet, kederli ailelerine ve milletimize başsağlığı diliyorum.

Sayın milletvekilleri, cumhuriyetimizin 100'üncü yılında sizlerle bütüncül bir değerlendirme paylaşma niyetindeyim. Dünya tarihi yeni ve keskin dönemlerden geçmekte, yerleşik kabuller çatırdamakta, İkinci Cihan Harbi'nden sonra ana sütunları inşa edilmiş, Berlin Duvarı'nın yıkılışından sonra inşası büyük ölçüde tamamlanmış, asırlar boyu devam edeceği düşünülen sistem hakiki bir dünya düzenine dönüşemediğinden hızla zayıflamakta. 2008'de yaşanan küresel finans krizi ve son yıllarda Covid-19 pandemisi, serbest ticaret ve liberal ekonomiye yönelik kabullenilmiş ve hatta ezber edilmiş kuralların bizzat onları koyanlar ve vaaz edenler tarafından terk edilmesini hızlandırdı. Tarihin sonu geldi, artık üstünlüğü ispatlanmış sistemin şemsiyesi altında yeni ve büyük çatışmalar yaşanmayacaktır zannedilirken çatışmasız bir coğrafyanın neredeyse kalmadığı, terör ve savaşların tetiklediği göç sorunlarının yükseldiği bir hâlde dünya. Ticarette korumacılık yükseliyor, yerel üretim, yakından tedarik, dostlardan tedarik ana akımlar hâline geliyor; eski dünya yıkılıyor, bir yenisi kuruluyor. Türkiye bu büyük dönüşümü cumhuriyetimizin 2'nci asrına adım atarken göğüslüyor. Yüz yıl önce tam bağımsızlık mücadelesinin ardından kurulan cumhuriyetimiz, bugün etrafındaki çatışmalara ve ateş çemberine rağmen bu zor coğrafyada Türk milletinin hür ve bağımsız yaşamasının teminatı olmaya devam etmekte. İlk asrımızda büyük mesafe katettik, büyük tecrübe kazandık. Cumhuriyetimizin ilk döneminde kısıtlı imkânlarla rağmen altyapıya ve sanayi sektörlerinin temellerinin atılmasına yönelik yatırımlar sonraki dönemde uzunca bir süre ivme kaybetti. Kamu eliyle gerçekleşen sanayi yatırımlarındaki verimsizlik sorunları stratejik yatırımların hızının kesilmesine neden oldu. Türk özel sektörü ise uzunca bir dönem üretimi öğrense de rekabet gücü kazanmakta zorlandı. İstikrarsızlık yatırımlarda sürekliliğe ket vurdu. Nihayetinde montaj sanayisi bile sınırlı alanlara ancak yayılabildi. 1970'lerde ağır sanayi hamlesini gerçekleştirememiş, 1980'lerdeki dünyaya açılma döneminde güçlü bir sanayi altyapısıyla bu sürece adım atamamış Türkiye, ticaretle elde ettiği büyüme ivmesini kalıcı bir refah artışına maalesef dönüştüremedi. En büyük kayıplardan biri ise bilgisayar ve internet devrimi fırtınasının tüm dünyayı etkisi altına aldığı 1990'ların Türkiye'de siyasi ve ekonomik istikrarsızlık dönemi olmasıydı. Bu koşullarda adım attık yeni bin yıla. Dünya ticaretinden dünya nüfustaki payımızın ancak yarısı kadar, yüzde 0,5 düzeyinde pay alıyorduk. Silahlı Kuvvetlerin kullandığı piyade tüfeğini dahi üretemeyen, savunma envanteri neredeyse tümüyle dışa bağımlı bir ülke idik; yılda ancak 36 milyar dolar ihracat yapabilen bir Türkiye, kişi başına millî geliri sadece 3.600 dolar olan bir Türkiye. İşte tüm bu tabloyu değiştirmenin, ülkemizin tarihine ve talihine yeni bir istikamet vermenin ve milletimizin tarih sahnesinde yeniden hak ettiği noktaya gelmesinin derdinde olduk. Büyük bir hızla, azim ve gayretle çalıştık; çok çalışmalıydık çünkü on yıllar içinde açılan arayı kapatmak zorundaydık. 20'nci yüzyılda binlerce uçak üretilirken neredeyse hiçbirinin üreticisi olmadık; TOMTAŞ uçak fabrikası, Etimesgut Uçak Fabrikası, Demirağ'ın uçak fabrikası kapatılmıştı, ne de olsa dostlarımız ihtiyacımız olduğunda karşılayacaklardı. Yüce Meclisimiz tarafından 3 kez takdirname tevdi edilen İstiklal Savaşı kahramanı Vecihi Hürkuş'un ürettiği uçakları uçurmasına sertifikasızlık gerekçesiyle engel olunmuş; üstüne üstlük, sertifika alabileceği bir kurumun olmadığı da bilahare deklare edilmişti. Devrim otomobili yolda bırakılmış, 60'larda başlayan uzay yarışı bizler için ancak filmlere konu olmuştu; o da Türk'ün uzayla macerası alayla alınarak. Oysa güneşin ve gök cisimlerinin hareketlerini ilk kez 9'uncu yüzyılda keşfeden Fergani, mevsimlerin oluşumunu 15'inci yüzyılda tespit eden Ali Kuşçu hep bizim medeniyetimizdendi, bizdendi ama bu ülkede ne bir uydu yapılabilmiş ne de bir insanlı uzay misyonu gündeme gelebilmişti. Sınırlarımızda petrol ve doğal gazın olmadığına milletçe inanmamız istenmişti. Dünyada 440'tan fazla nükleer santral varken bu ülkede nükleer santral projesi 70'lerden bu yana konuşulmuş ama projeye bir çivi bile çakılmamıştı. Sanayileşme tarihimiz akamete uğratılmış, hikâyeler tarihine dönüşmüştü âdeta. Bugün geriye dönüp baktığımızda "Keşke öyle olmasaydı." dediğimiz ne varsa son yirmi bir yılda yerine koymaya, oldurmaya, gerçeğe dönüştürmeye gayret ettik; "keşke"lerin yerini "iyi ki"lere bırakmasını sağladık. Sanayileşme tarihimizin seyrini değiştirmeyi Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde AK PARTİ iktidarlarıyla milletçe başardık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Askerî insansız hava aracı üretiminde dünyada lider; ticari araç, güneş paneli, beyaz eşya, çimento üretiminde Avrupa'da 1'inci; yirmi bir yıl içinde organize sanayi bölgesi sayısını 192'den 353'e çıkaran, OSB'lerde üretimde olan sanayi alanı sayısını 11 binden 58 bine, istihdamı 415 binden 2,5 milyona yükselten, çelik ihracatını 6 kat artırarak 24 milyar dolara, makine ihracatını 9,5 kat artırarak 23 milyar dolara, kimya ihracatını 10 kat artırarak 30 milyar dolara, otomotiv ihracatını 13 kat artırarak 32 milyar dolara yükselten bir Türk sanayisi inşa ettik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) İmalat sanayisi ihracatımızı 33 milyar dolardan 240 milyar dolar seviyesinin üzerine yükselttik.

Bütün bunları başarmanın yanında, tüm bu kazanımların kalıcı olmasını ve cumhuriyetimizin 2'nci asrını Türkiye Yüzyılı

yapmayı mümkün kılacak çok önemli bir iş daha yaptık; millî teknoloji hamlesini gerçekleştirdik. Kritik teknolojilerde tam bağımsızlık anlayışıyla, AR-GE ve inovasyon kabiliyetiyle teknoloji geliştirebilen bir sanayi ekosistemi kurduk. Bu hamlenin öncüsü elbette savunma sanayisi olacaktı. Zira savunmada tam bağımsızlık, terörle mücadele ve bu zor coğrafyada istiklal ve istikbalimiz için mutlak zorunluluktuk. İşte, bu anlayışla yürüttüğümüz çalışmalar devletler tarihi açısından kısa sayılabilecek bir dönemde, yirmi bir yılda bize asırlık kazanımlar getirdi. Bayraktar TB2, Akıncı, Bayraktar TB3, ANKA, AKSUNGUR ve KIZILELMA, Türk'ün çelik kanatları gökyüzüne bu milletin evlatlarıyla birlikte attığımız imzalar oldu. ATAĞ, GÖKBAY, HÜRKUŞ, HÜRJET, KAAN, KORAL, ŞİMŞEK, HİSAR, SİPER, MAM-L, MAM-T, ATMACA, SOM, GÖKDOĞAN, BOZDOĞAN, GÖKTÜRK, İMECE; demirden dağları eriten kahramanlık destanlarının yankısını taşıyan bu isimler Türk mühendislerinin, bilim insanlarının, teknisyenlerinin, müteşebbislerinin milletimize armağanı, Türkiye Yüzyılı'na açılan kapının anahtarı oldu. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Terörü vatan toprağımızdan kazıdık, güney sınırımızda terör koridoru haritalarını yırtıp attık. Gökyüzünde arziyendami ettiğimiz coğrafyalarda harp paradigmasını değiştirdik. Karabağ'da Azerbaycanlı kardeşlerimizle sırt sırta otuz yıllık işgali sonlandırdık. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) İftihar vesilemiz olan bu başarı hikâyeleriyle Türk gençliğine yeniden öz güven ve cesaret kazandırdık.

Sayın milletvekilleri, millî teknoloji hamlesi yolculuğumuzda AR-GE ve inovasyona her daim öncelik verdik. AR-GE harcamalarımız yirmi bir yılda yıllık 1,2 milyar dolardan 12 milyar dolara yükseldi. Millî gelirimizden AR-GE'ye ayırdığımız pay yüzde 0,49'dan yüzde 1,32'ye çıktı. Sağladığımız destek mekanizmalarıyla özel sektörümüz AR-GE kültürünü benimsedi, teknoloji ve inovasyon altyapımıza öncülük eder hâle geldi. Bu yıl, TÜBİTAK eliyle 180 üniversitenin ve 2.600 firmanın 7.500'den fazla projesine 5,1 milyar lira destek sağlıyoruz. 60 şehrimizde kurduğumuz 101 teknoparkımızda 9.951 girişimimizle teknoloji geliştirme yolculuğumuzu sürdürüyoruz. 1.623 AR-GE ve tasarım merkezine sahibiz. Kurduğumuz bu altyapının neticelerini görüyor, meyvelerini alıyoruz.

Bundan yirmi bir yıl önce yerli patent başvurularında dünyada 39'uncu iken bugün yerli patent başvurularında 12'nci, marka başvurularında 4'üncü, tasarım başvurularında 2'nci sıradayız. Bu ülkede bir yıl boyunca yapılan yerli patent başvurusu yirmi bir yıl önce ancak 414 iken yani günde ancak 1 patent başvurusu yapılıyor iken geçtiğimiz yıl bu sayı 9.009 oldu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Son yirmi bir yılda ülkemizde bilimsel yayınların sayısı 9.013'den 48.577'ye yükseldi. Sadece son beş yılda dünyada en fazla bilimsel yayın üreten ülkeler arasında 20'nci sıradan 16'ncı sıraya çıktık. Girişimcilik ekosistemimiz milyar dolar değerlemeyi aşan 7 Türk teknoloji girişimi çıkardı, bunların 6'sı AR-GE teşviklerimizle başarıya ulaştı. Son beş yılda verdiğimiz imalat sanayisi teşvik belgelerinin yüzde 44'ü orta yüksek ve yüksek teknoloji üretim alanlarında gerçekleşti. Yine, son beş yılda yüzde 66 artış gösteren yüksek teknoloji üretimimiz domino taşı etkisi oluşturarak önümüzdeki dönemlerde ihracatımıza önemli katkılar sunacak. Savunma sanayisi alanında yıllık 240 milyon dolardan 5,5 milyar dolara yükselen ihracatımız bunun en güzel örneğidir. Elbette, tam bağımsızlık ve kalkınma hedeflerimize erişmek adına bu başarıları savunma sanayisiyle sınırlı tutamayız ama savunma sanayisindeki başarı ve tecrübeden çok şey öğrendik, yeni bir endüstri politikasını bu öğretide temelinde inşa ettik.

Kamunun dahili ve etkin yönlendirmesinin yüksek teknoloji kabiliyetleri için anahtar olduğunu dünya şimdilerde daha çok konuşuyor belki ama biz bunu yirmi bir yılda başararak öğrendik. Bazı alanlarda başkaları bizden önde görünse de teknolojide paradigma değişimlerinin bize onların önüne geçme fırsatı sunduğunu gördük, tecrübe ettik. Sayın Cumhurbaşkanımızın ısrarı, iddiası ve güçlü liderliğiyle elde ettiğimiz bu başarıyı çok zor görülen bir alana yine kendisinin ortaya koyduğu iradeyle taşıdık. Yeni nesil elektrikli ve akıllı millî otomobilimiz Togg'u başarıyla yollara çıkardık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Altmış yıl öncesinin Devrim otomobili hayalini devrin otomobilini üretmekle gerçeğe dönüştürdük. Şimdi, Türkiye'nin bu hamleyi büyütmesinin, millî teknoloji hamlesine yeni başarı hikâyeleri eklemesinin tam vakti. Dünyada yaşanan dönüşümü, bir başka deyişle, zamanın ruhunu önceki seferlerde ıskalamış idik, şimdi ise dönüşüme liderlik etme fırsatına sahibiz.

272 bin kişilik AR-GE ordumuzla, milyon milyon gencimizin akın ettiği TEKNOFEST'lerden doğan, teknoparklarda büyüyen binlerce teknoloji girişimiyle, rekabet gücü yüksek sanayimizle vakit Türkiye vaktidir. Lider millî teknoloji girişimleri çıkaracak, kamu öncülüğünde etkin sanayi politikaları yürüteceğiz. 5G teknolojilerinden uçan akıllı mobilite sistemlerine, bataryadan çip teknolojilerine, güneş panellerinden rüzgâr türbinlerine, biyoteknoloji ilaçlardan yeni nesil uydu teknolojilerine, hızlı trenlere kadar birçok alanda büyük atılımlar gerçekleştireceğiz. Yüksek hızda gecikmesiz iletişim sağlayan 5G'ye geçerken yerli ve millî haberleşme altyapımızı inşa edeceğiz. Bu alanda tecrübe kazandık; Türkiye'nin dört bir yanında millî firmamız ULAK tarafından üretilen 2.700'e yakın 4.5G baz istasyonu haberleşme altyapısı sağlıyoruz. TÜBİTAK desteğiyle yerli ve millî 5G AR-GE projesini 20 şirketimizden oluşan kümelenme eliyle tamamladık.

Biliyoruz ki haberleşme altyapılarında yerlilik hem ekonomik değer hem stratejik güvenliğimiz açısından önemli bir mesele. Uçan akıllı mobiliteyle birlikte Türkiye için fırsat penceresi doğacak. Savunma sanayisinde insansız hava araçlarıyla elde ettiğimiz kazanımları bu alana taşıyarak dünyanın öncü ülkelerinden biri olacağız. Hem mobilite teknolojileri hem enerji santrallerinde depolama çözümleri açısından kritik öneme sahip batarya alanındaki yatırımlarımızı hızlandıracacağız. 35 gigavatsaat kapasite hedefiyle gerçekleşecek batarya üretim tesisi yatırımlarına teşvik verdik. Kayseri ve Ankara'da lityum iyon batarya üretim tesisleri açtık. Türkiye'nin otomobili Togg'un batarya modüllerinin üretimini ülkemizde gerçekleştiriyoruz. Batarya hücresinin üretimine ilişkin de hazırlıklarımızı sürdürüyoruz. Çevre dostu elektrikli araçların yaygınlaşmasını desteklemek için ülkemizin tüm şehirlerinde şarj istasyonları kurulmasını sağladık. 81 şehrimizde 11.502 halka açık şarj bağlantısına ulaştık. Elektrikli araç başına düşen hızlı şarj istasyonu sayısında Avrupa'da 1'inciyiz.

Savunma sanayimizde millî akıllı mühimmatların, fotodedektörlerinin ve millî radar sistemlerimizin çiplerini yerli olarak tasarlıyor ve üretiyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Kuracağımız yeni çip üretim tesisiyle otomotiv, beyaz eşya, savunma gibi sektörlerde kullanılan gelişmiş sensörlerin tasarım ve imalatını ülkemizde yapacağız.

Yerli ve millî güneş panellerimizle güneş enerjisinde dünyada söz sahibi olacağız. Avrupa'da 2030 yılına dek oluşacak 400 gigavat güneş paneli talebini karşılayabilecek bölgedeki tek ülke Türkiye'dir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 2035'e dek ülkemizde 53 gigavat kapasiteye çıkarmayı hedeflediğimiz güneş santrallerinde yerli üretim güneş panellerimizin kullanılmasını hedefliyoruz.

Rüzgâr türbini üretiminde de iddia sahibiyiz. Kule, kanat ve jeneratör üretiminde elde ettiğimiz kabiliyetler bizi Avrupa'da rüzgâr türbini bileşen üretiminde ilk 5 ülkeden 1'i kılıyor. Avrupa'da 2030'a dek oluşacak yaklaşık 300 gigavat rüzgâr türbini talebinden pay almayı ve ülkemizde 2035 yılına dek gerçekleşecek 15 gigavat rüzgâr türbini yatırımlarında yerli türbinlerimizin kullanılmasını sağlamayı amaçlıyoruz.

Ülkemizin küresel bir ilaç AR-GE ve üretim merkezine dönüşmesi, ilaç ve tıbbi cihazda rekabetçi bir konuma ulaşması için tüm imkânlarımızı seferber ediyoruz. Sağlıkta AR-GE ve inovasyon çalışmalarının yürütüleceği TÜBİTAK Aşı ve İlaç Geliştirme Kampüsünü hizmete aldık. Biyoteknolojik ilaç üretimine ilişkin 11 firmayı yatırım teşviklerimizle destekledik.

Uydu teknolojilerinde bugüne kadar elde ettiğimiz AR-GE kabiliyetimizi önümüzdeki dönemde hızla ticarileştireceğiz. Ülkemizin stratejik güvenliği için millî uydu markamızı oluşturacağız. Son yirmi bir yılda BİLSAT, RASAT, GÖKTÜRK uydularıyla

elde ettiğimiz gözlem uydusu üretim kabiliyetini metre altı çözünürlüklü millî görüntüleme uydumuz İMECE'yi üreterek ve bu yıl uzaya göndererek taçlandırdık. Elektro optik kamerasından elektrikli itki sistemine, yıldız izlerden tepki tekerine millî olarak tasarlayıp ürettiğimiz uydumuzla dünyanın herhangi bir yerinden hiçbir sınırlama olmadan görüntü alabiliyoruz. Üretimini tamamlamak üzere olduğumuz ilk millî haberleşme uydumuz TÜRKSAT 6A'yı önümüzdeki aylarda uzaya göndereceğiz. Böylelikle haberleşme uydusunu millî olarak üretebilen 10 ülkeden 1'i olacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Millî ana hat lokomotifimiz Eskişehir-5000'i raylara indirdik. Saatte 160 kilometre hız yapan millî elektrikli trenimizin raylardaki testleri başarıyla devam ediyor. Önümüzdeki yıllarda gerçekleştireceğimiz yüksek hızlı tren yatırımlarında da millî üretim kabiliyetlerimizi en etkin şekilde değerlendireceğiz.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığımızca yapımı tamamlanan İstanbul Havalimanı metro hattında TÜBİTAK ve ASELSAN tarafından geliştirilen millî sinyalizasyon sistemi kullanılıyor. Tam otonom, yüksek güvenli sistem sayesinde ülkemize 350 milyon avro katma değer sağladı. Dışa bağımlılığı bir alanda daha ortadan kaldırdık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AR-GE ve tasarım merkezlerimizdeki proje sayısı 87 bini aştı. 60 ilimize yayılmış teknoparklarımızda 9.951 firma teknoloji ve yenilik odaklı 69 binden fazla AR-GE projesine imza attı. Bu yılın ilk on bir ayında 308 bin ilave istihdam sağlayacak, yatırım tutarı 1 trilyon 84 milyar lira olan 14.153 yatırım için teşvik belgesi düzenledik. Önümüzdeki dönemde yatırım ve AR-GE teşviklerinde daha yönlendirici davranacağız. Büyük şirketlerle birlikte stratejik alanlarda teknoloji yol haritaları hazırlayarak katma değerli üretim altyapımızı güçlendireceğiz. Hızlı ve yaygın sanayileşme için organize sanayi bölgelerimizi ve endüstri bölgelerimizi geliştirmeye devam edeceğiz. Hazırladığımız Ulusal Sanayi Alanları Master Planı'yla üretim ve istihdam koridorları kuracağız. Sanayi alanlarımızı beş yılda 2 katına, on yılda ülkemiz yüz ölçümünün yüzde 1'ine çıkaracağız. Son bir yılda ilan ettiğimiz 13 yeni alan ile sayısı 42'ye ulaşan endüstri bölgelerimizde orta, yüksek ve yüksek teknolojlili stratejik yatırımları öncelikli olarak destekliyoruz. Avrupa birincisi olduğumuz ticari araçları Ford Kocaeli Endüstri Bölgesi'nde, stratejik petrokimya ürünlerini SOCAR İzmir Aliağa Endüstri Bölgesi'nde, ülkemiz tarım sektörünün ihtiyaç duyduğu gübreyi Gemlik Gübre, Bursa; Toros Tarım, Mersin ve ETİ Bakır, Mardin Endüstri Bölgelerinde üretiyoruz. Dünya lideri olduğumuz insansız hava araçlarını Baykar İstanbul Endüstri Bölgesi'nde geliştiriyoruz, ASELSAN, Konya Teknoloji Endüstri Bölgesi gibi yatırımlarla savunma sanayisi hamlemizi Anadolu'ya taşıyoruz. Dünya Bankası finansmanıyla yürüttüğümüz 300 milyon dolarlık Türkiye Sanayi Alanları Projesi'yle organize sanayi bölgelerimizde arıtma tesisleri, SCADA sistemleri, güneş enerjisi sistemleri gibi yeşil dönüşüm altyapılarına destek veriyoruz. Önümüzdeki dönemde yeşil dönüşüm önceliğimiz olmaya devam edecek. Demir çelik, alüminyum, çimento, kimyasallar, plastik ve gübre sektörlerinde ihracat gücümüzü korumaya yönelik hazırladığımız karbon emisyonu azaltma ve yeşil büyüme yol haritalarını uygulamaya yönelik finansman imkânlarını sanayicilerimize sağlayacağız. 2053 net sıfır emisyon hedefimiz doğrultusunda teşvik sistemimizde yeşil dönüşüm destek programını başlatacağız. 450 milyon dolar kaynakla başlattığımız Yeşil Sanayi Projesi'yle KOBİ'lerimiz öncelikli olmak üzere sanayicilerimizin yeşil inovasyon, yenilenebilir enerji, kaynak verimliliği gibi alanlarda AR-GE ve yatırım faaliyetlerini destekliyoruz. Katma değerli üretimi artıracak, cari açığı azaltacak projelere, AR-GE'den yatırıma desteklediğimiz Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı'na devam ediyoruz. Makine, mobilite, üretimde yapısal dönüşüm, sağlık ve kimya ile dijital dönüşüm alanlarında desteklediğimiz orta yüksek ve yüksek teknoloji odaklı 66 milyar lira yatırım tutarında 185 projeye cari açığın kapanmasına yılda 7 milyar dolar katkı sağlayacağız. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasıyla birlikte Yatırım Taahhütlü Avans Kredisi Programı'nı başlattık. Teknolojik ve stratejik yatırımlara odaklanan yıllık 100 milyar lira olmak üzere üç yılda 300 milyar lira limit tahsis edilmesi planlanan program yatırımcılarımızın uzun vadeli ve uygun koşullarda yatırım kredisine erişimini kolaylaştıracak, uluslararası rekabet gücümüzü artıracak, millî ekonomimizin yükselişini destekleyecek, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı olarak program kapsamında desteklenecek 1 milyar lira ve üzeri düzeyde yatırım projeleri için 284 üründen oluşan stratejik öncelikli ürün listesini ve 261 başlıkta teknoloji alanları listesini yayımladık.

Türkiye'nin gündeminden cari açık meselesini kalıcı olarak çıkarmakta kararlıyız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Dijital dönüşümü hızlandırıyor, dijital ekonomiyi büyütüyoruz. Sayılarını 14'e çıkaracağımız model fabrikalarımızla ve Dijital Dönüşüm Destek Programı'yla firmalarımızın rekabet gücünü yükselteceğiz.

Sayın milletvekilleri, teknolojik dönüşümün en kritik unsuru olduğunu söyleyebileceğimiz yapay zekâya dair karşı karşıya olduğumuz tabloyu şu ifadelerle özetlemek isterim: Yapay zekâ tek başına değil, kuantum hesaplama, biyoteknoloji gibi derin teknolojilerle iç içe geçiyor, böylelikle etkileri üssel olarak artıyor. Küresel ölçekte yapay zekâ geliştirme faaliyetleri toplumlara karşı doğrudan sorumluluk taşıyan devlet ya da akademi yapılarından daha çok, kâr maksimizasyonu amacı taşıyan şirketler tarafından yürütülüyor. Bazı ülkelerin yeni bir hegemonya yarışı olarak gördüğü bu alanda geliştiricileri, uygulayıcıları ve ürünleri sınırlandıran bir mutabakat çerçevesine küresel düzeyde yaklaştığımıza dair güçlü bir işaret maalesef orta yerde yok. O hâlde, bireysel ve toplumsal yaşamımız üzerindeki etkileri hızla artan bu alanda mutlaka etik bir çerçeve oluşturmalı ve millî kabiliyetlerimizi geliştirerek dünyaya örnek olabilmeliyiz. Bu amaçla kurduğumuz TÜBİTAK Yapay Zekâ Enstitümüz, kamu ve özel sektörün ihtiyaçlarına yönelik yapay zekâ uygulamaları geliştiren şirketleri ve araştırma gruplarını destekliyor. Yüksek başarımlı hesaplama ve veri depolama alanı sağlayan ulusal merkezizem TRUBA'da kapasitemizi 5 kat artıran 56 bin çekirdekli süper bilgisayar yakında devreye alacağız. 7,5 milyar avro bütçeli Dijital Avrupa Programı'na katıldık. Program kapsamında süper bilgisayarlara, yapay zekâ test deney tesislerine, açık veri alanlarına KOBİ'lerimiz ve araştırmacılarımız için erişim imkânı sağlayacağız.

Cumhuriyet tarihimize ilk kez bir Türk vatandaşımızı Alper Gezeravcı'yı Uluslararası Uzay İstasyonu'nda bilimsel deneyler gerçekleştirmek üzere 9 Ocak 2024 tarihinde uzaya göndereceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Muş Bilim ve Sanat Merkezinde öğrencilerimiz ve öğretmenlerimiz tarafından geliştirilen bir proje de Uluslararası Uzay İstasyonu'nda astronotumuzun gerçekleştireceği deneylerden biri olacak. Muş'u, Diyarbakır'ı, İstanbul'u, Trabzon'u, Edirne'yı, Muğla'yı ayırt etmeden tüm gençlerimizin hayallerini, projelerini, hedeflerini desteklemeye devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Millî Uzay Programı hedeflerimizden Ay misyonu kapsamında uzay aracının tasarım ve üretim çalışmalarını tamamlayarak bu görevde kullanılacak hibrit yakıtlı roket motorunu millî olarak geliştireceğiz.

Türk Standardları Enstitüsüyle yenilikçi teknolojilerde standardizasyon çalışmalarını odağımıza alacağız. İnşaatını büyük oranda tamamladığımız Ankara Kalite Kampüsü'müzde sanayicilerimizin test ve deney ihtiyaçlarını karşılayacak, ülkemizin küresel pazardaki rekabetçiliğini artıracaktır. KOBİ'leri ve girişimciliği güçlendirecek inovasyon dostu mevzuat düzenlemelerimize öncelik vereceğiz. Yılbaşından bu yana 97 bin KOBİ'ye 15,8 milyar lira destek sağladık.

Kıymetli milletvekilleri, KOSGEB'i biz kurmadık. KOSGEB 1990 yılında kuruldu fakat iktidarımız öncesi on iki yılda sadece 4 bin işletmeye, bugünkü değerlerle 585 milyon lira destek verdi. Bizim dönemimizde ise 1 milyon 267 bin KOBİ'mize 81 milyar lira destek olduk. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Her daim KOBİ'lerimizin, girişimcilerimizin yanında olduk. Girişimcilik ekosistemimizi küresel cazibe merkezi hâline getirmeyi amaçlayan TURCORN 100 Programı'nı başlattık. 2030 yılına kadar ülkemizden çıkaracağımız 100 bin teknoloji girişimi içinden 100 girişimin milyar dolar değerlemeyi aşmasını sağlayacağız. Başlattığımız Teknoloji ve İnovasyon Fonu gibi girişim sermayesi fonları eliyle 590 milyon lira yatırım yapılarak bir kaldıraç etkisi oluştu. Böylelikle 182 teknoloji girişimi 23 milyar lira sermaye kaynağına erişti. TÜBİTAK bireysel genç girişimci desteğimizle 2.293

teknoloji girişimi kuruldu. Dünyanın ilk çok uluslu ve 1 milyar avro büyüklüğüyle Avrupa'nın, en büyüklerin Teknoloji Girişim Sermayesi Fonu NATO İnovasyon Fonu'na ortak olduk. Ülkemizin en kıymetli hazinesi insan kaynağıımıza, Deneyaplar, TEKNOFEST'ler ve Sektör Kampüste Programı'yla yatırım yapmaya devam edeceğiz. Dünyada eşi benzeri olmayan teknoloji festivallerini Türkiye'de ger ekleşt r yoruz. Cumhuriyetimizin 100' nc  yılında milletimize İstanbul, Ankara ve İzmir'de 3 TEKNOFEST armağan ettik, 4,5 milyon ziyaretçiyle millî teknoloji hamlesi coşkusu yaşadık. (AK PART  sıralarından alkışlar)

TEKNOFEST'te biyoteknolojiden roketlere, yapay zek dan iklim teknolojilerine 44 teknoloji yarışmasına bu yıl 337 bin takımda 1 milyon gencimiz katıldı. İşte hep birlikte iftihar kaynağıımız olması gereken, Türkiye'yi geleceğe taşıyacak cumhuriyetimizin 2'nci asrında Türkiye Yüzyılı'nı inşa edecek TEKNOFEST kuşağı, işte Türk gençliği. (AK PART  ve MHP sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, bugüne kadar kalkınma ajanslarımızla 25.591 projeye 42 milyar, GAP, DAP, DOKAP ve KOP Bölge Kalkınma İdarelerimizle son on yılda 5.890 projeye 20 milyar lira kaynak aktardık.  alışan ve üreten Gençler Programı'yla hayata geçirdiğimiz projelerde üretim bu yıl başladı, 110 projenin tamamlanmasıyla 53 bin genç ve kadın emek imizin istihdamını hedefliyoruz.

Bazı milletvekillerimiz Doğu ve Güneydoğu Anadolu B lgelerimizdeki bazı illerimizin gelişmişlik sıralamalarından söz etti. Bakınız, söylenenlere sadece birkaç örnekle cevap vermek istiyorum. Batman'da 2007'de 7.720 kardeşimiz imalat sanayisinde çalışırken geçtiğimiz yıl bu sayı 5 misline yükseldi, 39.527 olarak gerçekleşti. Aynı dönemde, Mardin'de imalat sanayisi çalışan sayımız 14 kat artarak 2.220'den 32.788'e yükseldi. Bugün, Diyarbakır'ın OSB'lerinde 308 tesiste 21 bin emek imiz, şanlıurfa'nın OSB'lerinde 465 sanayi tesisinde 29 bin emek imiz istihdam ediliyor. Bizim için 85 milyonun her bir ferdi kıymetli ve birinci sınıf, bu vatan toprağıının her bir karışı kutsaldır. (AK PART  ve MHP sıralarından alkışlar)

Kalkınma ajanslarımızın odağıında yatırım, istihdam, üretim ve ihracat politikaları yer almaya devam edecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAşKAN – Buyurun.

SANAY  VE TEKNOLOJ  BAKAN  MEHMET FAT H KACIR (Devamla) –

Saygıdeğer milletvekilleri, tüm bunlarla beraber deprem bölgemizde sanayinin çarklarını yeniden döndürmek adına çalışmalarımızı sürdüreceğiz.

Deprem bölgemizdeki şehirlerimizin kimliğini, hafızasını, ekonomisini yeniden canlandıraca ız. Sanayi sitelerinin yerinde dönüşümü, yeni sanayi sitelerinin kurulması ve OSB'lerdeki altyapı ihtiyaçlarının karşılanması için 11 ilimizde yaklaşık 26 milyar lira tutarında 49 yatırım projesi sürdürüyoruz. Depremden yoğun olarak etkilenen sanayicilerimizin yatırımlarını en üst seviyedeki yatırım teşvikleriyle destekliyoruz. Dünya Bankası finansmanııyla 450 milyon dolar b t  li Deprem Sonrası KOB 'lerin Canlanması Projesi'ni KOSGEB eliyle yürütüyoruz; kasım ayında başlattı ımız programda bugüne dek 32 bin KOB 'mize destek olduk. Kalkınma ajanslarımız ve bölge kalkınma idarelerimiz eliyle afet illerimizde 133 projeye 1,31 milyar lira kaynak aktardık.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizi her alanda hedeflerimize ulaştıracak iradeye, kuvvete, yetkinliğe, azme ve heyecana sahibiz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAşKAN – Buyurun.

SANAY  VE TEKNOLOJ  BAKAN  MEHMET FAT H KACIR (Devamla) – ...fakat tarih bize şunu söylüyor: İ  çekişmelerle kaybedecek enerjimiz asla yok, boşa harcanacak bir dakikamız dahi yok. Ve ancak bir ve beraber olursak, bu hedeflere birlikte sarılır, birlikte sahip çıkar, siyaset yarışını bu istikamette bir rekabete d n şt r rsak başarı daha mümkün ve daha yakın olacak. Sorumlulu umuz ağır.

Bizler için yüksek teknoloji ancak insanlık yararına hizmet ettiği ölçüde kıymetlidir. Filistin topraklarında masumların, sivillerin, hastanelerin, okulların, kiliselerin, camilerin, kadınların, çocukların, bebeklerin üzerine ya dıran binlerce ton bomba, ahlaki bir zeminde yükselmeyen teknolojinin insanlığa ancak felaket getirece inin ispatıdır. İsrail'in teknolojik  st nl  ne dayanarak gerçekleştirdiği bu katliamla elde edeceği hiçbir şey, varacağı hiçbir yer yoktur, zulümle abat olunmaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAşKAN – Buyurun Sayın Bakan, toparlayın.

SANAY  VE TEKNOLOJ  BAKAN  MEHMET FAT H KACIR (Devamla) – Hangi teknolojik üstünlüğe sahip olunursa olunsun başkalarının acıları, gözyaşları, kucağıında bebeklerinin cesetlerini taşıyan annelerin hi kırıkları üzerine bir medeniyet inşa edilmez, edilemez. (AK PART  ve MHP sıralarından alkışlar)  mit ediyorum ki Türkiye'miz bulunduğu coğrafyaya ve tüm dünyaya yeniden adalet ve merhamet getirecektir ve bu, gençlerimizin eliyle olacaktır. Bakanlık olarak, 85 milyonun her bir ferдинin Edirne'den Hakkâri'ye, Artvin'den Antalya'ya bu toprakların tüm çocuklarının aydınlık yarınları için çıktığımız bu yolculukta yüce Meclisimizdeki her bir milletvekilinin yanımızda olacağını  mit ediyor, Meclisimizin takdir edeceği b t  yi en etkin ve verimli şekilde kıymetlendirece imizi ifade etmek istiyorum.

Sizleri sevgi ve saygıyla selamlıyorum. (AK PART  ve MHP sıralarından alkışlar)

BAşKAN – şahışlar adına aleyhte Kilis Milletvekili Mustafa Demir. (MHP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA DEM R (Kilis) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2024 Yılı Merkezi Yönetim B t   Kanunu Teklifi üzerinde şahsım adına söz almış bulunuyorum. Gazi Meclisimizi ve ekranları başındaki yüce Türk milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlarken Saadet Partisi Genel Başkan Yardımcısı Kocaeli Milletvekili Hasan Bitmez'e Allah'tan rahmet, ailesine ve yakınlarına başsa lı ı diliyorum.

Cumhurbaşkanlığı h k met sistemine ge işimizin ardından hazırlanan 6'ncı b t   olan 2024 yılı b t  sini Milliyet   Hareket Partisi olarak tümüyle olumlu de erlendirdi imizi ifade etmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, Kilis sanayi ve ticaretin yanında, tarımsal ve hayvansal üretim alanlarında da varlık gösteren bir şehirdir. Kilis, tarımsal geçmişi bakımından bağcılık için önemli bir potansiyele sahiptir. Ülkemizdeki sayılı bağcılık merkezlerinden olan Kilis'te birçok  z m türü yetişmekle birlikte ilimizle özdeşleşen Kilis Karası ilimizin ekonomisinde önemli bir yer tutmaktadır. İlimizdeki  z m üreticilerinin üretim ve pazarlamada karşılaştıkları sorunların acil bir şekilde çözüme kavuşturulmasının uygun olacağını düşünmekteyiz. Kilis ilimizde  z m üretiminde yanında zeytin  reticili i de üst seviyededir. Bölgedeki asırık ağaçlardan elde edilen kendine has aroması, tadı ve ya lık türüyle Türkiye'nin önemli zeytin ve zeytinyağı üretim merkezlerinden olan Kilis'te bu sezon kuraklığa rağmen 20 ila 25 bin ton zeytin rekoltesi ve 6 ila 8 bin ton zeytinyağı üretimi beklenmektedir. Türkiye ve dünya pazarında rekabete uygun şekilde kaliteli olan, zeytin ve zeytinyağı üreticileri için gerekli adımlar atılmalı, desteklenmeye devam edilmelidir.

Değerli milletvekilleri, ülkemizin sınır kapıları içerisinde en önemli ve stratejik kapılardan bir tanesi olan Kilis Öncüpınar Gümrük Kapısı ilin ticari hayatında önemli bir canlılık sağlamaktadır. Gümrük kapılarındaki artan ticaret de göz önünde bulundurularak; sınır ticaretinin gerçek anlama ulaşabilmesi, ilimiz ve ülkemiz ekonomisine önemli katkı sağlayabilmesi, her 2

ülkenin yerel ürünlerinin karşılıklı alışverişinin yapılmasının artan işsizliğe de çözüm olacağı düşüncesiyle pasaportlu veya yaya idari izinle, günübirlik gelişlerin açılması yönünde Kilisli hemşehrilerimizden gelen yoğun taleplerin Bakanlığımızca ivedilikle değerlendirilmesinin uygun olacağını düşünmekteyiz.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Milliyetçi Hareket Partisi olarak devletimize güvenimiz tamdır. Bu sebeple, bilinmelidir ki Türk milletinin refahı için, Türk devletinin birliği ve dirliği için, binlerce yıllık tarihimizden feyzalanarak ahlaklı bir ticaret anlayışının korunması ve yaşatılması için atılan her türlü adımın yanındayız. Liderimiz Sayın Devlet Bahçeli Bey'in ifade ettikleri gibi çalışmanın erdemiyle, sevginin hikmetiyle, birliğin ve kardeşliğin direnciyle her türlü müşkülâtı aşabilir, her melaneti atabilir, her mihneti atlatabiliriz. Biz, kahramanlıklarla dolu bir geçmişin varisleriyiz, Türkiye Yüzyılı'nın büyük ve güçlü ekonomisini tesis etmek üzere varız.

Değerli milletvekilleri, 6 Şubatta meydana gelen Kilis ilimizle birlikte 11 ilimizi doğrudan etkileyen deprem felaketinin bıraktığı yaraları unutmamak gerektiğini düşünüyorum. 6 Şubat sabahı asrın felaketinde ve sonrasında bir an olsun bizleri yalnız bırakmayan Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a, Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli Beyefendi'ye ve Teşkilat İşlerinden Sorumlu Genel Başkan Yardımcımız Sayın Edip Semih Yalçın'a teşkilatlarımız ve hemşehrilerimiz adına şükranlarımı arz ediyorum. Ayrıca, asrın felaketinde hemşehrilerimizle birlikte çevre il ve ilçelerden gelen vatandaşlarımıza yüksek bir performansla kesintisiz sağlık hizmeti veren Prof. Dr. Alaeddin Yavaşca Devlet Hastanesi başhekim, doktor, hemşire, tüm sağlık ve hastane çalışanlarına teşekkür ediyorum. Teknolojik imkânları en üst seviyede olan -Kilisli hemşehrilerimize- bölgeye yüksek standartlı hizmet sunan Prof. Dr. Alaeddin Yavaşca Devlet Hastanemizin de eğitim ve araştırma hastanesi olmasını talep ediyorum.

Depremde hayatını kaybeden tüm vatandaşlarımıza Cenab-ı Allah'tan rahmet niyaz ediyor, 2024 yılı bütçemizin ülkemize, milletimize hayırlı olmasını diliyor, Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, dördüncü turdaki konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi soru-cevap işlemlerine geçiyoruz.

Sayın Aslan...

GEORGE ASLAN (Mardin) – Sorum Sayın Ticaret Bakanına: Yurt dışında yaşayan yurttaşlarımız bir zamanlar döviz makinesi gibi görünüyordu ancak bugün pek çok uygulama nedeniyle mağduriyet yaşamaktadırlar. Daha önce Türkiye'ye araçlarıyla gelip giderlerken bazen üç ayda bir, bazen de altı ayda bir giriş, çıkış yapıyorlardı ancak son uygulamadan sonra, getirdikleri arabalarını burada iki yıl kullandıktan sonra aynı arabayı yurt dışına götürüp orada altı ay kalma koşuluyla o arabayla tekrar Türkiye'ye dönebiliyorlar; bu uygulamayı kaldırmayı ya da değiştirmeyi düşünüyor musunuz?

İkinci sorum da Sayın Sanayi ve Teknoloji Bakanına: Mardin'in Derik ilçesinde "xılxali" adıyla ünlü zeytin ve zeytinyağının patent başvurusu isminde bulunan "x" harfinden dolayı kabul edilmemektedir; bunun kabulü için bir çalışmanız olacak mı?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Bektaş...

BARIŞ BEKTAŞ (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AKP iktidarının algılar ile olguların yerini değiştirmekteki maharetini hepimiz biliyoruz. Yalnız bugün buna iktidarlarından önce traktör üretilmediğine dair trajikomik bir iddiayı eklediler. Grup Başkan Vekilimiz Sayın Gökhan Günaydın 1955'te ilk traktör fabrikasının kurulduğunu söyledi ama ben de Konya Milletvekili olarak Konya'da üretim yapmakta olan TUMOSAN'ın 1975'te kurulduğunu ve 1984'te seri bir şekilde traktör üretimine başladığını Meclisimize hatırlatmak istiyorum. Halkımız için kullandığınız algıları Mecliste tekrar etmemeniz dileğiyle.

İsrail'in Filistin üzerinde uyguladığı soykırım niteliğindeki saldırı hepimizin malumu; bu vesileyle, ben de İsrail'i bir kez daha kınıyorum. Devletimiz, yetkililerimiz ve Hükümetimiz de bu kınamayı yaptı ancak ticaretin son sürat devam ettiğine dair kamuoyunda bir iddia var. Sayın Bakandan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Şanlıtürk...

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) – Sayın Başkanım, Ordu ilimiz teşvikte 5'inci bölgede olup organize sanayi bölgesine yatırım yapıldığı zaman Sosyal Güvenlik Kurumunun sadece işveren desteğinden faydalanmaktadır. Bu durum, özellikle bölgemize tekstil sektöründe yatırım yapan işverenlerimiz için sıkıntı yaratmaktadır. İlimizin teşvikte 6'ncı bölgedeki diğer iller gibi SGK'nin hem işçi hem de işveren desteği indiriminden faydalanmasını talep ediyoruz. Bu olduğu takdirde bölgemize yatırım gelmesi, istihdamın artırılması konusunda önemli bir fayda sağlanacaktır.

Yine, Fatsa Organize Sanayi Bölgemiz için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızdan kamulaştırma davalarına istinaden kredi talebimiz olmuştu. Kredi talebimizin ivedi şekilde sonuçlandırılması organize sanayi bölgesinin gelişimi adına önem arz etmektedir; Sayın Bakanımızdan bu konuda destek talep ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Karatutlu...

İRFAN KARATUTLU (Kahramanmaraş) – Sorum Ticaret Bakanına: 2015 yılında Kahramanmaraş Tekstil İhtisas Organize Sanayi Bölgesi kuruldu, 2023 yılında bu bölge sanayi bölgesi olarak ilan edildi. Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası yönetimindeki küçük bir grup bu bölgedeki binlerce dönüm araziye adaletsiz bir şekilde kendi yandaşlarına dağıttılar. Bunun dışında, bu dağıtılan yüzlerce dönüm arazi, 1 liraya alınan arazi 10 katı fiyatına başkalarına satıldı. Ticaret Bakanı yasal yetkileriyle Kahramanmaraş Ticaret Odasının bu bölgedeki suistimallerini incelemeyi düşünüyor mu?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Baykan...

MEHMET BAYKAN (Konya) – Sayın Ticaret Bakanım, tüketiciyi korumaya yönelik atılan adımlar için teşekkür ediyoruz. Sizden iletişim alanında da tüketiciyi koruyacak adımlar atmanızı bekliyoruz. Niye mi? Biraz önce Grup Başkan Vekillerimiz arasında tartışma yaşandı; motor, uçak, silah fabrikalarının 1950'den sonra kapandığı söylendi.

Şakir Zümre Türk Sanayi Harbiye ve Medeniyet Fabrikası, 1944 yılına kadar savunma sanayisine hizmet ettikten sonra ABD'nin yaptığı Marshall yardımları neticesinde üretim sahasını değiştirerek döküm, madenî eşya, ziraat aletleri üretimine başladı. "Truman Yardım Kanunu'nı imza etti." Cumhuriyet Gazetesi, 23 Mayıs 1947. Burada söylenen yalan, Marshall yardımını ilk olarak Adnan Menderes iktidarı sırasında yani 50'den sonra aldığımızdır. 50'den sonra alınmaya devam edilmiştir ama Türkiye'yi ABD'nin sömürgesi hâline 1948 yılında iktidarda olan parti, Cumhuriyet Halk Partisi koymuştur. 60 yılında, darbeden birkaç ay önce İsmet İnönü Meclis kürsüsündeki son konuşmasında... (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Arslan...

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) – Sorum Ticaret Bakanımıza: Son yıllarda birbirine yakın olarak açılan AVM'ler zinciri küçük esnafı da bitirmiş durumda. Rekabet gücü kalmayan küçük esnaf, kira, elektrik, doğal gaz, su ve sosyal güvenlik gibi en temel

ödemeleri bile yapamayacak duruma geldi. Küçük esnafın ayakta kalması ve rekabet edebilmesi için Bakanlığınızca yürütülen bir çalışma var mıdır? Bununla birlikte, ülkemizde son bir yıldır özellikle hizmet sektöründe gıda terörü yaşanıyor. 3 kişilik bir aile bile bir restorana, kafeye girmeye cesaret edemiyor. Gıda terörüne karşı tüketicilerin korunması için herhangi bir tedbir aldınız mı?

Teşekkür ederim. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Beyaz...

ERSİN BEYAZ (İstanbul) – Sayın Ticaret Bakanımıza soruyorum: Çin ekonomisi ve ticaret hacmi tüm dünyayı etkileyen bir büyüklüktedir. Ülkemiz de Çin'den birçok alanda ithalat yapmakta ve Çin'den ürün almaktadır. Dış ticaret açığımızın büyük bir kısmını Çin'le yaptığımız ithalat oluşturmaktadır. İthalat açığını düşürmek amacıyla iç piyasa koşullarının iyileştirilmesi için çalışmalarınız var mıdır?

Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Birliği ülkelerinde Çin'de Uygur Türk'ü soydaşlarımızın zorla çalıştırıldığı maden ve fabrikalardan getirilen ürünlere yasak getirildiği haberlere yansımıştır. Soydaşlarımızın zulüm ve baskı gördüğü bölgelerden gelen ürünlere buna benzer bir yasak getirmeyi düşünüyor musunuz? Uygur Türklerinin çalıştıkları firmalardan ithalat yapan Türk firmalar hangileridir? Bu firmaların yıllık ithalat ticaret hacmi ne kadardır? (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Ersever...

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sorum Sanayi ve Teknoloji Bakanına: Bakanlığınızın 2022 yılında yaptığı "İlçelerin Sosyoekonomik Gelişmişlik Sıralaması" çalışmasına göre Ankara Çamlıdere 654, Haymana 695, Bala ilçemiz ise 725'inci sırada yer almaktadır. Ankara'nın dış ilçeleri için benzeri bir durum söz konusudur. Bu tabloyu değiştirmek için hangi önlemleri almayı düşünüyorsunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Pala...

KAYIHAN PALA (Bursa) – Sorum Ticaret Bakanına: Sayın Bakan, dün Dünya Sağlık Örgütü çok önemli bir bildiri yayınladı; elektronik sigaraların sağlığa olumsuz etkileri konusundaki endişe verici kanıtları ortaya koydu ve hükümetleri bu konuda önlem almaya çağırdı. 34 ülke elektronik sigara satışını yasakladı. Türkiye'de ruhsatlandırılan bir ürün olmamasına rağmen burada gördüğünüz gibi kolaylıkla, özellikle internet üzerinden bu ürünlere erişilebiliyor. Acaba Bakanlığınızın özellikle gençleri ve çocukları korumak için bu konuda nasıl bir önlem aldığını bizimle paylaşır mısınız?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Aksu...

ERSAN AKSU (Samsun) – Sanayi ve Teknoloji Bakanımıza: Kuzeyin merkezi Samsun'da Tekkeköy Yeni OSB, Havza OSB, Terme ve Vezirköprü Karma OSB, Kavak, Alaçam OSB'leri ile Yakakent Su Ürünleri İşleme İhtisas OSB'nin kuruluşu ve mevcutlarının genişletilmesi, Bakanlığınızca hızlıca yürütülmesi noktasında gayret ve destekleriniz nedeniyle teşekkür ediyorum. Terme Karma Organize Sanayi Bölgesi'nin kuruluş protokolü hazırlanmış ve tüzel kişilik kazanması için onaylarınıza sunulmuştur Sayın Bakanım. Yakakent Su Ürünleri İşleme İhtisas OSB'nin kamu yararı kararı alınması konusunda ve Vezirköprü Karma OSB'nin imar planının onaylanması konusunda desteklerinizi bekliyorum, Bakanlıklarımızın bütçelerinin hayırlara vesile olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Tanhan...

KAMURAN TANHAN (Mardin) – Ticaret Bakanına... Sayın Ticaret Bakanı, Mardin ili Nusaybin ilçesi ve Şenyurt beldeleri ile Urfa'nın kapalı bulunan Akçakale ve Ceylânınar Sınır Kapıları'nı ticarete ve insani yardıma açmayı düşünüyor musunuz? Bir de konuşmanızda Ceylânınar Sınır Kapısı'nın tadilatla olduğunu söylediniz ama 28/8/2020 tarihinde Urfa Valisinin yaptığı açıklamaya göre hizmete açıldığı tespit edilmiştir, bu bir. İkincisi de Nusaybin'de yapılması düşünülen karma sanayi bölgesinin onaylanmasını ne zaman düşünüyorsunuz?

BAŞKAN – Sayın Aydemir...

ZEHRANUR AYDEMİR (Ankara) – Değerli milletvekilleri, ülkemiz son yıllarda savunma sanayi alanındaki atılımlarla ilklere imza atıyor. ALTAY tankı, TCG ANADOLU, GÖKBAY, HÜRJET, KAAN ve daha niceleriyle artık uzayda, havada, karada, her alanda söz sahibi ve güçlü bir ülkeyiz. Kralların kralı KAAN şimdi 27 Aralıkta ilk uçuşuna hazırlanıyor o gün bütün gözler gökyüzünde olacak. Beşinci nesil çok rollü savaş uçağı olan KAAN yüksek hayatta kalma kabiliyetine sahip, güçlü ve atik bir ürünümüz. 2028 yılında TSK'nin envanterine girmesi hedeflenen uçağımızın ordumuzun gücüne güç katacağına inanıyorum. Sayın Bakanım, seri üretime kadar 7-8 tane prototip inşa edileceğini ve yıl sonunda ikinci prototipin tamamlanacağını biliyoruz. Peki, 2028 yılında Türkiye olarak bir ayda kaç tane KAAN üretmiş olacağız? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Çan...

MURAT ÇAN (Samsun) – Sayın Ticaret Bakanına soruyorum: Esnafa söz verdiniz, sözünüzü tutmadınız. "Küçük esnafın emeklilik için 9000 dolar prim ödeme şartını 7200'e indireceğiz." diye meydanlara hayal sattınız, kapı kapı dolaşıp esnafı kandırdınız. Şimdi o esnafın yüzüne bakmıyorsunuz, o esnafın kapısını yine biz çalışıyoruz ve şimdi bize soruyorlar "Ne oldu bizim 7200 işi?" diyorlar. Üç maddelik kanun teklifini hazırlamak, Meclisten geçirmek çok mu zor? Hazırda verilmiş teklifler var, onları dahi gündeme aldırmadınız. Seçimden bu yana Meclise üç ayrı çuval yasa getirdiniz, onların içine bile koymadınız; siz esnafın yüzüne bakmıyorsunuz. O yüzden, esnafımız adına şimdi size soruyorum: Bu esnaf size ne etti?

BAŞKAN – Sayın Paker...

BÜŞRA PAKER (İstanbul) – Türkiye'nin gururu uzay yolcumuz Alper Gezeravcı'dan dün merakla beklediğimiz sevindirici haber geldi, Türkiye'nin insanlı ilk uzay misyonunun gerçekleşeceği tarihi 9 Ocak 2024 olarak açıkladı. Aynı açıklamada misyon arması da tanıtılan uzay yolcumuz, sekiz köşeli Selçuklu yıldızının tam orta yerinde ay yıldızlı Türk Bayrağı, 16 Türk devletini temsil eden yıldızlar, cumhuriyetin 100'üncü yılının sayısal simgesi ve dünya üzerinde turkuaz renkli Türkiye haritasıyla bizleri uzayda temsil için yola çıkmaya hazırlandığını paylaştı.

Omzunda misyon arması, kalbinde Türkiye sevdasıyla uluslararası uzay istasyonunda on dört gün kalacak; mikro yer çekimi, biyoloji, tıp, malzeme bilimi, üretim teknolojileri ve genetik gibi alanlarda on üç farklı bilimsel deneye imza atacak cumhuriyet tarihimizin ilk insanlı uzay misyonunun fırlatılma günü olan 9 Ocak için milletimiz, özellikle bugünü heyecanla bekleyen gençlerimiz için planlamış olduğunuz bir etkinlik takviminiz bulunmakta mıdır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Fırat...

CELAL FIRAT (İstanbul) – 2 Bakana sorum olacak Sayın Başkan.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı son bir yıl içerisinde Türkiye çapında periyodik asansör kontrolü yapmayan kaç firmaya ne kadar ceza uygulamıştır?

Yine, aynı anlamda ekonomik zorluklar ve çeşitli sektörel etkinlikler nedeniyle esnaflarımız dükkânlarına kilit vurarak iflas ediyor. 2023 yılının ilk yarısında Türkiye genelinde yaklaşık 70 bin esnafın iş yerlerini kapattığı belirtiliyor; bu sorunun çözümü için bir politikanız var mı?

Üçüncü sorum da Avrupa Birliği benzinli ve dizel otomobil satışlarını 2035'ten itibaren yasaklıyor. Türkiye bu yasağı ne zaman uygulamayı düşünüyor veya planlıyor?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Güneş...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Birinci sorum Sanayi ve Teknoloji Bakanımıza: Sera gazları emisyonlarını azaltmak için son zamanlarda elektrikli araçlar hızla yaygınlaşmış, ülkemizde de yerli ve millî aracımız olan Togg araçları üretilmeye başlanmıştır. Elektrikli araçların en önemli parçası olan akülerin ülkemizde üretilmesi için ne gibi tedbirler alıyoruz?

İkinci sorum Ticaret Bakanlığımıza: Elektrikli araçlarda özellikle maliyetler Çin'de daha ucuz olduğu için son zamanlarda hızlı bir şekilde Çin'den elektrikli araç ithalatı yapılmaktadır; yerli ve millî sanayimizi korumak için ne gibi tedbirler alıyoruz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Güner...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ticaret Bakanına soruyorum: Dahilde işleme rejimi kapsamında ülkemize 2023 yılında hangi ürünler ithal edilmiştir? İşlendikten sonra ne kadarı ihraç edilmiştir? İhraç edilen ürünlerden ne kadarının mamul ürün olarak ülkemize tekrar ithalatı sağlanmıştır? Yurt dışından 2023 yılında ithal edilen buğdayın dahilde işleme rejimi kapsamında işlenip ne kadarı una çevrilmiş ve ne kadarı yurt dışına ihraç edilmiştir? İhraç edilen undan yurt dışında işlenerek ülkemize unlu mamul, makarna ve benzeri biçimde ithal edilen ürün var mıdır, miktarı nedir? Yurt dışından 2023 yılında ithal edilen buğday, arpa, mercimek, kuru fasulye, ham ayçiçeği yağı, mısır, pamuk, soya ürünleri ne kadardır, hangi ülkelerden ithal edilmiştir? Ülkemizdeki 21 üründe arz açığı vardır, bu ürünlerin ülkemize 2023 yılında ne kadar ithalatı yapılmıştır?

BAŞKAN - Sayın Fendoğlu...

MEHMET CELAL FENDOĞLU (Malatya) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Sanayi Bakanım, bakan olarak atanıp göreve başladığınızda diğer bakanlarımız gibi ilk ziyaretinizi Malatya'ya yaptığınız için hemşehrilerimizin adına canı gönülden teşekkür ederim.

Doğanşehir, Akçadağ ve Kuluncak ilçe merkezlerinde deprem sonrası birçok dükkân ağır hasar alarak yıkılmıştır. Hâlihazırda buralardaki esnafımız konteynerlerde dükkânlarını işletmektedir. Sanayi esnafımız ve diğer esnafımızın dükkânlarının yapımı için Malatya ziyaretinizde bizlere bu talepleri iletmış ve Bakanlığımızdan destek vereceğinizi belirtmişsiniz. Esnafımızın dükkânlarında ticaretine devam etmesi için Sanayi Bakanlığımız tarafından Doğanşehir ve Akçadağ'a ilaveten dükkânlar ile Kuluncak Belediyemiz tarafından hazırlanan dükkân projesinin 2024 yılı yatırım planlamasını hemşehrilerimizin adına sizlerden talep ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Şimdi soruları cevaplamak üzere sözü Sayın Bakanlara veriyorum.

Süreniz on beş dakika Sayın Bakan.

TİCARET BAKANI ÖMER BOLAT - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, bize gelen sorulardan... Şöyle: Yurt dışı Türklerin araç konusuyla alakalı olarak çalışmalarımız devam ediyor, önümüzdeki yılın başlarında bunu ilan edeceğiz, gerekli hukuki düzenlemeyi yapacağız. Verdiğimiz bütün sözlerin arkasındayız. Seçimde aile ve gençlik bankası kurma ve diğer, asgari ücret -temmuz ayındaki- birçok şeyleri yerine getirdik, sözlerimizi; bunu da mutlaka yurt dışı Türkler için yapacağız.

İsrail konusunda sorulan soruya konuşmamda cevap vermiştim detaylı bir şekilde.

Bunun yanında, tüketiciyi koruma noktasında elimizdeki enstrümanlar olarak Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğü çalışmalarımız var, tedbirlerimiz var; denetmenlerimiz piyasayı, firmaları denetliyorlar. Bunun yanında fahiş fiyat denetimi, zararlı ürünler, tehlikeli ürünler denetimi yani ürün güvenliği denetimi, stokçulukla alakalı denetimler; bütün bu çalışmalar vatandaşlarımıza yönelik olarak, onları korumak amacıyla, tüketiciyi korumak amacıyla yapılıyor. Onlarla ilgili rakamları da verdim; bu yıl ilk on bir ayda 100 binlerin üzerindeki denetimlerde Bakanlık müfettişlerinin kestiği -1,3 milyar lira- cezalar vardı. Rekabet Kurulunun kestiği cezalar da 2,3 milyar liranın üzerinde.

AVM'ler noktasında... AVM'lerin açılması büyük ölçüde durdu. 450 civarında bir AVM... Bunların da çoğu son zamanlarda finansman sıkıntısı nedeniyle borç aldıkları bankalara devredilen AVM'ler oldu, 70 kadar. Ama biz küçük esnafımızı, 850 bin esnafımızı gerek gelir vergisinden muaf tutarak gerekse piyasa finansman maliyetlerinin neredeyse üçte 1'inin altında maliyetlerle destekleyerek Halk Bankası üzerinden ve TESKOMB (Türkiye Esnaf Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Birliği) üzerinden desteklemeye devam ediyoruz ve esnafımızın bu finansman desteğini geri ödeme oranı yüzde 99'un üzerinde değerli milletvekilleri. Hizmet sektöründeki kuruluşları da denetleme faaliyetlerimiz vardır. O konuda sadece mal üreten kuruluşlar değil, hizmet üreten kuruluşları da hariç bırakıyoruz.

Çin'le ticaret konusu evet, gerçekten önemli bir konu. Gerek ABD gerek Avrupa Birliği gerek diğer ülkeler ve bizim de Çin'le ticarete çok ciddi bir ticaret açığımız var, dış ticaret açığımız var. Bu noktada dampingli olduğunu tespit ettiğimiz, şikâyet edilen bütün başvuruları dikkate alıyoruz, incelemelerimizi yapıyoruz. Menşe saptırması yapan ürünler varsa mal ithal edilmiş olsa bile gittiği yerde denetlemeler, incelemeler yapıp o noktada da el konulma işlemleri yapılıyor. Bu noktada dürüst, haklı, dengeli ve eşit ticaret arayışı içindeyiz. Çinli yetkililerle, Çin Hükûmeti yetkilileriyle bu noktada her kademedeki görüşmeler sürdürülüyor. Türk ürünlerinin Çin pazarında daha fazla satışı noktasında da bizim kendi desteklerimiz bulunmakta.

Elektronik sigara satışı noktasında Türkiye'de de bu konuda kesin bir yasaklama var. Başta Cumhurbaşkanımız ve Hükûmetimiz olmak üzere elektronik sigaraların satışının serbest bırakılmasına kesin olarak karşıyız, bunu asla onaylamadık. Yakalamalar noktasında da gümrüklerimizde gümrük muhafaza ve kaçakçılık görevlerimiz ciddi yakalamalar yapıyorlar. Son bir ay içinde 256 bin ünite elektronik sigara yakalandı, ondan bir hafta sonra da 125 bin elektronik sigara yakalandı, daha küçük ebatlarda da var ama bu saydığım büyük yakalamaları kamuoyuyla sürekli paylaşıyoruz.

"Ceylânpınar Kapısı kapalı." demedim, "Şanlıurfa'daki Ceylânpınar Gümrük Kapısı çalışıyor, modernizasyon çalışmaları devam ediyor." dedim. Önümüzdeki yılın, 2024'ün ilk yarısı içinde tamamlayıp modernize edilmiş, otomatize edilmiş kapıyı açacağız. Aynı şekilde Ağrı Gürbulak Kapımız da işleme devam ediyor ama ikinci defa, yeniden modernizasyon çalışması da bütün hızıyla devam ediyor, 2024 başlarında onu da yeniden hizmete alacağız.

Esnafımıza bütün sözlerimizi tuttuk, bugüne kadar esnafımıza söz verip de yapmadığımız hiçbir şey yok. Bu 7200 iş günü konusu da Hükûmetimizin vaatleri arasındadır. En kısa sürede, 2024 yılı çalışmaları içinde, Hükûmet programı içinde bunlar mutlaka ele alınıp gerçekleştirilecektir. Esnaf sayımız 2 milyon 200 bindir arkadaşlar; işletme, ticari şirket sayısı 2 milyon 350 bin, toplam 4 milyon 550 bin üretim ve ticaretle, ihracatla iştigal eden firmalarımız var. Hepsi bizim için kıymetlidir, hiçbirini kaybetmek istemiyoruz. Biraz önce konuşmamda rakamları vermiştim, kapanan işletmeler olabiliyor ama onun en az 3 katı da yeni işletmeler açılıyor.

DİR kapsamında, dâhilde işleme rejimi konusunda şunu söyleyebilirim: İhracatımızın yüzde 41'i dâhilde işleme rejimiyle

getirilen ürünlerin işlenmesi ve katma değer üretilip yeniden ihraç edilmesiyle oluşuyor ama ürünler noktasında size yazılı olarak cevabımızı vereceğiz.

Habur Gümrük Kapısı'yla ilgili bir milletvekilimizin sözleri vardı. Bu noktada şunu söyleyelim: Gümrük kapımız 7/24 esasına göre çalışıyor. Gümrük kapımızda bir günde 4 bin büyük araç giriş çıkış yapıyor, bin yolcu aracı giriş çıkış yapıyor ve 10 bin yolcunun girişi çıkışı yapılıyor, her gün 10 bin.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – O sıradakiler ne oluyor?

TİCARET BAKANI ÖMER BOLAT – Bu nedenle personel sayımızı orada son iki yılda yüzde 33 artırdık. 24 olan peron sayısını 32'ye çıkardık. Ancak gümrük kapılarının işleyişi sadece bizimle alakalı değil, karşı tarafın da aynı şekilde çalışması lazım, aynı modernize hizmetleri vermesi lazım. Aynı şekilde, çok sayıda personel koyup bizim yaptığımız hizmetlerin bir mütakabiliyetini onlar da yapmalı ki bizden çıkan yolcu orada da beklemeden devam edebilsin, bekleyişler oluyor ama bu şekilde karşı ülkelerle bunu gidermeye de çalışıyoruz.

Çok teşekkür ediyorum.

Diğer sorulara yazılı olarak cevap vereceğiz.

Sağ olun.

Bütçemiz inşallah hayırlı olur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR – Saygıdeğer milletvekilleri, öncelikle, ben de gün boyunca yürüttüğünüz oldukça gayretli çalışmalar için ve bize sunduğunuz katkılar için teşekkür ediyorum.

Ordu milletvekilimiz yatırım teşvikleriyle ilgili Ordu'nun daha üst düzeyde teşvik alması yönünde bir talep ifade ettiler. Tabii, yatırım teşviklerinde bölge çalışmaları Sosyoekonomik Gelişmişlik Endeksi'ne göre yapılıyor. Bizim burada illerin bölgeler arası yerini, konumunu değiştirmek gibi yaklaşımımız olamaz. Ancak önümüzdeki dönemde şöyle bir program başlatacağız: Bir bölgesel kalkınma hamlesi programı. Biz, şu an kalkınma ajanslarımızla özellikle her bir bölgenin katma değere dönüşmesi daha yüksek potansiyel taşıyan ürünlere ilişkin yatırımları planladık, bunların ön fizibilitelerini gerçekleştirdik ve bu yatırımları ilgili bölgelerde gerçekleştirecek sanayicilerimize, yatırımcılarımıza ileri düzeyde teşvikler vereceğiz. Bundan da hem Ordu hem Fatsa hem ümit ediyorum pek çok bölgemiz çok daha etkin şekilde yararlanacak. Bu program aynı zamanda yine bir diğer sayın milletvekilimizin ifade ettiği, Ankara gibi en gelişmiş şehirlerimizin biraz daha merkeze uzak ilçelerinin de kalkınma yolculuğuna hız kazandırıyor olacak.

Samsun milletvekilimiz ifade ettiler; son dönemde gerek Terme Karma OSB gerek Yakakent gerek Vezirköprü OSB süreçleriyle ilgili çok hızlı hareket ettik. İnşallah önümüzdeki dönemde Vezirköprü'nün imar planını hızlıca onaylıyor olacağız.

Tabii, benim için en güzel sorulardan biri "2028'de kaç KAAAN üreteceğiz?" sorusuydu. TUSAŞ bununla ilgili bir açıklama yaptı. Hedef, 2028'de inşallah 20 KAAAN'ı üretebiliyor hâle gelmek. Tabii, KAAAN 5'inci nesil bir savaş uçağı olarak Türkiye'ye gerçekten stratejik bir kabiliyet kazandıracak. Bizim bir düsturumuz var biliyorsunuz tarihten bu yana gelen "Hazır ol cenge, istiyorsan sulhusalah." diyoruz. Dolayısıyla milletimizin, devletimizin stratejik anlamda kuvvetli olmasını o anlamda çok önemli görüyoruz.

9 Ocak tarihinde ilk Türk uzay yolcumuzun gerçekleştireceği uzay yolculuğuna ilişkin etkinliklerimiz elbette olacak. Sadece şu kadarlık bir ipucu vereyim, belki Meclisimizin saygıdeğer milletvekillerinden 80'li yıllarda Muhammed Ali'nin boks maçlarını izlemek için gece yarısı kalkıp televizyon başına geçmiş olanlar vardır. Şimdi, muhtemelen benzer bir tecrübeyi de Türkiye'nin ilk astronotunun yolculuğunu inşallah izlemek için, ay yıldızlı bayrağımızın uzaya yükselişini izlemek için yaşayacağız. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Bu asansörlerin periyodik kontrol meselesi, periyodik muayene meselesi ve denetim meselesi sıklıkla soruluyor.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – Öğrenciler sürekli öldüğü için olabilir mi acaba?

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR – Yazılı gelen sorulara da mümkün olduğunca cevap vermeye gayret ediyoruz. Öncelikle şunu ifade edeyim: Bakanlık olarak bu işi çok sıkı tutuyoruz, geçtiğimiz yıl periyodik muayene yapan A tipi muayene kuruluşlarına 2.871 denetim gerçekleştirdik, 155 firmaya ceza kestik. Dolayısıyla denetimlerde bulduğumuz hiçbir olumsuz bulguyu es geçmemeye gayret ediyoruz. Yine, sıklıkla ifade edilen bir şey, mimar, mühendis odalarının bu işi yapmadığı zannediliyor. Halbuki Türkiye'de şu anda A tipi muayene kuruluşlarından ülke saatinde en yaygın hizmet gören 2 kurum Türk Mimar ve Mühendis Odaları Birliği ve TSE'dir. Dolayısıyla hâlen onların da geniş çapta bu hizmeti görmeye devam ettiğini ifade etmek istiyorum. Bütün bu süreçler Avrupa Birliği standartlarında gerçekleştirilmektedir.

Ve şimdi, yılbaşından önce bir uygulamayı daha devreye alıyoruz. Her birimiz, tüm vatandaşlarımız, kullandığımız asansörlerdeki karekodlarını mobil telefonlarımız aracılığıyla okutarak bütün periyodik muayene ve bakım bilgilerine erişme imkânına sahip olacağız. Bu anlamda, hâlihazırda Bakanlık olarak izlediğimiz süreci tüm vatandaşlarımızın, 85 milyonun erişimine açmak adına da bir şeffaflık adımı daha atmış olacağız.

Batarya üretimi otomotiv endüstrimiz için çok kritik -konuşmamda da ifade etmiştim- enerji santrallerinde depolama çözümleri için de çok kritik. Şimdiye dek 35 gigavatsaat kapasiteli yatırımlara ilişkin yatırım teşvik belgesi düzenledik. Önümüzdeki dönemde inşallah ilave yatırımlara devam edeceğiz.

Malatya'da, elbette şehrin yeniden ayağa kalkması için diğer deprem yaşamış, afet yaşamış şehirlerimizde olduğu gibi hem yeni sanayi sitelerinin kurulumu hem mevcut sanayi sitelerinin dönüşümü hem de yeni OSB'lerin kurulumu için gayretlerimizi artırmaya devam edeceğiz. Hâlihazırda 11 deprem şehrimizde 26 milyar liralık 49 yatırım projesini organize sanayi bölgelerimize, sanayi sitelerimize yönelik sürdürüyoruz. Bütün bu çalışmalarımızda, inşallah, nasıl deprem bölgesinde on binlerce konutu inşa ederek hak sahiplerine sunabilmek için gayret gösteriyorsak deprem bölgesinde ekonomik faaliyetin, ticari faaliyetin, üretim faaliyetinin hızla yeniden deprem öncesine, hatta daha iyi noktalara erişebilmesi için de gayretlerimizi sürdüreceğiz. Özel sektörün özellikle deprem bölgesindeki yatırımlarını da çok güçlü şekilde destekliyoruz. Şimdiye dek deprem bölgesinde, depremden bugüne, 84 milyar lira yatırım büyüklüğüne sahip, 25.629 kişiye istihdam sağlayacak 481 yeni ve yerine koyma yatırımına teşvik verdik. Şu anda Türkiye'de en ileri teşvikleri deprem bölgesinde uyguluyoruz, hem tüm 6'ncı bölge teşviklerini uyguluyoruz hem de özellikle yatırımın finansmanında kullanılan krediler için yatırım tutarının yüzde 10'una ve 30 milyon liraya kadar faiz veya kâr payı desteği sunuyoruz. Böylelikle şimdiye kadar, az önce ifade ettiğim gibi 84 milyar liralık bir yatırımın harekete geçmesini sağladık. İnşallah milletimizin yanında olmaya, üretimin çarklarını döndürmeye devam edeceğiz.

Ben tekrar Sayın Başkanımıza ve tüm milletvekillerimize şükranlarımı arz ediyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Beştaş, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

8.- Erzurum Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, Ticaret Bakanı Ömer Bolat'ın 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin dördüncü tur görüşmelerinde yapılan soru-cevap işlemi sırasında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine, AK PARTİ milletvekillerinin Gazze'ye yapılan saldırıları kınadıklarına ancak Türkiye'nin İsrail'in en çok ithalat yaptığı 4'üncü ülke durumunda olduğuna, Gazeteci Metin Cihan'ın paylaşımlarına erişim engeli getirilmesine ve bölgeler arası gelişmişlik farkına ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Evet, Bakanları dinledik, sorulara da yanıt verdiler ama maalesef gerçek hayat farklı işliyor, söylenenler ile yaşadıklarımız birbirini her zamanki gibi tutmuyor. Her şeyden önce esnaflardan başlayayım. Sayın Bakan "Esnafa verdiğimiz her sözü tuttuk, esnaflarla ilgili bütün sorunları çözüyoruz." gibi birçok değerlendirmede bulundu. Ben sözlerinden ziyade esnafların içinde bulunduğu hâli söyleyeyim, yani şu anda hepimiz biliyoruz, alışveriş yaptığımız manavımız, işte market, bir çok küçük esnaf var ve esnaflar kan ağlıyor; bunu ben temas ediyorum, biliyorum. Her ay ortalama 9 bin esnaf kepenk kapatıyor. Niye? Bir kere, her şeyden önce yüksek faiz var, yüksek kur var, fahiş vergi oranları var ve en önemlisi son dönemlerde yüksek kiralalar var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Esnafın sorunlarına çözüm üretilmiyor ve esnaflar giderek iflas etmeye başlıyor, daha fazla zarar etmeyeyim diye kepengini kapatıyor, gidip evine oturuyor. Geçen haftalarda İstanbul Beşiktaş'ta en az 10 esnafla konuştum, 8 tanesi kepenk kapattı. Bunu Sayın Bakana söylüyorum, hangi esnaftan söz ediyoruz doğrusu bilmiyorum.

Sayın Başkan, diğer bir mesele şu: Şimdi, hemen hemen bütün AK PARTİ vekilleri Gazze'ye yapılan saldırıları kınadı, kınıyoruz en şiddetli şekilde tabii ki ve sonuna kadar Filistin halkının yanındayız. Bakan İsrail'le ticaretin 7 Ekimden beri yüzde 48 azaldığını, ticaretin özel firmalarca yapıldığını, Birleşmiş Milletlerin ambargo kararı almadığını, Filistin'e giden ürünlerin İsrail üzerinden gittiğini söyledi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – Bu son konuşmalar biraz uzun oluyor Sayın Başkan, keşke birer dakikayla sınırlı olmasaydı.

İşinize geldiğinde uluslararası anlaşmaları takmıyorsunuz, AİHM'i de dinlemiyorsunuz, BM'yi de dinlemiyorsunuz. Afrin'de yağmalanan ürünler için, Zeytin Dalı Sınır Kapısı'nda olduğu gibi, karşısında bir otorite yoksa çetelerle ticari faaliyetler yapabilen bir ülke, Türkiye maalesef, mesele İsrail'le ticaret olunca ticari kurallardan bahsedilmeye ve "Birleşmiş Milletler" denilmeye başlandı. Geçen hafta da haberler vardı, Afrin'de hâlâ zeytin ağaçları köklerinden sökülüyor ve getirilip başka yerlere dikiliyor; bu bir yağmalamadır, bunun tekrar altını çiziyim.

Diğer taraftan, Türkiye İsrail'in en çok ithalat yaptığı 4'üncü ülke durumunda, bu istatistikleri de herkesin bilmeye hakkı var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – İsrail'in kullandığı çeliğin yüzde 65'i Türkiye tarafından karşılanıyor, en büyük çelik tedarikçisi Türkiye. İsrail ile Türkiye arasındaki siyasi gerilimler nedense iki ülke arasındaki ticarete olumlu yansıyor, şaka gibi. İsrail'e işte "Ey, terör devleti." diyor, Netanyahu'ya "kasap" diyor ama ticaret yükseliyor. Geçen hafta -on gün de olabilir- Dışişleri Bakanı "Bizim Filistin'le dayanışmamız ile İsrail'le ticari ilişkilerimiz birbirini etkilemiyor." dedi, buradan mealen aynı cümleler söylendi.

Şimdi şöyle bir tablo var -elimde çokça tablo var, ileride söyleyeceğiz- hangi dönemlerde artmış, hangi dönemlerde azalmış? 2010 Mavi Marmara olaylarından sonra 2011 yılında AKP iktidara geldiği 2002 yılına göre ihracat 2,7 kat, ithalat 4,2 kat artmış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – "İsrail işgalci terör devletidir." demiş Erdoğan 2017 yılında, o zaman yine 2021 verilerine göre İsrail'le ticaret şaha kalkmış, 2002'ye göre yaklaşık 7 kat daha artmış. Savaşın başladığı 7 Ekimden beri Türkiye'den 400'e yakın gemi İsrail'e mal ve malzeme götürmüş. Bu gemilerle ilgili belgeleri ortaya çıkaran Metin Cihan'ın paylaşımlarına Binali Yıldırım'ın talebiyle erişim engeli getirilmiş. Sayın Başkan, bu erişim engelinin anlamı nedir? Gerçek değilse aksi ispatlansın, hepimize açıklama yapılınsın, ikna olmaya hiç kimse kapalı değil ama elimizde somut veriler var neticede. Yine çokça büyüme rakamı verdi Bakan Ömer Bolat konuşmasında yani burada çok zaman almamak için ayrıntıya girmeyeceğim ama yeni ekonomik...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun toparlayın Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – ...modelle pahalı döviz nedeniyle ithalat engellenip yerli üretimle ikame edileceği şeklinde ithalata olan bağımlılığın azalacağı anlatıldı. Ancak ihracat birim değer endeksleriyle miktar artış gösterse de ithalat birim değer endeksleri artmaya devam etmiş ve dış ticaret açığı rekor seviyelere gelmiş.

Son olarak, Sayın Başkan, yani bu haritaları mutlaka göstermem lazım, hani "Bölgeler arası gelişmişlik farkı yok." dediler ya -bunu sonra bir konuşmamda söyleyeceğim- gayrisafi yurt içi hasıla hangi bölgede daha az, belli; kayyum atanan yerler, aynı bölge; OHAL Valiliğinin uygulandığı bölge, aynı bölge; bunlar resmî...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN – Peki, buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – 1925'e götüreyim sizi. Umumi müfettişliğin uygulandığı iller, aynı bölge; Şark Islahat Planı'nın uygulandığı bölge, aynı bölge ve en yoksul bölge, aynı bölge ve yine işsizlik oranının en yüksek olduğu bölge; istatistik çok. Yani ülkeyi bölen sizsiniz, kürdistan haritasını bunlar çiziyor, bunlar. Bölgeler arası farklılık, eşitsizlik ve ayrımcılık yansıtıyor. Biz söyledığımızı faydalanmasını savunuyoruz ve bunun için bir mücadele yürütüyoruz. Ayrımcılık her yerde. Bakanlar keşke bunu da söyleseydi.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gökhan Bey, buyurun.

9.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, ithalat rakamlarına, işsizliğe, Türkiye'nin sanayide ve ticaretteki yerine ve rakamlarla konuşulması gerektiğine ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, evet, Ticaret Bakanını ve Sanayi ve Teknoloji Bakanını dinledik; uzun uzun dinledik. Ben sunumlar için hem kendilerine hem de bürokrat arkadaşlara kuşkusuz teşekkür ediyorum. İnanın şöyle yaptım: “Konuşma yaparken acaba inanmadıkları bir şeyi mi anlatıyorlar, bunun eğitimini mi almışlar; yoksa inandıkları bir şeyi mi anlatıyorlar?” diyerek dikkat ettim.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Böyle bir ithamda bulunamazsınız.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Buradan şunu söyleyeyim: Mesela arkadan arkadaşımız dedi ki: “İhracat rakamlarını veriyorsunuz Sayın Bakan, ithalat rakamlarını da verin.” Verdiniz mi Sayın Bakan? (AK PARTİ sıralarından “Verdi.” sesleri)

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Verdi.

TİCARET BAKANI ÖMER BOLAT – Verdik, kayıtlara bakın, verdik.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Vermediniz, vermediniz.

MUSTAFA VARANK (Bursa) – Verdi, verdi; tutanaklara bak, tutanaklara.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Bakın, ben şimdi vereyim size: 2021’de 225 milyar dolar ihracatınız var, 271 milyar dolar ithalatınız var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Gökhan Bey.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Sayın Bakan, 2022 yılında ihracat 254 milyar dolar, ithalat 363 milyar dolar. Yani yıllık dış ticaret açığınız 109 milyar dolar. 2023’ün Ocak-Ekim ayları arasında dış ticaret açığınız 94 milyar dolar ve bunu siz hangi ortamda veriyorsunuz? 2021 Aralığında 11 TL olan döviz, dünyada devalüasyon rekoru kırmış, bugün 29 lira; ben makroekonomi doçentiym, azıcık ekonomi okuyan herkes bilir ki devalüasyon bu denli olur ise ihracatın ucuzlaması ve hızlanması, ithalatın pahalalanması lazım. Siz böylesine bir devalüasyon ortamında dış ticaret açığını patlatmışsınız ve hâlâ bunu bir başarı öyküsü olarak anlatabiliyorsunuz; gerçekten kutlamak lazım! (CHP sıralarından alkışlar) Yani buna inanmak ve bunu inanarak anlatmak gerçekten kutlanabilecek bir şeydir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Gökhan Bey.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – İşsizlik için söyleyeyim size: Geniş tanımlı işsizlik yüzde 19 ila yüzde 22 arasında, işsizliği kapattığınızı falan söylüyorsunuz, üniversite mezunu çocuklar arasında yüzde 40 işsizlik. Bakanlık koridorlarından çıkın, bir dışarıya bakın, akrabalarınıza da bakmayın, milletin çocuklarına bakın, işsizliği orada görürsünüz.

Gelelim sanayi ve ticaret boyutuna: Arkadaşlar, hiç “sınai kaydırmacılık” diye bir şey duydunuz mu hayatınızda? Türkiye, gıda sanayisinde dünya 1’incisi, un sanayisinde en çok üretimi ve ihracatı biz yapıyoruz. Peki, bundan kırk, elli yıl evvel İngiltere şampiyonu da siz geldiniz, onları geçtiniz mi, yoksa düşük katma değerli işleri size mı bırakıyorlar, hiç merak ettiniz mi?

Taşa, toprağa dayalı sanayi... Dünyanın beton üretiminde lidersiniz, ihracatında da lidersiniz. Niye? Çünkü düşük katma değerli ve çevre kirlenici özelliği yüksek olan sanayileri size devretmişler “Siz üretin, bize gönderirsiniz.” diyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Tekstil aynı şekilde. Ha, bir de savunma sanayisini söyleyeyim, anlattınız ya arkadaşları uzun uzun.

Bakın, dünya da savunma sanayisinde ilk 100’de 4 firmamız var yani sabaha kadar konuşabilirsiniz, bunların içerisinde bizim de övüneceğimiz çok şey vardır ama gerçek budur, ilk 100’de 4 firmamız var yani ilk 100’de 96 firma başka ülkelerde. Peki, bu ilk 100’deki firmalarımızdan TUSAŞ ne zaman kurulmuş? 1973’te. ROKETSAN ne zaman kurulmuş? 1988’de.

Özetle şunu söylemek istiyorum: İnanmak çok önemlidir ama doğru şeye inanmak, doğru şeye iman etmek acayip önemlidir. Türkiye böyle bir yıkım yaşarken yalnızca kur korumalı mevduata... 55 milyar dolardır sevgili arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun, toparlayalım.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – 6 Şubat depreminde Türkiye’de 11 ilde yıkılan binaların ekonomik maliyeti 55 milyar dolardır, bugünkü kurla çarparsanız 1 trilyon 600 milyar TL eder. Siz yalnızca kur korumalı mevduata 600 milyar lira gömdünüz yani bu memlekette depremin verdiği zararın yüzde 45’ini yalnızca KKM’yle verdiniz ve siz bunu bize başarı diye anlatabiliyorsunuz. Alkışlayabilirim ama memleket çökerken alkışlanabilecek ya da eğlenebilecek bir durum yok. Umarım bu memleket bu ortamdan kısa süre içerisinde kurtulur, bu da ancak bir iktidar değişikliğiyle mümkündür.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Rakamlara cevap verin, rakamlara; ithalat, ihracat ortada. Uzun uzun hikâye anlatarak bir yere varamazsınız. Rakamları görün, ona göre konuşun. Hikâyeler bol, büyüklere masallar...

BAŞKAN – Sayın Bülül...

10.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülül’ün, Türkiye’nin Türkiye Yüzyılı vizyonu içerisinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına ve Ticaret Bakanlığına çok önemli görevler düştüğüne ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan...

(AK PARTİ ve CHP sıralarından karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN – Sayın Bülül, buyurun.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün yapmış olduğumuz bütçe görüşmeleri turunda Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız ile Ticaret Bakanlığımızın bütçelerini görüşmüş bulunuyoruz. Birazdan oylamasını gerçekleştireceğimiz bu bütçe sürecinde Bakanlıklarımızın yapmış olduğu faaliyetleri burada kendi ağızlarından dinlemiş olduk, sunumlarından ve yapmış oldukları çalışmalarından ötürü kendilerine bizler her sefer daha teşekkür etmek istiyoruz. Türkiye’nin özellikle Türkiye Yüzyılı vizyonu içerisinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve Ticaret Bakanlığı gibi bakanlıklarına mutlaka çok önemli görevler, vazifeler düşmektedir ve düşecektir. Bunları hakkıyla yerine getirmek noktasında elden gelen bütün gayretin sarf edileceğine inancımız tamdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bülül.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Bu noktada, Sayın Bakanlarımızın nezdinde Türkiye’nin geleceği için, gelecek nesillerimiz için taş üstüne taş koyan kim varsa Bakanlık bünyesinde çalışanlarımıza, yetkililerimize ben teşekkür ediyorum ve kendilerine bu yolda başarılar diliyorum.

Saygılar sunuyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Usta.

11.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta’nın, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve Hazreti Mevlâna’nın 750’nci Vuslat Yılı Dönümü’ne ilişkin açıklaması

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

İthalat rakamlarının konuşmada bahsedilmediğini söylediği için Bakan Bey’in konuşmasını aldım baktım, aynı, söylediğiniz rakamların hepsi Bakan Bey’in konuşmasında var ve söyledi; tekrar okumak istemiyorum ama sayfa 9’da yazıyor ve hepsini, ithalat rakamlarını da konuşmasında söyledi Bakanımız. Bir makroekonomi doçenti edasıyla sizi dinledik, katkılarınız için çok teşekkür ediyoruz.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Edasıyla değil, öyle yani.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – İnşallah, bir gün gelir, vatandaş size iktidar olma görevini verirse o zaman siz de ekonomiyle ilgili gerçek dediğiniz o rakamlarla çalışır, uğraşır, Mecliste sunumunuzu yaparsınız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Dış ticaret açığına ilişkin söyleyeceğiniz bir rakam var mı?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Sadece bir doçent edasıyla değil, bir Bakan olarak da belki zaman gelir, sizin de ekonomiyle ilgili sunumlarınızı dinleriz.

Teşekkür ederim.

Başkanım, düşünceleri ve eserleriyle yedi asırdır dünyaya ışık tutan hoşgörünün, ilmin, sevginin ve İslam’ın öncülerinden Hazreti Mevlâna’nın 750’nci Vuslat Yılı Dönümü...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – ...17 Aralık Pazar günü Şebiarus törenleriyle bu sene “Vuslat Vakti” temasıyla inşallah her yıl olduğu gibi icra edilecek.

Ben de bizi izleyen tüm vatandaşlarımızı, Genel Kurulda bulunan kıymetli milletvekillerimizi, bürokratlarımızı, çalışanları; herkesi bu sevgi ve barış iklimine, Konya’ya, selamda buluşmaya davet ediyorum.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 36) (Devam)

2.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/274), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2022 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 222 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2022 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2022 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/760) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 37) (Devam)

A) TİCARET BAKANLIĞI (Devam)

1) Ticaret Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Ticaret Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) REKABET KURUMU (Devam)

1) Rekabet Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Rekabet Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) HELAL AKREDİTASYON KURUMU (Devam)

1) Helal Akreditasyon Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Helal Akreditasyon Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI (Devam)

1) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) GAP BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) DOĞU ANADOLU PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

F) KONYA OVASI PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

G) DOĞU KARADENİZ PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ğ) KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ İŞLETMELERİ GELİŞTİRME VE DESTEKLEME İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

H) TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ (Devam)

1) Türk Standardları Enstitüsü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk Standardları Enstitüsü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

I) TÜRK PATENT VE MARKA KURUMU (Devam)

1) Türk Patent ve Marka Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk Patent ve Marka Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU (Devam)

1) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

J) TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ (Devam)

1) Türkiye Bilimler Akademisi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Bilimler Akademisi 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

K) TÜRKİYE UZAY AJANSI (Devam)

1) Türkiye Uzay Ajansı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Uzay Ajansı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN – Şimdi sırasıyla dördüncü turda yer alan kamu idarelerinin bütçeleri ile kesin hesaplarına geçilmesi hususu ile bütçeler ve kesin hesaplarını ayrı ayrı okutup oylarınıza sunacağım:

Ticaret Bakanlığının 2024 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

TİCARET BAKANLIĞI

1) Ticaret Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	38.501.707.000
--------------	----------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Ticaret Bakanlığının 2024 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Ticaret Bakanlığının 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Ticaret Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	9.670.320.369,30
Bütçe Gideri	9.459.976.323,42
Kullanılmayan Ödenek	210.344.045,88

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Ticaret Bakanlığının 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Rekabet Kurumunun 2024 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

REKABET KURUMU

1) Rekabet Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	913.053.000
--------------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM	913.053.000
--------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Rekabet Kurumunun 2024 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Rekabet Kurumunun 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Rekabet Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	457.794.680,00
Bütçe Gideri	404.664.381,15
Kullanılmayan Ödenek	53.130.298,85

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	179.353.000,00
Bütçe Geliri	434.579.769,80
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	1.693.529,79
Net Bütçe Geliri	432.886.240,01

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Rekabet Kurumunun 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.
Helal Akreditasyon Kurumunun 2024 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Genel toplamı okutuyorum:

HELAL AKREDİTASYON KURUMU

**1) Helal Akreditasyon Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ**

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:	GENEL TOPLAM	50.880.000
---	--------------	------------

GELİR CETVELİ

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM	50.780.000
---	--------	------------

Helal Akreditasyon Kurumunun 2024 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.
Helal Akreditasyon Kurumunun 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Genel toplamı okutuyorum:

**2) Helal Akreditasyon Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	13.668.240,00
Bütçe Gideri	12.248.165,81
Kullanılmayan Ödenek	1.420.074,19

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelininin genel toplamını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	9.290.000,00
Bütçe Geliri	11.006.735,75
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	15.471,45
Net Bütçe Geliri	10.991.264,30

BAŞKAN – Kabul edenler ... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Helal Akreditasyon Kurumunun 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2024 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Genel toplamı okutuyorum:

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

**1) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ**

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	78.995.069.000
---	--------------	----------------

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2024 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Genel toplamı okutuyorum:

**2) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	24.847.090.585,64
Bütçe Gideri	24.236.688.876,15
Kullanılmayan Ödenek	610.401.709,49

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2024 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Genel toplamı okutuyorum:

GAP BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI

**1) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ**

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	839.316.000
---	--------------	-------------

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM	837.816.000
---	--------	-------------

GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2024 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	378.853.946,00
Bütçe Gideri	376.998.639,44
Ödenek Üstü Gider	630.875,54
Kullanılmayan Ödenek	2.486.182,10

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	129.434.000,00
Bütçe Geliri	376.177.274,79
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	2.650,15
Net Bütçe Geliri	376.174.624,64

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2024 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

DOĞU ANADOLU PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI

1) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	405.088.000
--------------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM	403.088.000
--------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2024 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	378.627.448,27
Bütçe Gideri	337.927.703,01
Kullanılmayan Ödenek	40.699.745,26

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	116.402.000,00
Bütçe Geliri	371.544.570,55
Net Bütçe Geliri	371.544.570,55

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2024 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

KONYA OVASI PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI

1) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	439.699.000
--------------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM	438.699.000
--------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2024 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	406.521.186,00
Bütçe Gideri	389.286.973,11
Kullanılmayan Ödenek	17.234.212,89

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamlarını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	146.511.000,00
Bütçe Geliri	380.552.691,38
Net Bütçe Geliri	380.552.691,38

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2024 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

DOĞU KARADENİZ PROJESİ BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI

1) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	742.277.000
--------------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM	741.277.000
--------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2024 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	528.460.910,00
Bütçe Gideri	525.966.485,91
Kullanılmayan Ödenek	2.494.424,09

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamlarını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	109.243.000,00
Bütçe Geliri	526.633.477,84
Net Bütçe Geliri	526.633.477,84

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığının 2024 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ İŞLETMELERİ GELİŞTİRME VE DESTEKLEME İDARESİ BAŞKANLIĞI

1) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	7.733.324.000
--------------	---------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM	7.733.324.000
--------	---------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığının 2024 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığının 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	10.584.291.940,00
---------------	-------------------

Bütçe Gideri
Kullanılmayan Ödenek
BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
(B) cetvelinin genel toplamlarını okutuyorum:

10.225.741.492,75
358.550.447,25

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	2.379.890.000,00
Bütçe Geliri	2.783.590.948,37
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	587.110,01
Net Bütçe Geliri	2.783.003.838,36

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığının 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Türk Standardları Enstitüsünün 2024 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ

1) Türk Standardları Enstitüsü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	3.213.465.000
Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:		

GELİR CETVELİ

TOPLAM	3.178.911.000
--------	---------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türk Standardları Enstitüsünün 2024 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Türk Standardları Enstitüsünün 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Türk Standardları Enstitüsü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	1.494.888.598,86
Bütçe Gideri	1.284.692.869,81
Kullanılmayan Ödenek	210.195.729,05

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamlarını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	692.321.000,00
Bütçe Geliri	1.088.614.448,40
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	5.443.423,04
Net Bütçe Geliri	1.083.171.025,36

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türk Standardları Enstitüsünün 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Türk Patent ve Marka Kurumunun 2024 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

TÜRK PATENT VE MARKA KURUMU

1) Türk Patent ve Marka Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	848.927.000
Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:		

GELİR CETVELİ

TOPLAM	955.711.000
--------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türk Patent ve Marka Kurumunun 2024 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Türk Patent ve Marka Kurumunun 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Türk Patent ve Marka Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	250.215.135,00
Bütçe Gideri	232.056.868,18
Kullanılmayan Ödenek	18.158.266,82

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamlarını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	236.450.000,00
Bütçe Geliri	473.896.632,29
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	886.897,81
Net Bütçe Geliri	473.009.734,48

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türk Patent ve Marka Kurumunun 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunun 2024 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU

1) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	32.084.581.000
---	--------------	----------------

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM	32.083.081.000
---	--------	----------------

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunun 2024 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunun 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	16.499.329.021,01
Bütçe Gideri	14.403.889.961,40
Kullanılmayan Ödenek	2.095.439.059,61

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamlarını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	6.388.177.000,00
Bütçe Geliri	14.459.105.585,77
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	924.761,98
Net Bütçe Geliri	14.458.180.823,79

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunun 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Türkiye Bilimler Akademisinin 2024 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ

1) Türkiye Bilimler Akademisi 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	119.138.000
---	--------------	-------------

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	TOPLAM	118.638.000
---	--------	-------------

Türkiye Bilimler Akademisinin 2024 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Türkiye Bilimler Akademisinin 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum:

Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Türkiye Bilimler Akademisi 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	42.794.380,00
Bütçe Gideri	36.407.630,80
Kullanılmayan Ödenek	6.386.749,20

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamlarını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	29.610.000,00
Bütçe Geliri	37.471.655,93
Net Bütçe Geliri	37.471.655,93

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye Bilimler Akademisinin 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Türkiye Uzay Ajansının 2024 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

TÜRKİYE UZAY AJANSI

1) Türkiye Uzay Ajansı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

	GENEL TOPLAM	1.702.764.000
BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.		
Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:		

GELİR CETVELİ

	TOPLAM	1.702.764.000
--	--------	---------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye Uzay Ajansının 2024 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Türkiye Uzay Ajansının 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Türkiye Uzay Ajansı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	883.770.594,00
Bütçe Gideri	855.119.408,75
Kullanılmayan Ödenek	28.651.185,25

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	61.293.000,00
Bütçe Geliri	1.121.466.483,26
Net Bütçe Geliri	1.121.466.483,26

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye Uzay Ajansının 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Böylece dördüncü turda yer alan kamu idarelerinin bütçeleri ve kesin hesapları kabul edilmiştir; hayırlı olmalarını temenni ederim.

Sayın milletvekilleri, dördüncü tur görüşmeleri tamamlanmıştır. Programa göre kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesaplarını sırasıyla görüşmek için 16 Aralık 2023 Cumartesi günü saat 11.00'de toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 20.51